

MC3

.A28917u

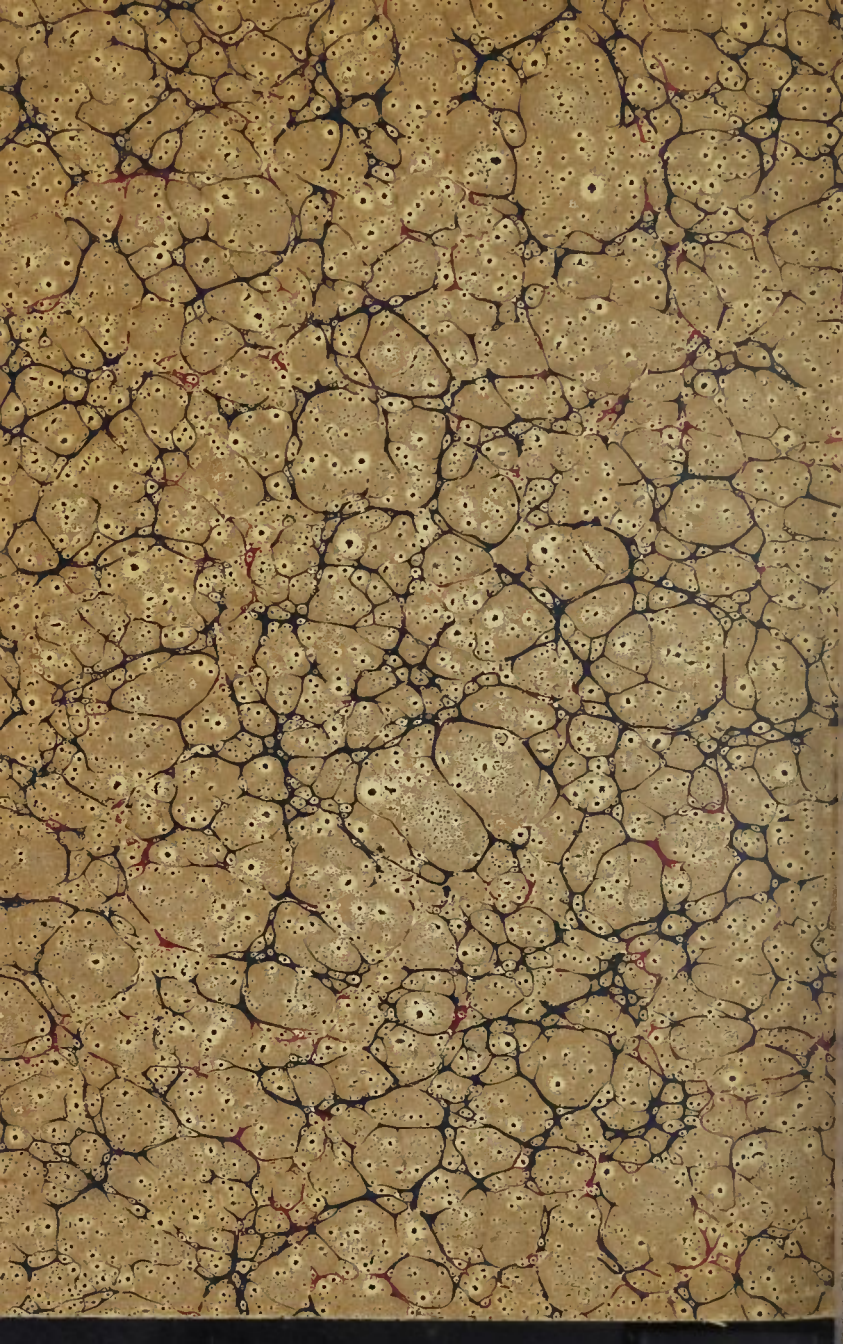
INSTITUTE
OF
ISLAMIC
STUDIES

21293

*

v. 2

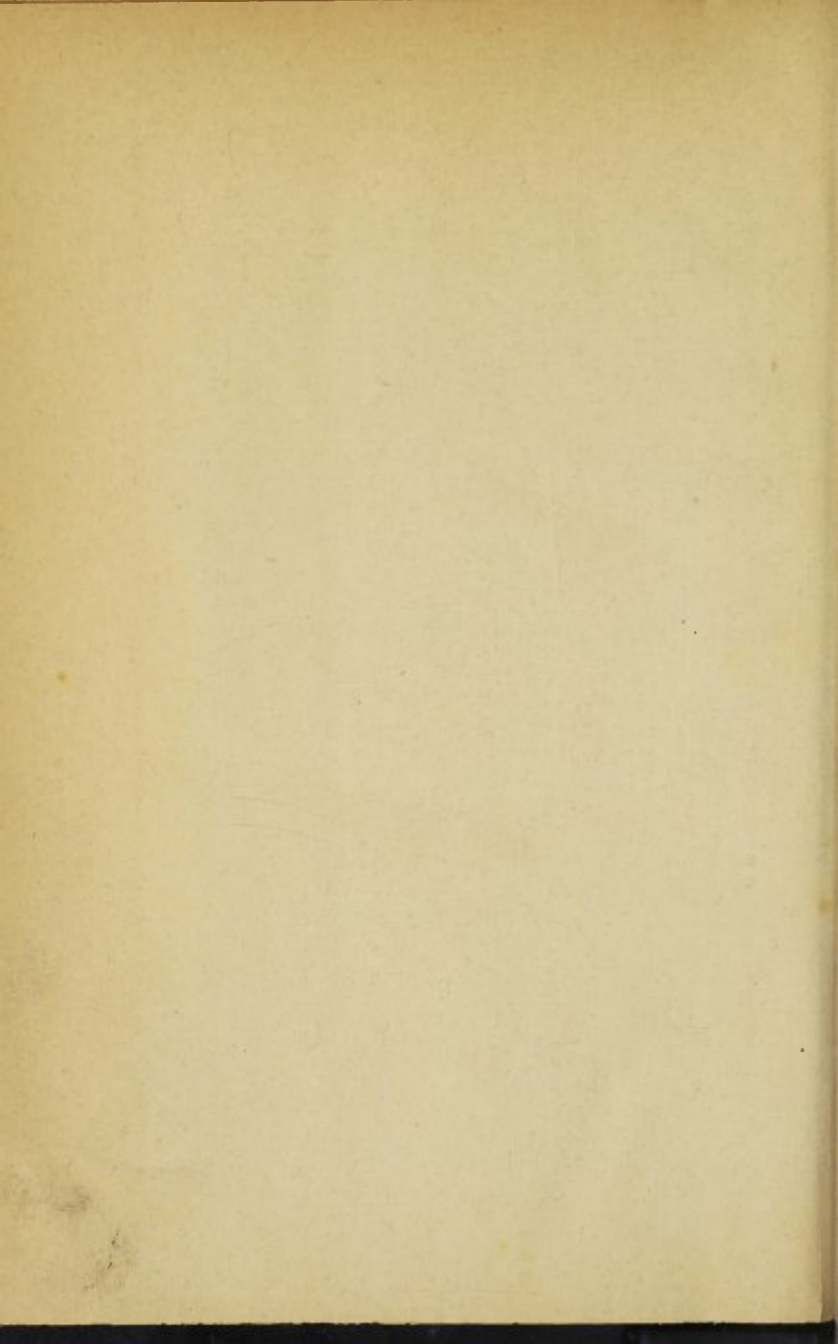
McGILL
UNIVERSITY

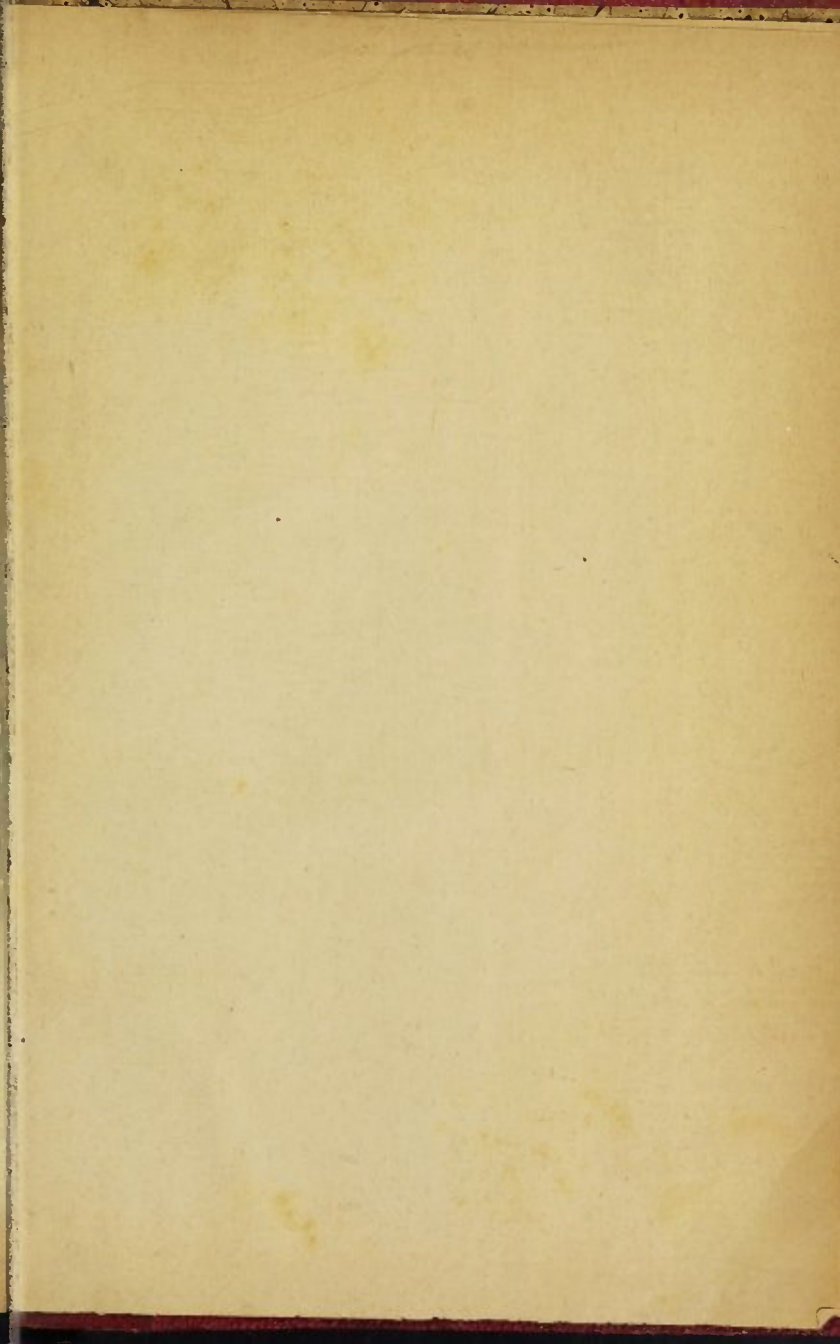

275

←

ایس انقصاب

قسم ثانی

جلوس ۵، ایوندن برسندیدہ قدر

محرری

احمد مدحت

استانبول

۱۲۹۵

(۱۸۷۸)

باب عالیہ تقویم وقایع مطبعہ سنہ ۱۲۹۵ طبع اولمشدر

ایس انقباب

قسم ثانی

جلوس همایوندن بر سنده قدر

بر تار میخ یا لکز شوّات عصری حاوی اوله جق اولسه
فذلکه اصولیه و قوعاتی کون یا خود هفته هفته آی آی
قیدایدوب اوتار میخ ابواب و فصولی دخی اکا کوره تقسیم
ایلك پک طوغری اوله ییلور ایسه ده تار میخنی ضبط ایلدی بکمز
زمان کبی دوات علیه و ملت عثمانیه نك بسبتون تجدد و انقلابی
ایچون اساس اولان بر زمانده و هر بری مسائل متسلسله
و متابعه دن متشکل و قوعات خصوصنده بو صورت تقسیمه
مراجعت اولنق جمله سی بر وقعه دن عبارت دیمک اولان
مسائلک پارچه لیمسی و پراکنده لکنی ایجاب ایلیه چکی کبی
و قوعاتک محاکمه سی جهتنی دخی اشکال ایده جکندن ابواب
و فصولی مسائلک تنوغنه کوره تقسیم ایلك جهتنی ارجح
کورلشدر . شو حالده اشبو قسم ثانیم اساساً بش بابه تقسیم
اولنوب باب اولده ابتدای جلوس و احوال شتی و باب ثابده
مخاربات داخلیه و باب ثالثه مسائل حاضره نك صورت
دولیه سی و باب رابعه تدسیقات اساسیه و جدیده و باب خامسده

احوال حربیه کشیده سلاک سطور قلمیق قرار شد برلمشدر
 اشبو بش بابک هر بری دخی حاوی اوله جقلمری وقوعاتک
 ایکنجی درجه ده کی تنوعنه کوره ایکنجی برانقسامه ده تابع
 اولوب شو حالده ایکنجی انقسامدن هر برینه فقره تعبیری
 مناسب کورلمشدر ۱۱

❖ باب اول ❖

ابتدای جلوس و احوال شتی

اشبو باب اول اساساً بش فقره یه منقسم اولوب برنجی
 فقره ده جلوس و اکا متعلق بعض مراسمدن و ایکنجی
 فقره ده ذات شاهانه تک مآثر خاندان پرور یسندن و اوچنجی
 فقره ده سمرایجه بعض اصلاحات مهمه دن و در دنجی فقره سنده
 بعض مقدمات اجراآت ملکیده دن و بشنجی فقره سنده بعض
 مقدمات اجراآت عسکر یه دن بحث اولنه جقدر ۱۲

❖ برنجی فقره ❖

جلوس و اکا متعلق مراسم

خاقان سابق سلطان مراد خان خضر تلیرینک شرعاً

و طبیعتاً تحت سلطنتدن وقوع مفارقتلری اوزرینه شهر یاز
 فاروق و قار شوکتلو مهابتلو سلطان غازی عبدالحمید خان
 ثانی افندمن حضرتلرینک سریز شوکت مصیر سلطنت
 سنینیه ابتدای جلوسلری قسم اولده بر نبذجک حکایه
 و بیان قلمش ایدی . تحت شوکت بخت عثمانی بی قشز یقلریله
 برابر طوب قپوسرای همایوننده بولنان ارکان دولت و بندکان
 سلطنتک ایلک بیعتلرینی متعاقب بر یاندن مواقع معنادنک
 آتدیغی یوز برر پاره طو پلرمینت بخش وقوع اولان جلوس
 همایونی عالمه اعلان ایلدکلری صرهدده دیگر طرفدن پادشاه
 نوجاهمز افندمن حضرتلری تکرار خرقة سعادت دائره
 جلیله سننه عزیمتله هر امید و اعتمادی کنسیدی موفقیت
 شاهانه زندن عبارت قالان اشبو ملت معظمه ایچون بارگاه
 جناب رب العزتله عرض حاجت و تضرع و نیازده بولنمشلردر .
 بعده تشکیل قلنان منتظم آلائی و الا ایله عساکر شاهانه و تبعه
 صادق طرفندن تکرار آقشلانه رقیالی کوشکنه و اورادن
 تهیه ایدیلان سلطنت قایغنه را کباً طولمه بغچه سرای همایوننه
 عودت شاهانه وقوعه رقی شو مناسبتله دو نهای همایون
 طرفندن دخی ایکنجی دفعه اولوق اوزره طو بلر انداختیله
 سلاملنمشلردر .

شو صورتله اجرا بیوریلان رسم جلوس هر حالده
 بر بیعت خصوصیه ایله ختام بولمش اولدیغندن بیعت عمومیه نک

دخی اجرائی ایچون شعبان شریفک اون بشیجی بازار ایرتسی
 کونی تعیین اولنهرق یوم مذ کورده تشریفاتی دیوان
 همایوندن یازیلان تذاکر مخصوصه ده ملکیه دن رتبه ثانیه
 اصحابیله طرق سائرهدن دخی بورتبه نك معادلی اولان اصحاب
 رتبه و رؤسای ملل و سائره طولمه بغمچه سرای همایونمه
 ذغوت بیوریلهرق جمله سی طاقم طاقم و صنف صنف حضور
 همایونه مثول ایله رسمایعت عمومییه ده اجرا ایلمشدرده
 حتی در سعادتده بولنان اعتبار عمومی عثمانی و شرکت عمومی
 عثمانیه و قره دی لیونه و جمعیت عمومی عثمانیه و سائر بانقهلر
 هیئتیه معتبران صرافان دخی حضور همایونه چیقارقی رسم
 تبریک و تمینتی ایفا ایلدکلری صروده اعتبار عمومی عثمانی
 دیرکتوری موسیوژان لوران دو تبریک جلوسه دائر جمله هیئت
 ظرفندن بالوکاله عرض ایلدیکی مقاله ده عصر جلیل عبدالحمید
 ثانیده امور مالیه و تجاریه و خصوصیات صناعیه نك مظهر
 ترقی اوله جقلری مأمول بولندیغندن بختله بانقهلرجه موجود
 اولان اقتدارک دخی او یولده صرفنه جمله جه حاضر بولندیغنی
 عرض اولمقدن ناشی جناب شوکت مآب پادشاهه ماهی دخی
 زراعت و صنعت و تجارتک ترقیلری امرنده در دست بولنان
 بلند همت و عاطفت ملوکانه لرینی در میان ایله حسن مقابله ده
 بولندیلر .

هله ملل خمشه رؤسای حضور همایونه دخول ایله

جلوس مسعدت مانوس جناب شهر یاری بی تبریک ایلد کونده
 « تبریکاتکردن ممنون اولدم . مملکتکرمک معمورینندن
 و تبعه مزک قوانین عدلیه مزدن تمنی استفاده لریله از دیادی
 رفاه و سعادت محالرندن بشقه برشیده امل و هوسم یوقدر
 و تبعه مک هر صنف و فردی حقوق مشروع هرینه کافل
 اولان مساعداتدن متساویاً استفاده ایله متعیم اوله جقلمرینی
 ینه تعالی اظهار اولنه جق آثار فعلیه ایله مشاهده ایدرلر .
 کر کدر که انلر دخی اشبو مساعداتله مسعود الحال اولمق
 ایچون کندیلرینه عاند اولان وظائفی کالیله تلقیده بربرلرینه
 تقدم و مسابقت ایدرجه سنه سعی و حرکت ایلسونلر »
 کلمات حکمت بیناتی لسان حقایق بیان حضرت شهر یاریدن
 شرف صادر اولمشردز که قاعده مساوات و اصول عدالتک
 اس اساسی کی بر کلام عدالت انجام اولسندنناشی مستعملرینی
 دریای تشکر و محمدته مستغرق ایلمشدر .

بر زمانبری بین الوکلا اتحاد و اتفاق افکارک خلاقی
 بعض حالر کورملکده و از جمله دور جلیل مراد
 خانیده مجرد بر استمزاج و تعاطی افکار قبیلندن اولمق
 اوزره در میان اولنان قانون اساسی بحثلرنده بوتشت افکارک
 علامتتری اورتهیه چیقه مقده اولدیغی دهها وقتیه داخل
 دائرة اطلاع همایون اولمش بولمسویه ینه ابتدای جلوس
 اشناسنده وکلای فحامی خصوصی بر صورتده نزد مکارم

وقد هما يوردينه قبول وانواع التفات وزعاته له جمله سنی
 دلشاد بیوردقن صکره اصلاحات واجراآت متصوره به
 دائر اورته به چیقان بخت اوزر بنسه پک کوزل بر مناسبت
 دوشه رکه دولتمزک حانی دوزلمک ومستقبلنی تأمین ایملک
 ایچون اتفاقه محتاجز . نظر مده اتفاق هر قوته فائقدره
 واتفاق هیئت وکلادن باشلا یوب طبقه طبقه هر کسک
 دهنده بر اشمیلدر . و فعللری ده دائماً بو نقطه به توجه
 ایتمیلدر . بو انجمنک ترتیبی ده بینکرده زوال بولمز بر اتفاق
 زابطه سی تأسیس ایتمک مقصدینه مبتنی اولدیغندن امید
 ایدرم که سزده بو نیتمی بالخاصه حسن تلقی ایدر سکرز .
 بونک ایچون مسئله اتحادی دائماً آثار فعلیه سیله اثبات
 ایتمکزی امر و توصیه ایلرم « بیورمشلردر که اشبو کلمات
 سلامت غایات دخی پادشاه نوجاه افندمز خضر تلیزینک
 فصل نیات جلیله سلامتجویانه ایله تخت شوکت بخت عثمانی بی
 کشریف بیورمش اولدقلرینه دلالت ایتمسینه جمله بی استقبالمز
 ایچون پک بیوک امیده دوشورمش وقانون اساسینک وضعی
 کبی اجراآت عظیمه لری دخی الحق عامه بی بو انتظار لر نده
 حقلی چیقارمشدر .

وقوع جلوس هما یونک التنجی یعنی شعبان شریفک
 اون سکرنجی پنجشنبه کونی ایچون قلیج الای والاسنک
 اجر اسنه قرار و پرته رکه بو قرار اولجه انبشار ایتمش اولمقدن

ناشی ادرنه و قلبه و اذمید و قلعه سلطانیه و وارنه و سینوب
 کبی بلاد متجاوره دن برآ شمد و فرلر و بحرأ و اپورلر ایله
 نیکلرجه خلق استانبوله کلد کلری کبی دهها چهارشنبه
 کونندن بدأ ایله بوغاز ایچی و اطهر و ایاستفانوس خلقی دخی
 فوج فوج استنبوله اینمکه باشلامشیر ایدی . هله پنجشنبه
 کونی و اپورلر بانار درجه ده از دحامک زیاده لکندن ناشی
 معتادندن فضله ظهورات و اپورلری چیقار یله رق بلاشبهه
 در سعادت و بلاد ثلثه نك تکمیل اهلایسی استانبوله دو کلدیلر .
 و حضرت خالددن استانبول سوری خار جیله ادرنه قپوسنه
 و اورادن دخی باب همایونه قدر عسکر ترتیب و اقامه ایدیلر رک
 تعیین اولنان کدر گاه همایون اوزرنده صورت مخصوصه ده انشا
 ایداش بولنان کرویتلر ایله خانه لره دکانلره و حستی طاملر
 و دیوارلر اوزرینه یرلشدیلر که اقل تخمین ایله اهالی
 هر قومه نك مقدار التی یدی یوز بیکی تجاوز ایلر ایدی .
 شهر اداکان حضر اتنک الای و الای تماشایورملری
 ایچون مالیه نظارتنه مخصوص اولان دأره تعیین بیورلدیغی
 مثللو در سعادتند ، مقیم سفرای دول متحابه ایله معیتی مأمورلری
 واجتبی معتبرانی ایچون دخی استانبول سوری خارچنده
 مخصوصاً چادرلر رکز و تهیه ایداش ایدی .
 کدر گاه همایون اوزرنده صف بسته سلام و احترام
 اولان عساکر ششاهانه عصر جلیل عبید المجید خانیده

اولدیغی کبی ستری و پانطالوندن مرتب اونیفورمه نی
لابس ای دیلر .

ذات شوکت سمات حضرت پادشاهی وقت ظهرده
سلطنت قایق لریله بحرأ حضرت خالد رضی الله عنهنک مقام
مبارک لرینه عزیمت بیوردقترندن ذاتاً دوناتمش بولنسان
دوننمای همایون آرمه یه عسکر چیقارارق و طوپلر اتهرق
«پادشاهم چوقیشا» آوازه لریله رسم سلامی بالایفامقام ایوب
انصاریده تقلید و تقلد سیف آیین بهینی اجر ایوردقترندن
صکره علما و وکلای فحام ورجال کرام و بزی و بحری امرای
عسکر یه بیوک اونیفورمه لرینی لابس و نشان لرینی حامل
و حائز اولدق لری حالده تشکیل ایلدکلری الای والا ایله
ذات شوکت سمات حضرت پادشاهی حضرت خالددن
باب همایونه قدر کدرکاه شهر یار یلرنده ایستاده بولنسان عساکر
شاهانه و اهالی صادقه نری طرفندن دخی سلاملنوب
آلتشلا نشاردر .

آلای رجالی ترتیب و سوقه مأمور اولان سواری خدمه
همایونک اونیفورمه سی عنصر جلیل مجیدیده اولدیغی کبی
مائی چوقه دن پانطالون و قرمزنی چوقه دن ستری و مور
قطیفه دن معمول براته زدن عبارت و جله نی صرمد شیرید
وغیطان ایله مزین غایت کوزل برقیافت اولوب رکاب همایون
جناب پادشاهیده کیدن پیاده خدمه خاصه دخی پنه بو

اونيفورمه تي لابس اولمقدن فضله باشلرينه توكلر
 وصورغو چلرده تعلق ايلمش اولدقلرندن هيئت عموميه زيله
 جدا حلاوت بخش انظار اولمقد، ايديلر .

دارالسلطنه يه ادرنه قپوسندن دخول ايلدكده الاي
 والاطوغر بجه فردوس آشيان سلطان سليم اول حضرت تلرينك
 تر به شريفه زينه بالتوجه اشبوسلطننت سنية عثمانيه ايچون
 مرتبه عايله خلافتي قزاقمش اولان اول شهر يار عاليتبارك
 قبر انوري زيارت بيوردقندن صكره والد ماجد شهر ياري
 سلطان فردوس آشيان غازي عبدالمجيد خان حضرت تلرينك
 تر به شريفه زينه ودها ايلروده فاتح بلده طيبه جنت مكان
 سلطان محمد ثاني حضرت تلرينك مرقد مباركلرينه دخي كيديلهرك
 لوازم زيارت بالايقا باب همايونندن طوب قپوسراينه دخول
 ايلدكدن صكره خرقة شريفه دائرة جليله سنده ملت ناجيه نك
 استحصال اسباب شوكت واجلال امرنده توفيقات صمدانيه
 مظهر يت دعاسيله اشتغال ايدلمشدر . نهايت ايكنديدن
 صكره ايدى كه ينه بحر اطوله بغيره ساحلسراي همايوننه
 عودت شاهانه وقوعبوله رقى ارتق بو رسم بهين اوزرينه
 قلوب عثمانيانك اكتساب ايلديكي فرح وانبساط جدت تعريفه
 صيغاييله چك خصوصاتندن اولمائه غله اوكون بتون اهالى
 بزعيد اعظم مسرور ايله مسرور اولوب قالديلر .

ذات ملانكسمات حضرت پادشاهينك اخلاق حسنه

ملکانه نرینه سوز اولیوب هله جله بندکانه حلم و نوازش ایله
 التفات بیورلمسی کبی اسلامیتک ال بیوک شانندن و عثمانلیلغک
 الک ممدوح شعارندن ایکن برخیلی زماندبری مشاهده ایدیه.
 مامکده بوانان حسناته مع زیاده مالک و وجوه مکارم و محامد
 ایله مجبول بولمندن ناشی شعبان شریفک یکر می بشنجی
 پنجشنبه کونی دخی فلکه سوار عز و اقبال اوله رق طوب
 قپو سراینه و اورادن اسکى علی پاشا جوارنده واقع خرقة
 سعادت دائرة جلیله سنه عز یمتله ذات سامی جناب مشیختیناهی
 و مجلس مشایخ ریعی عثمان افندی حاضر اولدقلری حالد
 شرفنجش محفظه تعظیم و ابجال اولان خرقة مقدسه حضرت
 فخر المرسلینی باکال تعظیم و تکریم زیارت وار سال حیه سنت
 سنیه سنی دخی ایفایه مبادرت بیوردقندن صکره باب سر
 عسکری یه تشریف شاهانه وقوعبولمش ایدی . اثنای
 ورودهمایونده رهگذار شوکت مدار جناب جهانبایلر ینک
 ایکی طرفنده ایستاده مقام سلام اولان جنود شاهانه لریله
 امرای عسکریه و باب والای مذکور مأمورین ملکیه سی کولر
 یوز و نیکاه مرحمت اکتناه شهر یار یلری ایله دلشاد و کامبین
 بیورلقدن ماعدا او اقشام دائرة جلیله مذکورده ترتیب
 و تهیه قلنان او توز کشیک طعام سفره سنه لطفاً و تنزلاً
 رغبتله بیکیباشی یه قدز امرای عسکریه دن و باب والای مذکور
 مأمورین قلمیه سندن ایجاب ایلیان ذواتی دخی عاطفة و تواضعاً

سفره به قبول بیورمشدر که شویله بر معامله نازکانه یقیمه لرده
 دکل هیچ بروفته امثالی کورلماش مکارم و محامدن بولمغله
 بتون قلوب عثمانیانی ممنون و خوشنودا بلسدر . حتی بوسفره نک
 ترتیباتندن اولمق اوزره انواع اطعمه نفیسه موجود اوادبعی
 حالده مجردالتفات جهاندرجات همایونلر ینک نفراته وارنجه به
 قدر بالعموم هیئت عسکر به به عاند بولندیغنه دال اولمق ایچون
 یاب سر عسکری قشله همایوننده ارامساز اولان افراد
 عساکر ملوکانه به مخصوص اولهرق طبح ایتدیرلمش بولنان
 درلو و پلاو و خوشابدن جلب و یالکز انلردن تناوله رغبت
 بیورلمشدر . بواقشام لسان حکمت بیان ملوکانه دن شرفصادر
 اولان نطق همایون پادشاهمزک افکارشهر یار یلرنده اولان
 سر بستق ایله وطن و عسکر واسباب شوکت و ظفر امرنده کی
 حسیات عالیجنابانه لرینی ترجمه و توضیح ایده جک نیجه مزایا
 ایله مالامال و مشحون بولندیغنه مبنی نطق مذکور ایله اولیابده
 طرف سر عسکر یدن عرض اولنان جواب بوقشمک آثار
 متممہ سی جهشده [۱] رقیله درج و حفظ ایدلدی .

غبطه فرمای دوائر دولت اولان اشبوتشریف همایون
 قیامن مقرون حضرت پادشاهی فیوضاتندن بحر به هیئت
 عسکر به سنک دخی مستفیض اولمیری امل التفات بزور سی
 ایله شغبان شریفک یکر می طقوزنجی بازار ایرتسنی کونی
 ترسانه عامر لرینی دخی بالتشریف ایکنجی حوضده تعمیر

وانشاسی رهین ختام اولان مجیدیه فرقتین همایونیه واسطه تجارت و نمایش و ارقادی و اپورلرینک بحره صورت اخر اجنی تماشا و فابریقه همایونلرینی و انشآت عمومیة بحریه بی معاینه بیوردقن صکره دیوانخانه عامر هی دخی بالتشریف اوراده ذه ترتیب اولنان اوتوز کشیک سفره ده عینله باب والای سرا عسکریده اولندیگی کبی بیکباشی یه قدر بندکان ایله برلکده ینه عساکر ملو کانه لرینه مخصوص اولان طعامدن تناوله رغبت کوسرلمشدر . اشبو تشریف شاهانه ده ایرادیوریلان نطق همایون ایله طرف قیودانیدن عرض اولنان جواب دخی [۲] رقیله آثار همه جهته درج اولندی . طوبخانه عامرله ینه وقوعیولان تشریف شاهانه رمضان ایچنه مصادف اولمقدن ناشی رسم مذکور بر رمضان افطاری اصولنده اجرا بیورلمشدر .

سلطنت سنیه جه هر تبدل وقوعنده ذول متحابه سفر اسنک یدلنده بولنان اعتمادنامه لرینی تجدید ایللری قواعد ذولیه ایجابندن بولنسیله بالجمله سفرای ذوالاحترام یکی اعتمادنامه لرینی برر برر خاکپای همایونه تقدیم ایلشدر که بودخی مراسم جلوسدن اولمق مناسبیله شوراده مسکوت عنه بر اقلماق لازم کلمش و رسم مذکور حقننده بر نمونه اولمق اوزره اوستریا سفیری اصالتلوقونت زیحی جنابلرینک اعتمادنامه جدیدینی صورت تقدیملری بروجه آتی حکایه اولنمشدر .

سفير مشار اليه اعتماده نامۀ جديدى تقديم ايچون رمضان
 شريفك ايكنجى چهارشنبه كوني تعيين و تخصيص قلمش
 اولمسيله يوم مذكوره سرياوز حضرت شهر يارى سفير
 مشار اليه سفيرخانه سندن مابين همايونه ككتور مكه
 مأمور بيور يلوب مابين همايون دن ترتيب و ارسال اولنان
 سلطنت عرب له يله سفارتخانه به كيدر ك سفيرى و سفارت
 وقتاچلار يا مأمور له سفارت معيتنده بولنان واپور له ضابطانى
 على مراتبهم عرب له ار كاب ايلشدر . ذوات مومى اليهمك
 جمله سى بيوك او نيفور مه ل زى نى لابس و حازر اولدقلى
 نشانلى حامل ايدىلر . عادت قديمه دن اولديغى اوزره
 سراى همايون قپوسنده عساكر شاهانه سلام طور مقده و مابين
 همايون موز يقه سى ترنمساز اولمقده بولنديغى حالده هيئت
 سفارت قپودن كيرنجه مابين همايون مشيرى مقامنده بولنان
 داماد محمود جلال الدين اشا ايله خارجيه ناظرى ضفوت
 پاشا و تشرىفاتى خارجيه و ديوان همايون باش ترجمانى
 بيوك او نيفور مه ل زى نى لابس اولدقلى حالده هيئت سفارتى
 سراى همايون حوليسندن استقبال ايدىلر .

ذات همايون جناب پادشاهى كذلك او نيفور مه ل زى نى
 لابس و عثمانيه و مجيديه نشان ذیشانلى نى حامل اولدقلى
 حالده برنجى قات ديوانخانه سنده سفير مشار اليه حضور
 همايونلر يته قبول و اعتماده نامۀ جديدى حسن تلقى پور دقلى

کبی سفیر مشار الیهک معینده بولنان مأمورین و ضابطان
 تشریفات اصولیه علی مراتبهم ذات شوکت سمات حضرت
 پادشاهی به عرض و تقدیم قلندیلر • اوستریا ایپراطوری
 و مجارستان قرالی حشمتلو فرانسوا ژوزف حضرت تلی
 جانبدن سفیر مشار الیه جنابلرینک عرض ایلدکلی آثار
 مودت و خلوصه ذات مکارم صفات جناب پادشاهی دخی
 تأمین توجه و خلوص طریقیله حسن مقابلهده بولندقدن
 ماعدامانک حضرت تاجدار یلری آسایش و استراحتی انجق
 اصلاحات لازمه و تنسیقات دائمه طریقیله بوله ییله جکنه
 دائر و اولبابده افکار و نیات همایونلرینی مبین سردودر میان
 ایدیلان خصوصات ذاتاً احوال و مسائل شرقیه ایچنده
 بولنان سفیر مشار الیه جنابلرینک جسامتینار تدیر مقله برار
 وقت ذات شاهانه ایله خصوصی ملاقاتده بولمنسینی دخی
 استیذان ایلمش و بیدریغ بیوریلان مساعده سنیه اوزرینه
 رفاقتده بولنان مأمورین و ضابطان دوائر سائرده اعزاز
 و اکرام ایلدکه کوتوریلوب حضور همایونده یالکز خارجه
 ناظری صفوت پاشا ایله برده سفارتک برنجی سرکاتبی موسیو
 قوشک بولندرق بر ساعت قدر دخی ملاقات خصوصیه دوام
 ایشدر • اشبو ملاقاتده قونت زینجی جنابلرینک مسائل
 حاضرده اوزرینه اوستریا دولتک افکار و مطالعاتی بیان
 ایش اولدقلی درکار بولنوب ملاقات خصوصیه دخی

ختامه رسیده اولدقدن صکره هیئت سفارتینه مابین همایون
 عربله معرزا مکرماً سفارتخانهیه ایصال ایلدشدن .
 سائر سفرای متحابه نك اعتمادنامه لازینی تقدیم ایلدکلری
 ائنده روسیه سفیری جنرال ایغنائیف در سعادتده بولمیه رق
 مؤخرأ متبوعی اولان ایمپراطوردن استحصال ایلدیکی یکی
 اعتمادنامه ایله در سعادتده کلدگده عینله سفرای سائره ایدیلان
 احترام کبی اودخی احترامات فائقه ایله حضور همایونه
 قبول بیورلمش ایدی . انجق اعتمادنامه تقدیمی رسمینده ایراد
 ایلدیکی نطق « تخت عثمانییه جلوس همایونلرینی متبوعم
 ایمپراطور حضر تدرینه اخبار ایچون واقع اولان تبلیغات
 رسمیه جواباً تفسیر اولنان نامه ایمپراطوری حقمده کی
 التفات ایمپراطوری ثمره سیله ینه بنده کره تودیع و واسطه مله
 حضور شاهانه لرینه تقدیم قلمشدر . دولتین بیننده کی
 روابط دوستانه نك محافظه سی مأمول اولوب منافع طرفینک
 وقایه سی خصوصنه حاضر در . بحر سیاهی بحر سفیده
 ربط ایدن وسائط تجاریه به مالک لولمقله برابر ممالک شاهانه ده
 برطاقم مذهبداشلی دخی بولندیغندن طسولایی بولمکده
 تکون ایدن وقوعاته ایمپراطور جنسابلری نظر بیقیدنی
 ایله باقدمز . دولت علیه اهلایسنک نائل رفاه اولمسی
 دولتیرک منافعندندر . دواتم وقوعات مؤلمه اخیره نك عدم
 تجددی ایله صلحک تأمینی ارزو سنده در . جلوس همایونلری

دولتک پک مخاطرہ لی بروقتندہ شرف و قوعبولدینغی ایمپراطور
 پک رعناً یلیدیکی کبی مطلوب عالی بیورلدینغی حالسدہ سیات
 واقعہ نک دفعی و بر انتظام داخلینک استحصالی دخی ممکن
 اولہ جغنه قانعدر • اولبابدہ مساعی شاهانہ لرحہ موفقیت
 کاملہ یی تمی ایلر « طرزندہ اولمی واحوال زمانہ کورہ
 یونطقدہ بر طاقم شایان دقت و اہمیت نکتہ لرمندر جبولنمی
 مناسبیلہ ار باب تدقیق نطق مذکور ی بر نگاہ تعجبیلہ تلقی
 ایٹشلا ایدی • طرف اشرف پادشاہیدن و یریلان
 جواب صوابدہ ملکی معمور و اہالی یی مسعود ایٹک روسیہ
 ایمپراطورندن اول و اندن زیادہ کنسدی امل ہمایونلری
 بولسدیغی قضیہ سنک جدأ بر طور ترقی پرورانہ ایلہ
 درمیان بیورلمش اولمی احوال سیاسیہ نک غواضنہ و قوف
 ایلہ استقبالی کشف ایدنلرک کالیلہ تقدیر و تحسینلرینہ مظہرا
 اولمشدر •

— ایکنجی قہرہ —

ذات شاہانک بعض مائر خاندان پروریسی

خاقان اسبق عبد العزیز خان حضر تلرینک دورندہ
 خاندان شوکت عنوان شہر یاز یلری اعضاسندن یالسنز
 انجال نجابت اشتمال ہمایونلرندن ماعداسی بر نظر دیکر

و بز چشم غریب ایله کور یله رک هله او اخر سلطنتلرنده
 سلطان مراد و سلطان عبدالحمید و سائر انجال کرام عبد
 الحمید خانینک دائره مخصوصه لرنده عادتاً کوز حبسی کبی
 بر حالدیه بولند قلمی بو خاندان جلیک التیوز ییلاق اصدقاسی
 بولنان عثمانلی طرفندن بر نظر حزن و تأسفله کورلمکده
 ایدی . ذات علائکسمات حضرت عبدالحمید ثانینک دها
 شهرزاده لک زمانلرندن بری هر کسک بر نظر مخصوص
 شکرانله مشاهده ایلد کلری مکارم اخلاق و محاسن اطوار
 همایونلرندن ذاتاً بو مقوله احوال منتظر اولدیغی کبی عقیب
 جلوس همایونده خاقان سابق سلطان مراد خان حضر تلرینک
 چراغان ساحلسرای همایونه نقلی خصوصه مأمور
 بیوریلان نامق پاشا ایله سعدالله بک افندی به برادر عالی
 کهرلرینک کمال عز و احترام ایله نقلی و هر کونه اسباب
 استراحت و عافیتلرینک استکمالی و اطبانک وقوعبولان
 توصیه لرنه حرفیاً رعایت ایدلسی قطعاً اراده و فرمان
 بیورلمشدر . شهر یار عائله پرور و شه نشاه مر احم کستر
 افندمن حضر تلرینک برادر عالی لرنه اولان محبت قلبیه لری
 سائر اعضای خاندان شوکت انساملری حقنده اولان
 مودت و محبت مخصوصه لری کبی بر درجه فوق العاده
 بولندیغندن دائماً سلطان مراد خان حضر تلرینک اسباب
 و وسائل استراحت و عافیتلرینی تقصص و تحریردن خالی

قلیه رق حتی دو قوتور قاپولیون افندیك بو باده اولان سغی
وورزشی ممنونیت شاهانه یی مستلزم اولمسیله دو قوتور مومی
الیهك خدمتی تقدیراً و تحسیناً سینئه اقتخاری او چنجی
رتبه دن بر قطعه نشان ذیشان ایله تزیین بیورلمشدر .

بر وقت دنبری بسرای همایونجه نظر تأسف ایله کوریلان
اسرافات و ابدالاتک اوکی التیق جمله مقاصد شهر یاریدن
اولوب فقره مخصوصه سنده ایضاح ایدیله جکی اوزره
سزای همایونجه الزم اولان تصرفاته مباشرت قلمقله برابر
خانان اسبق عبدالعزیز خان حضرت نر یله سلطان مراد
خان حضرت تلری قاملیلاری اعضاسنه بشقه بشقه و مستوفی
معاشلر تخصیضی فرمان بیورلمش و تنظیم اولندان دفتر
مخصوصنده [۳] کور یله جکی اوزره جمله سنک یکونی
بشیوز اون بیک غروشه بالغ اولمشدر .

هله رمضان شریفک او چنجی پنجشنبه کونی ذات
خلافت سمات حضرت پادشاهینک برادر عالی کهر لری
دولتلو نجابتلو رشاد افندی حضرت تلری و دولتلو نجابتلو
کمال الدین افندی حضرت تلری ایله برلکده فیطون سوار
عز و اجلال اوله رق ایاصوفیه جامع شریفنه عز یمتله ایکندی
نمازینی برلکده ادا بیوردقلرینی کورن انظار عمومیه خاندان
سلطنت اعضای شوکت اتساءنک بو صورتله یکدل و یکجهت
بولملرندن و ذات شوکت سمات حضرت پادشاهینک

خاندان حجه مقام ابوته ترتب ایلین وظائف اول صورتله حسن
 ایفا بیورملرندن طولایی فوق الحد ممنون و متشکر قالمشدر.
 بوندن ماعدارمضان شریفک سکرنجی صالی کونی طوبوخانه
 عامر هده واقع قصر همایونده رشاد افندی حضر تتر یله
 برلکده افطار بیورملری و بغداد العید شوال شریفک اون
 اوچنجی کونی بالجمله برادر مکرملری برابر اولدیغی حالده
 برتو پیاله و ابور همایوننه را کبأ هکبه لی اطه ده کائن مکتب
 بحر یه بی تشریف و مهتابدن جمله جة استفاده ایچون کیجه
 ساعت ایکی بحق راده لرنده عودت بیورلمسی و ذی القعدة
 الشریفه نک اوچنجی صالی اقشامی دولتو نجابتلو رشاد
 افندی و کمال الدین افندی و نورالدین افندی حضر اتیله
 خاقان اسبق جنت مکان سلطان عبدالعزیزخان حضر تترینک
 انجال کر امدن دولتو نجابتلو یوسف عز الدین افندی
 و محمود جلال الدین افندی و شوکت افندی و مجید افندی
 حضر اتنی حضور همایونلرینه جلب و دعوت ایله نیجه
 التفات و نواز شدن ماعداجله جة برلکده طعام و کیجه ساعت
 درده بشه قدر صحبت ایلدلمسی هب جناب شوکت ماب
 افندمرک مآثر جلیله خاندان پرور یسنه دلالت ایلیه جک
 احوالندر که خاندان جلیل سلطنتک اصدقاسی و خیر خواهی
 بولنان عثمانلور بو مثلوا احوال مشکور ه بی دایما بر نظر
 یمونیت و شکران ایله کوررلر

اشبو نار یخچایی سرای همایون پادشاهی وقوعات
 وشونات داخله سنه مخصوص اوله رق قلمه المقده بوانمدیغمردن
 و اثر ناچیرده موقع بجه چکیله جک خصوصات یک متنوع
 و متعدد اولدیغندن ذات حمید الصفات حضرت شهریارینک
 محبت ذوالقربی ایله مجبولیتلری حقنده سالف الذکر فقراتی
 انجق برر مثال اولوق اوزره عرض ودرمیان ایلمشزدر
 یوقسه خاندان جلیل پادشاهیلرینک الک صغیر السن اعضاء
 شوکت احتواء سی دخی بر محبت مخصوصه ولی النعمی ایله
 کامیاب اولوب جمله سی حقنده هر کون مشهود انظار
 مقر بین اولان التفات و نوازشلر الحق جمله بی ممنونیتله متجیر
 ایلمکده در .

❁ اوچنجی فقره ❁

سرایجه بعض اصلاحات

بردولت و ملتک اس الاساس اصلاحاتی تصرف
 قضیه سندن عبارت بولندیغنی دعوا ایدنلر هر زمان اثبات
 مدعا یه مقتدر اوله بیلورلر . بو قضیه ذاتاً اداره و تصرف
 کتابلرینک باشلیجه برمجی اولوب دولتی بر فاملیایه و یا خود
 فاملیایی بردولته تشبیه ایلیان مدققلر اودولت و یا او
 فاملیانک وارداتی نه قدر چوق اولورایسه اولسون بونکله
 مسعودیت قرانه میه جغنی و حقیقت سعادت مصارف جهته

دقتده خصومه كلوب شو حالده سنوی التي بيك غروش
 ایراد و بشيك غروش مصارفی بولنان بر فقیر فاملیانك
 سنوی یكرمی بش بيك غروش ایراد و اوتوز بش بيك
 غروش مصرفی اولان بز فاملیانك ده سازنکین ده باختیار
 عداوانه جغنی حکم ایدر لر .

ایرادی ایله مصرفی اراسنده کور یلان فرق عظیمدن
 ناشی و بو دخی محضاً اسرافات بینهایه دن حصه و له کلمش
 بولنمندن طولایي فقیر و غیر مسعود بر حالده بولنان دولت
 علیه نك اصلاح احوال تضر فیه سنه شمدي به قدر بر قاچ
 دفعه ابتدار قلمش ایدیسده اسرافاتك اك بيوك منبغی
 بولنان سرای همایونه هیچ بر کیمسه اطاله دست اصلاح
 ایلیه مدیکندن خارجاً ایدیلان تصرفات ایله احوال دولت
 اول فاملیایه بکزمش ایدی که چولق چوجوق
 و خدمتکارلر آچلانندن هلاک اولمق درجه سننده تصرفه
 قاقیشلدیغی حالده فاملیانك مقام ابوتنده بولنان ذات تصرفدن
 حاصل اولان فائده نك بز قاچ مثلنی کندی اسرافات و ابذالاتی
 ایله استهلاک ایلر .

هله بر زمان سرای همایونك اسرافات و ابذالاتی جله نك
 بحق نظر مخصوص اهمیت و دهشتنی بر درجه ده آچمش ایدی که
 عمومی خشنود سزلغك اك بيوك بر قسمی بولندن عبارت
 بولنمشیدی . زیرا بودجه به ادخال ایدیلانندن ملاحظه بعض

دوایر بودجه زدن بالاتر ام آر تی و یلوب تفریق اولنان
 و « اداره مخصوصه واپورلینک حاصلاتیدر » و یاخود
 « املاک همایوندن فلانجه چفتلکک و یا فلانجه معدنک
 ایرادیدر » دیه مابین همایونه تقدیم اولنان و حالبوکه حقیقده
 ذکر اولنان اداره لک دکل سائر غیر مشروع یرلک وارداتی
 اولان مبالغ کاملاً حسابیه قاتیلور ایسه تکمیل ممالک شاهانه
 وارداتنک شبهه سز ثلثی و بلکه نصفه قریب بر مقداری
 یالکز سزای همایونه صرف ایدیلور ایدی . خلقت کوزی
 بونی کوردیکی کبی درت کون اول بش پاره سی اولمدیغی
 حالده مابین همایون حضرت پادشاهی یه انتساب ایدلکدن
 یک آز بر زمان صکره میلیونره مالک اولان و حظسوظات
 نفسانیه سی اغورنده بیکارجه لیرالری بر طور مسرفانه
 ایله صرف ایدن ذواتی دخی بر دقت مخصوصه ایله معاینه
 ایدرک بحق آه تحسیرله دولت و ملنک حالنه آجیرل ایدی .
 ذات حمید الصفت حضرت شهر یارینک جله خصائل
 مستحسنه زندن بر یسی دخی سفاهت و ابذال و اسراف کبی
 بر انسان کاملی تزین ایده میه جک اولان سینه لردن تنفر
 قضیه سی اولوب باخصوص که هر درلو اصلاحات و حسناتک
 منبغی و مرکزی مقام جلیل خلافت اوله جغی حقیقتنی هیچ
 بر زمان نظر اعتبار و انباهدن اوزاق طوتمدقلرینه مبنی
 شهر اده لکاری زمانده دخی دائره خصوصیه لری اداره سنی

هر عاقل نعمتشناس و تصرف استیناسک تحسین و آفریننده
 لایق اوله جق صورته یعنی اسرافات سفاهت پروریدن
 بعید و تام بر شهزاده عالی نژاده به لایق اوله جق یولده حسن
 اداره به موفق اولدقلری کبی ابتدای جلوس همایونلرنده
 سرایجه دخی اصلاحات و تصرفات اساسنی وضع ایلیه رک
 از جمله بر زمانلر سرای همایونده ال بیولک مأموردن ال کوچک
 مأموره وارنجه به قدر بر صورت مسرفانه ده مکمل و مکلف
 سفره لر مرتب و معین اولوب حالبو که بونلرک یوزده سکسانی
 احتیاجدن فضله اولمسئله همان بالعموم بشکطاش خلقی
 طبه کار مثللو خدمه دن فضله اطعمه بی بالمبايعه مطبخ اتخاذینه
 بیله احتیاج کورمز لر ایکن شو اسرافک اوکی بردن بره
 قپانه رق صنوف مأمورین و بندکانک مر اتنه کوره برقاچی
 ایچون بر سفره تعیین اولنش و مقصد اصلی مأمورین
 و بندکانک اطعمی اولدیغنه کوره اوسفره بو مقصدی تمامیه
 استحصال ایده بیله جک درجه مکملیت و مکافیته تهیه ایدیلوب
 لزوم و احتیاجک خارجنده اولان اسکی اسرافاتدن دخی
 کلی تصرفات حصوله کتورلمشدر .

اصطبل عامر ءجه الترام اولنان تصرفات دخی ینه شایان
 اهمیت برشی اولوب موجود اولان عربه و بنک حیواناتنک
 لزومدن فضله پی اول امرده عساکر شاهانه به ترک واجسان

فلندرق اسکی حالک همان نصفه مساوی بر تصرف حصوله
 کتورلدیکی کبی دهسا صکره لری حرب ایچون کوریلان
 لزوم اوزرینه احتیاج صحیحک ایجاب و اجبار ایلدیکی
 مقدار دن ماعدا حیوانلر تامایله سواری و طوبجی عساگر
 شاهانه خدمته بالاعطا اصطلبل مذکورجه تصرفاتک مرتبه
 غایه سنه وارلمشدر . تصرفات واقع نك مأمورین و خدمه یه
 اولان شمولیده مسکوت عنه بر اقیله مز . لزومندن زیاده
 غلبه لکک لزومی درجه سنه تنزیلیله بویوزدن دخی بیوک
 بیوک تصرفلر وجوده کتورلمشدر :

بر وقتلر سمرای همایون تخصیصات سنیه ملوکانه
 دأره سی داخلمنده اداره ایدیه میه رلک محدود ندیم پاشا مثللو
 محرم احوال و اسرار اولان ذواتک طرق دیگر دن چاره ساز
 اولمیرینه لزوم کوسترلدیکی حالده جناب شوکت مآب عبدالحمید
 ثانینک شو صورتله مشهود انام اولان تصرف پرورلکری
 اوزرینه معاذالله تعالی تخصیصات سنیه خارجه چیقلاق
 تصورلری بیله مستبعد اولوب بالعکس دهها ابتدای جلوس
 همایونده لوندره دستکاهلرنده در دست انشا بولنان زرهللی
 ممدوحیه فرقتینک تقاسیطی کذران ایتمسندن ناشی فابریقاتور
 پروتست و ایتمکه قالقششمس ایکن مخصصات همایونلریله
 چققلکات شاهانه لری حاصلاتندن مجرد تصرفات حسنه
 و اداره مشکوره ثمره سی اوله رق مترکم بولنان یوزیکرمی

بیک لیرا ایله بحرآیه نظارتنه معاوننده بولمشلر و فقط فرقتینک
اکمال انشاآتی ایچون یالکر سکسان بیک لیرا کفایت ایده جکمنن
اول مقداری فابریقاتوره بالارسال ایشی بتورمشلردر که
شوعلایم حسن اداره نک احوال آتیه ایچون دخی بر بیوک
تأمین اوله جنجی تفصیل و ایضاحه محتاج دکلدر .

اندن صکره کذران ایدن احوال دخی تصرف و حسن
اداره نقطه نظر نیدن باقلمق شرطیله پک زیاده شایان اغتنادر .
زیرا سرای همایون ملوکانه بر حکم دار ذیشان سراینه لایق
اولدیغی صورت صحیحه نک برارده فوقنده حسن اداره
ایدلکله برابر ذات همایون حضرت پادشاهی اشاعیده
بغض مقدمات اجراءات ملکیه و عسکریه فقره لرنده
کوستریله جکی وجهله فن زراعتک تأسیسی ایچون بر مکمل
زراعت مکتبیه مأمور بن ملکیه یتشدیرلمسی ایچون بر مکمل
مکتب ملکیه نک کافه مصارفاتی عهده سنیه لینه آلوب
بوننده ماعدا هلال اجر جمعیتنه و مهاجرینه و سایر لازم
الاعانه اولان هر شینه تصرف و حسن اداره ثمراتیله برقات
دها قوتی ارتان شماحت صحیحه و حقیقیه ایله یتشمکده
بولمشلردر که ایشه وطنک بو کونکی حالی اوزرینه لزوم
و احتیاج صحیح کوردیکمز حسن اداره نک مثالی بو قضیه
باهره دن بشقه هیچ برشی دکلدر .

اشبو حسن اداره صورتنک اهمیت صحیحه سی میدانه

حقیق و سترای همایونک سائر زمانلرده کی صورت اداره سیله
 تطبیق قلمق ایچون وقتی وزمانی ایله وقت غزته سنک اون
 اوچ مارت تاریخلی و ۵۰۵ نومرولی نسخه سنده مندرج
 برفقره بی بورایه عیناً درج ایتمکه لزوم کوردک :

« جنت مکان سلطان عبدالعزیزخان حضرت تلیله خاقان
 سابق سلطان مرادخان حضرت تلی نیک دیوناتی حسابلرینک
 تدقیق و رؤیتی ایچون نامق پاشا ایله بعض و کلا و مأموریندن
 تشکل ایدن قومیسون تدقیقاتنی اکیمال ایدوب مضبوطه سنی تقدیم
 ایتمشدر . سلطان عبدالعزیزخان حضرت تلی نیک دیونی جامع
 شریف و ابدیه میریه مصارفی مستثنا اولدیغی حالده ایکیز بیک
 لیرادن و سلطان مراد حضرت تلی نیک زمان سلطنتلر ایله
 اندن اولکی دیونی سکر یوز بیک لیرادن عبارت اوله رق
 بونک بسوز بیکی کوچه اوغلمنه و قصوری دائره سی خلقنک
 معاشاتیله سائریه اولوب بونلردن بشقه دها بعض کسانه
 برطاقم بورجلر اولدیغی کبی مدت معلومه ظرفنده تسویه
 ایدنک و ایدندیک حالده صائبق اوزره دولت علیه نیک
 بدایت ظهور ندنبر و سلاطین عظام خزینه ننده ادخار قلمش
 اولانلر له سلطان عزیز حضرت تلی زماننده یکیدن النان
 مجوهرات و وقعه دن صکره سلطان مشارالیه حضرت تلی نیک
 قادیلر ایله انلرک منسوباتنک مالی اولدیغی حالده مصادره
 اولنان مجوهرات خرساکی افندی به اولان بورجلره مقابل

رهن ایداش و یوز بیک لیراده ولایاتدن حواله کوسترلمش
 اولدیغی واشبو مجوهرات ترهین ایدیلان بور جلر مشارالیه
 سلطان مراد حضرتلرینک اثنای سلطنتلرنده اولمیوب اندن
 اول ایداش و سلطان عزیز حضرتلرینک قادینلریله انلرک
 منسوباتی اللرندن النان مجوهرات مال ذاتیلری اولسوب
 ضبط و مصادره قلمسندن طولای دعوا ایتمک اوزره بولنمش
 ایدوکی مسموعات صحیحهدندر . ایلروده مضبوطه صورتی
 در دست ایدلیدیکی حالده عیناً درج ایدیله جکدر »

بدایت ظهور عثمانیامدن بری سلاطین عظام افندیلریمز
 حضرت اتنک خزینه لرنده جمع و ادخار ایدیلان مجوهراتدن
 وسائر ذیقیت اشیادن هر بری بر زمانک و بر شهنشاهک
 یادکاری اولمسندن طولای قیمتلری جهمان دکرشیلر اولدقلری
 جهتله بونلرک تصرف و حسن اداره سز لک نتایج نسدن
 اوله رق دیون ذاتیه مقابله ترهین ایدلمسی و دیون مذکورهنک
 وقت وزمانیله تأدیه و تسویه قلمنه میه جغی درکار بولندیغندن
 اشیای مذکورهنک اول صورتله الدن چیقارلمسینه یول
 آپلمسی هر حیتملی یورکی آتش نأسفله داغدار ایده جکی
 درکاردر . حتی خزائن همایونده خاندان شوکت عنوان
 عثمانی نامه اوله رق مدخر و موجود بولنان اشیانک اموال
 ذاتیه کبی تصرف ایدلماسی و بناء علیه بونلرک ارتا ورته
 شریعه به انتقال ایدیه ماسی و تخت شوکت بخت اوزرنده

هانکی حکمدار جالس اولور ایسه انک نضارت و حجابیه سنی
التنه بولنمسی قانون قدیم حکمنه قونلمشدر که بونده می حکمت
اشیا و آثار مذکورہ نک الی ماشا اللہ محافظه سنی تأمین ایتمکدن
عبارتدر . ایشته اسراف و سوء اداره هر ذات ایچون انک
بیوک معایب و سیئاتدن اولدیغی کبی بر حکمدار ذیشان ایچون
تهلکه سی آحاددن دها زیاده بولندیغنه شو قضیه دال اولوب
نامق پاشار یاستی تختنده بولنان قومیسون اول ضرورتله ایفای
وظیفه ایلمکدن صکره سرای همایونجه ایجاب کیفیت
بالاجرا اشیا مذکورہ نک تأمین محافظه سنه همت بیورلمشدر .
اداره ذاتیه سنه مقتدر ارله میان بر آدمک سائر هیچ بز
شیئه دخی مقتدر اوله میه جنی عند العقلا مسلم بر قضیه
ایسه قضیه مذکورہ دن عبرت و انباه آلمق دخی محب عقل
و حکمت اولانلر ایچون مقتضیات ضروریه دندر .

دور جلیل عبدالعزیز خانیده هر کز اجراء آت دیمک اولان
مابین همایونه باب عالی طرفندن وقوعه بولان معروضاتک
اغلبی هفته لرحه و آیلرحه گوشه نسیانده قاهره قونلردن
بر طاقی ایسه منظور همایون بیورلمتمزین ارادات سنیه سی
شرفصدور ایلدیکی و بودخی جنت مکان عبدالعزیز خان
حضر تلی نیک او یله مفردات امور ایله اشتغاله میل ورغبت
کوستر ماملرندن ایلرو کلدیکی حفته بر چوق روایات عجیبه
حال شینایانک استغرابنی موجب اولمده بولنش ایدی .

جلوس همایون میامن مقرون حضرت پادشاهیده ایسه
 عرضلرک کافه سی کونی کونسه منظور شاهانه بیورلمق
 قاعده سی قطعیا وضع اولندیغی کبی حتی برطاقم عرضلر
 اوزرینه شرفصدور بیور یلان ارادات سنیه نک قلم مشکین
 رقم شهر یاری ایله مسطور بولندیغی دخی کورلمش وشو حال
 ایله کلیات اموردن جزئیات اموره وارنجیه قدر حضرت
 پادشاه حقایق اکاه افندمزک بالذات اشتغال بیوره جقلری
 استدلال قلمش ایدی .

ینه جلوس همایونه کانهجه یه قدر ذات حضرت پادشاهینک
 مهمام اموره استشاره طریقیله صورت و یرمسی عادت
 مرعی اولیوب غایت صدر اعظملرک معروضات شفاهیه سنی
 استماعه رغبتله اکتفایدیلمور ایکن شوکت مآب افندمز
 حضرتلری مهمام ومعظمت امور اوزرینه وکلای فحاملرینی
 تحت ریاست شهنشاهیلمرنده عقد مجلس صورتیله جلب و جمع
 بیورمق وایشلره اوراده استشاره دورا دور ایله قرار
 و یرمک عادت مستحسنه سنی وضع و تأسیس بیورمشلر ذر که
 یو یوزدن مادی ومعنوی حاصل اولان فوائد ومحسنات
 ارباب ادراکک مطالعه وملاحظه مخصوصه نرینه متوقف
 قالور .

برملنک اس الیاس ترقیمی علم مبنانی اوزرینه مؤسس
 اولمق بدیهی و آشکار اولوب شو قضیه دورا خیرمز ده دخی

تسلیم ایدلمش ایدیسده اجرا آتہ دأر ایدیلان تشبشلیریا
 لزوم حقیقینک خلافتنه و یاخود کلیتدن یا لکز بر جزوی شامل
 شیلر اولوب حالبو که بزده نیجه عصمر لردنبری منشأ علما
 اولان مدارس علمیه اصول تحصیلنک اصلاحی لازمہ دن
 ایکن بونلره علماً بر نظر اهمیتله باقلمقدن ماعدا سیاسته بر
 بیوک نظر دهشتله باقله رق حتی بعض زمانلر کلیاً اورته دن
 قالدیرملری ده تصور ایدلمش اولسی اربینه معلومدر . ذات
 حمید الصفت حضرت پادشاهی اشبو مؤسسات قدیمه علمیه نک
 اصلاحتی مراد بیوره رق اول امرده درسلرک بز طرز
 مطلوبه افر اغندن بدأ ایله برده نظامنامه قلمه الشمس و ایشک
 اتمامنه قدر دوام بیور یله جنجی در کار بولنمش ایدیسده او
 زمانلر طلبه علمونک الچو غنی فی سبیل الله محار به ده اولوب
 اندن صکره دخی غوائل عظیمه دیلوماتیقه و حربیه میدانه
 چیقدیغندن بوم تصدک جدأ و حقیقه اتمامی وقت مره ونه
 قالمشدر .

وقوف شهر یاریلری نهر جهتی شامل و محیط بولسان
 شهنشاه دقایق اکتشاه افندمن حضر تلرینک زراعت
 حقننده کی نظر همایونلری پک مهم اولوب طرق فیض
 وسعدت میانده طریق زراعتک بزى دها کسدیرمه بر
 صورتله منزل مقصوده ایصال ایلیسه جکی ملکمزلک
 زراعتہ اولان قابلیت مخصوصه سیمله مسلم بولتمیدن نشی

دها ابتدای جلوس همایونده شرفصادر اولان براراده سنیه
 موجبجه ذات حضرت پادشاهی به مخصوص اولان
 مصلق چفتلکنده برزراغت مکتبی تأسیس و کشادینه تشبث
 قلمش و مؤخرآ و یریلان برقرار اوزرینه دوت یوز نفر
 شاگردانک تعلیمه کافی بر مکتب انشاسی ایله کتب لازمه نك
 تر کجه به ترجمه و تألیفنه دخی مباشرت قلمش ایدی . بوندن
 ماعدا افکار حقایق دثار حضرت پادشاهی به کوره
 داخل ممالیکه، اصلاحاتک مبدئی ناحیه لر و قضایان حکومتی
 اولوب کرک پای تخته و کرک ولایت مرکز نرنده انتظامات
 و اصلاحاته نه قدر سعی و غیرت ایلسه قضایانله نواحیده
 معتد و مستعد مأمور لر بولندقدن صکره نشر و تعمیم
 اصلاحات کبی مقصد حقیقی تمامیه حصوله کله میه جکندن
 مأمورین ملکیه به مخرج اولمق و قضایانله ناحیذره وارنجیه
 قدر هر نقطه ده قواعد و حکمت حکومته واقف مأمور لر
 بولندیرمق آمال خیر اشمالیله مکتب سلطانی داخلنده
 کذاک مصارفی تخصیصات سنیه دن تسویه ایلدک اوزره
 برده مکتب ملکیه نك کشادینه اراده پادشاهی شرفتعلق
 ایلمش ایدی . واقعا ایلروکی فقر اتمزده ایضاح و تفصیل
 قلنه جنی وجهله نیجه غوائل مشکله دیپلوماتیقیه و مشاعل
 ده هسه حر بیه جیلولتیله اشمو مؤسسات نافع نك دخی
 مکملاً موقع فعل و اجرایه وضعی تأخر ایلمش ایسه ده اخیراً

مکتب ملکیتک کشادینه اراده سنیه پادشاهی شر فصادر
 اولمش بولمنسنگ دخی دلالت ایلدیکی وجهله بومثلوقویه
 کلمش اولان اجرا آتک کافه سنده فعلیاتک دخی تأخر
 ضمن وریسی چوق زمان امتداد ایدیمیه جکندن هر کس
 اجرا آت مذکوریه فعلاً دخی حصوله کلمش اولمق نظریله
 تلقی ایشدر .

ثروت ملیه مزک بویله صوک درجه یه قدر تنزلنی ایجاب
 ایلیان اسبابک باشلیجه سی معمولات اجنبیه یه ایدیلان
 رغبت اولوب نظر حکمت اثر ملو کانه بو حقیقتی دخی
 احاطه ایلمسیله نفس نفیس همایونلری ایچون فسحانه
 عامرلری معمولاتندن البسه اعمال ایتدیره رک بند کان
 شاهانه لری دخی او یوله تشویق بیورملری اوزرینه هر
 کسده معمولات داخلیه بر میل و رغبت مخصوصه حاصل
 اولشدر . عسا کر شاهانه لری امر اوضا بطاننگ ملبوساتی
 هب معمولات داخلیه دن اعمال ایلمسی حقننه اصابت
 افزای وقوع اولان اراده سنیه ملو کانه بومقصدک اتمامنه
 کافی اولدیغی درکاردر . معمولات داخلیه یه رغبتله
 کندی اقیچه مزدنینه کندی مملکت مزک استفاده سی اوته دنبری
 اصابتی تسلیم اولمش بر قضیه اولوب حتی هر که فایر یقه سنک
 تأسیسی دخی بو اساس اوزرینه مبتنی بولندیغی حالده مؤخرأ
 کیفیت نظر اهمیتدن دوشور یلوب من کور فایر یقه دخی

معطل برحاله کلمش ایکن ذات شوکت شمسات حضرت
 پادشاهی خاصه مذکور فابریقایی بانشر بف ایکوز قدر
 دستگاهلرندن اوتوز دانه سنک همان اینلتدیرلمسنی و سمرای
 همایون ایله دوأر سائره میریه نک مفروشاتی ایچون هب
 بو فابریقه معمولاته رغبت قلمسنی فرمان بیور مشلردر .
 برمالکده صنایعک ترقیسی صنایع مذکوره محصولاته
 کوستریله جنک رغبتله مناسب اولوب ملت کنندی معمولاته
 عرض رغبتله صنایعک بر درجه لازمه ده ترقیسی تشویق
 ایلدکن صکره نقاستده مرتبه غایه بی بوله جسق اولان
 معمولاته ممالک سائرده دخی رغبت اولنه جغندن اوحالده
 لوازم ضروریه ایچون ملیو فلرجه پاره نک خارجه چیقیمسی
 منع ایدیله رک و مبالغ مذکوره ملی ایشجیلر اننه کچور یله رک
 ثروت ملیه محافظه ایلمش اولمقدن ماعد خار جندن دخی
 جلب ثروت طریق آچلمش اولور کد بو باده بلچیقما
 ایله انکلتره کوزی آچیق اولان بر ملت ایچون پک زیاده
 لازم الامثال بر مثال اولمق اوزره عرض ایدیله بیلور .

هر مملکتده اولدیغی کبی ممالک محروسه شاهانه ده دخی
 بر مکمل و منتظم پریس و جاندارمه هیئته احتیاج تام
 کوریلوب اگرچه اسکی سکا نلرک عساکر ضبطیه صورتده
 نظمی بو مقصدی بر درجه قدر حصوله کتورمش

ایدیسه ده عساگر ضبطیه نك شمديكي حالنده بانخاصه
 طشره لرحه پوليس وجاندارمه و تحصیدارلق ايله دواثر
 حكومت خدمه لكي كبي يكديكرندن فرق كلی ايله فرقلی
 بزچوق وظائفي جمع ایتمش اوللری بوايشلر ایچنده مطلوب
 اولان انتظاماتی منع ایلمكدن ناشی باب والای ضبطیه جه
 ایشك ایجاباتی بالمطالعه نظامات مقتضیه سنك تنظیمه
 باشلامشدر .

مأمورین ملكیه یه ویریلان اهمیتك صورت ودرجه سی
 بوندن اول عرض ایدلمش اولوب انجق مكتب ملكیه نك
 كشاديله مأمورین لازمه یتشدیریلنجیه قدر دخی ایشه بر
 چاره سریع اولوق اوزره باب عالیده داخلیه نظارت
 جلیله سنك اداره سی الشده برانتخاب مأمورین قومیسینی
 كشاد ایدلمش وشمدي یه قدر قائمه قاملوق دینلان وملكاً
 ومصلمه اهمیتك یسوك اولدیغی حالده ماده اولنسته
 اهمیت ویرلیه رك اکثریا او شاق مقوله سی ادملر نصب
 واقامه سیله اداره ایتدیریلان مأموریتلره امکانك مساعده سی
 یتدیگی مرتبه ده اهل وارباب اولانلرك انتخاب و تعیین و بو
 مأمورلرك اوللری اولدیغی كبی یالکز بر توصیه نامه ايله
 اجرای مأموریتی خصوصه نده دركار اولان درلو درلو
 یخچورلرك دخی احساسی ایچون بعد ما مأمورین مومی اهمیتك

با اراده سنیہ اجرای مأموریتلری اصول اتحاد اولمشدر (*)
 انتخاب مأمورین حقیقہ کی شو اصول بر اساسدن عبارت
 اولوب واقعا ایشک بودرجه سنده دخی پک چوق منافع ومحسنات
 کور یله جکی بدیدار ایسه ده بو اصولدن بحق استفادہ یعنی
 ایلروده مأمورینک لزوم و ایجابی وجمله انتخابیلہ برابر هر
 مأمورک کندی طریقتسندہ تفیضی درجاتی دخی دائما کوز
 اوکنده بولنق ایچون اول امرده مأمورلرک نره لردن نشأت
 ایلدکاری و شمعی به قدرهانکی مأموریتلرده نصورتله استخدام
 اولندقلری حقیقہ ترجمه حاللریله یدلرنده بولنان اوراق مصدقہ
 طلب اولمش و بونلر سبجل مخصوصده حفظ ایلدکاری کبی
 بوندن صکره جملہ سنک اجرا آتہ نظارت کاملہ و متمادیہ ایله

(*) مدیرک وقائمقاملق وحتی مشرفلغہ وار شجہیہ قدر مأموریتلر دور
 جلیل عبدالعزیز خانیدہ او قدر سوہ استعمالات ایله توجیہ اولنور ایدی که
 حرم هایبوندن ویا خود اغواندن بریسنک رجا بوللو اوفاجق برتد کره سی
 دخی امور حکومتندن بتون بتون غافل بولنان بر آدمه مدیرک قائممقاملق
 وحتی مشرفلق بیله تویهمنه مدار او اور ایدی . پادشاه حقیقت آگاه
 افندمن حضرتلری التماس وتوصیه نک قیوسنی اول امرده سرای هایبونلری
 منسوباتی ایچون قیامق افکار یله حرم هایبوندن اولیاده هیج برکسد ایچون بر
 سطر یاز مامسنی شدید فرمان بیور مشلر و بونک اوزرینه؛ صحاب استدعاطر فلرندن
 خاکپای شاهانه به یته حرم هایبون جانبدن عرضحال تقدیمی کبی بر یول آچق
 ایستلندکده (مأموریت ایستیانلر داخلیه نظارتسندہ کی قومیسویونه مراجعت
 ایسونسور اورانک بیله جکی ایشدر) بوللو ارشاد تامله عرضحاللری برتیلنجہ بوقه
 دخی لدا الحمد ایچنہ دن قیاممشدر . داخلیه نظارتسندہ کی انتخاب مأمورین
 قومیسویوننده ایسه قرائت و کتابتدن وامور ملکیکه وقوانین موجوده دن بر امتحان
 و بر تلنجہ مأموریت انداماق مقرر اولمشدر .

سجل مذکورده و قوعاتک یوریدلسی قرار قطعی الته التمشدره
 اگر غوائل حربیه و مسائل دیپلوماتیقیه حیولت ایتمامش
 اولسه ایدی شو یولده مقدمانه بدأ و مباشرت قلنان مفردات
 اجراآت و اصلاحاندن دها نیجهزی موقع حصوله کله جکی
 درکار ایدی . انجیق غوائل مذکورہ نک سلطنت سنیہ بی نه
 درجہ لره قدر اشغال ایلدیکی هر کسک نظرکاه مشاهده
 متأسفانه سنده بولندیغندن شو حاله کوره اجراآت و فعلیاتک
 یالکز بو درجه سی دخی بالوجوه شایان تقدیر و تشکر
 کورلمکده در .

دور جلیل عبدالحمید خانینک اعظم اجراآتی قانون اساسی
 و هیئت مبعوثان واعیان ایله بونلرک بر اجتماعده وضع و تأسیس
 ایلدکاری قوانین و نظامات اولوب انجیق بو مسئله انقلابات
 واقعه مزک اس اصلینسی تشکیل ایلیان بر مسئله مخصوصه
 و مستقله بولمنسندن ناشی بو کیفیت ایلروده مستقل بر باب اوله رق
 موقع بحثه چکلمش و بناء علی ذلک بو فقره ده اکا دائر تفصیلات
 ویرلماک لازم کلشدر .

بشنجی فقره

بعض مقدمات اجرات عسکریه

دور جلیل عبدالعزیز خانیده اسباب جنک و جدالک

همیشه سینه نه در جبهه قدر بذل نقدینه اهتمام ایدلش اولدیغنی
 قسم اولده و فقره مخصوصه سنده عرض و بیان ایلش ایدک
 بونکله برابر بر دولتک هیئت عسکریه سی کبی عظیم و جسم
 بر هیئتک علی الدوام شایان اصلاح جهتلی بولنه جنغی دخی
 در کار اولغله عصر حاضرده جهت عسکریه جه بر طاقم
 اجراءت مستحسنه کورلش و بونلرک مقدمات اجراءت میاننده
 مسکوت عنه براغلمسی تجویز قلنماشدر .

اولا عسا کر ظفر مآثر پادشاهی نیک زخاف اصولیه
 شالوار و صالطه دن مرتب اولان اونیفورمه سی حرکات
 حریره و سفریه ایچون اغراق و بر مکدن خالی قالمیه جنغی نظر
 اهمیتته اولغله اونیفورمه لار عصر جلیل عبدالمجید خانیسده
 اولدیغنی کبی ستری و پانظالوندن مرتب و عسکرک چو یکلکنی
 و چاپککنی تسهیله کافی بر صورتته تحویل ایدلشدر . بوسرده
 عسا کر بریه و بحریره ایچون یاپیلان نمونه لر بر قاج نفرا ته اکسا
 ایدیلرک مابین همایونده حضور همایونه چیقارلدیغنی زمان
 البسه مذکورده نیک دست کرم پیوست همایون ایله دوز تلمی
 وهیئت شاهانه دن بالطبع متأثر اولان افراد مذکورده نیک « بن
 سزک بابا کرم اولادم سز بنم کندی اولاد صحیحجه مسکر
 قورقیکز شو یله طورکز » بولولوکات انتغات غایات ایله داشاد
 بیورلمسی پادشاهمزلک عسکر پرورلکر یله برابر ذرجه التفاتلرینی
 و زاکت مخصوصه شهر یار یلرینی دخی موازنه یه مدار اولغله

صورت مخصوصه قید و اشعاره شایان کورمشدر .
 هر ششیده اولدیغی کبی عسکر لکنده دخی ترتبات جدیه
 و صحیحجه او ایشک مبنی علیهی بولنان فنونه اهمیت و یرمکه
 حاصل اوله جغی بدیهی و اشکار اولمقله اگر چه دور عبدالعزیز
 خانیده سلیمان پاشانک همت مخصوصه در یله مکاتب عسکریه پک
 کوزل بر یولده اصلاح ایدنش و تدریس قلنان فنون عسکریه یه
 دخی خیلی وسعت و یرامش ایسه ده مستعدان ضابطان دن بر چوق
 ذوات علی الدوام معلمک صفتنده بولنوب حال بو که ار القده بر کره
 بولنرک حسب الزوم تبدیلی مجدداً تعیین اولنا نلرک بر زمانه
 قدر عجمیلکر ینی استلزام و هر حالده متعدد ضابطانک مکاتبجه
 اشغالی هیئت عسکریه جه بولنردن ایدیه جک استفاده نک تأخیر
 و تعطیلنی ایجاب ایلدیکندن کوچک بیوک بالجمله مکاتب
 عسکریه یه معلم یتشیر ملک ایچون بر مخرج اولمق اوزره بر منشا
 معلین تشکیله قرار و یرلمشدر .

دور جلیل عبدالعزیز خانیده امر بقایه سپارش قلنش اولان
 تفنکر ایله مهمات حریددن بر بیوک قسمنک اقیجه سی هسوز
 تأدیه ایدلماش بولندیغی جهتمله دور عسکر الحمید خانیده
 خزینه نک صوک درجه یه واران ضرورتیله برابر ذکر اولنان
 سپارشلر تقاسیطی یمدر بی یتشدر امش اولمسيله اسلحه و مهمات
 اشبو محار به نک ایجاب ایلدیکی درجه یه ابلاغ و ایصال قلندیغی
 کبی تقاسیطی تأخر ایلمسندن طولانی فابریقاتور طرفندن

پروتستورہ قیام ایڈیلان ممدوجیہ زرہلی فرقتینک بقیہ مضارف
 انشائیہ سی جیب ہمایونن بالاعطا انک دہ اکالنه امر و یرلمشدرہ
 عصر جلیل عبد الحمید خانینک ال بیوک اجرات عسکر یہ سی
 موکب ہمایون ایلہ عسا کر ملیہ نک تاسیسی قضیہ سی اولدیغنه
 شہہ ایڈیلہ مز • قسم اولدہ فقرہ مخصوصہ سندہ تفصیل
 ایڈلیدیکی وجہلہ اسلحہ جدیدہ نک انتشارندن طولایی بالجملہ
 دو اتزک تکثیر عسکر خصوصندہ کوردکاری مجبوریت
 اوزرینہ تنسیقات عسکر یہ لرینی برطرز جدیدہ افراغ ایڈلکاری
 سرہدہ دولت علیہ عثمانیہ دخی تنسیقات عسکر یہ سنی بالتجدیدہ
 نظامیہ ردیف و مستحفظ کبی صنوف معلومہ یہ منقسم بولنان
 چنودک مقداری بشیوز بیکی تجاوز ایتدیرلمش ایسہدہ اوروپا
 تنسیقات عسکر یہ سنک عسا کر ملیہ نامیلہ میدانہ قویدیغی دیگر
 برہیت عسکر یہ یہ بزدہ اہمیت و یریلہ مدیکی کبی در سعادتدن
 عسکر اخذی دخی ہنوز تصور دہ بیلہ یوغیدی • قانون مساوات
 نمون اساسی عثمانلیغی تشکیل ایدن اقوام میانندہ تکالیف
 ووظائفجہ برکونہ فرق و امتیاز بر اقدیغندن ہیئت میعو ثانیجہ
 دخی بالمداکرہ و یریلان قرار اوزرینہ در سعادتدن و باخصوص
 تبعہ غیر مسلمہ دن دخی عسکر آلمسی لازم کلمش ایسہدہ اوارالق
 بعض پطریقخانہ لرجہ نصلسہ محاربتہ حاضرہ اثناسندہ عسکر
 اخذندن طولایی صیر لانیشلر وقوعہ کلدیکنندن غوائل حربیہ
 میانندہ بونلری اور کوتامک ایچون غیر مسلم عثمانلیلردن عسکر

النهمی صورتی بانما خیر استانبول اهالیء مسلمة سنه کلنجبه بونلردن
 علی الاصول قرعه ایله عسکر اخذی اول امرده بر مکمل تحریر
 نفوسه احتیاج کوستروب زمان ایسه کامساعد اولدیغندن بلا
 استینا یکر می یاشندن قرق یاشنه قدر استانبول وتوابعی نفوس
 ذکوری عسکر ایدیلوب بوندن موکب همایون نامیله اصل
 قومانداسی ذات حضرت پادشاهی یه محول برکوزل هیئت
 عسکر یه وجوده کتورلمشدر . اون سکن دأره یه منقسم اولان
 پای تخت بهری سکن یوزدن بیک نفره قدر موجودلی اولیق اوزره
 یکر می اوچ طابور عسکر میدانه چیقارمش و افراد مرقومه نك
 اون یفورمه لرینی و پلاسته لرینی کندیلرنجه تدارک ایتسی نظام
 مخصوص اقتضاسندن بولنمش اولسیله سلاحلری دبو یلرده
 موجود وهفته ده ایکی کون تعلیم ایله مشغول و حین حاجتده
 پای تختک مدافعه و محافظه سنه حاضر و مهیا بویله مکمل برقول
 اردونک بلا مصرف وجوده کتورلمش اولسی جدا و حقیقه
 اجراء مفیده و جسمیه عسکر یه دن معدود بولنمشدر .
 بو تشکیلاتده پای تخت اهالیسنک کوستردکلی مآثر
 وطنپروری دخی الحق شایان مدح وستایشدر . واقعا اجراءت
 مذکوره دن مقدمه بعض ار باب جمیت استانبولده عسا کرملیه
 نامیله بویله بر هیئت عسکر یه نك وجوده کتورلمسنی امل ایدنمش
 و اولبابده برده جمعیت تشکیل ایلش ایدیسلرده باب سرعسکریدن
 ماعدا بر مرجع و مرکز عسکری بولنشق مجاز اولدیغنی جهتله

تثبت مذکور دولتجه بحق منع ایدلمش و سالف الذکر صورت
متنظمه ده مطلوب تمامیله حاصل قلمشدر .

عسا کر ملیه کلمجه بو صورت موکب همایون هیئت
عسکر یه سندن دها جسم و دها مهم برشیدر . زیر اعسا کر ملیه
نامیله یاد اونان خدمت عسکر یه بالجمله ولایات شاهانه یه
بالتعمیم اسنان و خدمات نظامیه و ردیفه و مستحفظه دن اول
و صکره بالجمله اهالی ذکوره بو خدمت شامل اولدیغی کبی
اسنان ار باندن بولندیغی حالدده هنوز اسملرینه قرعه اصابت
ایتمیانلر و قرعه اصابت ایدوبده هنوز خدمت عسکر یه یه
دعوت اولنمیانلر دخی داخل بولندقلرندن بو هیئتک مجموعی
عادتا هیئت نظامیه و ردیفه نک مجموعی راده سنه یعنی درت
بشوز بیك نفره بالغ اوله بیله جکی تخمین قلمشدر . هیئت
مذکوره اگر چه تماما تشکیل ایدیلوب وجوده کتورلماش
ایسه ده بو امر عظیمک اوله وهله مرتبه حصوله ایصالی
دخی ممکن اوله میهرق تمامی تشکیلی ایچون براز زمانه لزوم
کور یله جکی آشکاردر . اشبو عسا کر ملیه اسلحه و ایسه سنی
یو اش یو اش کندی کیسه سندن تدارلر و دبو یلرده حفظ ایلتک
و خدمت باشنده بولندقلری زمان تعینات اکلیده دن بشقه معاش
وسا ره نامیله برشی المامق اساسی اوزرینه مبتنی و ایکی قسمه منقسم
اولوب برنجی قسمه عسا کر ملیه معاونه دینیلور که بونلر حین
حاجتده عسا کر نظامیه و ردیفه یه امور حریه ده معاونت ایچون

مانعی که از قدرت و استعدادی که چوق اولانلردن ترتیب
قلند جق و اینکنجیسی ایسه یا لکز کندی کوی و قصبه لرینی محافظه
ایچون سائرالی سلاح طوتانلردن مرتب اوله جقدر .

ایشته شو اجرات تمامیه موقع حصوله ایصال ایدلدیکی
زمان سلطنت سنیه عثمانیه تک مجموع قوه عسکریه سی برملیون
درجه سنه بالغ اولوب مصارف عسکریه سی ایسه اصلا فرزاد
اولیه جغندن دور جلیل عبدالحمید خانینک شو موفیقی اصلاحات
عسکریه مزیه مرتبه غایه سنه ایصال ایلده جقدر . (.)

اجرات عسکریه میننده الیز یاده نظر اهمیتته الیه جق بر فقره
دخی تنسیقات موجوده من اقتضاسنجه سلطنت سنیه تک مؤخرأ
ظهور ایدن روسیه محاربه سی ابتدا سنده مجموع عساکر
موجوده سی ذرتیوز الی بیک درجه سنه انجیق واره بیلش
اولدیغی حالده مجرد همت مخصوصه پادشاهی ایلهر طرفه
ویریلان او امر شدیدده و تشویقیه اقتضاسنجه بر یوز الی
بیکدن زیاده ده عسکرک مقدار اصلی به علاوه سی قضیه سی
اولشد . انجیق بو قضیه صرفا اجرات عسکریه دن عدا
اولمقدن زیاده ترتیبات حریره دن عدا اولمغه شایان اولغله اولیاده
ایجاب ایدن بعضی ایضاحات دخی محاربه بابنده اعطا اولنه جقدر .

(۴) بوراده موکب هما یون و عساکر ملیه دیده صورت تشکیلی خبر و یردیگنر هیئت
عسکریه مؤخرأ (عساکر تشکیله) نامیه ده منتظم و مؤسس صورتده تاسیس
ایدلش ایسه ده بو کیفیت اینکنجی سنه جلوس اجراتدن بولمغه سنه مذکوریه
نانه اولان جلدده درج اولمق لازم گلشدن .

ایکینجی باب

مخاریبات داخلیہ

اشبو ایکینجی باب دخی اساساً بش فقرہ یہ منقسم اولوب
برنجی فقرہده ابتدای جلوسده شورش و یا آسایش داخلینک
بولندیغی حالدن و ایکینجی فقرہده صریبه محارباتندن و او چنجی
فقرہده قره طاغ محاربه لرنندن و دردنجی فقرہده صریبه
متار کدریله مصالحه سندن و بشنجی فقرہده دخی قره طاغ ایله
بر مصالحه یه منجر اوله میان متارکات و مذاکرادن بحث
اولنه جقدر .

برنجی فقره

ابتدای جلوسده احوال داخلیه

ابتدای جلوس^۳ مایونده صریبه وقره طاغ ایله اوچ
هفته ایچون برقیصه متار کدیه قرار ویرلمش ایدیسه ده اشقیای
مرقومه شرائط متار کدیه رحایت ایده میدرک و بونی عساکر
شاهانه بی غافل آولامق ایچون برنوع خدعه حرابه صورتنده
استخدام و استعمال ایتمکی مرجم کوره رک ارالقده برهجومدن
خالی بولندقلری جهتهله دولت علیه بولرله هنوز محارب عدولنه

بیلگده ایدی . بلغارستان جهتلرینه کلنجه واقعا صریه
اوزرینه اجرا اولنان حرکات عسکریه بلغارستانی ده فعلاً
وماده. حال عصیاندن چیقارمش و طرف طرف آسایش حالی
اعاده ایلمش ایدیسه ده هنکام وقعه ده کویا اهالی مسئله مسئله
بلغارلر اوزرینه هجوم ایدرک قادین و چو جق دیموب راست
کتورد کاری بلغارلری عموماً قتل و اعدام ایلد کارندن
طوتدیر یلوب مجرد روسیه نك ترغیب و ترویجی ایله بر بیوک
دعوا آچلمش ایدی . بلغارلرک و کبلی صفتیله اور و پایه
فرار ایدرک هر طرفی انواع شکایت مفسدت آمیز لریله تصدیع
ایلیان زانقوف و بالابانوف نام کسنه لرک انکاتره دولته تقدیم
ایلدکاری فریاد نامه [۴] رقبه آثار متممه قسمی میسانه
درج ایلدیکندن بونک مطالعه سیله معلوم اوله جنغی اوزره
بلغار مفسد لرنک شکایات واقعه سی صرف تزویر و افترادن
عبارت بولندیغنه واقف احوال اولان هر اهل انصاف
شهادت ایلر ایسه ده روسیه نك مداخلات جبارانه سی هر
حقیقی ستره کافی اولدیغی کبی نیجه ترتیبات متقدمه مستوره سی
دخی اومقوله اکاذیبک حقیقت محضه صورتنده ترویجینه
کفایت ایلدیکندن و موسیو غلادستون کبی ناموس قلنی
بر قاج پوله صاتان ار باب قلم دخی دیگر جهتدن یاردم ایلد کارندن
ارتق بلغار مظلومیتی قضیه سی بتون اور و پایه ولوله ویرمش
و بر طاقم دول منجمه متعدد مأمورین مخصوصه ار سالیله

کیفیتک تحقیقنه مسارعت ایلد کیری کبی سلطنت سنیة عثمانیه
دخی مأمورین متعددہ دن ماعداسعد اللہ بک افندی نکر ریاستی
تحتتہ اولہرق اعضاسی مأمورین عثمانیه واجنبدہ دن مرتب
بر مختلط قومیسونی ایجاب ایدن لک محاکاتی مأمور یدیلہ فابہ یہ
اعزام ایش ایدی .

بر طرفدن اثنای مسئلہ ده خانہ لری محترق اولوب آچیقده
قالمش بونان بلغار لک یکیدن خانہ لری نی بالانشا اسکان و ایواری
ایچون مأمور لر چیقار یلہرق از وقت ظرفندہ طقوز یوزدن
متجاوز خانہ انشا ایلدی کی کبی دیگر طرفدن فلبہ قومیسونی
دخی تحقیقات و محاکات لازمه یہ بالابتدار بلغار لر طرفندن
عیوقہ چیقار یلان فر یاد لرلہ اعلان ایدیلان موادمشتکا بہانک
یوزده طقسان سکزی صرف بہتان و محض اسناددن عبارت
اولدیغی تحقیق ایش و اولبایدہ تنظیم اولنان صحیح المفاد لایحہ لر
(*) مطالعہ سندن دخی کیفیت معلوم اولہ جغنی اوزرہ
شکایات واقعہ میانندہ یوزده ایکی نسبتندہ قالان شدت لک ده
جہلہ سی بلغار لک ایلک عصیانلہ حقیقہ چولغنی چوجغنی
قور یماق درجہ سندن متجاسر اولدق لری خباثت شدیدہ نک
منعی اثناسندنہ و بر صورت انتقام جو یانہ ده ایتقاع ایدلمش
اولدق لری مرتبہ ثبوتہ وارمش و بر طاقم سادہ دلان مغفلین

(*) اشبو لایحہ لر برنجی قسمده دخی دوشن مناسبت اوزرینہ و یریلان
تفصیلات میانندہ جلد اولہ (۵) رقمبلہ اجزای تتمہ دن اولہرق درج اولمش
اولغله اورایہ سر اجعت لازم کلور .

کویا بلغارستان مسئله سندن طولایی مآورین و اهلیدن بر
چوق مسلماننک بالمحا که اعدام اولنه جقلرینه منتظر ایکن
لله الحمد والمنة او یله بر جزایی استلزام ایلیه جک جنایات اهل
اسلام علیهنه مرتب و ثابت اولماشدر .

واقعا اسلاو غیر تکشی اولان بر طاقم مفسد لریک چوق
زعمانه قدر اشبو بلغارستان مظلومیتنی دیلارینه وردوقلرینه
سرمایه ایدینه رک نیجد رساله لرله غزته لر صحیفه نهدر دقلری
کبی حالا دخی سوز صره سی دو شور دکجه بوقضیه بی در میان
ایتمکده ایسه لرده اخیراً روسیه محاربه سنک و قوعیله بلغارلرک
قازاقلردن الدقلری جسارت اوزرینه مظالم سابقه بی تکرار
ایتملری و یار و اغیارک نظر تأسقلری شمنی و ادرنه طرفلرنده
صدیان و نسوان بر طاقم اهل اسلامک مجروح اولدقلرینی
عین الیقین کورملری بلغارستان مظلومیتی و ترک ظالمیتی
حقننده کی تزویرات سابقه نک ماهیتنی بوسبتون میدانه قویمش
و بدخواه لری طرفندن تاریخمزک بو صحیفه سنه سورلمکجه چالیشیلان
سینه لکه ینه کنندیلرینه سیلدرلمشدر .

بوسنه و هر سسک جهته کلنجه تاریخمزک قسم اولنده
ایضا حاتی اعطا قلندیغی و جهله قره طاغ اشقیاسی محضا
صعوبت و مناعت موقعیلرندن طولایی صریبه اشقیاسی
درجه سنده تکمیل ایدیله میه رک با خصوص اخیراً بیلک و مدون
طرفلرنده برر غلبه یه دخی نائل اولدقلری و بوشقه اوتک بوسنه

وهرسك جهتلرينه اذعكاسى ايسه طبيعى بواندبغى جهتهله
 اورالده شقاوت بلغارستان كېي بالنكليه تميزلننه مامش و طرف
 طرف كزن اشقيا باندارى اوتته ده بروده اجراى ملعنتدن خالى
 قالمامقده بولنمش ايدى . بوسنه وهرسكده شقاوتك اشبو دوام
 واستمرارى اسبابى پك ساده شيلراولمسيله دوام مفسدتن حاصل
 اولان استغرابى دفع ايچون انلرى ده ايراده لزوم واردر .
 شويله كه اكر بوسنه وهرسك اشقياسى بلغارستان اختلالنى يانلر
 كېي برقضا وياخود ناحيه اهااليسنك اياقلمسى صورتنده تخشد
 الماش اولسه لر ايدى اجرا اولنان حركات عسكريه ائناسنده
 بونلرك دخى البته تنكيل اولنه جقلى شهبه سزايدي . انجق
 اشقيماى مر قوم حقيقه حيدود و سرسرى مقوله سى اوله رق
 تا خروا تستاندن پرى محلا دن طولانوب كلش و ياخود پرى
 طرف اهااليسندن وارباب صنعت و يا تجارتن اولدقلى حالده
 مجرد عصيان ايچون كندى اوينى مالى ياقه رق ميدانه چيقمش
 طاقدن اولدقلى كېي حركتلى دأما صورت عانيه ده اولميوب
 طاغلرده اختفاو فرصت بولدقجه اجراى شقاوته اجتر ايلد كلرندن
 وپك ده باشلى صتميله جق اولور ايسه اوستريا و صربيه
 وقره طاغ طرفلرينه قاچد قلرندن ايسته يوسبلره . بى بوسنه
 وهرسك قطعه سنده شقاوتك ارقه سى قطعياً انه ميوب اورالرك
 اسايشى مختل عد اولمقده بولنمش ايدى .
 ده اكر يد مسئله زائله سى ائناسنده ائنده اختبار اقامتله

اسباب عصیان تهیه و تسهیل ایلان و برزمام اداره سی دخی
 موسقوده مقیم اسلاو قومته سی النده بولنان جمعیت فسادیه
 شو قاریشق زمانی فرصت اتحاد ندن خلی قالمیه رق یانیه
 طرفلرینک روم اهلینسی افساد ایچون بدل ما حصل اقتدار
 ایلد کیری کبی کرید اهلینسی دخی قورجالامغه باشلا مشلرایدی .
 افسادات واقعه لرینک یانیه اهلینسی اوزرنده کی تأثیراتی اگرچه
 یک آز کوراش و اوده فعله چیقامیه رق حکم سز قالمش ایسه ده
 کرید لیلر لررنده بولنان استقلال اداره یه قریب بر امتیازی
 بو جمعیتک تشکیل ایش اولدیغی عصیان نتایجندن اوله رق
 قزائمش بولند قلمری جهتله بودفعه تکرر ایلان افساداتک بولنر
 اوزرنده کی تأثیراتی ده از یاده چه کوراش و کرید مجلس ملیسی
 امتیازات اولیه بی تعدیل بوللو بعض مستدعیاته قیام ایش
 ایدی . شو حال اوزرینه اول زمان رجال دولتدن بولنان
 قدری پاشا مأموریت مخصوصه ایله جزیره مذکوریه
 کوندریلوب اهالی نامنه ایدیلان مستدعیاتک درجات و ماهیاتی
 تحقیق اولند قده و اقعاً سلطنت سنیه عثمانیه نک بوشللو مستدعیاتی
 هر زمان بر نظر مخصوص عاطفت پروری ایله تلقی بیوردیغی
 معلوم ایسه ده صرف امور داخلیه دن عبارت بولنسی جهتله
 هر زمان باقلمسی ممکن اولان خصوصات مذکوریه نک غوائل
 عظیمه حاضره میانته قالمسی لازم کلیه جکندن وقت مرهوننده
 اصلاحات مذکوریه دخی عطف لحاظه تدقیق ایدمک کبی

برقرار ایله ایشیه صورت ویرلشدیر . حقیقت کیفیت
 ارشدیر یله حق اوامسه کرید اهاالیسی نامنه اورتهیه قونیلان
 استدعالی فی الحقیقه کرید خلقنک استدعالی اولیوب اوتهدن
 برودن واکثریمی یونانسه تاندن کریده کلان برطاقم افکار
 مفرطه وغریبه ار بابنک اثر تحریری او لدیغی کند یلیکیله
 میدانه چیقار . حتی قدری پاشا میچولاکی اسمنده برادی
 تحریک و تشویق ایشنده پک ایرویه کتمش کورمسيله برارالق
 مرقومی تحت الحفظ در سعاده کوندرمش ایدی . بوراده
 مرقومک اشقیاسر کرده لرندن اولدیغی و کریده ینه برفساد
 چیقارمق تشبشده بولندیغی تواتر بولمش ایدیسده کندیس
 روسیه دولتک کرید قونسولوسی موسیوژان میچولا کینک
 قونداشی اولوب اتنه مکتبلر نده تخصیصل الملش و آوو قاتلق
 شهادت نامه سی الملش بولنمسيله کیدونیا قضاسی اهاالیسی طرفندن
 کرید مجلس عمومینسه اعضا انتخاب قلندیغی اکلا شلمش
 وفی الواقع او اراق کریدجه ایجه قاریشقلق مشهود ایدسه ده
 ابش هنوز عصیان علنی درجه سنه وارمدیغی جهته مرقومک
 دخی سمیلی تخلیه قلنشدیر .
 زمانک کوستردیکی استعداد مخصوصه مبنی اولمیدر که
 او اراق خرسیتیانلق مالنک افکاری علی العموم بر صورت
 غریبه ده بولنوب یوزخاد طرفلر نده براقاچ کردلرک ادنامر تبده
 معامله سیر بازارهلری ارنی غزته لرینک ز بان تعریضی براقاچیش

اوزاتملرینه قدر سببیت کوسرتمش ایدی . او طرفلرجه بوکبی
 معاملات موقعجه واهالجه درکار اولان تاخراتک ایجابات
 طبیعیه سندن اولوب شمدی به قدر بو مثللو جزئیات احواله
 اهمیت کایه ویر یله مز ایکن بو کره اودخی کویا اهل اسلامک
 خرسیتیانلر علیهنه بر حرکت عداوتکارانه سی طرزنده کوسرتمکه
 چالیشمش ودر سعادتده طبع ونشر اولنان ارمنی غزته لری
 شدت لسانده خدم معروفک دخی خارجه چیمش ایسه ده در حال
 اجرا اولنان تحقیقات رسمیه ده قضیه نک بحثه یله دکری
 اولدیغی تحق ایلمکه جهت اعتراضده بولنانلرک اظهار مضمیر
 کبی کوسر دکری بر غفلت یانلریته کار قالمشدر .

بولنان ماعدا ابتدای جلوس همایونده بمالک محروسه
 شاهانه نک سائر هر طرفی آسایش کامل ایچنده اولوب بالخاصه
 ملت نجیبه اسلامیه وقت وزمانک اهمیت فوق الغایه سنی
 حتمیه ولایقیله تقدیر و تمیز الیش و سلامت استقبال امیدینی
 محضا بلند همت جمیله حضرت عبدالحمیدخان ثانی به حصر
 ایش اولدقلرندن هر کس وجودنده کی قانک صوک طامله سنی
 وکیسه سنده کی اچجه نک صوک حبه سنی عثمانلیلغک و مسلمانلغک
 محافظه شوکت واجلال و تأمین سلامت و اقبال واستقبالی
 بولنده فدا ایتک ایچون حضرت پادشاه نو جاهک ایلک
 اشارت مخصوصه ملوکانه لرینه انتظار ایتمکه بولنش ایدی .
 فصل که چوق وقت تاخر ایتمیان وقوعانده بوفیدا کارلغی

او قهرمان و ضادق ملت آثار مادیه و حرکات فعلیه سیله
اثبات المشرور .

❖ ایکنجی فقره ❖

صربیه محارباتی

قسم اولده محاربات داخلیه فقره سنده صربیه محارباتنک
علکسنج محاصره سنه قدر صورت دوامنی اجمال ایش
ایدک . واقعا اوارالق اوج هفته مدتله بر متار که حفته
بعض الغاظ تعاطی اولمش ای دیسه ده ایش جده ا حکمسنز
الفاظ درجه سنده قالمش ای دی . زیرا صر بلیسرتک بوندن
مقصودلری بعض تدارکات حر بیه وقت بوله بیلکدن
عبارت اولوب یوقسه حقیقه تنده شرائط متار که بی هر کون
اخلالدن خالی قانزلر ای دی .

محاربه نك تکرر و تجدیدینی حکایه ایتمزدن اول صربیه نك
احوال عسکر یه سنه دأر مختصر ا اولسون بعض معلومات
بخط سنه لزوم کور مکده یز . نیجه سنه لردنبری امن و آسایش
ایچنده بولدن صرب امارتی مدت مذ کوره ظرفنده ادخار
المش اولدیغی قوت تقدیه و عسکر یه بی دوسقوه و پترسبورغ

شهر لرنده منعقد اولان پانسلاو یزم قومیتلرینک کوندر دیک
 نقود و کوکلو طرزنده طو پلادیغی جنود ایله بر قاندهسا
 تکثیر ایلد کدن وغزته لرک حساب و تخمینلرینه کوره
 مجموع قوتنی یوزاللی بیک درجه سنه قدر واردیردقن
 صکره (*) بوندن مقدمدخی اشارت ایدلدیکی وجهله جنزال
 جرنایفی الینه الیدیغی سیغاره بی کر چکدن استانبوده یاقق
 مرتبه سنده امیده دوشوره جک بر قوتله محار بهیه باشلامش
 واردولرینی بر کره صوفیه و فایه قرلرینه ایندیره بیلور ایسه
 ایاقلندیره جغی بلغارلر طرفندن معاونت کلیه یه نائل اوله جغنی
 دخی حقیجه بر امید ایله امید ایلیه لرک حتی نیش طرفلرینه
 وقوعبولان ایلك تجاوزنده بلغارلره و یرمک ایچون هر نفرک
 صرتنه برده یدک تفنک و یرمش ایدی .

قسم اولده بیان ایدلدیکی وجهله امارتک اشبو قوت
 کلیه سی هر طرفده دوچار اولدیغی مغلو بیتلر اوزرینه
 استهلاک ایدلد کدن صکره صلح جهته مبراجعت ایچون هیچ

(*) اشاغیده تفصلاتی بیان اولنه جق علیکسناج محاربه سندن صکره المانیای
 غزتلرینک و یردکلی حسابیه کوره صربلورک بادی محاربه ده موجود
 بولندیردقلری عسکر یوز اللی بیکدن دخی متجاوز و عادتایوز سکسان بیک
 درجه سنه قریب اولوب حتی بونلردن اوتوز بیک قدری محاربات واقعه ده
 قرلدیغی و مجروح اولدیغی زمان همان یرلرینی اکیال ایچون یکیدن آدم
 طوبلامق کی غیرتله ده دخی بولمشلر در .

اولمزايسه بانيا طرفلارنده بره مظفريته احتياج كورن امارت
 اچمه وعسكرجه پك دوشگون بر حالده قالمش ومچار بانك بقية
 السيو في بولنان ضابطان ونفرائي ايسه جسار تلريني بوسبتون
 غيب ايدرك اوستريا ومچارستان طرفلرينه فرار ايدنلر
 چوغالديغى كچي خدمت عسكر يه دن قور تلىق ايچون پرمقلايني
 وقولاريني كسان نفرات دخی چوغالمش وحتی بونلر اولوم
 جزاسيله تهديد ايداد كلري حالده بونك دخی بر فائده سي
 كور يه مامش ایدی .

اوارالق بگرهي بر اغستوس تار يئخيله بلغراد قارشوسنده
 واقع زميندن چكيلوب بتون اورو پاغزته لری طرفندن كمال
 اهميته تلىق ايديلان بر تلغرافنامه ده خبر و يرلديكنه كوره
 تاريخ مذ كوردن اون كون مقدم روسيه نك بلغراد مصلحت
 كذارى موسيقار تقوف امارتك خار جيه مديري بولنان موسيو
 ريستيچ ايله صورت مخصوصه ده ملاقات ايدرك امارتك
 بولنديغى احوال عسكر يه يه دائر ايراد ايلديكي سؤالره جواباً
 ريستيچ صربيه نك مغلو بيت متابعه سيله دوچار اولديغى
 احوال مدهشه ومهلكه بي غايت سوزش ايله حكايه ايلد كدن
 صكره بو تهلكه دن قور تلىق ايچون روسيه نك معاونت
 كليده سندن بشقه چاره اولديغى عرض و بيان ايتمش
 و « صربيه نك ايسته ديكي شي روسيه دولتنك آچيقدن
 آچيغه ايشه مداخله سيمي اوله جق ؟ » ديه قارتقوف طرفندن

وقوع جولان سؤاله دخی ریستیج طرفندن « صتریه حکومتی
 بانیه جهتند بر دفعه اولسون مظفر اولدقجه محاربه یه ختام
 ویره مز . شاید بو دفعه دخی عسکرسناجده مغلوب اولور
 ایسه البته بانیاجهتند بر محاربه تدارکاتنه مجبوردر . روسیه نك
 آچیقندن آچیغه مداخله سنه هنوز احتیاج کوره میر . شمذیلک
 ایسته دیکمزشی روسیه ضابطانیله بر مقدار عسکرینک بلغراد
 طرفنه کچمسندن و لزومی قدرده پاره کوندرا مسندن عبارتدر .
 زیر ایزم صربلی ضابطانمز هیچ بر شیشه یرامیوب نفر آتمزدخی
 اولانجه جسارتلرینی غیب ایتدیلر . روسیه ضابطانی
 جنکدن قاچان عسکری چو یروب جنکه سوق ایتک ایچون
 قامچی برینه قلنج و طبانجه قولاندقلری و حریرقلری اولومله
 تهدید ایلد کلمی حالده ینه فائده کور یله میور . روسیه دن
 کله جک عسکرک کافه سنی اون باشی و ضابط صفتیله طابورله
 تقسیم ایده جکز . اچچه بی دخی لوازم حریره یه صرف
 ایلیه جکز » جوابینی و یرمش ایدی . بو ملاقاتدن بر قاچ
 کون صکره موسیو قارتقوف امارتک استدعاری اسعاف
 اواندیغنه دائر دولتی جانبدندن تلغراف الدیغنی رسماً ریستیجه
 بیلدیردی . اندن صکره موسقوف خزینه سیله قیشله لردن
 چیقان اچچه و عسکر بلغرا ده یاغمه باشلادی هر کون یکر میشر
 اوتوزر موسقوف ضابطیله افراد عسکر یه سی بلغرا ده موصلت
 ایدرله بونلر روسیه دن یوله چیقدقلری وقت بهر ینه یوز الیشر

روبله حمایله خر جراه ویراندیکندن صریبه یه ورو ذایتد کلری
 زمان بر اقیچه طلب ایتمزلر • مملکتین امارتی ظاهر حالده بونلرک
 کندی طو پراغندن کچما ملرینه دقت ایدیور کچی کورینور
 ایسه ده بو حال پر کوسترشدن عبارت اولوب حالبو که حقیقته
 مرور لرینی تسهیله دخی یاردم ایلر •

ایشته تلغرافنامه مذکورک نتیجه سی شونن عبارتدر •
 مملکتینک مرور خصوصنه یاردم ایلدیکی ایسه پک میدانده
 برشی اولوب او اراق مملکتین ایله روسیه اراسنده بر مقوله
 عسکریه دخی در دست تنظیم اوله رق اگر روسیه دولتی سلطنت
 سینه ایله محار به ایلر ایسه مملکتینک دخی دشمن ایله برلک اوله جغی
 سولیمکنده ایدی • حتی روسحق جوارنده واقع برغوس
 اطه سنده اولاح عسکر لر یله عثمانلی افرادی اراسنده وقوعه کلان
 بر حادنه [۵] مملکتین امارتک آچیقدن آچیغه خصوصته دخی
 دلالت ایلشدر •

الحاصل صریبه امارتی علیکسناج استحقکاماتی ایچنده
 صولک درجه یه قدر طیامق قرار یله یاوور و مواقع سائره دن بر
 خیلی عسکری دخی علیکسناجده جمع ایش و اندن صکره صولک
 محار به ایچونده دایغراد و بانیه طرفلرنده تدارکاته باشلامش
 اولدیغی حالده اغستوس اواسطنده حرکات حریه بالتجدد
 صرب استحقکاماتدن عسا کر شاهانه اوزرینه ایدیلان ایشله
 عثمانلیرک سینه کشای بسالت و مقاومت اولدق لری قدر عثمانلیر

طرفندن ایدلان اتشه صر بلورک برنجی خط مدافعه سی عد
 اولنان استحکامات مقاومت ایده مامکه باشلامشردر . احد
 ایوب و علی صائب پاشا طرفندن مشترکا سردار اکر عبد الکریم
 پاشایه یازیلان و طرف مشار ایهدن دخی در سعادت تبلیغ اولنان
 یکرهی اغستوس تاریخی برتذکره مفادینه نظر آ مشار الیه مانک
 قارشولنده اولوب ضبطی محال عد اولنان یوکنک طاغرایله
 استحکامات اوزرینه صاغ جناحدن سلیمان پاشا و صول
 جناحدن عادل پاشا فرقه لری و بونله احتیاط اولق اوزره دخی
 ارقه جهتلرندن حسین صبری پاشا فرقه سی سوق اولنه رق
 صباحلین ساعت ایکیدن اقشام ساعت اون بره قدر طقوز
 ساعت دوام ایلیان محار به ده دشمن مهاجده عثمانیانه بر درلو
 طیانه میهرق پک قاریشیق و طاغنیق بر صورتله عدکسنج
 استحکاماتنه قدر فرار ایش و مذکور طاغرایله استحکاملر
 عساکر شاهانه ضبطنه کچهرک بو محار به ده دشمنک میدانده قالان
 تلفاتی اوزمانه قدر امثالی کورنیان بر درجه یه وارد قدن ماعدا
 ایکی طوب و اوچ طو پارلاق و پک چوق اسلحه و اشیای ساره
 دخی اغتنام قلمشدر .

زایچار و قزواج طرفلرنده و قوعبولان محاربات دخی
 ایجه اهمیتلی شیلرایسه ده بحمده تعالی جمله سنده مظفریت کاملا
 بزم طرفده قالوب حالبو که او اثناده ال نتیجه لی محاربه عدکسنج
 مظفر یاتی اوله جغی جهتلله اطراف و اکنافده بولنان عساکر

عتمانیه دخی اورایه جمع ایداش و بناء علیه اصل نظر اهمیت
 علیکسناجه منحصر قالمش ایدی . استحکامات مذکور هک درکار
 اولان متانت و مناعتی مناسبه طوب ایله دو کلمکه اول قدر
 بیوک تأثیر لر مشاهده اولنه مدیغندن مر میاری استحکاماتک
 ایچنه دوشورمک ایچون در سعادتدن زومی قدر هاو نلر ارسال
 قلمش و بونلرک اتشی حقیقه استحکامات مذکور دهه متحصن
 اولان دشمنی پریشان ایلشدر . دشمن نفس علیکسناجه
 صوقولوب لایقوله تضییق ایدلمکه باشلادقدن صکره نظامیه
 وچرکس سواریلرندن ترتیب ایدیلان فرقه لر دلیغراد ایله اولان
 طریق مراسله بی کسمکه و اول صورتیه علیکسناج تسلیمینی
 تسریع ایلکه مأمور ایدیلوب بونلر بر چوق ایش کوردکاری
 کبی بر دفعه سنده دخی علیکسناجدن رجعت حالنده بولنان
 قافله یه بالتصادف یوز قدر افرادی و فیطونلر ایچنده بولنان
 ایکی بیوک ضابطی قتل و اعدام ایلشدر و اشیاچه دخی دشمنه بر
 چوق ضرر و یرمشدر .

نفس علیکسناجه کلنجه یوقاروده عرض اولنان بیوک
 محاربه دن صکره دیگر بر بیوک محاربه دخی ایلولک اون التنجی
 کونی وقوعبولوب طرف سردار اکر میدن ینه اوتار یخده
 چکیلان تلغرافنامه ده و یریلان تفصیلاتدن اکلاشلدیغنه کوره
 اوصباح ساعت یارم راده لرنده دشمن مور او انهرینگ قارشوسندن
 اشارت اولق اوزره ایکی طوب انداختنی متعاقب سلیمان باشا

و حافظ پاشا و عادل پاشا فرقه لریه سلامی و حاجی حسین پاشا لری
 لوالری اوزرینه اتش ایتمکه باشلادیغندن و حتی اراده کی کوچک
 بر دره بی بلرور حافظ پاشا لواسی اوزرینه برده هجوم ایلدیکندن
 بوکا مقابل عساکر شاهانه دخی دشمنک صول جهته امثالی
 کورلماش بر هجوم کوستروب دشمن دخی امثالی کورلماش
 برهز یمتله رجعت و میدانده ضابطان و نفر اتدن پک کلیتلی تلفات
 ترک ایلش ایدی . حافظ پاشا فرقه سی اوزرینه هجوم ایدن دشمنک
 مقداری اون بشیک راده سنده اولوب اشبو مهاجرک شدت
 محاربه سی ساعت التی راده لرینه قدر دوام ایلدیکی حالده بوزلمدیغی
 کبی او ای مذکورک صاغ جناحنده واقع اووه جهتمدن دخی
 دشمنک ایکی طابور پیاده سیله بر مقدار سوارسی کورندیکندن
 انلره مقابل سوق اولنان بر طابور پیاده و برالای سوارسی دخی
 بو فرقه بی رجعته مجبور ایلشیدی . حالبو که دیگر جهتمدن سلامی
 پاشا ایله حاجی حسین پاشا لوالری اوزرینه ده یکریمی بیک قدر
 دشمن هجوم ایلدیکندن او طرفک مهاجماتی ده پک زیاده شدت
 کسب ایلیرک بنصرته تعالی دشمن مقهورا رجعته مجبور اولدیغی
 زمان بتون صحرا لاشه ایله طولمشدر . محاربه ننگ اشدتلی بر
 زماننده کویا عساکر شاهانه یه بر شاشقنلق و یرمک ایچون
 عساکر سناج سرکوپر بسندن دخی ایکی اوچ طابور پیاده چیمقاروب
 نیش یولنی کسمک اوزره مور او بو یندن بر نمایش اجرا ایلش
 ایسه ده قارشولرینه سوق اولنان اوچ طابور پیاده ایله ایکی بلوک

سوارى بونلرى دخی کمال انہزام ایله رجعتہ مجبور ایدوب
میدانده کلی مقوللری قالمشدر . الحاصل صباحک ساعت
یار یمندن اقسامک ساعت یار یمنہ قدر دقیقه سی دقیقه سنہ تمام
اون ایکی ساعت دوام ایدن طوب و تفنک اتشیلہ اطراف آتش
ایچنہ قالمش و هر طرف انسان نعشیلہ طولشدر .

اشبو تلغرافنامہ ده سردار اکرم حضرتلری دخی اوچ هفته
متار که نامیلہ استحصال اولنان تعطیل حرکات مساعده سندن
دشمنک مرادی سائر طرفلری تعرضدن بالئامین بتون قوتنی
علکسناجہ جمع ایتمک اولدیغنی حکم ایله حتی یالکز بلغراد ایله
درینا نهری طرفلرندن طقوز طاہور جلب ایلدیکی اسرناک
افاده سندن اکلاشلدیغنی خبر ویرمکده درلر .

مؤخرأ اون طقوز ایلول تار یخیلہ طرف سردار اکرمیدن
چکیلان تلغرافده ویریلان تفصیلاتہ کوره اشبو محاربه ده
دشمنک درتیکدن متجاوز تلفاتی کوریلوب بزم طرفدن بش
ضابط ایله یتش ایکی نفر شهید و قوماندانلردن سلامی پاشا
ایله برابر اون ایکی ضابط اوو چیوز اون ایکی نفر مجروح
وقوعبولشدر .

ینه بو تلغرافنامہ سردار اکرمیدن اکلاشلدیغنه کوره
ایلولک اون سکرنجی جمعه ایرتسی کونی دخی علیکسناج
اوکنده برعظیم محاربه وقوعبوله رق مغلوبیت دشمن طرفنده
قالمشدر . شویله که دشمن علی السحر موروا اوزرنده بولنان

کوپری باشندہ یواش یواش طوپ و تفک آتشنہ باشلایہ رق
 ساعت ایکی رادہ رندہ ایسہ آتش اشتداد ایتکله و حافظ پاشا
 لواسنک صول طرفنہ هجوم کو سترمکله میرالای محمد علی بک
 قومانداسندہ بولنان اونیه دردنجی طاہوری دفع اعدایہ
 مسارعت و بونلرک صول جناحنی تأمین ایچون مؤخرأ
 کوندریلان ایکی طاہور دخی آتشنہ مبادرت ایدرک محاربه کرکی
 کبی قزشد قدن صکرہ سلیمان پاشا بالذات ایکی طاہور دھاالہ رق
 محاربه یہ کیر شمش و شو حالده ایدیلان بر هجومده ذاتا آردوی
 نجیز ایتکده بولنان بر استحکامی دھا ضبط اولمشدر .
 شو محاربه دوام ایلرایکن دشمن بر دیگر فرقه ایله سلامی پاشا
 و عادل پاشا فرقه لری اوزرینده هجوم و آتشنہ بدأ ایلدیکندن
 مذکور فرقه لر طرفندن مقابلہ یہ بالمسارعه بر جنک خونریزانه
 ایله صر بلولر استحکاملرینہ طوغری قاچغه باشلامشرایسده
 قاچان دشمنک ارقه سی بر اقلیوب تعقیبده دوام ایلدیکندن
 استحکاملری ده ترک و فراره مجبوریت کورہ شلدر . اشبو
 محاربه کیجه ساعت ایکی یه قدر دوام ایتمش و دشمن کرکی کبی
 یوز چوپرہ رک قاچمش ایسده کیجه حالیلہ دھا زیادہ تعقیبده
 دوام اولنه میوب عسا کر شاهانه اولکی موقعلرینہ
 چکلمشدر .

علکسناج اوکنده بورایه قدر اجسال و حکایه ایلدیکمن
 محاربات هنوز هجوم عمومی اسبابی تمیہ ایلدیکمی جهتله

بر تضییق و محاصره دن و دشمن طرفندن مدافعه ارزو سیه
ایدیلان تعرضله مقابله دن عبارت اولوب تشرین اولک یدنجی
کونی ایسه حرکات تعرضیه و مهاجمه یدخی باشلامش و اصل
علکسناجی محافظه ایدن استحکاملر ایله اطراف و جوارده
بولنه رق و حندقدر حفر اولنه رق ال صعوبتلی استحکام حالته
قولنش اولان اورمانلردن صحیحاً یا غمور کبی کله و قورشون
یاغدیغی حالده مستحکم صرتلرک و تپه لرک برطاقی و اورمانک
بر مقداری عساکر شاهانه یدینه کچمش و غایت شدتلی بر یا غمور
حرکات حربیه بی تصعب ایلدیکی حالده ینه آتشدن دوام
اولنه رق و برقاج یرده دشمن ایکی اوج اتش اراسنه انهرق
صحیحاً پک کلیتلی تلفات ایله بوزاشدر .

اشبو محاربه جونیس محاربه سی نامیله تاریخ عسکر یرده
بر فصل مخصوص اشغال ایده جک اولان و درت بش کون
امتداد ایلان محاربه عظیمه نک مبدئی اولوب کچه نک وودیه
عساکر شاهانه هیچ بر یره قلدانمقزین اولدقلری یرده قالمش
و صباحی بولمشلرایدی . ایرتسی کونی یا لکر دلیغراد کو پر یسنک
کلیدی منابه سنده بولنان سیوری واک زیاده مستحکم طاغدن
ماعدابتون استحکاملرک عساکر شاهانه یدنده بولندیغی
کور یلنجه بو دفعه دشمن طرفندن استحکامات مذکور دنک
استدادی ایچون مهاجمه یر قیام اولمش ایسه ده تلفات کلیه ایله
رجعته مجبور ایلدیکی کبی او چنجی کونی نوبت تعرض ینه

بزم طرفه كلوب و قوعبولان مهاجده و محاربه شديده ده دشمنك
 قرار گاهي اولان و دليغراد كو پر يسنه يقين بولانان قونيك قريه
 جسيه سي ضبط و در دنجي كوني دخي هج و مك ارقه سي
 بر اقليوب قريه مذكوره نك ايلرو سنده و دليغراد كو پر يسندن
 قروشه و اچه كيدن شوسه نك اوزرنده واقع جونيس قريه
 مستحكمه سيله ينه بونامه منسوب اولان يوكسك طاغلك اتكارنده
 واقع استحكامات متعدده ضبط و تسخير تلمشدر .

ضبط اولان استحكامات دشمنك خط مدافعه سني تشكيل
 ايلان جبال متسلسله نك اليوكسك تپه لرنده ويكد يكر يني طوب
 آتشي ايله مدافعه ايده بيله جك مسافه لرده اولوب كند يلري شكل
 مربع اوزره انشا ايدلمش و فضله اوله رق درون لرنده برده
 بلوق حاوس ياناش اون دزت پارچه ردوت استحكا ملر
 اولوب يكد يكري مياننده طريق مر اسله محفوظه نك تا ميني
 ايچون دخي برر و يار مشربط اريه لق طوب طابيه لري وشو
 هيئت مستحكمه نك جمله سني يكد يكر ينه الصاق ايليان وارقه لرنده
 پياده اوچيسنك آتش ايده بيللري صورتيله ياپلان خندقلر
 و سپرلر موقع مزبوري صحیحاً هجوم ايله ضبطي ناقابل برحاله
 قويمش ايدى . خصوصيله ذكر اولنان ردوتلر هر زاويه
 خارجيه سي ايلرو سنده و تمام هجوم ايچون مهاجرلر انتخاب
 ايده بيله جسكاري بوللر اوزرنده شراره الكتر يقيه ايله آتش
 و يرلك اوزره لفر لردفن ايدلمش اولديغي كبي استحكاماتك

آتش خطی داخلنده بولنان کچیدر دخی اغاج کوکری
 و شرامپول کبی قازیتلر و سائر موانع صنعیه ایله سد و بند
 ایدلمش اولدیغندن هجوم ایله ضابطنه دشمن دخی احتمال
 ویره میهرک اعتماد تام ایله مقابله یه قیام ایش ایسه ده عساکر
 شاهانه نک هجومی دخی او یله لطیفه ایله مقاومت ایدیلور
 هجوملردن اولدیغنه دینی بوا مثال مز استحکام انجق بر قاج ساعت
 طیانه بیله رک نهایت یأس و فتور ایله تسلیمه مجبور اولمشدر .
 افکار عسکر یه میاننده هر دولت عسکر ینک استعداد عسکر یلرینه
 دائر بر طاقم اعتقادات مخصوصه بولنوب بولنر میاننده عساکر
 عثمانیه ایچون اولان اعتقاد بو عسکرک بر قلعه و استحکام ایچنده
 بولندیغی زمان مدافعه ده صوک درجه یه قدر دواملرندن
 و میدان محار به لرنده و خصوصاً استحکام اوزرینه هجومده
 اول قدر ایشه یار املرندن عبارت ایدی . بزکندی قهرمان
 عسکر لریمزک و جووه مزیات عسکر یه سنی ینک اعلا بیلدیکمز
 جهتله شواعتقادک بزجه هیچ بر تأثیری بوق ایسه ده افکار
 عمومی عسکر یه اربانک بطلان اعتقادینی اثبات خصوصنده
 برهان اتخاذینه احتیاج کوریلان هجوملر محاربات اخیرده
 بر قاجر دفعه و قوعه کلش وانلر میاننده دخی استحکاملر اوزرینه
 ایدیله جک هجوملرده کی یرار لغمزه جمله دن زیاده شهادت
 ایلیه جک اولان مهاجمه اشبه جونیس و قعه سی عد او انسه سزا
 و احرا بولمشدر .

شوعظیم بوز غنلق اوزرینه ارتق نفس علكسناج
 قصبه سنده متحصن اولان دشمنك امید سلامتی بالنکلیه محو
 اولسیله برکیجه صکره خفياً وکاملاً قصبه مذکوره بی ترک
 وفرار ایتسیله شهر مذکوره دخی عسا کر شاهانه مظفر اکیره رک
 لوای ظفر احتوای عثمانی برج و باروزینه رکز ایدلشدر .
 مع هذا دشمنك قوه کلیه سی علكسناجده بر باد ایدلدکن صکره
 ارقه سی براغلیه رق ذاتاً کلیدی مشابه سنده بولندن کوپرسی
 وازی مدافعه ایدن تپه سی اله کچورلمش اولدیغنی اولجه خبر
 ویردیگمز دلغیراد اوزرینه دخی همان حرکت ایدلمکله سایه
 توفیق ربانیده قصبه مذکوره ده بر غیرتلی هجوم ایله یدضبط
 و تسخیره کچورلدی .

اشبو مغلوبیت عظیمه دن صکره صرب امارتنک قراری بانیا
 جهتده برصوک محاربه ده ایتمکن عبارت بولندیغنی اولجه
 خبر ویرمش ایدک . انجق علكسناج مغلوبیتده ویردیکی
 ضایعات و تلفات حصرو تعدادک خارچنده اولسی و محاربه
 عظیمه مذکوره ده صر بلولرک کوزی بتون بتون ییلدیغنی
 کبی روس ضابطانی ایله کوکللو اوله رق کلش بولنان بیکرجه
 نقراتک دخی کال یأس وفتور ایله اللرینی چکه رک بلغراده
 طوغری صاوشملری ارتق بانیا طرفنده صوک محاربه تک
 ترتیباتنده امکان ویره مامش و صورت انعقادی اشاغیده
 فقره مخصوصه سنده عرض اولنه جق متار که تک حیلواتیله

علمسناج جهنتك محار به سي دليغراد قهخنده قرار قلمشدر .
 اشبو علمكسناج محار باتندن ماعدا صريه محار باتنه نقل
 كلام ايديجه عثمان پاشا حضرتلر ينك يكرمي يدي اغستوس
 تار يخلي بر قطعه تلغرافنامه سنده تفصيل ايدلديكي اوزره
 اغستوسك يكرمي اتيجي پنجشنبه كوني ساعت بش صولونده
 مشار اليهك يدضبطنده بولنان زايچار قصبه سنك شرق جنوبي
 جهنتنده و پونيجه دنيلان نقطه ده قره غول صفتيله ارامساز
 اولان بر طابور عساكر شاهانه اوزرينه صر بلونك بش طابور
 پياده و بر خيلي سواري و التي قطعه طو پدن مرتب بر فرقه سي
 اوچ قولدن هجوم ايدلديكي كبي قصبه مذ كوره نك غرب
 شماليسنده كائن زيوز وان قره سي اوزرنده كذلك قره غول
 صفتيله ارامساز اولان بر طابور اوزرينه دخي درت طابور
 پياده و سكرز طوب و بر مقدار سوار بدن صر كب ديكر بر
 فرقه سي هجومه باشلامسيله حسن پاشا قومانداسيله درت طابور
 پياده و درت بلوك سواري و بر مقدار چر كس پونيجه به
 و آصف پاشا قومانداسيله ده اوچ بچق طابور پياده و درت
 قطعه طوب و بر مقدار عساكر معاونه دخي زيوز وان
 قره سنه كوندر يلهرك بيوجك بر محار به به باشلامش و ايجه
 بر زمان طوب محار به سيله اشتغال ايدلمش ايسه ده ايشي چاپوق
 بتور مك ايچون هجوم قومانداسي و يرلد كده پونيجه اوزرينه
 كالان فرقه يوز الپدن متجاوز تلفات بر اقدغي حالده اوچيوز

قدر مجروح لرینی برابر الهرق قاچغه باشلا دینگی و ارقه سندن
 قوشدیریلان فرقه معقبه بر چوق تفنگ و یاغمورلق و وروولور
 و ججهانه طوپلادیغی کبی بر از دها ثبات و متانت غیر تنده
 بوانان ز یوزوان فرقه سی دخی اقسام ساعت اون ایکی یه قدر
 محار به ایدرک و بناء علیه دیگر فرقه دن زیاده تلفات و ضایعات
 ویره رک بوزلمش و کجه حلول ایتک مناسبتیه او اقسام
 تعقیب اولنه مامش ایسه ده ایرتسی صباح ایکی بچق ساعت
 مسافده واقع یبلر قه قر یه سنه قدر قووالمشدر .

یکی بازار جهته کلنجه چونکه او طرفده بوانان دشمن
 عسکرینک بر بیوک قسمی عسکرسناج طرفنه کتورلمش
 اولدیغندن یکی بازار طرفجه وقوعبولان محاربات اول قدر
 مهم و جسم اولمیوب بوسنه دن کلان بر تلغرافنامه ده خبر
 ویرلدیکنه کوره ویشیغراد قوماندانی قائم مقام شمسی بک
 اغستوسک یکر می ایکنخی کونی معیتی فرقه سیه صربیه ایچنه
 طوغری بر تعرض کوستره رک قوترومان دیدکاری صرب
 کویندن بر بچق ساعت ایلروده واقع بر استحکامده تحصن
 ایلیان درت بشیوز صرپلوی طاغله طوغری فراره اجبار
 و استحکامی هدم و یوز قدر خانه بی احراق بالنسار ایتدکن
 صکره عودت ایلش و یکی بازار فرقه عسکر یه سی دخی
 یاوردن ایکی ساعت مسافده واقع تیره تین جبال متسلله سنه
 طوغری بر کشف تعرضی بالاجرا جبال مذ کوره ایچنده واقع

استحکام کرده کی صر بلو لری پریشان و استحکاماتی هدم
 ایلدیکی کبی یکی بازار فرقه سی قوماندانی محمد علی پاشا
 حضرت تلرینک دیگر بر تلغرافنامه سندن ا کلاشلدیغی اوزره
 یکی واروش و یارانجه و سنججه یوللرینک نقطه تلاقیسنده
 صر بلو بر طابور نظامیه سیله بیک قدز کوکلو سندن عبارت
 بر مغز سه سنه راست کانونب مصر میرالایرندن ذکر یا بک
 قومانداسیله اوچ بچق طابور عسکر سوق اولسه رق دشمن
 تا بوچتک بالقاننه و برطاقم پراکنده لری دخی وزیجه طرفلرینه
 قاچیرلمشدر . اغستوسک یکر می اوچنجی کونی صر بلو لری
 محمد علی پاشا اردو کاهنک صاغ وصول جناح لرینه شدتلی
 بر هجوم ایله رجعت خطنی دخی کسمکه چالشمشدر ایسه ده
 بر جوق تلفات ویرمکدن بشقه هیچ برایش کوره میهرک
 فرار ایلشدر .

اوچنجی ققره

قره طاغ محارباتی

قسم اولده احمد مختار پاشا حضرت تلرینک تره بین جوارنده
 بر موقع طوته رق قره طاغ اشقیاسنه بالمقابله حرکات تعرصیه سنک
 تکراری ایچون دخی بوسنه طرفندن ورود ایتک اوزره بولنان

بر مقدار تازه عسکره انتظار ایلدیکي بیان اولمش ایدی .
 عساگرد مذکور هک وروديله مشارالیه حضر تلری ترتیبات
 واقعه سنی اکیال ایلد کدن صکره اغستوسک یکر می برنجی
 کونی قلیون قلعه سی التندن قره طاغ خط امتیازینی کچهرک
 زاسلاب قریه سنی فتح ایلدیکي کبی ایرتسی کونی دخی قریه
 مذکور هک دها ایلروسنه کچهرک وایجاب ایدن نقطه لری
 بالاخذ استحکام پیارق غراهوه و غرادویچه قریه لرینک
 مابیننی تهدید ایتکه باشلامش ایدی که اتخذ ایلدیکي شو موقع
 خط امتیازدن ایکی ساعت اچروده بولتمش ایدی . بوتجاوزدن
 اشقودره قوماندانلغنه و سائر ایجاب ایدنلره معلومات
 ویریلهرک درویش پاشا حضر تلرینک یکر می بش اغستوس
 تاریخی تلغرافنامه سنده خبر ویرلدیکي اوزره اغستوسک
 یکر می دردنجی کونی ایشپوزی طرفندن دخی بر بقی طابور
 منتظم ومنتخب نظامیه وایکی بلوک یرلی شجاعانی پیر ناحیه سنه
 طوغری تجاوزله درت ساعت قدر امتداد ایدن محاربه ده
 برایکی بیک قدر طاغلو اشقیاسنی قاچر مش و پیر قوماندانی
 میلو شک جسمیجه برخانه سیله دیکر اون باب خانه و الی قدر
 قوابه و برجوق اونلاقرینی یاقشدر لر .

ارادن چند کون مرور یله احمد مختار پاشا حضر تلرینک
 یایدیغی استحکامانندن قائم مقام عبد الله بک قومانداننده بولنان
 درت عدد استحکامده متحصن ایکی طابور عساگرد شاهانه

اوزرینه ایکی بیک بشیوزدن متجاوز قره طاغ اشقیاسی هجوم
 ایشلر ایسه ده کلی تلفات ایله قاچغنه مجبور اولدقلری کبی
 ارقلرندن تعقیب ایدن عساکر شاهانه دشمنک قارشو طرفده
 انشا ایدرک قره غوللر یمری ازعاج الیمکده بولندیغی اوج عدد
 استحکاملرینی دخی الوردن آلملر و غراهونهک بر محله سنی اتشه
 یا قشردر . بودغور یجه قوماندانی جیل پاشانک بر ایلول
 تاریخلی تلغرافنامه سنه نظراً اشقودره ترتیبات عسکریه سنی
 اخلال ایتک و غرودا نام جبلده واقع یقلا قریه سنی محافظه
 ایلیمان بشیوز قدر استانبول کولکلور یله برده جوارلرنده
 بولنان اوچیز قدر زیبک معاونه سنی بالاستیصال اشقودره
 ایله اولان خط مواصله بی کسمک خلیاسیله بشیک بشیوز نفر
 قره طاغلو اغستوس غایه سی اولان چهارشنبه کونی ساعت
 التیده هجومه باشلاملر ایسه ده استانبول وزیرک کولکلوری
 کندیلرینک اون مثلی اولان اشبو دشمنه کمال شجاعتله مقابله یه
 باشلادقلری کبی بر ساعت قدر اتشدن صکره هجوم ایله دشمنی
 تعقیبه دخی باشلاملر ایسه ده اشقیانک اوج بایراق ده امدادی
 کلسیله هجومی تعطیل ایدرک فقط یه مقاومتده ثبات کوسرتملردر
 ینه محل مذکور جوارنده واقع دینوش قریه سی محافظه سنده
 بولنان ومعیتمده بیک قدر اشقودره دلاورلری اولان شعبان بیک
 اوزرینه دخی اوج بایراق طاغلو اشقیاسی هجوم انلش ایسه ده
 میرومی ایله عسکرینک یالکز نصفیله بولنره مقابله ایدرک

نصف دیگرینی استانبول وزیرک کو کلورینک امدادینه
 قوشدیرمش و شو حالده ایکی طرفجه دخی دشمنه یشانلق
 کلرک اوچوزدن تجاوزمقتول و مجروح ترک ایله فرار ائلمشدر .
 بو محاربه اگرچه سائر محاربه لره نسبتله کوچک برشی کوریلور
 ایسه ده ایکی فرقه اراسنده کی مقدارجه نسبتسزک نظر دفته النور
 ایسه اهمیتتی بیودکجه بیور و استانبول کو کلرینک همت واقعه
 قهرمانانه سی دخی شایان تقدیر و آفرین کوریلور .

لوبن قصبه سی خانهلری طاغلق و موقعی مناسبسز
 و محافظه سی کوچ بزر اولوب دروننده برده قلعه سی موجود
 ایسه ده متانت و رصانتی مطلوبه موافق برشی اولدیغندن
 و دروننده کی عساکر شاهانه ایسه غایت از اولدیغندن اشقیا
 موقع مذکورک ضابطنی کوزده الدیرمش و اوچبیک قدر
 عسکرله کلوب تضییق التمه المش ایدی . هله برجهه کونی
 صباحلین ساعت ایکی صورلنده قصبه مذکوره اوزریندا اوج
 طرفدن دخی هجومه باشلامسبله موجود اولان عسکر آچقدن
 آچیغه مقابله ایده میه جکنی اکلایهرق قلعه یه چکلمش و اهالی
 دخی بغض متینجه خانه لره ضیغمش اولدیغندن دشمن برازدها
 جسارت بوله رق مهاجهمی کرکی کپی صیقش دیرمش ایدی .
 او کون اقشامه قدر جنک دوام ایلدیکی کبی جوارده واقع
 یاوراق قلعه سندن ایکی بلوک عسکر امداده یشمسبله کجه ساعت
 بر بچغه قدر امداد ایدن محاربه ده عساکر شاهانه طرفندن یکر می

ایکی واهالیدن سکز نفر شهید و عسکر و اھالیدن یکر می بش نفر
 و برده قادین مجروح اولمش و تا قصبه ایچنه قدر کیرن اشقیا
 یکر می یدی باب خانہ بی یا قش ایسه ده امیدینه نائل اوله میه رق
 قلعه اوکنده سوقاقلر اراسنده درت یوزدن متجاوز تلفات
 براققدن صکره فراره مجبور اولمشلردر . تلفات مذکورہ
 میانده درت نفر مشهور رئیسارک لاشہ سی دخی بوانوب
 مدالیهلری ندیغی کپی محاربه نک شدتہ نظراً دشمنک مجروحی
 البتہ تلفاتنک بر بچق نسبتندہ اوله جغی درکار وشویرارلق
 دخی باشلیجه موفقیتدن عد اولنغہ سزاواردر .

بو محاربه نک وقوعی اثناسنده کلیسورہ نام محلدن دخی
 تعرضہ باشلایان براقچ بیک اشقیا اوزرینہ بیکباشی حسین ارکانی
 افندی قومانداسیلہ ایکی طابور عساکر شاهانہ سوق ایلماش
 ایدی . محاربه یه طوٹشد قکرندہ اشقیا قرق الی قدر تلفات
 و یروب قاچدیغی حالده عساکر شاهانہ دن یالکز خفیفجه
 ایکی یارہ لودن بشقہ ضایعات اولماسی شایان تشکردر .

احمد مختار پاشا حضرتلرینک غراھوہ مقابلندہ طوٹمش
 اولدیغی موقع اشقیایہ پک بیوک شاشقنلق ویرمکده اولمسیلہ
 ایلولک یکر می ایکنجی کونی اردوی همایونی بغتہ باصمق
 قضدیلہ اشقیا متحصن اولدق لری یکر می قدر استحکامدن
 چیقارق فی الواقع صباحلین ایرکندن غایت شدتلی بر باصتین
 یامشله ایسه ده ایدیلان حسن مقابلہ ثمرہ سیلہ بر فائده سنی

کوره میوب کپرو اردو کاهلرینه فرار ایشلر و یالکز شو
 حرکتده اردوی همایونی ازجاج ایده بیله جک بر موقعه ایکی
 طوب تعبیه سیله فی الواقع اردوی همایونی تعجیزه باشلامشدر
 ایدی . بونک اوزرینه احمد مختار پاشا حضرتلری دشمنک
 خط حربی تشکیل ایدن استحقاقاته بریسی جبهه دن و دیگری
 صاغ جنا حدن اوله رق برهجوم مرکب مانوراسی ترتیب
 و ایجابنی اجرا اجرا ایتسیله شو حرکتده دشمن غایت متین
 و مستحکم اولان یکریمی عدد استحقاقملری ایچندن تعریف قبول
 ایتمز بر بوز غنقله چیقوب پراکنده پریشان فراره شتابان
 اولمشدر . استغراب اولنه جق موادندر که یلدیرم کبی بر
 سرعتله اجرا اولنان شو هجومده عساکر نظامیه و معاونه نک
 مجموع ضایعاتی حقیقه یکریمی نفری تجاوز ایتدیکی حانده
 دشمنک یالکز اورته ده فالان تلفاتی ایکیوزی تجاوز ایشلدر .
 بومحار به کبی بر جسم محار به دخی ایلولک یکریمی بدنجی
 بازار ایتسی کونی ایشپوزی جهتهنده مارتینیک و پینر و پاولویج
 ناحیه لرینه طوغری تجاوز ایلان عساکر شاهانه ایله طاغای
 ایشقیاسی اراسنده وقوعه و اوب درویش پاشا حضرتلرینک
 یکریمی سکز ایلول تاریخی بر تلغرافنامه سنده و یریلان
 تفصیلاتدن اکلاشلدیغنه کوره اوجوارده سکز بیوک تپه
 اوزرینه ترتیب اولنان سپرده تحشد ایلان ایشقیایله دلاوران
 عثمانیان سونکی سونکی به کیشلر ایکن ایشقیای بر درلو تاب یاب

اوله میهرق تپه لردن بش دانه سی ضبط ایلدیکیمی کبی ایرتسی
 کونی اشبو بش تپه نك اشقیاسی دخی انضمام ایلدیکیمندن
 طولایی مدافعه جیلر نك مقداری ارتمش بولنان دیگر اوج
 تپه اوزرینه وقوعبولان هجومده فی الواقع اشقییا مقاومت
 ایچون صوک درجهیه قدر چاشمش و حتی فریق مصطفی
 جلال الدین پاشا بو معرکده مجروح و ماش ایسده لله الحمد
 و اننه اشقییا تمامیه منهنم و پریشان اولدوق طاغلو و دردل
 قره طاغلو لاشه سیله طولشدر .

مشار الیه مصطفی جلال الدین پاشا حضر تتری عن اصل
 لهلو اولوب خدمت دولت علیه یه قبول اولندیغی صرده
 شرف اسلام ایله دخی مشرف اولدوق یایه حسد و نده
 و بالخصوص کربد محارباتنده پک بسوک خدمتله موفق
 اولمش ایدی . کورنرک روایتلرینه کورده اشبو قره طاغ
 هجومنده مشار الیه حضر تترینک کوسه تر دکاری غیرت
 فداکارانه کرچکدن کورنرله حیرت و یره جک درجه ده
 اولوب الدیغی یاره ایسه مهلاک بر یاره ایدو کندن اگرچه امر
 تداو یسنده امکانتک مساعده ایتدیگی درجه دن بیله زیاده اولدوق
 اهتمام قلنش ایسده تاثیر اوله میوب رتبه عال العال شهادتی
 احراز ایلشدر . شهید مشار الیه موتک تقریبی حس ایلدکده
 اصلا فتور کتور مکسزین « بو کونکی حرکات تجاوزیه ده
 جریحه دار اولدیغمدن خسته خنده ایم . اولادیمی اولاجناب حقه

و ثانياً ذات شوکت سمات جناب پادشاهی به حواله ایلدم «
 کلماتدن عبارت بولنان تلغرافنامه سنی مقام جلیل صدارته
 کشیده ایدرک تسلیم روح انلش و صکره دن خبراندیغنه کوره
 اوغلی طرف شاهانه دن یکدن یوز باشی نصب او انمشدر .

اشقودره بحریه قوماندانلغندن تشرین اولک اوچی
 تاریمخیه مقام جلیل قپودانی به ورود ایلیان بر تلغرافنامه ده خبر
 ویرلدیکی اوزره عسا کر بریه سر قوماندانلغی ایله بالاستشاره
 اشقودره کولی ایچنده بولنان اولکون و سرعت نام ایکی
 قطعه کوچک و پورلر قره طاغک موریک سواحلنه بالتسلیط
 سواحل مذکورده بولنان خانهلر احراق و برقاچ جمعیت اشقیا
 طوپ ایله پریشان ایدلش و هر نه قدر اشقیا طرفندن دخی سلجه
 نام موقعه کتور یلان بر قطعه طوپ استعمال ایدیلرک متعدد
 کله لر کو کرته یه اصابت ایتدیرلش ایسه ده بر کونه مضرتی
 اوله میوب ذکر اولنان و پورلرک ایرتسی صباح تکرار سواحلی
 اشغاله باشلایه رق آتدقلری کله لر دن برخیلی ابنیه سی دهامحترق
 و منهدم اولمشدر .

قره طاغ جهتنده ایدیلان محار بانک اک باشلوجه لری
 شو نلر دن عبارت اولوب طبیعت موقعیه نک کوس ستردیکی
 صعوبت اوزرینه شوراده بوراده و متفرق بر صورتده تعرضلره
 اهالی قرا و قره غوللری اشغال ایلیان اشقیا ایله ایدیلان محار بانک
 کافه سننده تمامی مظفریت عسا کر شاهانه طرفنده قالوب اشقیا

ایچون مقهوریتدن بشقه برشی کورلماشدز نهایت ارایه
 فقره آیه ده حکایه اولنه جق متار که مسئله سی کیرمسيله اگر چه
 مسائل مذ کوره قره طاغلو ایله عمد مصالحه یه منجر اوله مامش
 ایسه ده برارالق حرکات حر بیه بی تعطیل ایلمش و مذاکرات
 مذ کوردن صکره تکرر ایلیان قره طاغ محارباتی ایسه روسیه
 محارباتی ایچون تخصیص ایدیلان بشنجی باده بر فقره مخصوصه
 اوله رق درج و در میان قلمشدر .

دردنجی فقره

صربیه ایله متار که و مصالحه

صربیه ایله ایدیلان محارباتدن دها قسم اولده مندر ج
 فقره مخصوصه سنده حکایه ایدیلان یعنی عصر مرادخانی به
 تصادف ایلیان جنکرده اشتیای مر قوم نک کوردیکی مغلوبیت
 حر بیه دوام ایده میه جکنی اثبات انلکله صلحک اعاده سی ایچون
 دولتریننده اوزاقدن اوزاغه بعض محارباته مباشرت قلمش
 ایدی .

اشبو مصالحه مسئله سنه دأر جریان ایدن محارباتک کافه سنی
 انکلتزه خارجیه ناظری لورد در بی طرفندن پترسبورغده مقیم
 انکلتزه سفیرینه ۱۸۷۶ سنه میلادیه سی تشرین اولنک

او تویزى يېنى ۱۲۹۲ سنهسى تشرىن اول روميسنك اون
 سكرى تاريخيله ياز يلان بر قطعه تحريرات مفصله تماميله جامع
 اولوب كرك اشبو تحريراتدن و كرك دسترس اولديغىمىز
 سائر اوراق رسميه داخله ايله اول زمانك شونات بوميه سنه
 دائر بتون غزته لره درج اولنان حوادلنك نظر محاكمه ده اجمالندن
 اكلاشديغى اوزره صربيه امارتى روسيه طرفندن و پانسلاويزم
 قوميتلرى جانبدنن كوردىكى معاونات بى نهايه ايله برابر ارتق
 محابه ده ثبات ايده ميه چكىنى اكلامسيه دولت متبوعه سنندن
 طلب عفو و صفيح ضمننده دول معظمه نك وساطت ايتلمىنى
 بلغر اده مقيم دول مفخمه قونسلوسلرندن خصوصى اوله رق
 رجا ايتكه باشلامسيه بو حال اوروپا دولترينه تبليغ اولندوقده
 انكلتره دولتى دول سائر مياننده سلطنت سنيه عثمانيه ده
 ز ياده دوستلقه مشهر اولديغندن وساطت ايشنى در عهده
 ايش ايسه ده صربيه امارتى اولجه عقد اولنان متاركه لره
 شروط متاركه بى اخلال ايتش اولسى و هر نه زمان پانسلاويزم
 معاونلى طرفندن براز ده معاونت كوره چك اولسه دول
 معظمه نك توسطلرينده اهميت و يرميه رك ينه عصيانده ثبات
 ايده چكلى دركار بولمى اوزرينه انكلتره دولتى اول باول
 پرنس ميلانك آچيقدن اچيغه برو ساطت دوليه بى استدعا ايتمىنه
 لزوم كوسترمشيدى .

ايمدى بر ياندن علكسيناج طرفلنده محاربه دوام ايدى

طورسون دیگر طرفدن دخی بلغرادده صلح املاری و دهـ
 طوغریسی صلح مجبوریتلی آرمش اولدیغندن اغستوسک
 اون ایکنجی کونی پرنس میلان انکلتره قونسلوسی طرفدن
 ایدیلان اخطار اوزرینه بلغرادده مقیم بالجمله دول معظمه
 قونسلسلرینی جمع ایدرک بونلر میاننده ارتق محاربه یه تحمل
 ایده میه جکنی اعترافله دولت متبوعه لرنسک صلح ایچون
 وساطت ایتلرینی رجا ایدوب شو قدر وار که قره طاغ امارتیه
 اولجه بینلرنده منعقد اولان معاهده اقتضاسنجیه ایکی امارتک
 ایکیسی دخی صلحه مجبوریت کورمینجه یا لکن بریسی مصالحه
 ایده میه جکندن و حالبو که یوقاروده محاربه فقره لرنده بیان
 اولاندیغی اوزره قره طاغ امارتی صریحه قدر مغلوبیت متابعه
 کورمیوب بر ایکی غلبه یه بیله مقتدر اولسندن ناشی صلحه روی
 رضا کوسترامسی احتمالدن بعید اولدیغندن صریحه ایله برابر
 قره طاغکده مصالحه یه میل ایتدیراسنی پرنس میلان مذکور
 قونسلسلردن بشقه جه نیاز ایشیدی .

بونک اوزرینه کیفیت دولتر میاننده محاربه و مذاکره
 اولنه رق هر دولت در سعادتده مقیم سفرا سنه تعلیمات مخصوصه
 دخی ارسال ایش اولمقدن ناشی سفرای دول مفخمه انکلیر
 سفیری سیرهازری الیوتک سفارتخانه سننده بالاجتماع مذاکره
 کیفیته ابتدار اولندقدده روسیه سفیری جنرال اغناتیف اوچ
 هفته دن بر ماهه قدر بر متار که عقیدینک دولت علیه دن طلب

اولنمسی اشد اصرار ایله درمیان ایلش و اکرچه اوسستر یا
سفری بویله بر طلبک صورت عمومیه ده اوله رقی باب عالی یه
عرضنی موافق بولماش ایسه ده سفر ای سائر نک اکثریت
واغلیت اراسی سفیر مشار الیهی دخی اقناع ایلیه رک متار کده
مذکورده دولت علیه دن قطعاً طلب اولمشیدی .

باب عالی یه کلنججه دولت علیه عثمانیه نک صریه ایله
محار به یه عن اصل خواهشی اولیوب حدینک و حقنک خار جنه
چیقهرق عصیان ایلان اشقیایی تأدیب و تربیه ایله مشغول
بولندیغندن اشقیایی مرقومه طالب عفو و آمان اولدقدن
صکره در یغ عاطفت بیورلیه جنی دخی درکار ایسه ده بونک
ایچون متار که یه حاجت اولیوب متار که دنیلان شی هنوز
تلغرافک ایجاد اولندیغنی زمانلره مخصوص اصول و عادات
دولیه دن اولدیغنه و هر طرفه تلغراف خطری تمدید ایلش
بولنان شوز مانده ایسه طوغری دن طوغری یه شرائط صلحیه بی
مذاکره یه کیر شمک لازم کلدیکنه و بوکا دخی باب عالی حاضر
و آماده بولندیغنه بنا بر یاندن محار به نک دوامیله برابر دیگر
طرف دن دخی شرائط صلحیه اوزرینه سویلشیله جکی باب عالی
طرف دن دول معظمه یه جواباً بیان قلمشدر .

دول معظمه نک متار کدی التزام ایلد کربنی کورنجه جنال
اغنائیف ایشی بر درجه تعجیل ایلکه باشلامشیدی که تعریفه
صیغمز بوندن مقصدی ایسه درکار اولان متانت و رصانتیه

مبنی هجوم عثمانیانه هنوز مقاومت ایتمکده بولنان علكسيناج
 استحکاماتی عساكر شاهانه طرفندن ضبط اولمزدن اول
 متار که بی عقد ایتدیره رك بعده اورایه دهه زیاده عسکر جلب
 وجعی ایچون صربیه امارتنه میدان و زمان قازاندر مق
 ایدی . اکر بوکا موفق اوله بیلسه ایدی امارت ایچون حقیقه
 بریسوک خدمت ایتمش اوله جق ایدی . زیرا او حالده
 علكسيناجك قوه مدافعه سی دهه زیاده آرتوب برایکی آی دهه
 طیانه یلور ایسه قیش دخی حلول ایتمش اوله جغندن « ایشته
 علكسيناجی الهمدیکز قیش ده کلدی دولتر ایسه صلح
 عودتنی آرزو ایدیورلر » دیه یاصمزلر پلوره نافع و مظفرانه بر
 مصالحه عقد ایتدیره یلور و یاخودکله جک یاز ایچون روسیه نك
 مصم بولنان مهاجمه عظیمه سی اثناسینده علكسيناجی دخی
 باشلوجه بر موقع عسکری اولق اوزره الهه بولندیرر ایدی .
 بنا علیه شویله بر ترتیب اوزرینه باب عالینک متار که یه یناشمدیغنی
 و طوغر یدن طوغری به مصالحه آرزو سنده بولندیغنی و حالبو که
 بین الدول بر صلح عقد ایدیور ایسه ایشک ایلروسی ایچون
 صلح مذکورک مانع اوله جغنی کوروب باب عالینک بر منوال
 مذکور و یردیکی جواب صوابی نه کندیسی قبول ایلدی
 و نه ده دول معظمه یه قبول ایتدیر مامک ایچون الدن کلان
 همتی در یغ ایلدی .

مع هذا انکبتره دولتی باب عالینک و یردیکی جوابه

قطعاً رد یولو و مقابله ده بولنماشیدی . باب عالی نك ایستدیکی
 شرائط ضمیمه نك نه کی شیلر اولدیغنی سؤال ایلشیدی .
 بوسؤاله جواب اولمق اوزره نه کی شرائط صلحیه عرض
 اولنه جق ایسه اكا بر صورت ویرامی ایچون اغستوسك اوتوز
 برنجی کونی باب عالی ده وکلای فحزام و سایر ایجاب ایدن ذوات
 کر آمدن مرکب بر مجلس عمومی عقد اولنه رق مسئله اوراده
 میدان مذاکره الندی .

اوارالق صربیه علمینه اوله رق افکار عمومیه ده اویله
 برغلان واریدی که امارت مذکور نك نامنی خریطه عالمدن
 سیک ایله خلق انجیق تشفی ایده یلورلر ایدی . صرب
 اشقیاسنك طرف طرف کوردکری مغلوبیت ایسه دولت
 علیه بی هر جهته مطالب مشروعه سننده حقلی کوسره جک
 درجه ده اولدیغندن مجلس مذکور خصوصات آتیه به قرار
 و یردی .

اولاً - صربستان امارتنده بولنه جق ذاتک عتبه
 شاهانه به عرض عبودیت ضمننده در سعادت کلمسی که بو قید
 ایچنده پرنس میلانک امارتدن عربلی مقصدی دخی اکلاشیلور
 ایدی .

ثانیاً - صربستانک دائره امتیازی خارجنده اولوب
 ۱۲۸۳ تاریخنده بلغراددن کرک عسکرک و کرک اهالی مسئله نك
 تخلیه سی اوزرینه یانکر محافظلغنی صرب بکنه تودیع اولنان

و حق تصرف و تملکی قدیمی و جهله ینہ دولت علیہ یدندہ
حفظ قلنان قلاع اربعمہنک کافی السابق عسا کر شاهانہ حفظی
السنہ النمی .

ثالثاً - صرستاندہ ملت عسکرینک الغاسیلہ آدایش
داخلینک محافظہ سی ایچون اون بیک نفری تجاوز ایتامک
اوزره عسا کر نظامیہ و بالکزیکی بطاریہ دخی طوب
بولندیرامسی .

رابعاً - ممالک متجاورہ اہالیسندن صرستانہ ہجرت
ایدنلرک ۱۲۴۹ تاریخی فرمان عالی احکامنجہ مملکتلرینہ
اعادہ یہ امارتک مجبور اولسی و قدیمدن برو موجود اولان
قلاع مستثنا اواق اوزره صکرہ دن محدث اولہرق انشا ایدلمش
بولنان بالجمہ استیمکاماتک ہدم ایدلمسی .

خامساً - مقداری مؤخرأ تعیین اولنہ حق تضمینات
حریبہ نک صریبہ امارتندن استیفاسی و ایفا ایدہ مدیکی
صورتدہ اولمقدار تضمینات حریبہ فائضنک و یرکوی قدیمہ
ضم اولنسی .

سادساً - بلغرادى نیشہ منتهی اولان تیمور یول خطنہ
ربط و الصاق ایدہ جک اولان شمندو فرک دولت علیہ مأمورلری
ویا خود کندی طرفندن انتخاب ایدہ جکی بر عثمانلو قومپانیاسی
معرفتیلہ انشا و ادارہ ایتدیرمکہ حکومت سنینہ نک حق
و صلاحیتی اولسی مادہ سی .

شوماده لره مجلس مذکورده اتفاق آرا ایله قرار ویریله رک
 کیفیت خاکپای سامیء جناب تاجداری به عرض اولندوقده بو
 مثللو معظمت مهامک او یله عندی براراده سینه لریله اجرای
 ایجابنی هیچ بروقنده تجویز بیور میهرق ایشه مشورت واستشاره
 طریقیه صورت و یرمک عادت مستحسنه شهر یاریلری
 اقتضاسندن اولان پادشاهمن افندمن حضرتلری بو کیفیته دخی
 بالاستشاره قرار و یرمک ایچون و کلای فحامی مابین همایون
 ملوکانه لرنده جمع ایش و تبت ریاست شهر یار یلرنده
 اوله رق بر مجلس عقد بیورمش ایندی . بو مجلسده مواد
 مذکوره بردها موقع تذکره چکلد کده واقعا دولتمزک صریبه
 اشقیاسنه غلبه سی میدانده ایسه ده شو مصالحه مسئله سننده
 دول معظمه نک دخی ایشه مداخله ایتملرینه و بالخاصه روسیه
 دولتک درجه الترامی میدانده اولوب صریبه امارتی ایسه
 الیوم یوز الی بیک عسکر جمعنه مقتدر اولدیغنه و اگر
 معاونلری طرفندن بر معاونت دها کورر ایسه حربده دوامه
 دخی مستعد و مقتدر کورلدیکنه بناء اشبهو شرطلرک امارت
 مذکور و دول مفخمه طرفلرندن اغر کوزیلوب قبول
 ایدلیه چکی وارد خاطر عالی اولدیغندن بختله شرائط مذکوره نک
 بالاخره رد اولندیغنی کورمکدن ایسه دهاشمدیدن تخفیفی
 صورتی طرف اشرف حضرت شهر یار یدن درمیان
 بیورلشیدی . مؤخرأ ظهور ایدن احوال ایله تحقیق و تبیین

ایلدیکی اوزره اشبو ملاحظه منیه پادشاهی حقیقه عاقبت
اندیشانه بر ملاحظه ایدی . زیرا صریحه امارتک هنوز
یوز الی بیک عسکره مالک اولمسندن وایشه مداخله دول
اجنبیه نک دخی قارشمسندن وروسیه نک ایسه الترام فوق العاده
سندن قطع نظر دولت علیه نک او یله محازبات مدیده ایله
استهلاک ایده جک نه پاره سی نه عسکری و بالخاصه نه ده زمانی
اولیبوب بزم اشد احتیاج ایله محتاج اولدیغمن شی اصلاحات
داخلیه قضیه سی اولغله بوقضیه به حصر اشتغال ایدلک
لازم کلور ایدی . انجق غلبات واقعه به نظراً اشبو شرطلره
امارت طرفندن ده دول معظمه جانبندن ده موافقت اولنق
ضروری بولندیغی ملاحظه سنده هیئت وکلای فحام ثبات
ایتمکله و بویله برقرار و ثبات عمومی به مخالفت ایسه شرائط
استشاریه به رعایتدن هیچ بروقنده آیرلمیان پادشاه حقایق اکتناه
افندمن حضرتلرینک اخلاق حمیده قانون پروریلرنده بولنماغله
رأی عمومی به اعتراضده اصرار بیورلیوب شو قدر وار که
دوام ایدن مذاکرات متابعه نتیجه سنده اشبو شرائطک تماماً
قبول و یانعدیلی ویرلرینه شرائط سائر نک وضعی خصوصسنده
باب عالینک دول مفخمه طرفندن کوستریله جک حکم نصفت
پروری و عدالت کستری به راضی اوله جغی دخی شرائط مذکوره
زیرینه ذیل ایدلشدز .

باب عالی شرائط مذکوره به ذیل ایلدیکی اشبو ماده

تعدیلیه ایله پک بیوک بر صلح پرورلک کوسستمش اولدقدن
 ماعدا امل محض و مخصوصی مصالحه دن عبارت بولنق
 حسبیه کندیلکنیدن اولق اوزره متار که به دخی رضا
 کوسستمش و حتی متار که مدتده صلحه دا اربرش یاپیله مامسی
 اوزرینه مؤخرأ متار که نک مدتی ایلولک یکر می بشنه قدرده
 تمدید ایشیدی . انجق بوندن اولدخی بیان اولندیغی اوزره
 کرک امارتک و کرک معاو نلرینک متار که دن املری حقیقه
 بر متار که اولیوب وقت قازانق صورتندن عبارت بولندیغی
 جهته شو متار که مدتی ایچنده صر پلور بریاندن امداد
 واعانه الهرق قوتلرینی تزید ایتکده و دیگر طرفدن دخی
 طرف طرف شروط متار که بی اخلال ایلمکده ایدیلر .
 عرض اولنان شرائطه کلنجه بولر حقنده دول معظمه میاننده
 جریان ایلیان مخبره نتیجه سنده شرائط مذکوره قبوله شایان
 کورلیوبده صریحه مصالحه سنی محار به دن اولکی حالک
 ابقاسی و بوسنه و هرسک ولایتلرنده اوتونومی یعنی مختاریت
 اداره امتیازینک وضعی و بلغارستان ایچون دخی بوسورتله
 بر نوع مختاریت اداره اعطاسی کبی شرطلره بنا ایلمک
 وهله پرنس میلانک امارتدن عزلی و قلعه لک استرداد
 کبی شرطلر اصلا قبوله شایان کورلماک ایستند یکنی صرب
 امارتی تفرس ایدنجه در حال طورینی دکشدرمش و از جمله
 ایلولک یکر می بشنه قدر تمدید اولنان متار که مدتده دخی

هنوز بر شى ياييله مامسى اوزرينه متار كه نك تشرين اول
 ايكي سنه قدر تمدى لازم كلكده چونكه او ائنده اوروپانك
 تصور كرده سى اولان سالف الذكر شرائط دخى در سعادتده
 مقيم سفرانك كافه سى طرفندن باب عالى به تبليغ قلمش بولمسيه
 صريه امارتى بوندن برقات دهها بوز بوله رق متار كه بى ده
 قبول ايتيوب حرکات خصمانه حربه بى تکرار و تجديد
 ايتشيدى . شو حدسزلك دول معظمه مياننده بالخاصه
 انكلتره دولتنك جانى صيغش و « متار كه ومصالحه ايچون
 ابتدا توسط ايتيان سزا اولديغىز حالده شمى ده متار كه بى
 اخلاص ايدىورسكز . اكر صرب عسكى متار كه به رعایت ايتزده
 حرکات خصمانه بى تجديد ايلر ايسه هم بوندن امارت مشؤل
 اوله جق وهم ده امارت مذكوره انكلتره نك معاونتندن محروم
 قاله جقدر » ديه بلغراده كى انكليز قونسولوسى واسطه سيله
 امارته بر شدتلى تبليغ كوندرلش ايسه ده امارت مذكوره بونى ده
 ديكله ميهر ك يوقاروده محاربه فقره سنده كورلديكى وجهله
 محاربه بى تکرار ايتشدر .
 بر كوچك صريه امارتنك دول معظمه به رغماً بويله
 بر جرات كوسترمى شبهه يوق كه شايان استغرابدر . انجق
 اوزمانلر بو جراته استغراب ايدن بولمى . زير ابونك روسيه
 مظاهرتيله وقوعه كلكيكنه كيمسه نك شبهه سى بوغيدى .
 حتى امارته بو قدر جرات ويرديكندن طولاني انكلتره دولتنك

روسیه بیاغی جانی صقیله رق اسباب موجبہ سنی استیضاح
ایلد کده اوندرده مقیم روسیه سفیری موسیو شوو الوف
« دولت متبوعه مارتہ تکرار محاربه ایتامسنی توصیه
ایتمش ایسه ده ابتدادن بر متارکۂ قطعیه عقدینی دخی کنیدیسی
طلب ایلش اولدیغی جهتله بونک ایچون صریه امارتنک
پکده اوستنه دوشه رک اصرار ایلمسنی مناسب کورماشدر »
جوابنی ویرمش اولدیغی لورد درینک سالف الذکر تحریرات
مفصله سنده در میان اولمشدر .

روسیه طرفندن کوستریلان الترامک و ضریه امارتی
طرفندن جسارت ایدیلان حدسزلکک بودرجه سی دوات
علیه بی غلبات واقعہ سیله برابر صوک درجه یه قدر دلکیر ایتک
طبیعی اولوب با خصوص اورو پا دول مفخمه سی صلح شرائطی
اوله رق عرض اولنسان مسائلی تعدیل دکل بلکه صرب
اشقیاسنک غلبه تامه سی حالنده انجق طلب اولنه بیله جک
صورته بوسنه وهر کسک و بلغارستانه مختاریت اداره ویرلمک
کبی خصوصاتکده دولت علیه یه قبول ایتدیرلمسی طرفنی
الترام ایدنجه نصفت و حقانیت دینلان شیک اقتضاسی روسیه
طرفندن کوستریلان الترامه فدا اولنمسی دخی صلح ایچون
اولان امیدنی بالکلیه قالدیروب حرکات خصمانه بی تکرار ایدن
صرب اشقیاسنه مقابله دن ماعداعلک سیناج اوزرینه هر طرفدن
تعرضات شدیده په ده ابتدار اولنمسی حقنده عیسا کر شاهانه

قوماندانلرینه امرلر ویرلمش واوروپانک یسان ایلدیکی
اشبو شرائطه دخی قطعياً وصراحهً جواب رد اعطا
اولمشدر .

بو صورتله تکرز ایدن محاز به ده شاید صرپلر بولر
ایش کوره بلمش اولسه لرایدی احتمال کوروسیه دولتی دخی
مؤخرأ و متعاقباً کوروسیه دیکی غایت شدتی برازدها تا خیرایلر
ایدی . انجق صرپلر بولر بو کوره دخی علی الدوام مغلو بیتلردن
بشقه برشی کورمینجه روسیه لولر سریمه و عاجلاً بر متار که
دها عقیدینی ترویجه باشلامشر وهله عکسنه اجسک عساکر
عثمانیه به عرض تسلیمیت ایتمسی اوزرینه شدتی بتون بتون
آرتدیز مشلرایدی . ایشته بومناسبتله ایدی که روسیه دولتی
کویا اوزمانه قدر پولتیقه سنی قیالیدن قسالی به یوروتیور
ایمش کبی بعدما آچیقندن آچیفه کندیسنی میدانه اته رق
جنرال اغنائیف تشرین اولک او توزبری تار یخیله خارجه
نظارت جلیله سنه و یردیکی بر اولتی ماتومده « محر رامضا
روسیه سفیری خارجه ناظری دولتلو صفوت پاشا حضر تله
زیرده محرر تبلیغاتی اجرا به مأموردردر . بعض ایالات شاهانه ده
برسنه دنبر و ظهوره کلوب صرپه و قره طاغ ایله محار به بی
انتاج ایدن وقوعاته روسیه دولتی نظر یقیدی ایله باقه من
روسیه ملتی روابط عدیده واحوال ماضیه ایله بالقان خرسیتیان
اهالسنه هر بو ط اولدیغی جهتمله وقوعات مذ کوره روسیه

ملتنجه بيوك تأثير حاصل ايلشدر . امپراطور حضرتلری
 تبعه سنك شوميل و محبتنه اشراك ايدرك دول معظمه ايله متفق
 اولديغی حالده صلح و اسایشك اعاده سنه چالشمشدر چونكه
 دول ضامننه صریبه و قره طاغده محار به دن اولکی حالك
 ابقاسی ماده سنی مصالحه یه اساس اتخاذه اتفای ایلش
 اولدقلر دن عساكر شاهانه نك اجرا ایلدكری حرکات عسکر یه
 بیهوده یره قان دو ککدن عبارت قالور هله بو کو نلرده دو کیلان
 قانلر انسانیتنه طوقنور مرتبه لره کیش اولدیغی حالده ینه بر
 نتیجه بی متیج اوله مدیغندن متبوع مفخم امپراطور حضرتلری
 مدت جزؤ یه ایچون بر متار که عقدی ضمننده جریان ایدن
 مکالماتك اغر کتسیله بو حالك بر مدت ده ا دوامنه مساعده
 ایده مز ایلدی محرر امضا اشبو نوطه نك وقت تبلیغندن اعتباراً
 ایکی دفعه ده یکر می درت ساعت طرفنده بلاقید و شرط التی
 هفته دن ایکی آیه قدر حکمی بتون محار یننه شامل اولتی
 اوزره بر متار که حقیقه عقد اولمیو بده اردوی هه ایون
 قوماندانلر یننه دخی حرکات عسکر یه نك در حال تعطیلی
 ضمننده امر قطعی ویر لمز ایسه بتون اعضای سفارت ايله
 ذر سعادتق ترک ایده جکنی امپراطور نامنه اوله رق باب عالی یه
 بیان ایدر و بو وسیله ايله احترامات فائقه سنك تجدید تأمیناته
 ابتدار ایلر» دیه التی هفته مدتله بلاقید و لا شرط بر متار که طلب
 ایلشیدی . حالبو که باب عالی هیج بر زمانده ایلدن بر اقامش

اولدیغی صلح پرورلکی بو کره دخی الدن براقاش ایدی .
 اشبو اواتی ماتومدن براز اولجه روسیه دواتی ینه متارکه
 ایستسی اوزرینه باب عالی برقاچ دفعه در عقد اولنان متار کد لک
 مدتی تسویه اموره کفایت ایده مدیکندن بودفعه الی هفته
 دکل الی آی مدتله بر متارکه عقیدینی تکلیف ایش ایدی .
 انجق آمال ایچنده آمال دیگر کونی اولان روسیه دواتی متار کد نک
 بو قدر اوزون اولسنی ده ایسته میه رک بهمه حال الی هفته دن
 ایکی ماهه قدر بر متار که نک قبول ایتدیرلمسی اصرار یله اش-بو
 اولتی ماتومی دخی و یرمشدر .

شدنک بو صورتی یالکز ضربه متار که سنه مخصوص
 اولوب دیگر جهتدن بوسنه و هر سک و بلغارستان ایچون اوروپا
 طرفندن طلب ایدیلوب ده دولت علیه جانبدن دخی جواب
 ردی و یرلمش اولان مختاریت مسئله سنه کلنجه روسیه نک
 انکلتره سفیری قونت شو والوف لورد در بی به کیدرک « باب
 عالی بوسنه و هر سک و بلغارستان ایچون طلب اولنان خصوصاتی
 رد ایدیور . فقط بورده اصرار ایده جک اولور ایسه
 بوسنه و هر سکه اوستریا دولتی عسکر صوقه جغی کبی بلغارستانه
 دخی روسیه دولتی عسکر ادخال ایده جکدر . بوندن ماعدا
 بوغاز ایچنده اوروپا درل متفقه سنک دو نلمسی سوق اولنلی .
 اوستریا عسکر ینک بوسنه یه دخولنی دولت مشار الیه یه تکلیف
 ایچون موسیو سوماروف ویانه یه کیدری . اگر انکلتره

بواحواله اعتراض ایده جنگ اولور ایسه یالکز استانبوله
 کندیسسی بردونما کوندرسون . روسیه بونکله ده اکتفا
 ایدر . او حالده بوسنه و بلغارستانه عسکر سوق ایتکده
 حاجت قالمز « دیمشدر .
 ایشک بور نکنده اولان اهمیت محتاج ایضاح دکلدرد .
 حتی ایلروده بر مستقل بایده حکمیه ایده جکمز قونفرانس
 و پرو توقولر مسئله لرینی تولید ایلان ایلک شدت دخی بو
 شدت اولمشدر . انجق روسیه دولتی شولسانی قوالانقله
 انکله تره نی قوشقولندیره جق بعض علایمی دخی کندیسسی اظهار
 ایتیش اولدی . زیر اکلیبولی بوغازندن دونما امرار یله
 استانبوله ایصالی پارس معاهده سنه مغایر اولوب حتی بو معاهده
 اقتضاسنجه بوسنه و بلغارستانه اوستریا و روسیه نك دخی
 عسکر ادخالنه مقتدر اوله میه جقلری درکار ایکن شو والوفک
 شو تکلیفی ایتیمی اولبایده انکله تره نك موافقتی استحصال ایدنجه
 پارس معاهده سنی دخی بوزولمش بتمش عدایلیک ایچون ایدی .
 شو والوفک اشبو تکلیفنه مقابل لورددر بی « باب عالی طرفندن
 ویریلان جواب رد اوزرینه دولتلر جه یایله جق برشی وار
 ایسه اوده اولکی کپی متار که بی تکلیف ایتمکدن عبارتدر »
 جوابینی ویرنجه شو والوف نوعمار دجوابی دیمک اولان اشبو
 جواب اوزرینه لیلو ادیاده بولنان روسیه امپراطور ینه یازدیغی
 تلغرافنامه یه جواباً الیدیغی تلغرافده « صورت منتظره ده

ترك معاداته برقرار ویریله مدكدن بشقه اولبابده جریان ایدن
مذاكرات دخی استانبولجه مشکلات غیر ملحوظه به تصادف
ایتمش اولدیغندن موراواوادیسنده تکرار محار بهیه باشلاندى
روسیه دولتی دوکیلان قانلره نظر بیقیدی ایله باقه میه جغندن
دول ضامنه و متوسطه به مسئله نك قطعياً حل و تسویه سی
چاره لرینی مطالعه و تذکراتیله رینه میدان و یرمك ایچون الی
هفته لك برمتار که عقدینه و یا تعطیل حرکات عسکریه به هر
ایکی طرفی اجبار ایله محار به نك اوکی النسی روسیه امپراطوری
طرفندن دول مشار الیه همه تکلیف اولور » دینلش اولدیغنی
لورد دربی به ارئه ایلدی .

لورد دربی شو تلغرافه دخی جواب تدارکندن عاجز
قالدی ایسه ده حال بومرکزی بولدقندن صکره تسویه مصلحت
ایچون اتخاذ ایلدیکی تدابیر دولت علیه حقننده غایت وخیم
چیقه جق شیر ایدی . قونت شو والوفه « دولت علیه
بوسنه و هر سك و بلغارستانه مختاریت و یرمك کبی شرائط
صلحیه بی قطعياً رد ایده جك اولور ایسه او حالده برآیلق ده
برمتار که استحصانه چالسه جغم فقط بوسنه و بلغارستانه عسکر
و بوزاز ایچنه دونما ادخالی کبی پرنس غورچاقوفك واقع
اولان تکلیفنه حالا بن موافقت ایتمکله قالم . بوکا هیچ بر
دولت موافقت ایتمه جکدر و ایتمورلر » جوابینی و یروب دیگر
جهتندن دخی در سعادتده مقیم انکلیتره سفیری سیرهانری

الیونه گوندر دیکي تلغرافنامه ده باب عالی شرائط مصالحه بی
قبول ایتدیکی حالده لاقول بر آی متار که به راضی اولمسی
ومتار که عقبنده دخی مسائل حاضر به بین الدول بر چاره
بولق ایچون برده قونفرانس تشکیله موافقت ایتسی و شاید
متار که بی قبول ایتیه جک اولور ایسه دولت علیه بی خرابیتدن
وقایه انکلتره دولتی بهوده به صرف مساعی ایتش اوله جفندن
ارتق هیئت سفارتنی در سعادتدن قالدیره جفنی بیلدیرمش و بو
خصوص سیر هانری الیوت طرفندن دخی باب عالی به تبلیغ
قلمشدر .

ایشته جنرال اغناتیفک و بر دیکي اولتی ماتو مک حکمی
انکلیر سفیر ینک اشبو تبلیغی ایله دخی تأید المشییدی .
نهایت باب عالی نیک بر ایکی آی دکل الی آیلق بر متار که به رضا
کوستردیکي حالده روسیه دولتک بونی دخی قبول ایتیموده
الی هفته دن ایکی آبه قدر بر متار که عقیدینی طلبده اصرار
ایتمسک حکمتی انکلتره دولتی طرفندن صورلدقده و باخصوص
« بوندن مقدم اوچ آیلق بر متار که تکلیف ایدن روسیه دولتی
ایدی » دینلدکده قونت شوو الوف « احوال د کشمشدر .
دولت متبوعهم او یله الی آیلق بر متار که تکلیفنه ده راضی
اولمز » دیه پرنس غورچاقوفک تشرین اولک دردی تار یخیله
برقطعه تلغرافی ارأه انلشدر که بونده « الی آیلق بر متار که
حصولنی ارزو ایتدی کمز صلح و آسایش دائمی ایچون نه لازمی

ونه ده الویریشلیدر ظن ایدرز • صربستان و قره طاشی
 ذاتاً مشکل اولان حال و موقعلرینک اوله مدت مدیده تدبیده
 قلمسینه موافقت ایللری ایچون جبر و تضییق ایده میر •
 الحاصل اورو پانک احوال مالیه و تجاریه سی بو مهلتدن بر
 قات دهاسکته دار اوله جغندن انکاستر منک اولکی تکلیفی
 وجهله بر آیدن اتی هفته مدتله بر متار که عقد اولنمسنده اصرار
 ایتمک کمز لازم کلور • شو قدر که مکالماتک جریانجه لزوم
 کورلدیکی حالده بو مدت تمدید اولنه بیلور «دیه محررایدی •
 نتیجه امرده باب عالی بو متار که مطلوبه بی ده قبول ایتمکده
 اضطرار کوروب انجیق اشبو متار که نک اولکی متار که لره
 بکزه مامسی و اولکیلرده کوریلان او یغون سز قنلرک تکرر
 ایتماسی ایچون مدت متار که طرفنده صربستانه هیچ بر
 طرفدن معاونت ایدلامک و صربستان طرفندن متار که نک
 اخلاقی موجب حالات و قوعنده دولت علیه یه ترتب ایده بک
 ضرر و زیان دول سته طرفندن تأمین قنلق و شو متار که نک
 عقیدینه دائر تنظیم اولنه جق مقاوله نامه یه دولت علیه ایله
 دول ضامننه طرفندن امضا قونلق شرائطنی دخی دول
 مفخمه یه عرض ایلش ایدی که اگر مقصد اولجه دخی
 کورلدیکی وجهله هنکام متار کده صربیه یه امداد
 یتشدیر یله رک احوال عسکریه سنی اصلاح ایتمک اولیوبده
 جدأ صلح ایچون بر چاره ارامق اواسه ایدی باب عالی نک شو

ارزوسنه در حال موافقت ایدیه جککنه هیچ شبهه یوق ایدی
 لکن روسیه نك مقصدی بو اولدیغی و صریحیه نك عهد
 شکنلیکنه دائر سبقت ایدن تجربه اوزرینه دول معظمه دخی
 امارت مذکوریه کفالت ایده مدیکی جهتله باب عالینک اشبو
 مطالب صلح جویانه سی قبول اوانه میهرق حتی متار که نك الی
 آی اولیوب یالکز الی هفته دن ایکی آیه قدر اولسی حقنده
 روسیه طرفدن کوستریلان اصراره بیله دولتر طرفدن
 مقابله ایدیه مامشیدی .

یالکز فرانسه جهوز یتی ایدی که اراده بر متار که لازم
 ایسه آنک دخی الی آی اولسی پک عاقلانه بر حرکت اوله جغنی
 ازجان و دل تصویب ایلیرک حتی دول سائره هنوز قبول
 ایتماش و بر قانچک دهانه جواب ویره جککری دخی تحقیق
 ایلماش ایکن فرانسه جهوز یتی در سعادت سفارتخانه سی
 عسکری آنشه سی اولان موسیو توروسی حدود متار که بی
 تعیینه مأمور اوله جق مختلط قومیسونه اعضا نصب ایلشیدی
 واقعا انکلتره دولتی شو حرکت عاقلانه ده فرانسه دن کیرو
 قلماق ایچون اشبو اعضا لقی صفتنی جنرال کباله توجیه ایلش
 ایسه ده دولت مشار الیها الی آی متار که بی روسیه یه قبول
 ایتدیره مامشدر .

متار که نك الی ویا خود ایکی ویا بر آی اولسی مسئله سی
 او زمانلر غزته لک محاکات دیپلوماتیکه سی ایچون او یله بر

سرمایه اولمش ایدی که هر کس اولباده خاطر و خیاله کلیه جگ
 نیجه افکار مخیفه و غریبه بی غزته لره طولدیرمش ایدی •
 مطالعات مذکوره میاننده باب عالینک درجه ثانیه ده اوله رق
 میدانه قوید یعنی فکر البسه الکر جمع ایدی • زیرا تا عیس
 وده با غزته لرنک دخی تصویب و تحسین ایلدیکی وجهله
 اشبوتار که صحیحاً صلح مقصدی اوزرینه اولیور ایسه شرائط
 صلح بر ایکی هفته ایچنده قرارلشدیر یله بیلدیکی حالده صلحک
 انعقادی ایچون مطلقاً التی آی بکلمکه احتیاج اولیه جنغی و او
 حالده آتی آیدن عبارت اوله رق عقدا ایدلمش بولسان مدت
 متاز که نک زومی مقداری متاز که صورتیله استعمال و امرار
 اولنه بیله جکی باب عالی طرفندن درمیان قلنمش ایدی •
 چه فائده که ایغنائیهف جنایلری شو معقولاتک هیچ بر یسنی
 قبول ایتمکده عناد و اصرار کوسسترک و دول مقنمه جه
 اکثریت دخی انک طرفنده بولنه رق بالخاصه علیکسناجک
 فتحی و اولجه بحث ایدیلان اولتیماتومک شدتی سلطنت
 سنیه بی معقولات معروضه سی اوزرنده اصرار دن منع ایلمسنه
 و متاز که نک اساسی ذاتاً باب عالیجه دخی قبول اوله رق بالکر
 بر مدت خصوصنده باقی قالان اختلافه دخی (رشدی پاشا
 حضرتلرنک مابین همایونه تقدیم ایلدیکی برعر یضه سنده
 حکایه اولندیغی اوزره) روسیه امپراطوری بر مسئله ناموسیه
 کبی باقدیضه مبنی ایکی طرف ادعاسنک دخی حد وسطیسی

اولمق اوزره متار که نک اول امرده التي هفته مدته عقدینه
 و فقط مؤخرأ کوريله جک لزوم اوزرینه بر التي هفته ونهايت
 برده ايکی آی مدت ضم اولتمسنه قرار و یريله رک بونک اوزرینه
 تعطيل حرکات ایچون اردولره امر و یرلمش و شو متار که ده
 قره طاغ دخی داخل اولدیغی جهتله انک ده تعطيل حرکات
 ایتمی جنزال اغنائیف طرفندن پرنسنه باتلغراف بیلدی یرلمشدر
 بزم بوراده طریق اختصاری التزام ایلش اولدیغی: بحالده
 و یردیگمز ایضا حاتدن دخی اکلاشيله جنغی وجهله شو متار که
 مسئله سی اوزرینه تعاطی ایدیلان محبارات و اداره اولنان
 افکار هر اهل دقتک نظر استغرابنی جلب ایدرک « بوقدر
 محابره ایله بر صرب مصالحه سی دکل ایکی دولت مصالحه سی
 عقد اولنده ییلوردی » دییانلر پک چوق کورلمش ایدی •
 واقعا متار که مذکورہ نک یالکز بر صرب امارتيله
 انعقادی نقطه نظرندن باقیملجه بو استغراب بجادر انجق دولت
 علیه اتی بر صربیه عصیانی اوزرینه ینه بر صربیه امارتيله
 عقد متار که یولنده عقد ایتمیوب قوجه بر روسیه محاربه سنک
 التي دولت طرفندن ده بالمداخله برمتا که موقته سنی عقد
 ایدیورجه سنه عقد ایلشدر که شو صورت بالوجوه شایان
 دقت و اهمیتدر •

متار که مذکورہ نک در سعادتده عقد اولنان قونفرانس

اثناسنه تصادقندن ناشی اوارالق مصالحه یه ده بر صورت

و یر یله جکی قویاً امید اولنمش ایکن ایکی آی مدت متار که
 مرور ایلدیکی حالدده هیچ برایشه صورت و یر یله مدیکی
 کچی مدت متار که نک مارتته قدر تمدیدی دول معظمه نک ده
 موافقتیله روسیه طرفندن طلب اولنجه سلطنت سنیه نک
 مقدا متار که نک اتی آی اولسیچون عرض ایلدیکی افکار
 و مطالعاتده کی اصابت اعتراف و تسلیم ایلدش صایلدیفندن
 ایشته ایشک بوجهته کولنر پک حقی اوله رق کولمش و باب
 عالی ایسه بو کاده موافقتله صلح پرور لکنی بردها کوسترمشدر .
 انجق تفصیلی ایلروده فقره مخصوصه سنده عرض اولنه جغنی
 وجهله قونفرانس کندیسندن امید اولنان خصوصیاتک
 هیچ بریسنده موفق اوله مقسزین طاغیلوب اشبو مارتته قدر
 تمدید متار که قضیه سنندن ده بر فائده حصوله کلامشدر .

مسائل حاضره اورو پا مور خلری طرفندن قله اندیغی
 صرهده قونفرانسک اشبو مصالحه یه دأر هیچ بر شئیئه موفق
 اوله مامسی دولت علیه عثمانیه طرفندن کوستریلان سببیتدن
 نشأت ایلدیکی قطعياً حکم اولنه جغنی بیلورز . بناء علیه
 بو حکمه مقابل سویلیه جگم سوزی ده اتمدیدن بوراده عرض
 و در میان ایده بیلورز .

بوندن مقدم دخی خبر و یرمش اولدیغمز وجهله دولت
 علیه عثمانیه اعاده صلح ایچون کندیلکنجه بعض شرائط
 اساسیه یه قرار و بردکن صکره بونلرک تعدیل و اصلاحی

اسرندہ دول مدظمہ نك - تقانیت و عدالت مأمولہ سنہ مراجعت
ایلیکی ترجیح ایتش ایکن انکاستره دواتی بالاده خلاصه بیان
اولنان شرائطی مؤخرأ بر طلب رسمی صورتندہ در سعادت
سفیرینہ بیلدیروب اودخی باب عالی یہ تبلیغ ایشیدی کہ صورتی
و ایضاحاتی شوندن عبارت ایدی :

« دولت علیہ نك اعادہ صلح و آسایش حقندہ در میان
ایلدیکی شرائط قبول اولنور شیلر اولدیغندن صلحہ توسطہ
ایچون اساس اتخاذا ایلش بولنان مواد آتہ بی باب عالی یہ
عرض ایتلیسکز »

« اولاً صرب و قره طاغ امارت لرینک قبل المحاربه حاضر
اولدیغی امتیازاتک علی حالها تجدید و ابقاسی »

« ثانیاً بوسنہ و ہر سک قطعہ لرینک داخلی بر ادارہ
مستقلہ ہیئتندہ بولندیرلسنہ دائرہ دول ستہ ایلہ بالندا کرہ
قرار کیر اولہ جق شرطنامہ بی باب عالی نك امضایہ مجبور
بولنسی . بوندن مقصد اورالردہ صریہ قره طاغ و مملکتین
کبی دولت علیہ یہ خراج و یرمک اوزرہ امارات مستقلہ تشکیلی
اولیوب انجق عثمانلی مأمور لرینک احوال و حرکاتنی بالتفتیش
بولر اوزرینہ نظارتہ اہالینک حقلی اولسی و بناء علیہ
مأمورینک معاملہ اعتسافکارانہ سنی منعه کفایت ایلہ جک
بر اصول اتخاذا قلمی صورت لرندن عبارتندر »

« ثالثاً ادارہ عثمانیہ نك سیادتہ قارشو بو مثالو پر

صورت تأمینہ نك بلغارستان ایچون دخی لزومی درکار
ایسده بوکا دأر ویریله جك تفصیلاتك ایلروده اجرا
اوانه جق مذاکراته تعلیق قلمسی «

« رابعا اوتوز کانون اول واون شباط تار یخترنده تعاطی
اولنان مخبرات اوزرینه باب عالی نك موافقت کوستردیکی
بوسنه وهرسك اصول اصلاحاتك ممکن مرتبه بلغارستانه
دخی شوائه شمیدن مساعده بیورلسی »

« باب عالی به بهمه حال قبول ایتدیرمکه مکاف اولدیغکز
اشبو ماده لری دول سائره نك دخی ترویج ایده جکرنده شبهه
اولدیغندن احوال حاضر نك کسب ایلمکده اولدیغی
اهمیتنه بناء باب عالی نك ده منافعنی مستلزم اوله جغی درکار
بولنان شو اساس لری دولت علیه یه کمال سرعتله قبول ایتدیرمک
ایچون نهایت مرتبه یه قدر اصرار ایتلیسکز »

شمدی حال عصیانده ایکن قهر و تدمیر ایدیلان برامارتدن
قلعه لری استرداد و تضمینات حریره اخذ ایلک کبی شرائط محقه یی
اساس اتخاذا ایله یالسکز بو اساس لریک تعدیلی ایجاب ایلر ایسه
دول معظمه نك عدالت و حقانیت مأوله سنه مراجعت ایللیان
بر باب عالی انکلتره نك کوستردیکی شو اساس لری فصل قبول
ایده ییلوز که صریحه اوزرینه غالب دکل معاذ الله مغلوب
یپله اولسه ایدی ینه شو مغلوبانه شرائطی قبول ایتماک ایچون
چنکده دوامه قدر مجبوریت کورر ایدی . ایشته دولت لریک

اعاده صلح ایچون کوستردکری مقدمه بوقدر غریب اولدیغی
 کبی مؤخر آینه بواساسلر اوزرنده اصرار ایدلمش بولتقدن
 ناشی قونفرانس دخی هیچ برشیئه موفق اوله مامشدر .
 مع هذا ایدیلان اصرار وعنادلر یالکز روسیه تشویشاتیله
 دول معظمه طرفندن کوسترلمکده ایدی . صرب امارتنه
 کلنجه حربده دوام ایچون امارت مذکورده اصلا قدرت
 وقوت واحتمال قانیدیغندن صلحه ازجان و دل احتیاج کورمکده
 ایدی . قونفرانسک دخی برشی بیامامسی اوزرینه روسیه
 دولتی ظاهر حالده صریبه پی کندی حرکاتنده سربست
 براقه رق فقط ایچ یوزندن دولت متبوعه سیله مصالحه عقد
 ایتماسنی مصرانه اصرار و محاربه ده دوامه قدرتی یوق ایسه
 بعض ساخته نمایشلره اولسون دولتی اشغال ایلمسنی اخطار
 ایلش ایکن صریبه امارتی بو اصرار و اخطاری دخی
 دیکلیه میهرک صوک متار که نک مدتی منقضی اولغه باشلادیغی
 صره ده بر صلح پرورلک اثری دهها کوسترتمک ایچون مدت
 مذکورهنک انقضاسندن مقدم صرب امارتی طوغریدن
 طوغری به دولت متبوعه سیله عقد مصالحه به رغبت کوستر
 ایسه دولت علیه نک دخی حسن مقابله ده قصور ایمیجه ککنه
 دائر طرف صدارتدن چکیلان تلغرافنامه به مع التشکر حسن
 موافقتله جواب و یرمش وقوجه بر دول معظمه هیئت نک مجرد
 حسن نیتدن بری بولنملری مناسب تیله آیلرجه مدت طرفنده

قرار ویره مدکاری شرائط صلحه در سعادته ورود ایدن صرب
 مأمورلی باب عالی ایله چند کون ظرفنده بالذاکره قرار
 ویره رک [۶] رقیله آثار متممه قسمنه درج ایدیلان مکالمه
 ورقه سی و اعلانامه رسمی [۷] و حکم عالی [۸] موجنبجه
 مصالحه اعلان قلمشدر .

اجزای متممه قسمنه درج ایدیلان اشبو اثرلردن مستبان
 اوله جنجی اوزره صربیه مصالحه سی اوله صربستانه متعلق
 بالجمله خطوط همایونلرده و اوراق سارنده و علی الخصوص
 قلاعه دأر اولان فی ۵ ذی الحجه سنه ۱۲۹۳ تاریخی خط
 همایونده مندرج بالجمله قیود و شروطک بشقه درلو تفصیلات
 و ایضاحاته حاجت قالمسزین یالکز محاربه دن اولکی
 استاتوقونک اعاده سی لفظیله بلا استثناء و کاملاً موقع اجراه
 وضع اولنسی ثانیاً وقوعات اخیرده متهم بولنان بالجمله
 تبعه ملوکانه عمومً و کاملاً عفو بیوردیغی کبی صرب
 امارتک دخی اشبو وقوعات ایمه ده متهم بولنان صربلورک
 عفو اولنسی ثالثاً مقاوله نامه تاریخندن اعتباراً اون ایکی کون
 ظرفنده کرک عساکر شاهانه و کرک صرب عسکری طرفندن
 خط امتیازک خارجنده ضبط اولنان محللرک تخلیه سیله هرایکی
 طرف مأمورلرینک او محللر اوزرنده اولان حق حکومتلرینی
 اجرا الیسی شرائطی اوزرینه عقد ایداشدر . اشبو
 شرائطک خلاصه سی صرب امارتی اعلان عصیان ایلردن

مقدم نه حالده ایدیسه ینه او حالده ابقا اولنق دیمک اولدیغی
میدانده او اوب شو حالده اگرچه باب عالی نك مقدا امل ایلندیکی
مطالب حاصل اوله ماش ایدیسه ده انکتره طرفندن تکلیف
ایدلدیکی اوزره بوسنه وهرسک و بلغارستانه مختاریت اعطاسی
کبی بزجه مضر اولان شرائطه دخی باب عالی روی رضا
کوسترماشیدی .

صربیه امارتنک بو صورتله پک او جوز قور تلمسی انکتره
دواتنک دلالتیله دول معظمه طرفندن ایدیلان التزاملر ثمره سی
اولدیغی شبهه سزدر . بوسنه وهرسک و بلغارستانه مختاریت
اداره ویرلماش اولسی ایسه مسائلک صورت، دولیه سی
سراو حلی باهمزده تفصیلاتی اعضا اولنه جغی اوزره استانبول
قونقرانسنه ولوندره پروتوقولنه لزوم کوسترن بر ایلشک اولق
اوزره باقی قالمشدر .

اوزمانلر هنوز ایشک آتسی تمامیله کندیسینی کوستره -
مامکله برابر بتون بتون تستردخی ایده مدیکندن اشبو مصالحه ده
بوسنه وهرسک و بلغارستان ایچون طلب اولنان مختاریت
اداره نك ویرلماش بر بیوک مظفریت سیاسییه عد ایدلمش
وصربیه دن بزم طلب ایلدیگمز شرائطک اننه مامسی ایسه دول
معظمه نك التزاملرندن نشأت ایلدیکی جهتله ضروری و محجوری
برشی کورلمش ایسه ده هر مسئله ده عاقبت حالی نظر دقته الان
ذات حکمتسمات حضرت پادشاهی هیچ اولماز ایسه صربیه دن

عساکر عثمانیہ نیک اندہ بولنان محللرک تاصلح حقیقی محتق
 وتأسس وتأید ایدنجہ قدر تخلیه اولنامسی رأینده بولنشملر
 ایدی . بورأیک اصابتی مؤخرأ صرب امارتی تکراراعلان
 عصیان ایلدیکی زمان اکلاشلمدی . اوزمان ایسه هیئت
 ارکان دولت بورأیدن استفاده ایده مامکه سیاسته مجبوریت
 کورملریله ذات سامی حضرت پادشاهی دخی بو
 مجبوریت سیاسیہ بی تصدیقده مضطر قالمشملر ایدی .
 شو قدر وار که هر جهتله اصابتی درکار اولان اشبو رأی
 رزینک قیود رسمیہده باقی قالمسی مطالعہ بجاسیلہ صریہ
 معاهدهسی حضور همایونه عرض اولندیغی زمان مابین
 همایون ملوکانه باش کاتبی سعید پاشا طرفندن یازیلان ارادهده
 رسیدہ دست تکریم اولان اشبو تذکرہ سامیہ آصفانہ لری
 ایلہ ملفوفاتی منظور همایون جناب تاجداری بیورلمش
 وآسایشک عودتی حقنہ امنیت کافیہ حاصل اولنجہ قدر
 الیوم صربستانک جهات مضبوطہ سنندہ بولنان عساکر
 پادشاهی نیک کیرو چکلہ مامسی شرط موقتک دخی شرائط
 مقررہیہ علاوہ سنندہ بعض فوائد تصور بیورلمش ایسہده
 خواص وکلای فحام طرفلرندن شفاہاً واقع اولان تبلیغاتہ
 شرط مجبوث عنہک صرب حکومتہ تکلیفی اعادہ مسالمتہ
 مانع اولهرق مذاکرات صلحیہ نیک شو برقاچ کون ظرفندہ
 نتیجہ قطعیہ حاصل ایتامسی ایسہ حسب الحال داعی مخاطرات

اوله جغی مطالعاتی در میان ایداش اولدیغندن بو تقدیرده بر
 موجب قرار همان سند مذکورک صرب مأمورلرینه امضای
 ایتدیلمسی و تفرعاتک دخی ینه مذکره معروضه یه توفیقاً
 اجراسی شرفتمعلق بیوریلان اراده سنیه جناب تاجدارای
 اقتضای عالیسنندن اوله رق مضبوطه دن ماعدا اوراق نزد
 عالیده توقیف قلمش « طرزنده کی ایضاحات درج اولمشدر .
 قونفرانسک هیچ بر شینه قرار و بره میهرک طاغلدیغی
 زمانه قدر متار که و مصالحه امرنده بین الدول جریان ایلان
 مذاکرانده قره طاغ امارتی دخی داخل و مشترک اولدیغی حالده
 روسیه نک صربیه و یردیکی تشویقات کبی قره طاغده
 و یردیکی تشویقاته قره طاغ کنزی نیقوله نیکیتا طرفندن
 حواله سمع اعتبار اولنه رق فقره آتیده ایضاح ایدیله جکی
 وجهله امارت مرقومه نک بو مصالحه دن حصه مند اوله مامسی
 او زمان صلح پرورلر نزدنده موجب تأسف بر ماده عد
 اولمشدر .

﴿ بشنجی فقره ﴾

قره طاغ مصالحه سی مسئله سی

صربیه ایله متار که و مصالحه عقدی ایچون بین الدول
 جریان ایدن مذاکرانده قره طاغ امارتی دخی داخل بولندیغی

خبر و یرمش ایدک • حتی صدوک متار که مدتک همین
انقضا سنده صدر اعظم مدحت پاشا طرفندن صرب بکی
پرنس میلانه چکیلان تلغرافنامه نک برعینی ده قره طاغ امارته
چکیلوب اگر دولت متبوعه سیله بارشمنی ازجان و دل ارزو
ایدیور ایسه ایشی بر مسئلهء دوایه حاله قویه رقی نیجه مشکلات
یهوده یه دوشور مکسزین طوغریدن طوغری یه طرفین
هپاننده قرار شد یرلمسی تسکلیف اولمش ایدی •

مدحت پاشانک فی ۱۸ محرم سنه ۲۹۴ تاریخیه مابین
همایون ملوکانه یه یازدیغی تذکره ده عرض اولندیغی و جهله
قره طاغ یازیلان اشبو تلغرافنامه نک بشنجی کونی پرنسدن
النان جواب تلغرافیده صلح ماده سیچون طوغریدن طوغری یه
مذاکراته کیرشمک ایچون اول امرده مصالحه نک نه اساس
اوزرینه اوله جنغی سؤال ایتمش اولسیله اگرچه امارت
مذکوره ایله اولنه جنق صلحک دخی اساسی صربستان کبی
استاتوقو یعنی هر شیئک محاربه دن اولکی حالی اوزره ابتهاسی
اساسی اوزرینه بنا اولنه جنق ایسه ده قره طاغک بدایت
محاربه دنبرو بزم اردولره قارشو حاصل ایتمش اولدیغی اهمیتته
وصریه کبی قره طاغ ایله دخی عقد اولنان موقت متار که نک
عقدی اثناسنده دولتر قومیسرلری معرفتیه تعیین اولنان
خط متار که ده نقشیک و قولاشین و یانباط کبی بر چوق محللر
قره طاغ دایره سی داخلنه بر اغیلوب اوارالق در سعادتده اجتماع

ایدن و خطاب و که تکالیف واقعه سنی دولت علیه به قبول
 ای تیره مدیکندن طولایی صریبه و قره طاغ مصالحه لری
 ایچون ده هیچ بر شیئه موفق اوله متسزین کیتمش اولان
 قونفرانس دخی بویله بر طاقم یرلک قره طاغه ترکی تکلیف
 ایلسنه نظراً بو مصالحه ده قره طاغه بر مقدار اراضی ترکی
 ضروری اوله رق بونک ده ذاتاً مقرر اولان تصحیح حدود
 مسئله سی حکمنده و او یولده ایجابنه باقلمق و بوندن بشقه جه
 صدر اسبق اسعد پاشا زمانده قره طاغ پرئسی طرفندن ایراد
 اولنوب اولوقت باب عالیجه اساساً معرض قبولده طوقلمش
 اولان مستدعیاته دخی بر قرار و یرلمک اوزره مذاکره سنه
 اظهار موافقت اولنه جنجی و عد ایدلمکجه پرئسک صلحه
 یناشتمدن چکنمسی و بلکه دولت لک توسطنه مراجعت ایتمسی
 ملحوظ اولدیغندن قره طاغ مصالحه سنه اول صورتله بدأ ایلمک
 درجه سنده دخی بر صلح پرورلیکی باب عالی در یغ ایتمامشیدی .
 امارت مذکوره ایله عقد اولنه جنج مصالحه ایچون شو اساسک
 اتحاذی هیئت عمومی و کلادن مرکب بر مجلس عمومیده دخی
 مذاکره و قبول اولندقدن صکره قره طاغ امارتنک سؤالنه
 جواباً ینه مدحت پاشا طرفندن یازیلان تلغرافده « حدود
 جه ترینک بعضیسی تصحیح ایدلمک و متدما طرف اصیلانه لرندن
 وقوعه اولان تکالیف حقمنده بر قرار قطعی و یرلمک اوزره
 ایستاتوقو قاعده سی مذاکره اساس طوتیله جنجی ۲۱ کانون

اول سنه ۹۲ تاریخیه النان تلغرافنامه اصیلانه لرینه جواباً بیان
 و بواساس ذات اصیلانه لر نجه قبول اولنور ایسه بزمه مذاکره
 کیرشمک ایچون مآذونیت لازمه بی حازر بر مأموری استانبوله
 اعزام پیورملرینی رجا ایله کسب فخر ایلمرم» دیه اساس
 مذکوره اوزرینه عقد صلح ایچون در سعادتته قره طاغ
 مأمورلرینک ارسالی پیلدیرلشیدی .

واقعا قره طاغ امارتی شو صورتته روی موافقت کوسترمش
 و صریحه کبی او دخی در سعادتته متعدد مأمورلر کوندرمش
 ایسه ده امارتک مطالب و مستدعیاتی اوله رق صدر اسبق اسعد
 پاشا زماننده، نظر دفته النمش بولنان شیر اشتهودره کولی و بویانه
 نهری اوزرنده طاغلورک سر بستی سیر سفاین مساعده سنه
 مظهرتی و خطامتیازه دأر بر منازعه ظهورنده کیفیت در سعادتته
 حواله اولنیمه رق محلنده مختلط بر قومیسینون تشکیلیه ایشه باقمسی
 و هر سکه دأر ظهور ایدن مسائله قره طاغ بکنک اشتهودره
 والپسی ایله مخابره ایتمیوب طوغریدن طوغرییه هر سکه
 حکومتیله مخابره ایتمسی و قره طاغ بکنک ولایت تر جانلریله
 مخابره سی برینه طوغریدن طوغرییه والبلرله مخابره یه مآذون
 اولسی کبی باشلوجه بر طاقم مواددن عبارت ایدی که امارت
 مذکوره نصلسه نائل اولدیغی بر قاج غلبه اوزرینه حدود
 امارتک توسیعندن ماعدا استقلال موجزدینکده حدودینی
 توسیع ایده جک اولان بویله بر طاقم خصوصیاتک استحصالنندن

فضله اولاً امارت بجه تملکي مهم اولان سائر بعض اراضينک
 دخي قره طاغہ ترقي ثانياً باب عالينک کندي مصر فيله
 بويانه نهريني بالتطهير سيرسفان خصوصندہ قره طاغلو يہ
 سربستی اعطاسی ثالثاً اسپيج ايمانک قره طاغلو يہ ترکی
 رابعاً قره طاغہ التجا ایدن هر سئک اشقياسنک مملکتلرينہ
 اعادہ سی کبی تکالیفی دخي بر طور غالبانه ایلہ دوات علیہ دن
 طلب ایلککہ باشلامشیدی .

اوزمان عموم اورو پالسانندہ کو یا قره طاغلو لری
 شمدی یہ قدر عصبانه مجبور ایدن احوال یرینک طارلخی
 وزراعت و تجارتک صعوبت و ندرتی و محصولات داخلیه سنی
 خارجه چیقار مق ایچون بر لیمانہ مالک اولہ مامسی کبی شیار
 اولدیغندن بختله امارت مذکورہ نک اشبو مطالبنی پک حقلی
 کورر لر ایدی . بونلرک دولت علیہ ایچون درجه مضرتی
 بدیهی ایدیسه ده اوزمان اورو پادن النان اخبار رسمیه
 اقتضاسنجہ صرب مصالحه سی عقد ایلد کدن صکره قره
 طاغلو لرله دخي ایشی اوزاتمہ رق درحال بر صورت حسنه
 ایلہ صلحی عقد ایلک روسیه نک منازعه و مباحثه یہ مداراتخاذ
 ایلدیکی اسبابدن الیو کنی بر طرف ایلک دیمک اولہ جغی
 ا کلاشلدیغندن و مسئله نک اوزامسندن تولد ایلدیجک مضراته
 نظر آقره طاغ مطالبنه موافقتدن تولد ایدہ جک مضرات
 ایسه بالنسبه اھون کورلدیکندن سلطنت سنیہ عثمانیه نقشیک

و قوچ ناحیه لر یله قولاشین اراضیسندن بعض یرلرک قره
 طاغ امارتنه ضم و الحاق و اول صورتله ح. دودینک توسیع
 ایدلسنه و بویانه نهر نیجه سیر سفاینه سر بست بولنه جق بر حال
 و استعدادک تأمیننه رضا در جدر بنه یا قلا شمش ایدی . انجق
 کندیلرینی غالب فرض ایدن قره طاغ لولرک ادعاسی بونکله
 بتیوب انلرالی بیکدن زیاده نفوسی حاوی بولان قوچ
 ناحیه سنک و ایشپوزی و زایباق قضالرینی و شلجه و قر نیچه
 و یوقاری شستمان و اشاغی شسته ن و غور دره و پرولک و وزدیچه
 و یوقاری توکل و اشاغی توکل و شوشان و برجه قریه لرینی
 و دروننده ایکی قلعه اولان ایسپیج قریه سیله ایمانی و الحاصل
 مورچه نهرینه قدر اراضی بی حاوی اولان یرلرک کافه سنی
 قره طاغه ترک ایتدیرمک دعوا سنده بولنه رق بوحالده ایسه
 بهری نیجه کلفتلرله یا پلش اولان یکر می یدی قطع قله
 و بلوق حاوسلرک دخی امارت مر قومه یه ترکی لازم کلمکله
 شو حال باطبع دو نیجه نظر تر ددی جلب ایشیدی .

ایلروده مباحث مخصوصه سنده تفصیل ایدیله جکی اوزره
 قونفرانس ایله قانون اساسینک اعلانی بر زمانه و حتی بر کونه
 تصادف ایلدیکی کبی قانون اساسی موجد نیجه هیئت اعیان
 و مبعوثانک کشدی دخی تأخر ایتدیکندن و قره طاغ متارکسی
 مسئله سی صریه ایله برابر قونفرانس زمانه تصادف ایلدیکی
 کبی ایشو مسئله سی دخی هیئت اعیان و مبعوثانک

کشادی زمانه تصادف ایلدیرک بناء علی ذلک دولت کندی
 ملکندن بو قدر یرک قره طاغلو یه ترکی کبی بر تکلیفک قبولی
 مشکل کورمش و هیئت مبعوثان دخی نطق همایونه جواباً
 تنظیم و تقدیم ایلدیکی مضبوطه عمومیه ده هنوز قره طاغ مسئله سی
 اوراق مجتمعه سیله برابر هیئته حواله ایدلمه امله برابر او یله
 سلطنت سینه نک شانته نقیمه کتوره جک شرائط داخلنده
 قره طاغلو ایله عقد مصالحه یه رضا کوسترلماسی لزومی ده
 اشراب ایش و اولبایده اشقودره مبعوثی پودغور یچه لی
 یوسف افندی طرفندن ایراد اولنوب [۹] رقیله اجزای
 متممه قسمته درج ایدیلان نطق صحیحاً حائز اولدیغی اهمیتدن
 طولایی بالاتفاق القشلاشمش بولندیغندن مأمور یترینی بر حسن
 ختامه ایصال ایده یله جکاری امیددی قره طاغ مأمور لر نیجه
 دخی محو اوله رق نه یولده تعلیمات و یریلور ایسه اکا کوره
 حرکت ایده جکاری پرنس نیقولایه عرض ایشلرایدی هیچ
 شبهه ایدیه مز که مطالب مذکور نک قبول اولنور شیلردن
 اولدیغی قره طاغ امار تجده مسلم بولنوب انجق قونفرانسک
 هیچ بر شیده موفق اوله ماسی اوزرینه جنکه کندیلکنجه
 قرار قطعی و یرمش اولان روسیه دولتی قره طاغلو بی
 مصالحه دن منع و مطالبنده اصراره سوق ایتسنه مبنی
 در سعادت مأمور لرینه و یریلان تعلیماتده اگر مطالب
 مسروده باب عالیجه حرفی حرفته قبول ایدلیه جک اولور ایسه

مذاکره بی بالتعطیل عودت ایتملرینه دأر امر و برلمسدر •
نتیجۀ کلام باب عالی اشبوقره طاع مصالحه سی مذاکره اتک
بر نتیجۀ مطلوبه استحصال ایده میه چکنی نظر تأسفله کوره رک
مطالب مذ کوره میاننده شایان قبول کور یلانر ایله شرائط
مذ کوره دن قبوله غیر شایان اولانلر ینک دخی نه مقدار ینسه
روی موافقت کوستریله بیله چکنی و دیگر لر ینک ایسه قطعاً
مردود اولدیغنی مبین بر قرار نامه تنظیم ایدیلر رک و کیفیت
مبعوثان و اعیانه عرض اولندوقده داخلیه ناظری جودت
پاشا و خار جیه ناظری صفوت پاشا هیئت مبعوثانده حاضر
اولدقلری حالده جریان ایلیان مذاکره قره طاغلو نیک
بوکی مطالبنه موافقت ایدلمک شفقو تلر ینک آرمسندن
وایلروده دهاسا اربودرلو مطالبهده قیام ایتملرندن بشقه
هیچ بر نتیجۀ حاصل ایدهمیه چکی مناسبیله امارت مذ کوره یه
رد ایله جواب و یرلمسی اتفاق آرا ایله تذکر و تنسیب قلنه رق
مأمور ین مومی الیمه تبلیغ قلنمش ایدی • بوصورت قره
طاغلولری ممنون و مطمئن ایده مدیکندن مأمور لر صلحه قرار
ویره کسزین عودت ایشلر و روایت واقعه یه کوره
استانبولجه الدقلری معلوماتی عرض و ایشک آتیسنی دخی
استراج و مذاکره ضمننده مأمور ین مرقومه روسیه یه
کیدوب مأمور یتلر ینی اوراده ختامه ایصال ایتملر در •
ایشته روسیه دولتک سلطنت سنیه عثمانیه یه قارشو هنوز

آچيقدن آچيغه اعلان حرب ايتيه رك پرتو قولر ار قه سنده
 طولاشديغي زمان قره طاغ مصالحي دخي شو صورتى بولش
 ايدى . بوحاله وقره طاغلو ايله الك صكره عقدا وانان يكرمى
 كونك متاركه نك دخي مدتى منقضيه اولمش بولنديغنه نظراً
 صدر اعظم ادهم پاشا طرفندن مابين همايونه يازيلان ۲۵
 ربيع الاخر سنه ۲۹۴ تاريخلى برقطعه تذكرة ده هر درلو
 اسباب و تدابير عسكريه نك استحضارى ضمننده قره طاغ اوزرنده
 بولنان فرقلر قوماندانلرينه امر اعطاسى صورتى خاكيپاي
 همايوندن استيدان ايدلمكسه تذكرة مذكوره اوزرينه
 يازيلان اراده سنيه ده كيفيت بالتصويب شو قدر وار كه قره
 طاغلولر تعرضى بر حركت كوستروبده جنكه مباشرت
 ايتزلر ايسه جنكجواق امرنده كنديلرينه مسابقت اولميوب
 اكر حرركات خصمانه يه انلر طرفندن ابتدار اولنور ايسه
 او حالده مقابله دن كير و طورللماسى دخي علاوه امر و فرمان
 بيورميشيدى .

واقعا قره طاغلولر الدقلى جواب رد اوزرينه درحال
 جنكه مباشرت ايتديلر .

كوي امور شريقيهيه مصلحاً برقرار ويره رك الخالة
 هذه ولوله سى جهانى طوتان محاربه مدهشه نك وقوغنه ميدان
 و يرلملك ايچون جمله نك اميدى اوندره ده امضالتمق اوزره
 بولنان پرتو قولده قلمسندن ناشى بو پرتو قول بالتعظيم باب

عالی به تقدیم و باب عالی طرفندن دخی ایلروده فقره مخصوصه
 سنده ایضا حاتی ویر یله جکی وجهله شایان قبول کور یله میفرک
 رد ایدیلنجیه قدر قره طاغلولر حرکات حریده فاصله
 کوستر مشل در • پروتوقولاردن ده بر نتیجه حاصل اوله نتیجه
 و بناء علیه روسیه دواتی اعلان حر به کندیلنجیه بر مجبوریت
 قطعیه کور نجه قره طاغلولر دخی محارب صفتیه میدانه
 چیقمشل در •

او حالده وقوعبولان محارب باتک روسیه محارب به سنه
 مخصوص اولان بشنجی باده حکایه سی تنسیب ایدیلکله اورایه
 تاخیر قلمشدر •

❖ اوچنجی باب ❖

تسبیقات اساسیه و جدیده

بویاب اساساً التی فقره یه منقسم اولوب برنجی فقره سنده
 علی العموم قوانین اساسیه دن و ایکنجی فقره سنده ابتدای
 جلوس همایونده نشر بیور یلان خط همایونک بر قانون
 اساسی به صورت و کیفیت تعلقیندن و اوچنجی فقره سنده
 سلطنت سنیة عثمانیه ایچون وضعی مطلوب اولان قانون
 اساسی حقنده در سعادتجه تکون ایدن مباحثک صورت
 جریانندن و در دنجی فقره سنده عثمانلو قانون اساسیسی ایله
 کیفیت اعلانندن و اولابده نشر اولنان خط همایوندن
 و بشنجی فقره سنده بر موجب قانون اساسی مجلس عمومینک
 یعنی هیئت عیان و مبعوثانک تشکیل و کشادن و التنجی
 فقره سنده مجلس عمومینک برنجی سنه اجتماعنده مشاهده
 اولنان اجرا آندن بحث اولنه جقدر .

❖ برنجی فقره ❖

قوانین اساسیه

اشبه دور انقلابز کی بر دور تجدیدی ملل متمدنه

و متحد دهن هر بری برر زمان معینده کچورمش و بو انقلاب
 دورلی هرملت تار یخنک الک مهم بر بابنی تشکیل الملشدر .
 ادوار انقلابک ملتار و او ملتارک تراجم احوالی دیمک اولان
 تار یخنل ایچون اول قدر اهمیت و اردر که ار باب فکر و قلم
 بو اهمیتلردن منبعث و منشعب اولان شعبات مسائل سیاسیهدن
 هر بریسی ایچون کتبخانه لرطولدی ره جق قدر مباحثات و محاکمات
 ایله دور انقلابک اهمیت فوق الغایه سنی کرک اولاد زمانه
 و کرک اخلاف و اخفاده تفهیم ایلیه رک انقلاب مذکور دن
 صکره مدنیتک و مدنیت ثمراتدن اولان استراخت و آسایش
 و حریت کبی نعم جلیله دن نه وجه و صورتله مستفید و متمتع
 اوله بیله جکرینی بالارائه جمله سنی ایفاظ و تنبیه الملشدر .
 هر مجتده التزام ایلدیکمز اختصار مناسبیله اشبو اثر
 ناچیزده بحثک شمول کوستردیکی هر شعبه یه دأر تفصیلات
 و محاکمات مفیده یه کیریشه رک قارئین کرامد او یولده بر استفاده
 ایچون خدمت ایده مامکله کمز ضروری اولوب انجق جمعیات
 مدنیه نک صحیحاً نفس ناطقه سی قوه مفکره سی روحی مشابه سنده
 بولنان قوانین اساسیه اوزرینه علی الاطلاق معاومات مقدمه
 و مجمله و یره ک دائرة مدنیت داخلنده یشایان خلق نرزدنده قانونک
 نه صورت و کیفیتله جهان مطاع اولدیغنی و بونلرک حریت
 طبیعیه بشریه بی نه دن طولایی اصلا اخلال دکل بالوجوه
 تأمین ایلدیکی و قوانین اساسیه مدنیه نک نه صورتله جبه

و تحکیم مستبدین صورت نه انقلاب و نهایت هر ملتک بر دور
استبداددن بر دور حریته انقلابی حقیقته انسانلق ایچون
یکی بر شی دکل بلکه قدیم و طبیعی اولان حال اوله رجعت
دیگ اولدیغنی بسط و تمهید الیکسزین اس الیاس انقلابین
اولان قانون اساسی مجشنه کیریشور ایسه ک بر بخشک
مقدمه سندن صرف نظرله یالکرن نتیجه سی اوزرینه اداره
کلام ایتمشجه سنه بر منطقسز لقدمه بولنه جغزندن شو بولسر لغمه
محل بر افاق ایچون اولبایده مقدمه مقامنه قائم اوله رق اشبو
فقره مزى تأسیسه لزوم صحیح کورلمشدر .

مباحث سیاسیه اوزرینه اداره افکار ایلیان مدققلرک
جمله سی جمعیات بشریه نك ایلک صورتی فاملیار دن عبارت
اولدیغنی بالاتفاق حکم ایدر لر . زیرا بیوک بخشرده هر شینک
اولنی بولمق ایچون اوشینک ازمنه ابتدایه سنه طوغری بر
نظر رجعی عطف ایتک ضروری اولوب جمعیات مدینه نك
ازمنه ابتدایه سنه طوغری عطف ایدیله جسک نظر رجعی
ایسه افکاری ملیت عظیمه و قومیت خصوصیه کبی طبقاتدن
کچوره کچوره نهایت جمعیات بشریه نك برر تک فاملیار دن
عبارت قاله جغنی درجه یه قدر وارد برر . واقعا افکار عیسی
براز دها تعمیق ایلرایسک انسانلغک دها اولکی حالنی دخی
بوله بیلور ز . اول حال که افراد بشر میاننده همان هیچ
بر رابطه موجود اولیوب هر بری منفرداً اورماندرده کزر

و بین البشر الك بيوك رابطه اجتماع اولان زوجیت بيله
 حیوانات و حشیه کبی تصادفاً وقوع بولور و بالکز والده
 ایله اولاد اراننده کی مناسبات بطنیة اولادک کنندی کندیسنی
 اداره یه مقتدر اوله جقلری زمانه قدر دوام ایده بیلوباندن
 صکره اولاد دخی اوت و کوک و یاخود کندیسندن اضعف
 و عاجز اواسندن طونلابی صید ایده بيله جکی حیوانات ایله
 تغدی و تعیش ایچون والده سنندن آریلور کیدر ایدی .
 بشریتک شواحوال ابتداییه سنی بالکز ذهنده و خیالده
 بولمقله قالمیز . کشفیات اخیره جغرافیه کره ارضک
 صفحات سطحیه سنی همان تمامیه نظر و قوف و اطلاع مز اوکنه
 آچش بولندیغی جهتله بر طرفه مدنیتک مرتبه قصواسنه
 و ارمش اولان انکسیر لری بلجیقوالوری و امر یقاملت
 جدیده سنی کور دیکمز کبی دیگر طرفه هنوز افراد انسان
 میانده بر رابطه اجتماع دوشونمک شویله طور سون کنندی
 نفسی ایچون بر میت بر بو و ادوشونمک بيله اقتدار ینک خارجنده
 اولان انسان اولادینی کور مکده و شو ایکی نقطه غایه بی
 بر برینه وصل ایدن و بنا علیه هر بری مراتب مدنیتدن بر
 درجه بی اشعار ایلیان نقطه لرده دخی یکدیگرندن اشاعی
 و یاخود بر برندن یوقار و ملل و خلایقی مشاهده ایلمکده یز .
 اوله بر صورت غریبه ده مشاهده ایلمکده یز که انسانلرک
 ایلمک منفرد و متوحش حالندن صوک مجتمع و مقتدرن حالنه

قدر نه کبی دَر جانی کچہ رک و اصل اولدیغنی صحیف
 توار یخدن او قومغه احتیاج بیله قالمیوب بو علم عظیمی صحیفه
 سطح دنیا اوزرنده صالدير صالدير او قویه بیامکده یز
 انجق قوانین اساسیه حقنده استحضار ایلیه حکمز افکار ایچون
 انسانلرک فاملیا صورتیله اجتماعندن اولکی حاللرینه قدر
 صرف و ایصال ذهن ایتکه احتیاجز یوقدر . زیرا قانون
 دینلان شی نه قدر کوچک اولور ایسه اولسون بر جمعیت
 دأر هسی ایچنده مجتمع اولان انسانلرک اراسنده کی روابط
 اجتماعیه بی تعییندن عبارت بولندیغنه کوره قانونک اساسی
 جمعیت مدنیه خارجنده و منفرد بر صورتده بیابان و حشسته
 پویان اولان یبانی و وحشی حقیقیلر نزدنده ارامق عبث و بناء
 علی ذلک جمهور مدققینک اتقاق اوزره فاملیا درجه سنده کی
 جمعیات بشریه بی اساس طوتق و مبدأ امتیاز انلک الزمدر .
 انسانلرک فاملیا صورتیله متحد اولدقلری زمان بینلرنده کی
 مناسبتی تعیین و احکامنی مرعی ایلیان حکومت « حکومت
 پدرانہ » دینلوب ملاحظه ایدیله جک اولسه بر انسانی تولید
 و کندی کندیسنی اداره یه مقتدر اوله جق حاله ایصال ایلیان
 ابونیک او انسان اوزرنده حتی اک بیوک بر جق اولدیغنی
 کور یلوب تسلیم ایدیلور و بناء علیه مقام حکومتده بولنان
 پدرک کندی محصول عمری دیمک اولان اولاد اوزرینه کیفی
 ایستدیکی وجهله اجرای حکومتده حقی اوله جغنی وارد

خاطر اولور . نصلکه جمعيات بشريه نك داره سي بياعى
 توسع ايلديكى زمانلرده بو خاطره بعض خلق نژنده حكمنى
 كوستروب اولاد ابا نك اسيردن دهها محكوم برمتاعى اولوق اوزره
 تصور ايدلمشدر . و از جمله بنى اسرائيل كندى تشكىل
 و ترقيلى عصرنده جهان ايچنده بر قانون معينه اداره اولنور
 يكانه بر دين حقه تابع بر جماعت متدينه بولنديغى حالده او
 جمعيت ايچنده بيله پدزلرك و والدهلر و چو جتلر اوزرنده عادتاً
 صاحبانه و مالكانه برر حقلىرى اولوب بعض خصوصاتده
 اولادلىرى صاته بيلك درجه سنده غرابتلر دخی كورلمشدر .
 انجق هر نه صورتله اولور ايسه اولسون امر حكومت ومسئله
 حریت ايچنده كى حقيقت بولندن عبارت اوليوب جناب خلاق
 اكرم هر فردى حر مطلق اوله رق يرا تديغى امر خلقتده ابوينك
 هيچ بر اختيارى اوله مامسيله ثابت اوله رق هنوز حال
 طفوليتده بولنان و بناء عليه كندى كنديسى اداره دن عاجز
 و معاونت ابوينه محتاج اولان انسانلره ابوينك ايلك خدمتى
 انلركده بابالرنن كوردكارى ينه عينيله بو خدمتك مقابلى
 ديمك اولديغى قضيه سي دهها قوتلى بر صورتله حكمنى بور و تمش
 و حقيقت مطلوبه بى عالمك نظر تصويب و قبولنه قويمش
 اولمقدن ناشى اولادى اسيردن دهها محكوم تصور ايليان خلق
 نژنده بيله سن بلوغ و موسم رشاددن صكره و برطاقم قيود
 قانونيه تحتنده ينه اولادك جريتى بالطبع و بالضروره طانوب

تسلیم اولمشدر وموسمی حملونده ابراهل ایدمشدر .
ایمدی بر فاملیا خلقندن عبارت بولنان جمعیت مدنیسه
اعضاسی بیله فرداً بعد فرد حر مطلق اولدقد نصکره اشبو
فامیلیا اعضاسنی یکدیگرینه ربط ایله او جمعیتک حیثیت
اجتماعیه سنی محافظه ایچون بر رابطه یه لزوم کورلمش و بو
رابطه نك اول باول حریت بشریه یی اخلال ایتماسی لازم
کاش اولدیغندن شومقصد اصلی بی استحصال ایچون جمعیت
داخلنده پشایه جق افرادك او جمعیتدن ایده جککری استفاده
کوز اوکنه کتور یله رك و بر کیمسه نك بلا بدل ولاعوض
استفاده ایده بیلمسی کندیسنی سائر افراد اوزرینه بار ایده جکی
و بو دخی سائر لرنك حریت طبیعیه و اصلیه سنی اخلال
ایله جکی دوشونیه رك انسانلغك حقوق حریتی ایله هر کسك
جمعیتدن ایده جکی استفاده احتیاجی اراسندن وظیفه دینلور
بر اوچنجی حکم چیقار یله رق قانونك اساسی ایشته بو اوچنجی
حکم اوزرینه بنا ایدلمش و بو حالده بر فاملیا خلقندن عبارت
بولنان جمعیات بشریه ده مقصد اجتماع وهله اولاده
خاطر لره کله جکی وجهله بتون فاملیا اعضاسنك پدیره
خدمت ایلمسی و پدیری مسعود بر حالده یشاتمسی قضیه سندن
عبارت قالمیوب بلسکه بر پدیر کافه لوازم نسوانیه سنی تسویه
ایده جکی تعهد یله الدیغی بر زوجه یه کندیسنك کافه حوایج
مردانه سنی تسویه وظیفه سنی ده تحمیل ایدوب شو حالده

حاصل اوله جق اولاده عینله کندیلرینک کندی انار یله
 بابالردن کورمش اولدقلمی ایلك خدمتی درعهسه ایلمش
 اولق و او چوجقلم سن اقتداره کلدکلمی زمان هنوز باشلی
 باشلرینه بر فامیلیا تشکیل یعنی تزوج و تأهل ایتیموبده آشیانه
 پدرده او موسمی انتظار ایلدکلمی مدت پدر و والده لرندن
 کوردکلمی ایلك خدمتک مکفاتی اوله رق انلر حسابنه
 چالشمق و پدر و والده نک حالت عجز بیرسندده دخی کندیلرینه
 باقق کبی « عادت » نامیله یاد اولنان قانون طبیعیسه مندرج
 احکام اوزرینه بر جمعیت مدینه وجوده کلمشدر که بوجمعیتلرک
 ذکر ایلدیکمز صورتلرنده هیچ برکسه نک حریت شخصیه
 وانسانیه سنه خلل کلیه جکی صورت ظاهره لر یله بیله کورلمکده
 بولنمشدر . بویله اساسلی بر بحثده فکرلرک دائمًا جهت
 اعتراضه صامسی قاعده طبیعیه خارچنده و صورت استناده
 اوله رق برکسه یه برحق قازاندره مز . مثلاً وقت شبابده
 اولادک پدره ایده جکلمی ایلك خدمت دها اولجه یعنی حال
 عجز صباوتده کندیلرینک انلردن کورمش اولدقلمی خدمتک
 مکفاتی عد اولنور ايسسه ده پدر و مادرك حال عجز پیریده
 اولادندن خدمت ایستلمی انلرک حریت و استقلالرینه منافی
 کور یله مز . زیرا ابوینه ایدیله جک بوصوک خدمت ابونک
 میراثیله تأدیه ایلمکدن فضله چوجقلم کندی حال پیریلرنده
 کندی اولادندن ایستیه جکلمی خدمتی ایسته مکه حقلمی اولق

ایچون اول باول کندی پدر لرینه بویله بر خدمت لری سبقت
 ایش اولق دخی موافق وظیفه و حقوق در . الحاصل
 هر شیده قانون طبیعتک بر حکمی اولوب انسانلک احتیاج
 کوردکاری مدنیت حقنده دخی قانون طبیعتک حکمی اقتضا سنجه
 بر فامیلیا خلقندن عبارت بولنان بر جمعیت بشریه داخلنده ده
 هر کس ییه جکی بر اقمه اکی وایده جکی بر لحظه جک راحتی
 همه حال بر خدمت مقابلنده حقلی اوله رق بالاستیفابویله بر اقمه
 اکی ییوب بر نفس راحت ایتسنه بر « حق » واکا مقابل
 ایده جکی خدمته دخی بر « وظیفه » نامی ویرلشد .
 بحثک شونقطه اساسیه سنی تعیین ایلدکن صکره کیفیت
 عمومیتلیجه عرض ایدهلم : هر بری آیری آیری حر اولان
 انسانلری جمعیت اوزره تعیشسه جبر ایلدن شی احتیاجدن
 بشقه هیچ بر شی اوله ماق طبیعی و ضرور یدر . زیرا
 حریت انسانک یالکز طبیعت مدینه سنه دکل بلکه اصل
 طبیعت حیوانیه سنه ده او قدر خوش کلور بر شیدر که پک
 بیوک بر احتیاجدن متولد پک بیوک بر منفعت انسانلی مجبور
 ایتدکن صکره انسان کند یسنی یعنی حریتنی بر قید ایله مقید
 ایتکه رضا کوستره مز . حیوانات سائر نک یله طبیعت
 حیوانیه سی دایما بو حقیقتی ارانه ایلر . انسانلری جمعیتله
 تعیشسه مجبور ایلان احتیاج ایسه خار جدن کله جک تعرضاته
 ال بر لکیله ودها قوتلی بر صور تله مدافعه کوسنر مک و حواج

بشریه بی دخی ینه بویله ال بر لکیله تسویه ایلک احتیاجی
 اوله جغی پک بدیهی بر شیدر . زیرا بویله دفع ضرورت
 احتیاجی انسانلرک ارتباطی امرنده او قدر بیوک بر قوت
 کوستر که بر فامیلیا اعضا سندن عبارت بولنان انسانلری دکل
 ایکسی بر برینک اجنیهیسی بولنان آدملری بیله یکدیگر بیله
 ربط ایدر . حتی بر برینک جاننه قصد ایدن ایکی آدم
 مقاتله و واقعه لری اثناسنده ایکسینه دخی قصد ایلیان مثلاً بر
 ارسالنه تصادف ایده جک اولسه لر شو تعرض خارجه سندن
 تدافع ایچون در حال اوز قرنداش لر کبی اتفاق ایدر لر . بو
 حالده جمعیات بشریه ایچنده ژان ژاق روسونک دیدیکی
 کبی « ال بر لکیله چالیشم » اساسی اوزرینه بر مقاوله
 اجتماعیه عقد ایلک پک قولای تصور ایدیله ییلور . شو قدر
 وار که انسانک طبیعت حیوانیه سنده کی حریت مطلقه جبلتی
 « چالیشم » حکمنی پک قوتسز براقه جغی دخی اصلا اهمیتندن
 اوزاق طوتلیه جق برشی اولسه یله افراد احرارک حریت
 طبیعیه سنی بالمحافظه حر مطلق بولندیغی زمان کندی نفسی
 ایچون صرف ایده جکی همتی بر جمعیت مدنیه داخلنده مقاوله
 اجتماعیه یه معناً و حکماً وضع ایتش اولدیغی امضادن طولایی
 حرمقید اوله رق یشایه جغی زمان دخی صرف ایتکدن
 استنکاف ایلیه مامسنی و حریت مطلقه عالنده کندی نفسنک
 سلامتی ایچون ینه کندی نفسنه تعیین ایلدیکی وظیفه بی حریت

مقیده عالمده دخی ینه کندی نفسنه بر وظیفه طایه رقی ائدن
 آیرلامسنی تأمین احتیاجندن قانون دنیلان حکم عمومی ایله انک
 احکامنی مرعیت اجراسی داخلنده محافظه ایچون برده قوه
 اجراییه احتیاج کورلمشدر . قانون دنیلان شئیک بر حکم
 عمومیدن عبارت اولدیغی ذهنلره قبول ایتدیر ایدکن صکره بونک
 مرعیت احکامنی محافظه ایچون برده قوه اجراییه احتیاج
 اولدیغی دخی ذهنلره در حال قبول ایتدیر یلور . اوت قانونک
 اساس طبیعیه سی تعریف ایدلمک لازم کلدکده بونک طبایع
 اشیا و احوال دن منبعت احکام اولسی اک زیاده سلیم و مستقیم
 بر تعریف اولوق اوزره قبول ایدیلور . طبایع اشیا نک تعیین
 احکامی ایسه حقیقتده حکم عمومیدن بشقه هیچ بر شی
 اوله مامق ضرور یدر . واقعاً بر ماده اوزرنده حکم عمومی
 استحصال ایچون اتحاد و اتفاق افکار هر دائم ممکنات دن عد
 اولنه مز . زیرا انسان اوغلنک چهره لری نصل بر برینه
 بکره میه جک درجه ده مخالف ایسه رأیلری فکری لری دخی
 اوقدر متخالف و متضاددر . انجق فکر لری کافه سی یالکر
 احتیاجات مدنیه نک صورت تسوییه سنی بولوق نقطه سنی
 تعیینه چالشور لر ایسه پک چوق فکر لری بر نقطه ده اتحاد
 ایتلری ده ضرور یدر . زیرا تسوییه احتیاج طریقنی اراهه
 ایده جک نقطه لر اوقدر چوق دکلدر کدحتی هر فکر کندیسنه
 بر بشقه نقطه بولوب تعیین ایلسون . بونقطه لر پک معدود

اولاً فلرندن افكار عموميه نك مخالفت عموميه سي دخي غايي
 بر قاچ نقطه اوز زنده منحصر قالسور . طالبو كه اكثريت
 واغلبيتك تعيين ايلديكي حكيمك بر حكم عمومي اوله رق قبولي
 ضرور ياتنددر . اعضاي جمعيتدن اقليت صحیحه ده قالان
 بر قسم بو حكيمي قبول ايتيه جك اولسه چونكه او جمعيتك
 شرائط اجتماعيه سي او حكمدن عبارت بولسه جفني جهتهله
 شرط مذكوري قبول ايتيانلرك جمعيتي دخي قبول ايتيه رك
 چيقوب كيمسي لازم كلور . بو حالده شرطی قبول ايتيمك
 جمعيتي ترك ايتك ار اسنده كي منفعتك موازنه سي اقليت
 ومخالفت ار بابني دخي ينه كندى اختيارلر يله او جمعيتده
 قالب شرطی يعنى اغلبيتك حكمني طوعاً و اختياراً قبول
 ايتك صورتني انلره ترجيح ايتديرر . او يله بر حكيمي طوعاً
 قبول ايسه ينه احرار ك اختيار احرار انه سنه توديع ايلديكي جهتهله
 مغاير حریت كور يله مز . حتى شخص و احدك كندى افكار
 خصوصيه سنه قیاساً وضع ايلديكي قانون جماعت طرفندن
 عند التديق شایان قبول كور يله رك طوعاً و اختياراً
 قبول اولنور و اطاعت ايديلور ايسه او بيله مغاير حریت
 عد اولنه مر . زيرا قانون مذكورك عند التديق بالاختيار
 وبالطوع قبولي حد ذاتنده حریت بشريه ينى اخلاص ايتيه جك
 اساس اوزرينه مؤسس يعنى قانون دینلان شى حكم عمومي ايله
 موضوع اوله جفته كوره حكم عمومي هر نه يه قرار و يره جك

ایندیسه او فرد منفردک قانون شخصیبسی دخی او قرارری جامع
 کورلمش اوله جغی مناسبته قبول ایلمش اوله جقدر که شوحال
 حریت انسانیه به مخالفت دکل بالعکس رعایت و موافقت
 صاییلور . ایشته شرابع دینه دن برشر یعته ایمان ای دوبده
 اتباع انک دخی بوندن طولایی حریت بشریه به مغایر صاملز
 چونکه بومقامده ایمان دیمک او قانون شرعینک احکامنی انسانک
 کندی فکرینه موافق بوله رق قبول المسی دیمک اولور .
 بویله اولدوقدن صکره انسانلره جبروا کراه ایله قبول ای تدریمک
 ایستنیلان قانونلره بشریتک حریتنی محو ایتمک بولنه کیدلمش
 اولور که دأره تمدنده یشایان اولاد ادمک حقوق و حریتی کبی
 مباحثله بویله بر قانون جبری بی تطبیق و توفیق ایده بیلک
 محالاتدندر . حتی قوانین الهیهدن اولان قوانین دینه تک
 بیله اکر اهله قبول ای تدریمکه چالشمق صورتنه رغبت ای دلامسی
 هر حالده طبیعی کوریلان حریت پرورلک اقتضاسندندر .
 اصل جای دقت و اهمیت شونده در که کندی نفسنه
 خدمت دیمک اولان بروظیفه بی نه کندی نفسنه وظیفه اولمق
 اوزره حکم ایدن و کندیسنک بو حکمنه ینه کندیسی قانون نامنی
 و یروب او حکمه اطاعتی دخی ذمت احرارانه سنه بورج طانیان
 انسان حریتندن هیچ برشییء فدا ایتمش اولور . اکر بونی
 دخی حریتنه منافی بر اسارت عد ایلر ایسه او انسان بیابان
 وحشته حریت مطلقه حیوانیه سنه تمامیه صاحب اوله رق

گزر ایکن آجیقان قرنی طو بورق ایچون گندیسی غذا
 تحریسنه مجبوز و او حکم ایله محکوم کورمکی دخی خریت
 حیوانیه منافی بر اسارت هدا اتمک ایستیان آدمه بکرز که
 خدمت نفسیه سی ایچون محکومیتی قبول ایده مندیکی حالده
 فلاکت موته بلالزوم محکومیتی قبول ائیش اولور . بو ایسه
 بر جنتدر که جوهر عقلک برنجی مولودی اولان قوانین مدنیه
 و قواعد انسانیه مباحث دقیقه سی کبی غایت نازک بحثلرده
 بو اثر جنتک هیچ بردخلی اوله مز .

ایشته هر نه صورتله اولور ایسه اولسون قانونک بر حکم
 عمومی اولدیغی بو صورتده تحقق ایلد کدن صکره بو قانونی
 کندی شانی اولان استقلا ایله میدانه چیقاروق ایچون
 دخی شویله بر فرض ایده جکرز . جمعیت مدنیه دینلان شی
 برر برر حر اولان انسانلردن مرکبدر واحرار مذکور هک
 کندی سعادت ذاتیه لری ایچون ایده جکرری خدمتک صورت
 متحده و مشترکه و مجتمعه سنه وظیفه دینلشدر . و او وظیفه بی
 افراد جمعیتدن هر بر یسنه وظیفه اوله رق تعیین ایلیان حکم
 عمومی دخی قانوندر . اثیق طبیعیدر که احوال ابتدائیه ده
 قانون دینلان شی بر و یا بر قاچ جلد دستور ایچنده مندرج
 اوله مز ایدی . مدنیتک اوزمان ایچون دلالت ایلدیکی ترقی
 انسانلرده هنوز بو یله بر کتاب ایدینه بملک اقتدارینی تولید
 ایلیه مامش ایدی . قوانین مذکور ه « عادت » نامیله جمعیتک

اخلاق عمومی‌هائی ایچنسه درج اولنمش ایدی . فصل که
 عادتدن عبارت ایلك قانونلر یمزك حکمی حالا بوکونکی کونده
 بیله ینه عادت نامیله فامیلیالرمز میاننده مرعی الاجرا اولوب
 احکام اصلیه سندن بر یسنه فامیلیاجه رعایت ایتمک بیاغی
 مشکلات و ممتعاتنددر . بزم عثمانلی جمعیت مدنیه سی هنوز
 تمامیله قانون التمه النماش دیمک دکل بلکه بوجعیتک قانونلری
 هنر ز تمامیله صحایف و لواجه درج ایدلماش اولدیغندن
 عادات و اخلاق کبی فامیلیالره عائد اولان خصوصات دکل بر
 چوق اصول سیاسییه مز بیله هنوز «عادت» لفظنک بر تعبیر
 رسمیی اولیق اوزره «تعامل قدیم» دینلان قوانین غیر
 مسطوره و غیر محرره اوزر ینه جریان ایتمکده بولنشدر .
 حتی تعامل دینلان اشبو قوانین غیر مسطوره نك حکمی الحاله
 هذه قوانین مسطوره دن بیله زیاده قوتلیدر . زیرا برچوق
 یرزده تعامل قدیمک حکم قانونی ده تعدیل و تأخیر ایلدیکی
 طشره لر حکومتنه واقف اولنلره مستور دکلدر . هر نه حال
 ایسه قانون کرک دستور طرزنده بر یره جمع اولنسون و کرک
 عادت و تعامل قدیم نامیله اخلاق عمومیه ایچنده مندرج
 بولنسون بوقانون بر شخص اوزرنده تشخص ایتمکدن صکره
 کندی حکمنی علی الدوام افرا ده اخطار ایده بکنندن جهت
 ایچنده قانون مشخص و یا خود شخص قانون اولیق اوزره بر آمده
 طبعاً لزوم کورلمش و ایشته بو آدم فامیلیالردن عبارت بولنان

جمعیت‌لرزه بابا و جمعیت جسمیه مدنیده حکمدار نامیله تعین
 ایشدر . حکمدار بر قانون شخصی و یا خود بر شخص قانوندر که
 ویره جکی احکام قانونیه بالاده ذکر اولدیغی وجهله ینه حکم
 عمومی بی اخطار دیمک اوله جغندن جمعیت افرادن هر
 بری کندی سوزینه کندی حکمنه اطاعت قیلمدن اوله رق
 بو حکمدارک حکمنه اطاعتله موظف اولمشدر . بوضورت
 دخی افرادک حریت اصلیه سنی اخلال ایتماش اولدقدن
 ماعدا بالعکس شخصی حکمدارک ذکای انسانیسنی قانونک
 شخصیت معنویه سنه قاتهرق نوعما قانونه کندی کندیسنی
 و کندی حقوقنی محافظه کبی بر اقتدار واستعداد و یردیکی
 جهته او قانون ایله معین بولمان حریت بشریه بی بر قاندها
 تأمین ایلمشدر .

انجق قانونک بر ذات عهدده سنده تشخص ایتمسی محافظه
 احکامی ایچون ینه کافی اوله مز . او ذاتک اخطاری هر کسک
 حائر اولدیغی حقوقی بالمحافظه هر کسک مکلف اولدیغی
 وظیفه بی ده ایفا ایتمسیره مز . بو اخطار بالکز بر اخطاردن
 عبارت قالدیغی صورتده قانون اولاد آدمک طبیعت حیوانیه
 سنده اولان سودای حریت حیوانیه واستقلال تامدن منبعث
 اطاعتسزلکه قارشوینه عاجز قالور . بناء علیه فاملیاردن
 عبارت بولمان جمعیتلرده ییله عادتدن عبارت اولان قانون
 حکمنی محافظه باینده او حکمدن تباعد ایدناری تعذیر ایچون

حکمدار مقامنده بولنان باباره برحق و قدرت و يرلمشدر ،
 ايسته بوحق و قدرت ك جمعيات مدنيه حكمدار لر ينه دخی
 اعطاسنه اصطلاحات سياسيه دن اوله رق « قوه اجرائيه »
 ديلمشدر . حكمدار لر ی قوه اجرائيه به بحق مقتدر اوله
 بيله جك بر قوته صاحب ايمك ايچون عسکر كبی پوليس كبی
 قوتله كوريلان لزومی اوزون اوزون شرح ايتمكه حاجت
 وارميدر؟ بزه قالور ايسه بختنده بولزومك دخی حریت بشريه به
 مغاير اولديغنی كوستر م ك كافيدر . اوت بوده حریت
 بشريه به مغاير اوله مز . زير ابر حكمداره اوقوتی و یرن
 شی ينه حکم عموميدن عبارت اولان قانون اولديغی كبی
 اوقوتی استعمال ايده جکی زمانلو و كيفيتلر دخی قانوناً تعيين
 اولنور . شو حالده قوت كندی قوتی اولوب ده حكمدار
 اوقوتی كندی كيفت ايتديکی يرلده صرف ايتمش اوليور كه
 ايشك ايچندن بر جبارلق چيقسوننده حریت بشريه به مخالف
 دوشسون . اوقوت قانون قوتی اولوب صرف واستعمالی
 دخی قانونك امريله وقوعه بوليور . بو حالده فرضا برجانينك
 بوینی اوروليور ايسه انك بوینی جلاد اور يور ديه تعبير
 اولنده يور . بلکه جلاد دخی قانونك استخدام ايلديکی بر
 دأمر اولوب حکم قانونی اجرا ايلديكسندن و حکم قانون ايسه
 اوجانينك دخی رأی منضم اولديغی حالده استحصال اولنان
 بر حکم عمومی بولنديغندن غایت حقيقت امرده مر قوم جانی

گندی گندیسنک بوینی اورمش اولیور
 حکمدارک و او حکمدار عهده سنده اولان قوه اجرائیه نیک
 دخی صورت اصلیه و ابتدائیه دخی شو بولده تعیین ایلدکن
 صکره بر جمعیت مدنیه بی یعنی ملتی وانک قوانین اساسیه سنی
 و حکمدارینی و قوه اجرائیه سنی تشکیل و تعیین ایدوب بتورمش
 اولورز . بوملتک بر فاملیادن و بوقانونک او فاملیا عاداتندن
 و حکمدارک دخی او فاملیا باباسندن عبارت اولسی یعنی
 مقیاسک بوقدر کوچک بولنمی شوقاعده کلیه اساسیه بی کرک
 ملیت واحده دن ولسان واحدا ر بانندن و کرک ملیت متنوعه
 و السنه متخالفه اصحابندن یوز لجه ملیون انسانلردن عبارت
 جمعیات عظیمه و حتی یکپاره بر جمعیت عمومی بشریه یه بیله
 تطبیقنی منع ایدمز . زیرا حقیقت دینلان شئیثک ماهیتی
 اصلا تنوع ایدمه چکنندن یعنی جهانده حقیقت اوله رق
 ایکی صورت بولنه بیلسه انک بر یسی دیگرینه نسبتله البته احق
 اولوب بناء علیه دیگرینک بطلانی تحقق ایلده چکنندن انسانلر
 هر هانکی محله بولنور ایسه بولنسون و هر هانکی لسان ایله
 متکلم اولور ایسه اولسون کندیلرینه عرض اولنه جق حقایق
 قوانین مدنیه بی نهایت بر مباحثه و مجادله حقیقت جو یانه دن
 صکره البته قبول ایدرلر که بو ضرورت انسانلرک طبیعت
 مدنیه سی طرفندن حاصل ایدملکه کیسه اوضره رتی انکاره
 مقتدر اولمز . حتی مدنیت بشریه بیست و سیعی اوزرینه

اداره افکار ایلیمان بر مدقق شمیدی به قدر بو تطبیقك اجراسیله
 عموم ابنای بشره یکپاره بر ملیت نوعیه ویر یله مامش اولمسنه
 استغراب ایلر ایسه بعض ملاحظات محقه ممانعت ایتمک
 شرطیله بو استغرابدن طولایی کنندیسنه حق دخی ویر یله بیلور
 ملاحظات محقه مذکورهنک مادی و معنوی دیه ایکی به
 آیر یلان اقسامندن قسم مادیسی تا اعصار اخیریه کنجه به قدر
 دنیاك قطعات فسیخنه سی اوزرنده بولنان انسانلرک یکدیگرندن
 خبردار اوله مامسی کبی بر طاقم اسباب عظیمه مجبره دن عبارت
 اولوب اشبو اسباب مادیه اوزرینه اداره افکار ایلیمان مدققلرک
 عصرلر کچوب ده اولاد بشر یکدیگرینی کمالیله طانیدقن
 و مناسبات تجاریه مرتبه غایتنی بولوب منافع مدنیه دخی حکمنی
 تمامیله اورتیه قویدقن صکره عموم ابنای بشرک بر ملیت
 انسانیه تشکیل ایلده بیله جکری حقنده کی افکار مخصوصه لری
 هر نه قدر بعید کور یلور ایسه ده البته باطل کور یله مز .
 واقعا بین الحکما بو قضیه بی محالاتدن عدایدن لری دخی واردز
 انر جهانک آفاق بعیده سنده بولنان اهالیکنک اخلاقجه لسانجه
 و دیانتجه بر برینه بکزه ماملری جمله سنک بر ملیت عمومیه تشکیل
 ایتملرینه مانعدر دیه اعتقاد ایدرلر . انجق بو اعتقاد لری
 محض افکارلرینه لزومی درجه سنده وسعت و فسحت ویر مدکارندن
 نشأت ایدر . شمیدیکی حالده مباحث سیاسییه مزده دیرز که
 « پکان پکان انسانلر فامیلیاری و فامیلیار کویلری کویلر ناحیه لری

ناحیه‌ها را الویه و ولایاتی و ولایتها را ولایتها و ولایتها را ولایتها
 بونی و بیکله برابر قوانین مدنیته‌ت هیچ بر کیمسه بی حریت
 و حقوقدن منع ایتمدیکنی و بالعکس بر قاندها تأمین ایلمدیکنی ده
 در میان ایلرز . او حالده اشبو مراتب میانسه برده لسان
 و دیانت و اخلاق جهتله مستقل اولان جمعیتلری ده ادخال
 ایتمکده نه بآس و اردر ؟ عثمانلیلغک دنیا ده ایلمک دفعه او نطق
 اوزره میدانسه قویمش اولدیغی شو اصول مدنیته عالم شمولیک
 کوزل موفق اولمش و السنه و دیانت و اخلاق متخالفه ارباندن
 یوز او توز میلیونه قدر اهالی بر قانون السنه اجتماع ایلمشیدی .
 بو حالده عموم ابنای بشرک بر قانون السنه اجتماعنی محال عد
 ایتمکه اصلاً امکان یوقدر . غایتی بعید عد اولنه رق شمیدی
 عصرلرده حصولنه انتظار اولنه من .

• ملاحظتاتک قسم معنویسنه کلنجه دخی بزم ایچون اولباده
 مسکوت عنه کجه میه جکمز بعض حقایق موجوددر .

جمعیت مدنیته بشریه حقیقده بالاده تصویر ایلمدیکمز اس
 اول و اصلی مؤخرأ بر چوق سوء استعمالته دوچار اولمامش
 اولسه ایلمی افراد بشردن همان عمومیتیه قریب بر قسمک
 جمعیت مدنیته سنه ینه اساس اوله بیلور ایلمی . انجیق انسانک
 جبلت مخصوصه سیله برابر اناسندن طوغمش اولان سودای
 حریت و استقلال هرور زمان ایله مدنیتهک ایلمک قانون طبیعیسنی
 اخلالیدن خالی قالمشدر . ازان جمله قانون مدنیتهک مشخصی

بوانان حکمدار حکم عمومی جامع بوانان قانون مقتضیاتنی
 اعلان و اخطاره بدل کنندی افکار ذاتیه و ارادات کیفیه سنی
 امر و اجبار ایدنجسه مدنیتدن مطلوب اولان مقصد اصلی
 و حقیق بوزلمش و شو حالده افرادک او حکمدار مستبدده اطاعت
 ایتامسی حریت بشریه یه موافق کوریلوب بوايسه جمعیتلرک
 رابطه اتحادینی بوزارق متفرق و پراکنده اولمیرینی ایجاب
 ایلشدر . شبهه یوقدرکه هیئت متحده بشریه میاننده وقوعه
 کلان تفرقه لر کویا حریت بشریه یی استرداد غیرتبله میدانه
 چیقان صاحب خروجلو طرفندن ایقاع ایدلمشدر . انجق
 بونلرکده طبیعتلرنده موجود اولان هو دای استبداد او جمعیتلری ده
 بر از صکره بر جبارک اداره کیفیه سی التئنده مظلوم اسرا
 جمعیتی جالنه قویمقدن کیرو قالمشدر . انکلتره ایچون
 قرومول فرانسه ایچون بونا پارط بوبابده بررکوزل
 مثالدرلر .

مدنیتدن مطلوب اولان اساسی تغیر خصوصنده کورلمش
 و کوسترلمش اولان سببیتلری یالکز حکمدارلره عطف و تخصیص
 ایتکده حقلی دکدر . افراد جمعیتکده اخلاق قانون
 پروريسنه خلل کله رک نظام و انتظام جمعیه کندیلرینکدخی
 سکتیه و یرمش اولدقلری ده نظر دفته التمز ایسه بچشده مطلوب
 اولان حقیقته وصول میسر اوله مز . یالکز قوانین سیاسیه
 ایله اداره اولنان ملتدرده دکل حتی قوانین شرعیه و دینیه ایله

اداره اولنان ملترده دخی بو تغیر کورلمشدر . از جمله بنی اسرائیل میانده که بونلرک قانونلری کتب سماویه احکامنه مستند قوانین الهیه دن اولدینی حالده مرور زمانله خلقک طورلرنده شریعت موجوده یه عدم اطاعت فکرلری پیدا اولهرق ارالق ارالق بعثت انبیسای کرام ایله دین حقیقینک تأییدی بو حکمته ابناالمشدر . اشاغیده فقره مخصوصه سنده بیان اولنه جغی اوزره یالکز دیانت جلیله اسلامیه در که طبیعت زمانک تغیری اوزرینه اجماع امتله احکامک دخی تعدیلی اساسی بو شریعت غرانک الی یومناهدا دائم اولدینی مرتبه ده متین اولدینی کبی متانت واقعسه الی یوم القیام دخی دوام ایده جکدر .

ایشته جناب حقک انسان اولادینه بخش ایلدیکی قدرت واستطاعتی مالک معموریتی یوانده صرف ایلمک کبی بر حرکت عاقلانه و مدنیت پرورانه خلافتنه اولهرق بالعکس معموریت موجوده یی هدم و خراب ایلیه جک اولان محاربات شدیدیه و مدیده یه صرف ایتدیرمک عادتی محضاً جمعیات مدینه ناک اساس احرازانه و منتظمه سنی بالتغیر ایشه بر صورت اسیرانه و یرمک آمال اولیه سندن نشأت االمشدر .

مسائلک سطحیاتندن و وقوعاتک یکیلرنندن بحث ایلیان مدققلرک بنی بشر میانده وقوعه کلان غوغای ازلی وابدی یی هر خلقک هم جواری بوننان خلائق سائره النده کی اسباب

سعادته غبطه ايدرك انرك مالني يغما و كنديلر بني اسير انك
 داعيه لرينه دو شمش اولسنه حل ايتلري بوراده التزام ايلديكمز
 محاكمه دقيقه و اساسيه بي شاشيرتامليدر . اليوم مقداري
 يوزلري كچن ملل متنوعنك منشألر بني آراشديره جق اولور
 ايسهك بونلرك يكديكركندن منشعب اولديغني و براقچ عصر
 مقدمنده براقچنك مليت واحده نأره سنده اجتماع
 ايلدكر بني ونهايت الامر جله سنك او قديم آسماق طعه سنده
 وانك دخي قسم جنوب غربيسنده براشدكار بني حتى
 اليوم كذكر كاھلرنده كور يلان علايم قديمه سيله مشاهده
 ايلرز . انسانلر عن اصل بويله متحد اوليوبده متفرق
 اولسهلر بيله منافع منديه كنديلر بني توحيد انك لازم
 و ضروري ايكن عن اصل متحد اولدق لري حالده بو اتحادی
 محافظه ايدهميدرك متفرق اوللري البته مسعوديت دنيو يه بي
 جمعيتلرك يكديكركندن افتراق و تباعدلرنده آرامش اوللرندن
 نشات ايلسه جكي و بو دخي كنديلر بني وطن اصلي بي ترك
 ايتديره جك بر مجبوريت سياسيه السنه كور ملرندن ايلرو
 كله جكي و بومثالو مجبور يتلر ايچنده دخي ايلك سررشته نك
 حریت خلقه سنه باغلانه جغي ضروريات امور دندر .
 تاريخك دائره اطلاعي خارجنه چيقهغه نه حاجت
 آرادينغمن حقيقي تاريخك دائره اطلاعي داخلمنده بوله
 ييلورز . بوتجرياتمزه بك اوزاق زمانلره قدر كتمكه ده

حاجت یوقدر . بک یقین زمانر بزى کندیلکيله استقبالی
ایدرلر . ایشته المانیاقطعه سی . بوقطعه نك اها ایسی بر ملیته
منسوب و بر لسان ایله متکلم ایکن قرق الی پارچه یه بالانقسام
یوزلرجه سنه لر بر بر یله بوغوشملری نه دن اقتضا ایتشدز ؟
یالکز المانیایه مخصوص دکل ایتالیانك فرانسه نك وسائر
همان هر ملتك اقسام متعدده یه انقسامیله عصر لرجه مدت
یکدیگری علیه نه قیاملری هب مدنیته ك ابتداده کی قوانین
اساسیه سی اخلاص ونسیان ایدیله رك فکر استبدادك هر بش
اون کشی به سوز کچوره بیله جك اولان رؤسا و دره بکلرینه
وارنجیه قدر تعم ایتلش و افراد جمعیت نزدنده دخی قانون
پرورلکک غیبو بنیله بومثالو دره بکلرینه اطاعتی قانون عمومی به
اطاعتدن دهامر جمع کوره جك صورتده فکر لره انتظامسزلق
کلهش بولنسنندن بشقه هیچ بر شیشه مبتنی دکلدر . زادکان
دره بکلری و پسپایکان و بعض یرلرده اسرانا ناملر یله بنی
بشرك بر قایح طبقاته انقسامی دخی مدنیته ك ایلك وظیفه اولمق
اوزره افراد جمعیه حکم عمومی ایله تعیین ایلدیکی وظائفدن
کندیسنی قورتاروب انی دیگر لرینه تحمیل مثالو هر حالده
استبداد دیه تعبیر ایده بیله جکمز بر استعداد ایجابی دکلیدر ؟
فلنکلو غروتیوس وانکلیر حکماسندن هوبس کبی
تصورات سیاسیله رنجه امکان و احتمال دأر لر نك خارجنه
قدر چیقان بعض مدققین مفرطه نك استبداد ایله دخی بنی

بشرك مسعود اوله جعفر ينه دائر كمال مهارتله يورتدكلى
 محاکاتى حسن قبول ايتك ايستيانلره هيچ برديه جگمز يوقدر .
 مدنيت بشريه نك مقتضيات طبيعیه سندن آريله مدنيت غمزه جهتله
 شخص واحدك نيجه امراض نفسانيه سي بوكونكي رآي ايله
 يارينكي رآي اراسنده يك چوق تفاوت كوستره بيله جگنى
 نظر دفته آن حكيمانك حكمدار واحد طرفندن كندى رآي
 خوديله قونيلان قانونلك هر زمانه وهر ايشه تطبيق قابل
 اولميه جغنى وحتى او حكمدارك بر امرى ديكرينى نقض
 وجرح ايليه جگنى مبن محاکاتنده دههاز يادهر جحمان كور يورز .
 ژان ژاق روسونك ديديكى كبي اكر بر قانون شخص واحد
 طرفندن قونيله جق اولور ايسه او قانوننده ملترم اولان عدالتك
 تمامى حصولي ايچون واضع قانون اولان ذاتك اول قدر بيطرف
 اودرجه غرضسز و منفعتسز اولسى لازم كليور كه بويله بر آدم
 انجق ملكرده بولنه جق معصوميتله انسانلق مرتبه سنك فوقته
 چيتمق ايجاب ايليور . جالبو كه اول صورتله موضوع
 اولان قانونك دخی ناس بيننده مطاع و مرعى اولسى ايچون
 ناسك انى قانون طائيسى و اويله اعتقاد ايتسى لازم كليور .
 بويله اولدقدن سكره خلق طرفندن موضوع و يا مصدق
 اولديغى كبي مقبول و مطاع اولسى امرنده خلقك اراده
 و اختيار ذاتيلرى دخی حاصل اوليان قانونه رعایت ايچون
 اينديلان جبر غروتوس ايله هو بسك خلق مبعود ايدجهك

الک عادل حکمدار ديه فرض ایلد کوری کر چکدن عادل حکمدار لری
 دخی ناس بیننده جبار لر نظر یله کوستریور .
 سنه لجه مدت بتون اور و پایی تأثیرات مضره و تضییقات
 سینئه سی التنده ازن اداره و ارادات استبداد کارانه یه نهایت
 و یرمک لزومی ارتق سیات زمانه یه طاقت کتوره میان انسانلرک
 افکار عمومیه سنده وجود بولمغه باشلا دیغی زمان نیجه افکار
 و اسعه و تدقیقات عمیقه ار بانسک مباحث دور ادوری کیده
 کیده مدنیتک قـوانین طبیعیه و ابتداء یه سنه قدر وار مش
 اولسی و انسانلرک ایلک دور حریتک تجددندن عبارت دیمک
 اولان ازمنه جدیده ایچون ینه ازمنه ابتداء یه نک قوانین
 اساسیه سی طرزنده یعنی حکم عمومیک خلاصه سندن عبارت
 قانونلر وضعندن یشقه چاره بولنه مامسی حقیقه استغراب
 ایدیله جک بر کیفیتدر . زیرا بوتدقیقاتده کور یلیور که
 انسان اوغلی فکر جهتیه علم جهتیه صنایع جهتیه ایلک
 درجه سنه نسبه یک چوق ترقی ایلش ایسه ده ترقیات واقعه سی
 کندیسنی هنوز قوانین طبیعتک خارجه چیقار مق درجه سنه
 وار مامشدر . احتمال که بودرجه یه وار دیره بیلکه ینه قانون
 طبیعتک دخی مساعده سی یوقدر . انجق شمذیکی حالده
 تحقیقی کوردیکمز شی جمعیتک ایلک قانون اساسیسی نه حالده نه
 صورتله تقنین ایتمش اولسی لازم کلپوز ایسنه شو صوک حالده
 دخی ینه او صورتله یعنی قانونلرک بر حکم عمومی اولسی ایچون

ینه اتفاق ورأی و رضای عمومی ایله تقنن ایتمسی صورتیه
مراجعت اولنیور .

واقعا جمعیت بشریه نك شمديكي وسعت فوق العاده سنه
نظر ا افراد جمعیتی برارایه طوپلا یوب جله سنك حکم
عمومیسی نه اوله جق ایسه اندن بر قانون یا مق عقلره صیغمه جق
بر کیفیت کبی کورینور ایسه ده قانون دنیلان شئك هر حالده
حکم و یا قبول عمومی دن بشقه هیچ بر شی اوله میه جغی تحقق
ایتمسی اوزرینه ملیونترجه اها لئك حکم و یا قبول عمومی
استحصال ایچون همه حال بر یول بولمق لازم کلمش و اوده
هیئت مبعوثان ملت طرزنده بولنمشدر .

شویله که : انسانلر ایچون علی العموم مطلوب اولان
حریت کامله عالمنده بر آدمك کندی و یردیکی حکمه ینه
کندی سنك تابع اولمسی مغایر حریت اولمدیغی کبی کندی
طرفندن و کیل اوله رق ارائه ایله جکی آدمك و یردیکی حکمه
تبعیت دخی و کالت ایله اصالتك حکملری جقیتمده بر اوله جغی
جهتله ینه مغایر حریت کور یله مزو کور یله مامشدر . شخص
واحدك ینه شخص واحد ایچون و کیل اولمسی و اشخاص
کشره یه و کیل اوله مامسی حتمنده هیچ بر قانون طبیعی بولنمیوب
بر و کیل کندی و کالتنی قبول ایلیان بیکرجه مؤ کالره و کالت ایلیه
بیله جکنندن جمعیت مدنیه قاج ملیون احرار مکلفه دن عبارت
ایسه بونلرک فرقه فرقه و فوج فوج انتخاب و ارائه ایلیه جکملری

وکیل و مبعوثوں کو ہیئت عمومیہ سنہ ملتک ہیئت عمومیہ سیدر
 نظر یلہ باقی ہر حالہ موافق منطق و طبیعتدر .

کتب سیاسیہ دہ اشو انتخاب مبعوثین قاعدہ سنک اساسہ
 هیچ برکسہ اعتراض ایدہ میوب بونک یا لکز صورت اجراسی
 قضیہ سی مسائل و مباحثات شدیدہ بی استلزام ایلشدر . بو
 مباحثاتک نتیجہ غایہ سی ایکی بحث مستقلہ . نجر اوئشدر کہ
 بونک برنجیسی وضع قانون خصوصندہ رأی ویرہ جک اولان
 وکیل و مبعوثوں خلیقک طوغریدن طوغری بہ انتخاب ایتسی
 و دیگر ایسہ وضع قانون مادہ سی اولہ آرای عادیہ اربانک
 پایه جغی ایش اولیوب اولدن قانون شناس بولمق برنجی
 درجہ دہ لازم اولدیغندن و قانون شناس اولان آدملر ایسہ عامہ یہ
 معلوم اولیوب خواصک معلوملری اولہ جغندن خلق اول
 امردہ کندیلرنجہ وثوق و اعتماد اربانی انتخاب ایدوب بونلرک
 دخی اصل مبعوث و وکیللری انتخابہ مأمور ایدلمسی بحثلیدر .
 بو ایکی بحثک هانکیسی دیگرینہ نسبتلہ اسلم اولہ جغنی تعیین
 مشکلددر . زیرا برنجی صورت حریت مطلقہ عمومیہ دہا
 موافق اولور ایسہ دہ اول صورتلہ خلیقک انتخاب ایدہ جکی
 مبعوثلر میانندہ مثلاً مدت عمرندہ اصول حکومتی دوشونماش
 برحقیقینک بولمسی دخی محتملددر کہ او آدمک قانون مسئلہ لرنجہ
 رأیندن استفادہ اولنہ مز . ایکنجی صورتدہ ایسہ قانون
 شناس مبعوثوںک انتخاب اولنہ بیلمسی دہا زیادہ احتمالہ قریب

ایسه ده خلقک طبعاً حائز اولدقلری بر حتمدن طوغریدن
 طوغرییه استفاده ایده ماملری کبی حریت کامله یه نوعماً
 مغایرت واردر . اکر بو صورت دخی بر کره رأی عمومی یه
 قونیلوبده اکر خلق ایکنجی درجه ده کی انتخابه رضا کوستر
 ایسه اول صورتی تقنین ایتمک واقعا حریت کامله یه ده مغایر
 کورلمز . زیرا دیمک اولور که خلق کندی حق انتخابنی
 ینه کندی رضاسیله بروکیله ترک ایلشدر .

الحاصل هر نه صورتله انتخاب ایدیله اور ایسه ایلدسون بر
 ملتک بر قایج یوز مبعوثی بر یرده اجتماع ایله انلرک حکم
 عمومی و حکمدارک حکم خصوصیی اجتماعندن حاصل
 اولان قانون اولاد بشری حریت تامه لرینی بالتأمین اداره
 ایده بیله جک قوانین مدنیه و مقاوله اجتماعیه اولق اوزره قبول
 ایلمک هر ملت متجدده و متمدنه تک مبنای انقلابی اولمشدر .
 هیئت ملتک حکم عمومی ایله حکمدارک حکم خصوصیی
 بر قانونده اجتماع ایلمک طبعاً و سیاسته لازمدر . زیرا اول
 امرده حکمدار دخی اولمک هم ده الکه مهم بر فردی اولدیغندن
 کندی حریت فردیه و شخصیه سی ایجابجه قانون حقیقه
 رأینی و یرمک برنجی صلاحیتیدر . ثانیا رأی عمومی میدن
 متولد اوله جق بر قانونک اجراسنی حکمداره جبر ایتمک جمله
 عندنده مقدس اولان حریتیه منافی بر جبارلق و جمله عندنده
 ملتزم اولان اتحادیه مغایر بر افتراق اولوب برده حکمدار

گندی شخصیتندن ماعدا اوز مانه قدر رأی و امری ملتک
 اراده عمومیه سنه معادل و مساوی بر قانون مجسم اولمق
 موقعی احراز الخش بولندیغندن بر هیئت ملتک حکمیله بر
 حکمدارک اراده سی ار اسنده کی اعتدال و توازنه دخی مغایر
 اولور . هله بر کرده ایسی صورت اولیه و ابتدایه سنه
 تطبیق ایدلم . اساسده افر ادک حکم عمومیسنندن عبارت
 بولنان قانونی فاملیانک مقام حکومتنده بولنان پیدر افراده اخطار
 و ارائه ایده جک دکلی ایدی؟ اکر پیدر حکمدار قانون اولمق
 اوزره رعایت ایدیله جک احکامده کنندی حکمنی دخی آرای
 عمومیه قارشیدروب آرای عمومیه کنندی حکمیله
 تصدیق و تأیید ایتیه جک اولور ایسه فاملیانک باباسی و حاکمی
 دکل بالعکس صغیر السن مخدومی و حتی محکومی اولور که
 بوده هیچ بروقنده و هیچ بر یرده موافق منطق اوله مز .
 حکمدارک بیعت و اطاعت عمومیه به مظهر ینندن
 طولایی رأی مخصوصی هیئت عمومیه نک آرای مشترک سنه
 معادل اولمق کافه قوانین مدنیده ده اساس اتخاذ ایدلمشدر .
 حتی تنسیقات اساسیه اوزرینه هر نوع تدقیقاتی اجرا ایلیان
 مدققلر بویخته بر قدم دهایلر و به کیدرک یوز لوجه اعضادن
 مرکب هیئت بمعوتانک عقول مجتمعه سنه مقابل حکمداری
 یالکز بر اقامق وانک قوه مفکر سنه معاون اولمق اوزره
 برده سناتو یعنی هیئت اعیانه احتیاج کور مشلردر که بونک

اعضای هر مملکتک احوال خصوصیه سنه گوره یا اصل
 زاد کاندن و یا خود حکمدارک تنسیب ایلیه جکی و کلا و علما و سایر
 منتخبانندن مرکب اوله رق هر بخشده حکمدارک حقوق ذاتیه
 و موقعیه سنی محافظه ایلیکی اول هیئته و نلیفه ذمت قید ایتمش لر دره
 قیاس ای دیله جک اولسه قوانین مدنیه نک شو صورت احرارانه ده
 تجدیدی اوزرینه مقام جکومتده بولانان حکمدار لک استقلاللی
 دور استبداده کی حکمدار لک استقلال لرندن ده اامین ودها
 قوتلی اولدیغی تحقق ایتمی ؟ حریت پرور اولان بر عاقل
 بو بایده اصلا شبهه ایده مز . زیرا اداره احرارانه ده
 حکمدار ملتک حریتنی قانون اساسی ایله تأمین ایتمش اولدیغی
 کبی ملت دخی حکمدارینه اطاعت کامله بی ینه او قانون
 اساسی ایله تعهد ایلمش بولندیغندن بو حالده اول حکمدار
 حریت پروره اطاعت ایتمک بتون ملتک رضای عمومی سنه
 اطاعت ایتمک دیمک اولور و بو اطاعت سز لک نظر عمومیده
 نفرته کور یلوب انک تر بید سننده هیئت عمومی ملت متحد
 بولور .

ایشته دأره مدنیت داخلنده و بوضورت احرارانه ده
 معیشت مسعودانه ارامق املیه قوانین اساسیه نک وضعنی
 مطالعه ایلیان فکر لر بزم شو فقره مزده پک مجمل و مختصر
 اوله رق ارأه و تعیین ایلمدی کمز ملاحظات و مطالعات
 گوشه لرینی دونوب طولاشد قدن صکره نهایت آرای عمومی سه

ایله موضوع قوانینہ تبصیرت بچشدہ قرار قیلمشرو او قرار اوزرینہ
بر هیئت مبعوثان و بر هیئت اعیان ایله برده حکمداری جمعیت
مدنیہ نك قوت تشریحیہ و تنفیذیہ سی اوله رق تعیین
ایلشردر .

قوانین اساسیہ حتمده بورایه قدر و یرمش اولدیغمنز
معلومات مجمله شریعت اسلامیہ نك دائره جلیله سی خار چنده
بولنان ملل متمدنه نك علم حقوق دیه سیاست ملیه یه عاند مباحثده
اساس اتخاذ ایلد کوری علمك نتیجه دلالتی اولوب حالبوکه
سلطنت سنیة عثمانیه نك اس اساسی مبنای شریعت غرا
اوزرینه مبتنی بولندیغنی جهتله بر جمعیت مدنیه اولوق حیثیتله
عموم جمعیات بشریه نك قوانین اساسیہ سی اوزرینه بر نظر
شامل عطف ایلدی کمز کی برده جمعیت متمدنه مسئله بولندیغمنز
مناسبتله جمعیات متمدنه اسلامیہ قوانین اساسیہ سنی تشکیل
ایلیان شرع شریف اجدی مقتضیاتنه احاله نظر ایتمک جله
وظایفزدندر .

شریعت اسلامیہ یه دخی عطف نظر تدقیق ایلدیکی
زمان کور یلور که جمعیت بشریه بی تشکیل ایلیان افرادک
حقوق و حریت طبیعه سی اصلا اخلال ایلدی کمزین وظایفنی
تعیین وعالم مدنیتده شهراه سعادتق ارأه و تبیین ایلیان قانونک
اسامی مخبر صادق علیه الصلاة والسلام افندمن حضرتلری
واسطه جلیله سیله طرف ر بویتدن وضع اولمش و حکمدار

بولند جق ذات شوکت سمانک او اساس اوزرینه اجرای احکام
ایلمری و خلقت دخی بر موجب شرع شریف اجرای حکم
ایدن حضرت پادشاه اولوالامرہ اطاعت ایلمری فرمان
بیورلشدر .

بواساس عدیم الاندراسک حریت بشریہ بی اخلال ایتمی
متصور بیله اوله مزوز را اول صورتله موضوع اولان قانون
شریف احمدی مدققین ارباب سیاستک وضع قانون ایچون
ملکدر درجه سنده معصوم اولسی لزومی فرض ایلدکاری شخص
واحدک معصومیتنه دخی قیاس قبول ایده میه جک بر عصمت
ومنزہیت جانبدن محضا خلق اللہک سعادت معنویہ وذاتیہ سی
ایچون یکانه بر طریق سلامت اولمق اوزره قونلمش واهل ایمان دخی
انی بلا اکراه ولا تقلید ایمان کامل ایله یعنی حقیقت مسعودیت
مادیہ ومعنویہ بقانون الهی احکامنه توسلده حاصل اوله جغنی
بیله رک حسن قبول ایلمشدر که جمعیت بشریہ ایچون قوانین
اساسیہ احرارانه تهری ایلیان حکمانک حقیقہ آرا یوب
ارایوبده تا طرافنده طولاشمغه قدر تقریب ایلدکاری حالده
بوله مدقلری قانون اساسینک روحی ایشته بو شریعت غرای
جهان آرادر .

بقانون قدسیت نمون بنی بشر ایچون حریت و مساوات
وعدالتی کر چکدن تأمین ایلیه جک نیجه احکام جلیله ایله
مالا مال و مشخوندر که زمانه کوره هر نروده بوکا توسل

ایداش ایسه متوسلار نینک اوج اعلائی سعادتیه واصل اولمش
بولندقلری براهین تاریخیه ایله مبرهنه ندر . زیرا کنندی
حکمی التنده بولنان حکمداران ایچون استبداد و تجبروت حکم
اشبو قانون الهینک برنجی منفوری اولدیغی کبی حکمدار
مشروعیه عدم اطاعت و انقیاد دخی بالکلیه مردودی اولوب
حکمدار دن ادنای افراد اهالی یه و ارنجه یه قدر هر کسک
کرك حقوقی و کرك وظیفه سنی آری آری تعیین ایتش و تعیین
اولنان حقوق و وظائفک غایه سنده ایسه دائماً مسعودیت
بشریه نتیجه جلیله سی کوز دلشدر .

مقام خلافتده بولنده جق امام المسلمینک جماعت عندنده
مطاع اولسی اولو الامر ه اطاعت فریضه سبیله مفروض
اولوب بوفر یضه یه رعایت ایتمیانلر تعذیر کوررلر . بوکا
مقابل خالقه عصیان حائده مخلوقه عدم اطاعت دخی قید
ایدلشدر که خالقدن مراد امر خالق تعالی و تقدس اوله جخی
بدیهیدر . اوامر الهینک بر قانون حقیقی اولدیغی نظر دفته
النور ایسه مدنیت اسلامیه اساسنده دخی هیچ بر جبارک کنندی
امرو نهی جبارانه سنی تر و یج ایتسی جائز اولیوب دائماً حکم
قانونی یعنی مراد الهی امر و نهی ایتمکله مکلفیت واردر که
بوکا لسان شرعه « امر بالمعروف و نهی عن المنکر » دیه
تعبیر اولمشدر . معروفی امر یعنی قانون الهیده مندرج اولان
او امری تبلیغ و منکری نهی دخی ینه قانون الهی حکمنجه

يساق اولانلىرى تېلىغ ديمك اولديغى شرح و ايضاجدن
 وازسته در . ايمدى هر حالده امر و نهى قانون الهى به منوط
 اولديغى و او امر و نواهى الهيه ايسه هر كس نزدنده بلاا كراه
 وازجان و دل ايمان كامل ايله مقبول بولنديغى حالده ارتق
 حریت بشريه نك بو طريق شريعته اضاعهسى كې بر وهم
 و خياله ميدانمى قالور ؟

شرح شريف احمدى خاتمه شرايع مرسلين اولوب
 حكمتك الى ماشالله دوامى ايچون دخى اقتضا ايدن قواعد
 اساسيه بونده « تغير ازمان ايله تغير احكام » قاعده كليهي سي
 طرزنده تأسيس ايداش وازمان و امكانده به كوره يكيدين
 وضع و يا تعديل لازم كلان احكام ايچون قياس فقها و اجماع
 امته مراجعت اساسى وضع اولنمشدر كه اول صورتله ميدانه
 قونيله حق قانونك البته مراد و عدالة اللهه موافق برر حكم
 عمومى ديمك اوله جقلى جهته قواعد اساسيه حر يته نصل
 محير عقول عتلا اوله جق صورتده مطابق دوشه جكي معلومات
 معروضه سابقه ايله مستبان اولور . زيرا تعديل احكام
 ايچون قياس ايدنه جق فقها و اجتماع ايله جك اولان امت عينيله
 حكم عمومى عتبارت اولان قانونلى وضع ايتك طرزنده اولان
 مبعوثان و اعيان كې اجتماعات عموميه نك مقابل شرع عيسيدر .
 شريعته اداره اولنميا مملكتلرده بيله بر قانون تعديل ايديله جكي
 زمان انك قوانين اصليه ساره به بتون بتون مغايرتى اصلا

تجویز ایدلمدیکی زعفر محاکمه یه النور ایسه قیاس فقها و اجماع
 امت ایله تعیین اولنان مسائلك ده اساس شرع شریفه مقار
 اوله میه جغنی ضرورتك اصابتی تسلیم اولنور . بالجملة ملل
 مسلمه بی عصر لرحه مسعود ایلیان قواعد جلیله شرعیه نك
 اساسی آیات و احادیث شریفه دن اقتباس ایدلمش اولدیغنی
 حالده عددری بیکره وار ان ائمه فقها و مجتهدین کرام
 افندلرمز حضراتی طرفدن نیجه تدقیقات و تحقیقات و مباحثات
 و مناظرات اوزرینه تأسیس ایدلمش اولدقلرینه کمال اهمیتله
 دقت لازمدر که شریعت الهیه خارجنده اداره اولنان ملترك
 اجتماعات عمومیه سننده مشاهده اولنان صورت و مناظره لری هیچ
 بروقتده بوصول جلیله شرعیه قیاس بيله قبول ایتمز .
 جمعیات متمدنه نك ایلك قوانین اساسیه سی مؤخر آنه
 صور تله اخلاص ایدلمش اولدیغنی کورمک ایچون عطف
 ایدلمکمز نظر اجمال کبی بر نظر اجمال دخی مدنیت اسلامیه نك
 ایلك قانون اساسیسی دیمک اولان شرع شریفه نه جهتله
 رعایتسز لکلر کوسترلش اولدیغنی قضیه سننده عطف ایلمز
 ایسه کمع التأسف کوریرز که هر بری عصرینک علامه فریدی
 عد اولنان یوز لرحه مجتهدین علمای کرام و مدققین فحول
 عظام اقیاسات و اجتهادات واقعه سیله احکام شرع شریفی
 ایجابی و جهله بسط و تمهید ایدرک یا لکمز مدنیت اسلامیه
 ایچون دکل مدنیت عمومیه بشریه ایچون بيله بر مکمل قانون

هیئتہ قومیہ صرف نقدینہ اہتمام ایشدر ایسده ہب او
اسمی اونودیلہ سیجہ فکر استبداد حکمداران اسلامی بقانون
الہینکدہ حکمی خارجہ چیقارمش و بناء علی ذلک اعصار
ابتدایہ سندہ یوزرجه ملیون اہالی مسلدن مرکب یکپارہ بر
دولت اسلامیہ حالندہ بولنان ملت معظمہ بی برچوق مجادلات
داخلیہ ایلہ پارچہ پارچہ منقسم ایلیوب قوت مجتمعه سنی الیوم
مع التأسف کورلدیکی اوزرہ ضعف و افتراقہ دوچار
ایشدر .

باری شو اقسامدن هر بری شرع شریف ایلہ کنندی
دائرہ سی داخلندہ حاکم اولسہ لایدی هر بری بشقہ بشقہ برر
معموریت و مسعودیتلہ ممالک سائرہ یہ ینہ غبطہ بخشا اولہ بیلورلر
ایدی . انجق دائرہ اسلامیت خارجندہ بولنان خلق قوانین
اصلیہ مدنیه نك امر ایلدیکی اتحادی افتراقہ منقلب ایلدکن
صکرہ کنندی اقسام متعددہ لری میانندہ دخی او قانون طبیعی
و اساسینک اقتضاسنہ توفیق حرکتلہ حریت اوزرہ ادارہ
امورہ رغبت ایده میهرکد دها زیادہ فنالش دقتری مثللو اقسام
کثیرہ اسلامیہ دخی عینیلہ بوضورتی الوب طوائف ملو کدن هر
مستبد احکام شرعہ بدل کنندی ارادات جبارانہ سنی ترویج
ایشدر . ذاتاً بویلہ اولمق ضروری دکلیدر ؟ بوآفت
افتراق و انقسام مجرد فکر استبدادک سوقیلہ حاصل اولدقن
صکرہ قوانین اصلیہ و اساسیہ نك امر ایلدیکی انتظام اجرانہ یہ

رعایت متصوری اوله بیلور ؟ مؤخرآ انسانلرک انظارى نور
 معرفت و حقیقتله نور ایدرک دائره اسلامیت خار چنده بوانان
 ملنلرک اغلبى و بلکه روسیه دن ماعدا کافه سى بالاده عرض
 اولدیغى وجهله انسانلرى حریت اساسیه اوزینه موضوع
 قوانین قطعیه دن بشقه هیچ برشینک احیا و مسعود ایدمه بیه چکنى
 کوره رک او طریق تجدد و واقف اوله میانلرى هر برى تابع
 اولدیغى اداره مستبده التنده از یلوب کتمکده در .

شوراده قارئین کرامک نظر استغراب و بلکه تأسفلرینى
 بيله شو نقطه اوزرینه دعوت ایلرزه که شریعت جلیله
 احمدیه نک منفور کوردیکی استبداد التنده نیجه عصر لر از یلان
 بعض ممالک اسلامیه مؤخرآ اوروپا ملل متمدنه سنک حکم
 و استیلاسى التنه کیردکلى زمان کندی حریت ملیه و استقلال
 مخصوصلرینى غایب ایلدکرنن طولایى پک متأسف و متلطف
 اوله رق اصل حریت مقدسه و استقلال اقدسلرینى استرداده
 ساعى و متمالک ارله جقلرى یرده بالعکس محکومیت اجنبیه دن
 ممنونیت کوسلرک درجه لرینى بيله بولمقده درلر . بو خلق
 نرندنه معاذاللہ تنالى عدل عمومى حکومات اسلامیه ده بولمیب
 اوروپا حکوماتنده بولنه جغى طرزنده فکر لر بيله پیدا ایلدیکی
 ممالک مسلمنه شرقیه به سیاحت ایدن مشهور کشا فلرک کتابلرنده
 او قونمقده در . بدیهیدر که بویولده کی افکار مهلکه ینه
 هدینت جدیده ار بابنک اهالى مسله یی بتون بتون کندیلرینه

ر بظ ايتك ايجون نجه كفتلر و فداكارلقلر ايله وجوده
 كتور ييلور . انجق شمدي به قدر ملوك اسلامدن همان هيچ
 بر يسنك هنوز ملتني جبار صورتيه بر اداره كيفيه به تابع
 اولمقدن قورتارمق حقيقتني كورمامش و شرع شريفك
 اشبو عدالت عموميۀ حریت پرور يسني ميدان انديشاره
 چيقاروب حكمني دخي تعميم ايتماش اولمري نه مقابل ملل
 متجدده و مترقيه نك بو حریت عموميۀ بحثني چوجقلره وقادينره
 وارنجه به قدر تلتين و تعميم ايتماش اولمري ايشته بويله مهم
 مهم نتيجلر ايتاج ايتلشدر .

كرك تار يخك خبر و يرديكي وجهله التي يدي بيك
 سنه دنبري عالم مدنيت اوزرينه حكمنك شمولي طبيعي اولان
 قوانين اساسيۀ مدنيه و كرك بيك ايكبوز سنه دنبري اقوام مسلمه
 اوزرنده جريان حكمي لازم كلان قوانين شرعيۀ الهيه حقنده
 بورايه قدر عرض ايلديكمز معلومات مجمله يكديكريه مقابل
 كتور ييلور ايسه كوريلور كه خلافت جليله اسلاميه ايله سلطنت
 سنیه عثمانيه بي جامع اولان و بناء عليه قوانين شرعيه و طبيعیه نك
 ايكي سنك دخي وضع ايلديكي اساس حریته ايكي جهته
 رعایت ايتسي لازم كلديكي و بو اساسلره رعایت كامله ده بوانديغي
 مدت بوهميان بحر عمانه و فاسدن آرز بايجانه قدر فرانسه كي
 اون اون بش دولته اولكا اوته بيله جك بر مملكت و سيعه به
 كال شان و شوكتله فرمان فرما اولديغي حالده نصله

صکره لری ستودای استبداد ولا قیدی بو ایکی اساسک
ایکیسینده غایه ایتمسندن ناشی ایکی جهت ایچون دخی بر
حکومت استبدادیه صورتنی آلان دولت علیه عثمانیه شو
ایکی صورت مضره نك صدماتی اراسنده همان همان محو
اولوب کتمکده ایکن شهر یار حریت شعار و حکمدار
فاروق اقتدار پادشاهمز سلطان غازی عبدالحمید ثانی افندمز
حضر تلی شو ایکی صورت استبدادک ایکیسنه بردن نهایت
و یره جک و ذاتاً قوانین شرعیه و طبیعیه نك هر ایکیسی بر حکم
حقیقی تصویر و بر مقصد حریتی تحریری ایلدیکی ایچون
بو یله ایکی متین اساس شرعی و طبیعی اوزرینه دولت
وملتک بنای تجدیدینی تأسیس ایتک کبی بر موفقیت عظیمیه
مظهر بیورلمش لردر که بو موفقیت عظیمیه نك درجه اهمیتی
و بوکا مقابل عامه عبادک بورجلو اولدق لری تشکرک صورت
و کیفیت قوانین اساسیه مدینه حقنده بورایه قدر و یرهش
اولدیغمز معلومات و اداره ایلدیگمز افکارک موازنه و تقدیر
اهمیتله میدابه چیقار .

عقول و افکار عمومییه عرض و تفهیمیه چالشدیغمز
برشی دخی اول شهر یار عظیم الامثالک بو موفقیت جلیله
نصل ونه صورتله و اصل اولمش بولندق لری مسئله سیدر .
بو صورت موفقیت صحیحاً مدنیت مدنیت اوله لی هیچ بر
پادشاه میسر اولمامش بولدیغنی اولدن تأمین ایلیه بیلورز .

قضیه نك بوجه تبحر اولان تفصیلات اساغیگی فقره مخصوصه -
 لرنده كور یله جك ایسه ده هله شمیدن شو قدر جغنی اولسون
 عرضه مجبورز كه كرك قوانین شرعیه و كرك قوانین
 طبیعیه نك حریت بشریه بی تأمین ایلان اساسلری شمردی یه
 قدر مسلم و غیر مسلم عاداتا هر حکمدار طرفدن هدم ایللمكه
 وانره بدل كندی اوامر جبارانه لری بر راس قانون طرزنده
 ترویج اولمغه چالشلدیغی حالده شو كتلو پادشاهمز سلطان
 عبدالحمید خان افندمز حضرتلری مقام خلافت و سلطنتك
 شان اصلیسینه قطعاً توافق ایده میان وهله كندیسنی ملتدن
 وملت كندیسندن عبارت یبله رك عمر بنی كونی و كافه
 اقتدار و مساعیسنی ملتنه حسن خدمتله بحق ابقای نام ایتمك
 ایستیان حکمدارلر ایچون اصلا مقبول و ممدوح اوله میان بنای
 استبدادی كندی یدا اختیار و اقتدارلر یله و حتی اشبو استبدادی
 موافق شان خلافت و سلطنت ظن ایدرك محافظه سی املنده
 بوانانلرك دخی خلاف رأیلر یله بالازاله یرینه خلافت
 و سلطنت شاننه جداشیان اولان و شریعت احمدیه
 کبی بر قانون الهی و قوانین طبیعه کبی بر قانون مدنی ایله تأمین
 ایدیلان استقلال صحیح و تامی اقامه بیور مشلردر كه عقول
 اولین و آخرینه جدا حیرت و یره جك اولان شی ایشته
 بوقضیه در .

ایمدی قوانین اساسیه حقهنده بورایه قدر الیغمز معلومات

مجمله ایله عثمانلو قانون اساسیسی مسئله سنی حسن محاکمه یه
تهیه ایداش دیمک اولان افکار یمن او کنه قانون مذکورک
کیفیت و صورت و ضمنی مبین فقرات آتدنگ دخی کشادی
صره سی کشدر .

❖ ایکنجی فقره ❖

قانون اساسی و خط همایون عبدالحمید ثانی

قسم اولده فقره مخصوصه سنده ایضاح و بیان ایدلدیکی
وجهله دور عبدالعزیز خانیده ترقیات قلبیه و فکر یه بی منع
ایچون الدن کلان همتک دریغ ایدلامسی و نه غزت لده و نه ده
کتب و رسائل سائر ده بو بحثلره دائر حرف و احد سو یلتدیر مامکه
فوق الغایه دقتدن کیرو طور مامسی نه بیوک بر فئالق اولدیغنی
دوشونه جک یر ایشته بورا سیدر . عالمده هیچ بر ملت تصور
اولنه مز که نیک و بد احوال انک نظر و قوف و اطلاعنه
عرض ایدلدیکی زمان بیله بیله فئانغی ترجیح ایدرک انی
استحصاله ساعی اواسون . نیجه بیوک قیلردن چیقمش
آثارک مطالعه سی و بالخاصه هر کسک کندی یورکی ایچنده کی
حسیاتک تدقیق ایله معلوم اولور که وطن دنیلان شی انسانلر
ایچون والده دن اعز و اقدس اولوب انسان اولادی بر حس
درونی و طبیعی ایله مسقط رأسی و وطنی و ایلده سندن ز یاده

سور ، حتی حسیات مدینه و افکار حریه ایله پرورش
 بولان آدملر وطنک سلامتی ایچون لزوم کورلدیکی کون جان
 عزیزینی سوه سوه فدا ایلر . انجق بو محبت بوسودا بالکز
 طاشدن طو پراقدن عبارت اولان برقطعه ارضیه ایچونمیدر ؟
 بویله اوله جق اولسه او محبتیه جدا بر سودا و محبت دیمکدن
 زیاده حقیقه بر جنت دیمک دها مناسب دوشر . کرچکدن
 مجنوندر اول آدم که بر آوچ طو پراغی آخرک تعرضندن
 محافظه غیرتیه جانی فدا اینسون . فقط وطن طاشدن
 طو پراقدن عبارت برقطعه ارضیه اولق جهتیه محبوب
 و معشوق دکلدیر . او قطعه ارضیه جمعیت ملیه مزک یعنی
 ملتیزک مسکنی اولدیغی ایچون مقدس و معززدر . وطنه
 آیدیله چک تعرض ملتزه بر تعرض اولدیغی ایچون انی منع
 یولنده ممنوناً فدای جان ایلوروز . زیرا ملت دنیلان شی
 هیزک اتحادندن متشکل بر جسم مرکب و متحددر . ملت
 دیدیکمز زمان انک ایچنده جله مز داخلز . آق صفالی پیر
 پدرلر یمز آق صاچلی مقدس والدهلر یمز سوکیلی زوجهلر یمز
 جکر پاره سی چوجقلر یمز قیمتلی همشیره لر یمز برادرلر یمز
 وسائر اقربا و خویشانمز و حتی عزیز دوستلر یمز هب او
 هیئت ملیه مزنی تشکیل ایدن و هیچ طامدیغمز بر همشهری یه
 وارنجیه یه قدر برر بشقه صورتله قیمتلی و محبتلی اولان انسانلر در که
 بولردن هانکی بر یسنه دشمن الی دکل بر آفت سماویه سر پندیسی

طوفند جق اولسه اذری محافظه ایچون آفت سما ویه دخی گندی
 کو کسری آچق اویله بر حس درونی و طبیعتک مقتضاسیدر
 کدبو جبلت بزمه برابر انا مزدن طوغمش و شرطیعت ممدوحه
 اصلیه نک بر طبیعت سیئه تانیه به انقلابی عادتا محالاتدن کورلشدر .
 دولت و حکومت دینلان شی حقیقتده بو قدر اعز و اکرم
 اولان ملتزک حامیسی و بو عزت و کرامت حکماً کندیسنه انتقال
 ایدن و طنزک حاکم و تکهبانی اولدیغی جهته هر ملتک کندی
 حکومتنه دخی بر محبت مخصوصه سی و بر سودای جلیسی اولق
 طبیعی و ضرور یدر . بو حکمند مبنیدر که ملتک قوت عمومیه سی
 دیمک اولان عسکر هر یرده صفت حکومت کندیسيله تشخص
 ایدن حکمداری « پادشاهم چوق یشا » دیه آفشلار .
 بوسبیه مبنیدر که شوکت ملت و دولتک ظاهرده علامت باهره سی
 دیمک اولان بایراغنی هر ملت تقدیس ایلر . او بایراغک دلالتی
 ایله فدای جان و جهان ایدر . بو عزت او بایراغی تشکیل ایدن
 ایکی اوچ ارشون بزک عزتیدر دیه اعتقاد ایتکه محل وار میدر ؟
 او بایراقدده حکومت قدسیتی جلوه کر اولدیغی و بو حالده
 بر قدسیت عظیمه پیدا ایدن بایراغک دلالت ایدر یکی خدمت
 مطلقا ملت و وطنک سلامتی ایچون اوله جغنی شبهه سز
 بولندیغندن هر کس بو وظیفه مقدسه و نظیفه بی ایقایه مسار عتدن
 بر ثانیه بیله تا آخر ایتماکه چالیشور .
 ایمدی بر خلق حریتله اداره اولنور ایسه شو حقیقتلر

او خلتك گوزى او كنده بيود كچه يو بهرك و بناء عليه وطنك
 دواتك ملتك قدسي آرتد قجه آرته رق اولانچ. قدرت ماديه
 ومعنويه سنى او يولده فدا يتك ايشدن بيله دكل ايكن او خلقى
 بالعكس اسارتله اداره ايتك شو حكيمى بر عكس اوله رق حاصل
 ايليه جكنه هيچ بر عاقل شبهه بيله ايدمهز . دوشونمليدر كه
 بر آدمه كندى قرنداشى اولادى اقر با و خو يشانى احبا
 و يارانى حقيقتة دوست اولور يوقسه تحت قهرده استخدا م
 ايلديكى اسيريمى ؟

ايسته حقيقت، حال شوندن عبارت ايكن دور عبدالعزىز
 خاننده ملت حر يتله اداره ايدمك شو بيله طور سون حتى لفظ
 حريتى تلفظ ايتك بر كلسه كفر سونلش اولاق كپى بر نظر
 خصوصت ايله تلىق ايدلمشدر كه بو حاله كوره البته حر ينپرست
 اولسى طبيعى بولان افكار عموميه دخى او اداره يه بحق
 نفرت و خصوصت كوسترمشدر . ذات شاهانه لى حر ينپرور
 بر حكمدار اولسه ار ايدى اغور همايونلرنده هيئت عموميه
 ملتك قاننى دو كه جكي بديهى ايكن او فلاكت عظيمه يه او غرامسى
 اوزرينه درت تاممله كوز ياشى دوكن درت آدم بيله
 بولنه مامبى و بالعكس عموم افكار عثمانيه نك بو وقعه يى پك
 بيوك بر ممنونيت و اطمينان ايله تلىق ايلش بولمى ار باب عقولى
 حيزته غرق ايدمك و عاداتا اغلاته جق بر عبرتدر .
 بالاده مندر ج بر نيجى فقره مزده خلاصه الخلاصه سنى

عرض الملش اولديغيمز قوانيں اساسيه احرارانه فكرلرينك
 افكار عموميه عثمانيه ده وجود بولسنى منع ايچون ايديلان
 مساعينك كافه سى برر سعى عبث اولديغنى تقدير ايده مامك
 دور عبدالعزىز خانينك الكيوك خطيئائندىر . اكر بو حقيقت
 تقدير ايديلمش اولسه ايدي بر محمودندىم پاشانك متبوع اعظمى
 سمرقت صحيجه و صريحيه الشديرمى كى عقلارك اينانه مامغه
 چالشديغى سؤ احوال البته وجوده كلز ايدي .

اوت افكار حريتى منع ايچون ايديلان مساعى كافه
 برر سعى عبث ايدي . زيرا حريت دينلان شى نزد
 اسلامده موادمجهوله دن اوليوب بونجه كتب شريفه فقهييه
 اداره احرارانه يى مفردات وتفصيلاتى و جهله ارانه و تعيين
 ايلرايى . بوندىن ماعدا اليوم بين الملل لسان عمومى حالنه
 كيرمش اولان فرانسى لسانى اوزرينه مطبوع بيكرجه ودها
 طوغرىسى يوز بيكرجه مدونات كره ارض اوزرنده ساكن
 بالمله ملترك و دولتلك اداره لرنده اولان صورت احرارانه
 ايله صورت استبداد كارانه يى بوجه مفردات انظار اطلاعه
 قويمقده ايدي . اما مطلوب اشبو حقايقك خواص بيننه
 منحصر قالمسى و عوامك بوندىن خبردار اولماسى ايسه بو صورت
 بالكلية باطل ايدي . زيرا حقايق احرارانه عوام بيننده
 منتشر اوليوبده خواص دائرهمى ايچنده محبوس اولور
 ايسه خواصك عوامى خلاف حقايق اوزرينده اغفال

واضلال ایده بیلمسی ممکناتدن اولوب نظر عوام آچیق و فکر
 ناس او یانق اولور ایسه چونکه افکار عمومیدنک خلاف
 حقیقت بر باطل اوزرنده قرار قیلمسی محال اوله جفندن عوامک
 کوزینه پرده چکمهک چالیشان ادارهنک بو سعی مساعی
 ساره سندن دهها عبث ایدی .

بوندن ده قطع نظر خواص تعبیر اولنان و حقایق احواله
 وقوفی ایچون جوازو بریلان حقیقت بینلرک جمله سی ملتک
 مضرته خدمت ایلیان و حالبوکه حقیقه ده ملت ینه کندیسندن
 عبارت دیمک اولدیغنی جهتله کندی کندیسنی علیهنه
 چالیشیور دیمک اولان بر اداره یه مداهنه و مماشاده بولنه بملک
 ممکنیدر؟ جمله نک و جمله ایله برابر کندی نفسنک سلامتی
 هانکی جهتده اولدیغنی کورن بر عاقل بر قاچ کونلک اقبال
 ایچون دنیاده و آخرته کندیسنی محبوب و دنیا و آخرتدن
 ماعدا کندی وجدانی اوکنده دخی کندیسنی منفور ایلیه جک
 فضیاحی ارتکابه نه دن مجبور اوله بیلور؟ بناء علی ذلک
 وطنی ملتی نولتنی بر محبت حقیقیه و عاقلانه ایله سون بو مثللو
 خواص اول امرده کندیسنی خواص نایله عوامدن
 آیره مز که حتی کندی خزینه عرفاننده مدخر اولان حقایق
 کتمه لزوم کورسون . حقایق مذکوره بی کتم ایتمک عوام
 ایچونده خواص ایچونده حکومت ایچونده حتی بالانات
 حکمدار ایچونده بر حسن خدمت صایله میسه جفنی هیچ

بر وقتده نظر اهمی بدن اوزاق طومنز .
 شو حقیقت قطعیه کندی حکمنی دور عبدالعزیز
 خانیده فعلاً و تماماً اورتهیه قویمشدر . ترقیات قلیسه
 وفکریه بی محو ایچون اولانجه قوتنی صرف ایلیان براداره
 زماننده موقوت وغیره موقوت طبع ونشر اولنان اوراقه برنظر
 اولنسوند نه یازلمش اولدیغی کورلسون واقعا نشریات
 مذکوره خلیجه فداکارلق بهاسنه اوتورمش ایسه ده هر حالده
 حریت آریان مملکتلرک جله سننه وقوعبولان نشریات
 احرارانه درجه سندن اشاغیده قالمامشدر .
 بوسرک حکمتنی ده اظهار ایدم که ار باب مطالعه شو نقطه
 اوزرنده ده یالکز براستغراب ایله قالمسون . اگر دور عبدالعزیز
 خانیده وکلا ورجال سلطنت تماماً محمود ندیم پاشا طرزنده
 واو غیرته آدملر اولسه لر ایدی اشبو موققیات احرارانه
 احتمالی تصور اولنه بیلور ایدی ؟ دوا و ملت و وطنی
 ایچون نشر حقایق منع ایتمک درجه سننده حییتسزک عثمانلی
 ملتی کبی وطنپرور بر ملتده بر ملیونده بر بولمیز . عالم کوروب
 بیلشدر که سیات زمانهیه قان اغلامقده هیئت ارکان دولت
 افکار عمومییه تقدم بیله اللشدر . لغو اولنان بر غزته
 اوچ کون صکره عفو ایله معامله ایتمک و هیچ اولز ایسه بشقه
 نام ایله بر غزته اخر اجته مساعدنه الیک و طرف عبدالعزیز خانیدن
 نشریات مضره تهمتیه زندانلره آتیلان ار باب حییتک بشقه

نامرله نشریاتنه ینه مساعده الملك هب هیئت ارکان دولتک
 حریتپرور لکری مقتضیاتندن ایدی . اکر نشریات احرارانه
 یوانده جزا کورنلر بر فکر مفسدت جو یانه ده بولنوب ده
 بالمحا که جنایتلرینک ثبوتیله جزا کورسه لر ایدی انلره
 مظاهرت ایدنمی بولنور ایدی ؟ قانوناً جنایتی حکم اولنسان
 بر جانی یه نه افکار خصوصیه و نه ده افکار عمومیه مظاهرت
 ایده میسوب بالعکس خصومت کوستر . نه حاجت حکم
 اولنه بیلور که اکر عثمانلو خلقی غایت صبور و غایت حزملی
 بر خلق اولسه ایدی سلططان عبدالعزیز خان حضرتلرینک
 فراغتلی بر قاچ سنه اول و وقوع بولور ایدی . زیرا بر دور
 استبدادک موجب اوله بیله چکی منفعت ذاتیه بی دولت و ملتک
 منفعت عمومیه سنه تر جمیع ایلیه بیله چک اقبال پرستلر کندی
 منفعت شخصیه سنی دولت و ملتک منافع عمومیه سنه فدا
 ایلیه چک اولان ار باب حیثه نسبتله پک اقل قلیل ایدی .
 دور عبدالعزیز خانیده افکار حریتپرورینک تعممی
 منع ایدلمکن ایکی مضرت عظیمه و اساسیه توالد ایلشدر که
 بوکا نه قدر تأسف ایدلسه شایاندر . انسان بو ایکی مضرتک
 دجه سنی دوشوندکجه کاشکی مطلوب اولان ممنوعیت تمامیه
 حاصل اولسه ایدی ده بو ایکی مضرت دخی و وقوعه کلسه ایدی
 دیه دوشونور . زیرا او مضرتلر دخی افکار حریتک انتشاری
 منع ایدلمک ایستنادیکی حالده ایدیه مامسندن نشأت ایلشدر .

بومضرتلرک برنجیسی خریت افکار مطلبی یالکز و ساده جه
 بر « حریت افکار » اولوق اوزره لزوم دن بلکه ده زیاده
 اوله رق تعمم ایلمش بولندیغی حالده حقوق و حریت عمومیه نك
 مبنی علیهی بولنان نیجه مباحث علمیه و فنیه بحق میدانه چیقمدیغی
 جهتله خلقك بو باده یالکز بر آرزوی شدیدده قاهره فقط
 مقصدك لزوم کوسه تدیکی معارف سیاسییه و معلومات
 حقوقیه دن محرومیتنی ایجاب ایلمش بولتمسیدر . مؤخر آذات
 حریتسمات حضرت عبدالحمید ثانینك قانون اساسی ایله عامه
 خریت و یرمك عزم مجددانه سنه قیام بیوردقلری زمان عن
 اصل مطلوب عمومی اولان اشبو حریت اداره یه اعتراضده
 بولنان برطاقم آده لرظهور یله ساده دلان اهالی یه ییانی اجرای
 نفوذ ایلدکلری وقت بوقضیه نك درجه مضرتی کورلمشدر .
 مضرتك ایکنجیسی ایسه خلق مقصد حریتك حقایق
 وغوامضنی یالکز علی العمیا اعتراضده کوره رك ابی فنا مشروع
 وغیر مشروع هر نه بی کورر ایسه همان اعتراض و مؤاخذه
 و تزییف کبی بر سوء اطوار پیدا ایلمشدر که بومضرتك درجه سی
 هر کون کورر یلان بیکرجه احوال ایله تعیین ایدر . اگر
 وقتله حریت مقصدی مکتبلرده تدریس ایدلکه باشلامش
 اولسه ایدی دولت و ملت افکار عمومیه نك اعتراضات عامیانه
 و جاهلان سندن قور تیلور ایدی که بو یوزدن حاصل اوله حق
 منفعتك درجه سی دخی حد و حصرك خارجه چیقار ایدی .

فقه و حقوق بحثلرینک هنوز رب یسرینی کورمیانلرک حقوق
 و حریت بحثلرنده باخصوص بر فکر معترضانه ایله الایلرویه
 وارملرندن بیوک دولت و ملت ایچون آفتمی اولور ؟

عصرک شواحوال بحجیبه و غریبه سی ایچنده سرای همایون
 حضرت خلافتینا هیده و دائرة جلیله نجابتینا هیلرنده تخت
 شوکت بخت عثمانی ایچون ایکنجی درجه ده نامزد بولنان
 سلطان عبدالحمید ثانی افندمز حضرتلری خلافت و سلطنت
 کبی بر موقع عال العاله نامزد بولنانلر ایچون شیء خسیس کوزنک
 لازم کلان لهو و لعب و سفاهت و بوش بره امرار وقت کبی
 شیلردن تمامیه بری اولارق و حکم الهییه تمامیه رضا مثللو
 تدین فوق العاده و اعتقاد تام ایله او یله غایت اقبال ایچون
 تهالك و تحسردخی کوسترمیه رک اوقات جلیله لرینک ال بیوک
 قسمتی کتب موجوده دن ماعدا هر نوع محررات و نشریات
 دخی مطالعه سنه صرف ایله برملت عظیمه نک اقبال تامی نه لره
 متوقف اولدیغنی کمال استراحت بال و حضور حال ایله
 تدقیق ایلمکده ایدی لر . احوال خصوصیه شاهانه لرینه
 واقف اولانلر ایچون تفصیله حاجت اولدیغنی وجهله مقام
 خلافت و سلطنتده بولنه جق ذوات شوکت سمات حقنده کی
 فکر همایونلری حکمداران ذیشانک هیئت ملتن بشقه بر
 وجود اولیوب حقیقتده ینه اولمت منسوبه افرادندن هم ده
 ال مهم بر فرد اولسی و مقام اقدس خلافت و سلطنته کنندی

حضور و راحتی ایچون کلیوب بلکه ملتک اقبال و سعادتته خدمت ایچون کلش بولنسی قضیه حقیقیدلندن عبارت اوله رق خلیفه ثانی حضرت عمر الفاروق رضی الله عنه افندمزلک خلافت و حکومت امرنده کی مسلك جلیلارینی حکمداران دیشان ایچون پک زیاده موافق بولورلر و بناء علیه خلیفه مشارالیه حضرتلری کبی هر شیده بالوجوه قناعتی و امور ادارهیه کلنجه جزئیات مفرداته و ارنجهیه قدر هر شیمه بالذات دقت و علاوه همتی واجب کوررلر ایدی . خصوصیت احوال همایون حتمده بر نبذه قلیله دن عبارت اوله رق و یرمش اولدیغمز شو معلوماتک ریا و مداهنهیه حل اولنیه بچندن امینز . زیر معلومات مذکورده دلائل مادهیه دن عاری الفاظ بلا حکمدن عبارت اولیوب شهزاده لکری زماننده یالکز کندی دأره خصوصیه لری داخلده حاکم بولدیقری مدت بر منوال سابق مفردات امور شاهانه لینه و ارنجهیه قدر بالذات رؤیت و دقتله دأره جلیله لری اویله ملیونلرجه دیونه کرفنار الملک شو یله طور سون ابتدای جلوسلرنده جلوس مصارف معلومه سنخ حزینهیه بار ایتمکسزین جیب همایونلری موجودندن تسویه ایلدکری کبی بوندن اول مجت مخصوصصنده بیان اولندیغی و جهله ذکر اولنان اداره خصوصیه نک ثمره مدخره سیله ترسانه عامرهلرینک پنخی بر احتیاج عاجلده امدادینه یتشمش لردز . جلوس

همايوندن بو كونه قدر كچه لي كوندوزلي اوقا شاهانه ليني
 ايسه يالكر امور دولتي مطالعه و عهده شاهانه لينه اصابت
 اي دن خدماتي وقت وز ماننده روئيله پكوردكاري هر كسك
 اشكارا مشاهده ايدككري بر بدهتدر .

ايشته بو صفات حميده ايله متصف و تصقيقات و تدقيقات
 واطلاعات دورا دورلري ايله هر خفايا و حقايقه واقف
 بولنان شهر يار فاروق شعار افندمز حضر تلي استبداد
 اداره مك بورايه قدر تعداد ايله يكمزدن عبارت دكل دهانيجه
 نيجه سياآت و مضر اتني نظر همايون حكمت نمون ملوكانه لرنده
 تعيين ايلش و بردولتك غايت شو كتي ملتتك و فرت قوتيله
 حاصل اوله جغي و ملتتك و فرت قوتي ايسه حسن اداره يه
 متوقف اولوب اداره كيفيه دينلان و تملي اداره مذكوره
 ار بابنك ذوق و صفا و اسراف و سفاهت و تنهورلكري
 ار اسنده لطفاً و كرماً فدا ايدكجكري مساعيدن عبارت بولنان
 بر اداره ايله بو طلوبك حصوله كاه ميه جكي و بناء عليه اداره كيفيه
 بعض ذوات ايچون پك ذوقلي و پك نافع بر شي اوله بيلسه دخي
 طوغر يدن طوغري يه ملت ايله ينه طوغر يدن طوغري يه
 حكمداريني مسعود ايليه ميه جكي و بر مملكتده حریت تامه
 زهار مضر اولمق شو طرفه قالسون بالعكس ملت ايله
 حكمداري برجان طاشيور كبي يك وجود ايليه جكي و اخص
 املي ملتتك سلامت صحیحه سندن عبارت بولنان و كندی راجتی

و حضورینی ده او یو اده فدا ایله عمر عز یزینی ملنته خدمت
 ایچون وقف ایلیان بر حکمدارک محو استبداد ایله تعمیم
 حریتدن برکونه احترازی اولق مستبعد اولقدن مانعدا
 بو یو اده البته و البته کندیسنه پیرو اولقدن کیر و قالیه جق
 اولان ملنک دخی افکار عمومیه سنی و حسیات قلبیه سنی جلب
 ایتک کبی حکمدارک ذاتی ایچونده پک بیوک و پک مهم بر
 قوت معنویه و بر منفعت مادیه حمله کتوره جکی حقایقنی
 نیجه سنه لردنبری بالاستخراج و بو یولده ارتق نصیحت
 ناصحه دخی استغنائی احتیاج حاصل ایتمش بولندقلرندن جلوس
 همایونلریله برابر ماهیتلری اشاعیده محاکمه ایلیه جک اولان
 برطاقم معروضات نصیحت کارینک هیچ بر یسنه مغلوب
 اولیه رق و مسئله نک محاکمه مفرداتی صکره یه تأخیر ایلیه رک
 بر خط همایون نشر یورمشلردر .

سبحان الله! بو ورق همایون نه مقدس برشیدر! بو اولیه
 بر ورق همایوندر که بر خیلی سنه لردنبری افکار عمومیه خاک
 فیضنا کنه اکیلان تخم جلیل حریت هنوز هیچ بر فکر فیضه کده
 پرورش بوله مدیغی حالده کیمی فکر عبدالحمید ثانی بو تخم
 اقدسه یواش یواش پرورش ویره رک ایلک تازه ورقنی
 ایشته او ورق همایون صورتنده عیون آرای حریت پرستان
 اولق اوزره میدانه چیقارمشدر . شجر حریتک اشبو ایلک
 پاپراغی اوزرینه انضمام ایلیان قانون اساسی و خطوط همایون

سائر ه طو بای دنیوی اطلاقه شایان اولان اول درخت سعادت
 بختی انشاالله تعالی امت او زرنده الی یوم القیام بر ظل رحمت
 اوله ورق ادامه ایلیه جگ وشو حالده شهر یار حریت شعار
 افندمز حضر تتری ﴿ ظل الله فی الارض ﴾ صفت
 جلیله سنه یا مکر لفظاً دکل حکماً و مادهً و فعلاً یکنه بر
 موصوف اولوب قاله جعفر .

دوات و ملتک سلامتنی جد آدوشونان هر ثمانلو ایچون
 عادتاً حرفیاً از بر ایملک فریضه دن اولان اشبو خط همایون
 پادشاهی [۱۰] رقیله آثار متممه قسمنه درج ایملش اولوب
 بو نک مطالعه سیله معلوم اوله جنی و جهله دولتک ذوچار
 اولدیغنی حال بحران و اغتشاشک سبب اصلیسى بر قانون لایتنغیره
 تمسک ایملیه رک هر کسک بر اداره کیفیه اصوانه اتباع ایلمسی
 قضیه سنندن عبارتندریه تمین و ارأه بیور یلان حقیقت
 شمدییه قدر استبداد اداره حقنده اعطاسنه چالشدیغمز
 ایضا حاتک روحی اولدیغنه هیچ بر عاقل شبهه ایده مز . ذات
 همایون پادشاهی اشبو خط شریغده بو مملکتک معموزیتی
 و تبعه و بر ایانک بلااستتنا حریت شخصیه یه نائلیتیه برابر راه حال
 و سعادتق نیت خالصه سیله شمدییه قدر هر نه یاپیش و نصل
 اسبابه تثبث اولنش ایسه دوام ایده میهرک درلو تغیراته
 اوغرامسیله مقصد اصلی بی انتاج ایده مامسی قانون و نظامه
 نهات اوزره اتباع ایملیه مایسنندن متولد و منبعث اولدیغنی ارأه

واتيان بيور بيورلر كه قانون و نظامه اتباع ايده مامك يالكز فكر
استبداددن نشأت ايله جي ملاحظه يه احتياج بيله
كوسه ترميه جك اولان بديهيات امور دندر . بر مملكتده فكر
استبدادك بويه قوانين موجوده يه دوام و ثبات اوزره اتباع
ايديله ميه جك قدر قوت بولسي سبيلري تحري ايديله جك اولسه
قانونلر آراي عموميه نكده انضماميله ياپيش و برهيت مبعوثانك
نظارتنه توديع قلمش شيلر اولمامسندن نشأت ايله جي البته
اسلم بولمسيه . پادشاه حقايق آگاه افندمرن حاضر تلري بو حقيقتك
توصيه ايلديكي چاره محض اوله رق قوانين و نظامات مملكتك
عمومه باعث امنيت اوله جق بر صورتده وضع و تنظيميله برابر
بلا استثناء حرف بحرف اجراسني تأمينه كافل اولوق و بردولت
و مملتك قوه محرکه حياتيه سي مشابه سندده اولان امور ماليه سنه ده
نظارت ايلك ايچون آثار و افعالي عمومك و ثوق و اعتمادينه
شايان و مملكت و اهايمزك اخلاق و قابليتنه حسب ان بر مجلس
عمومينك تشكيل و تأسيسي لزومني حكم و بونك بين الوكلا
مذاكره سيله قرار ينك عرض و استيدانني فرمان بيور مشلردر
قسم اولده كي فقره مخصوصه سنده بيان ايلديكي و جهله
جلوس همايون سلطان مراد خاننده اسطار بيوريلان خط
همايونده بر زماندن بري دولتك امور داخلية و خارجيه سنجه
بولنديغي احوال مشكله افكار عامه حقننده بعض مرتبه
امنيتسزلك ايله مالا و ملكا بر طاقم مضر تلري و درلو درلو

راحتسز لکاری موجب اواسدیغی بیان بیوردقدن صکره
 بو حالک دفع و اصلاحیه مملکتک و عموم تبعه دولتک آسایش
 و امنیتنی و مادی و معنوی سعادت و سلامتنی موجب بر طریقک
 اتخاذه اصول و اداره دولتک بر اساس متین و صحیح اوزرینه
 تأسیسنه موقوف اولدیغندن و بناء علیه دولتک اداره
 عمومیه سی نفس الامر و قابلیت اهالی به توفیقاً قوانین قویه
 ایله تقید اولنمندن عبارت بر طریق کوسترلسنه قانون اساسی
 و هیئت مبعوثان تشکیلی معناسنی و بر نزلک غبثله اشتغال ایتش
 اولدقلری مؤخرآ او معنایی و یر مکدن دخی منع ایدلملریله
 ثابت و متحققدر . خط همایون حضرت عبدالحمید ثانیله
 ایسه مقصود حقیقی آچیقندن آچیغه و بر صورت قطعیده
 در میان بیوردیغی جهته هجج بر کیمسه نک حصول مطلبده
 شبهه سی قائمیه ق افکار عمیقه اربابی یالکز بو خط همایونک
 دخی بر قانون اساسی طرزنده قبول و حکم اولنه بیله جکنی تسلیم
 ایلشدردر .

اشبو جلوس خط همایونک ایلاک مسوده سی باب عالیجه
 مدحت پاسا طرفندن قله النهرق خاکپای شاهانه به تقدیم
 قلمشیدی . انکده صورتی کور ملک ایچون آثار متممه قسمنه
 [۱۱] رقیله درج اولندی . ایکی خطی یکدیگر بیه تطبیقندن
 اکلاشیله جنغی و جهله طرف اشرف حضرت پادشاهیدن
 رسماً اعلان اولنان خط همایون اولکی مسوده اوزرینه پک

چوق اصلاحات اجرا اولندقدن صکره نشر بیورلمشدر یعنی مسوده مذکورہ نك درجہ اہمیتی اكلاشمقسزین و کیفیت نظر تدقیق و تعمیق ایله امتحان اولتمقسزین نشر ایذیله ویرمیوب حتی خط شریف مذکورك جلوسدن اون ایکی کون صکره نشر بیورلمسی و بناء علیه هر کسی انتظارده بر اقص بولمسی ایله دخی استدلال اولنه جنی و جهله ذات حکمتهسمات حضرت عبدالمجید خانى خط همايونلرنده ویردکاری و عدلك یکان یکان ماهیت و اہمیتلرینی تقدیر بیورہرق و تفرعات سارہ سنی دخی ذہن همايونلرنده دوشونوب حاضر لایہرق اولو جهله اعلان بیورمشلدر .

واقعا ایلك مسوده ده دولت علیه نك اصول مشروطیتی قبول ایلمش اولدیغی اول باول تصریح قلمشیدی . انجق او کون خط همايون مذکور بو صورتله اعلان بیورلمش اولسه ایذی احتمال کہ افکار عمومیہ بو « مشروطیت » لفظنك حکم حقیقیسنی اكلایه میہرق ینہ مطمئن اوله عز ایذی . زیرا اوزمانه قدر اداره احرارانه یه دائر نشر اولنان مباحثده ملت مجلسی و مجلس عمومی و اصول مشورت کبی تعبیرلرناس بیننده تعمم ایذوب حتی « قانون اساسی » لفظی بیله هنوز استعماله باشلانماش و هله اصول مشروطیت بزجه موجود اولان آمال عمومیہ میاننده همان هیچ ذکر ایذیلهرك بعض کتابلرده بو لفظی اورو پاچه بالاستقلال امپراطورلق ایله

بالمشروطیه قرالقی ار اسنده کی فرقی تعیین ایچون استعمال
 ایلدکاری کوراشیدی . عثمانلی ملتی ایسه کندی مقام
 حکمرانیلری ایله اورو با حکومتلری ار اسنده بر مناسبت ارانه حق
 او اوره ذهنلرنده دائماً ایمپراطورانی بو اغه الشمس و خط
 همایون مذکور اوزرینه سبقت ایدن بر طاقم مذاکرانده
 دخی بویله مشروطیت کی تعبیر لک بین الناس حکم حقیقیسی
 اکلاسیله میهرق شاید بر نظر استخفافله تلیق ایدیه جکی در میان
 اولمش بولندیغندن بو تعبیر و اوقیره خط شریفدن قالدیر لهرق
 حکمی ینه او مقصد اوزرینه قائم اولمق اوزره مجلس عمومی وعد
 بیور اشدر . مسوده نك بو صورتله تصحیح و تعدیلی عین حکمت
 اولدیغنه شبهه یوقدر . زیرا مقصد اشبو خط همایون و مؤخرأ
 اکا انضمام ایدن مباحث شی ایله افکار عامه یه کوز لجه
 بر لشدیر لکدن سکره قانون اساسینک اعلانی مشعر اولان خط
 همایونده بو تعبیر «قاعده مشر و عه مشورت و مشروطیت» دیه
 بالاسعمال قانون اساسیدن مقصد اصول مشورت و مشروطیت
 اولدیغی علناً کوسترلشدر . بو مثلوقیودا احتیاطیده اوزمانلر
 نه قدر احتیاج اولدیغی یقینده قانون اساسی مباحثی اوزرینه
 نه کی اعتراضلر میدانه چیقدیغی حقنده کی تفصیلاته معلوم
 اولور .

ایلك مسوده ده مقام صدارتک باش و کالت صورتنه
 تحویلی کوستراش ایکن نشر اولنان خطده او مقامک ینه

صدارت صورت‌ننده ابقا اولمسنك حكمتی ایسه پك بدیهیدر .
 باش وکالت مقامی بر قانون اساسی ایله اداره اولنان مملکتده
 هر بری امور عمومیده مشترکاً و عموماً و امور و خصوصیهده
 منفرداً مسؤل اولسی لازم کلان و کلانك ریاستی مقامی اولوب
 حالبو که بزده او زمان هنوز قانون اساسی در دست ترتیب
 و اعلان بولندیغی مناسبتیله قانون مذکور اعلان اولمسنین
 باش وکالت مقانك تأسیسی وقت و موتمندن اول یابلس بر
 ایش اوله جق ایدی . قانون اساسی اعلان اولنوبده بعضی نظامات
 متفرعه سی دخی یابلغه باشلادیغی زماں بوم تصددخی حصوله
 کتورلشدر .

تصرفات مطلوبه میاننده سرای همایون پادشاهی مصارفندن
 دخی شو قدر کیسه نك تنقیح و تخصیصاته همایونك شهری
 شو قدر کیسه نك قصر و تخصیصات همایونك شهری شو
 قدر کیسه یه تزییننه دائر اوله رق ایلك مسوده ده مندرج
 اولان فقره یه حقیقتده نه احتیاج کوز یله یلور کذات حکمت
 سمات حضرت تاجدارینك تصرف وقتاعتکار لقلری مسلم
 و مستحسن انام و عوام او اوب بوندن مقدمکی فقراتده دخی
 سبقت ایلدیکی وجهله سرای همایونجه اجرا اولنان اصلاحات
 و تصرفات سایه سنده حتی مؤخر آ پاره لر قائمه یه تحویل ایدوبده
 قوتی بر ثلث درجه سنه تزل ایلدیکی زمان یله ینه وجوده
 کتور یلان تصرفات ثمره سیله معاونت حریبه و مجروحین

عثمانیه اعانه لرینه و اما شه مهاجرینه طرف شاهانه دن کاتبلی
 معاوتلر کوسترلمشدر .

اولکی مسوده دن طی و اصلاح ایدیلان بر فقره دخی
 سرای همایونده بولنان جواری و حرم اغارینک آزادیله
 عموم ممالک شاهانه ده اسیر اخذ و اعطاسنک منعی قضیه سی
 اولوب اکر چه مسوده مذ کورده ده بو حال مغایر شرع
 شریف کبی کوسترلمش ایسه ده شرع شریفک بو بایده کی
 اقتضاسی پک چوق بحث کتوره جک برشی اولوب حقیقت
 امرده ایسه بوایش اورو پالورک جهله آمانندن اولمسیله مجرد
 اوجهته برجیله کوسترنک ایچون ایدی . حالبو که ذات
 حضرت پادشاهینک وضع ایده جکلری اداره احرارانه یه
 نسبتله بومسئله پک کوچک قالوب بو نکلہ برابر در سعادتده
 استخداام اولنان اسرانک اسارتلری دنیا نکی هیچ بر طرفنده کی
 اسارتہ مقیس اولمیه رق جواری میاننده استقراش اولنانلری
 عادتا ازدواج طرزنده بر قاعده یه تابع اولدیغنه و خدمات سآرہ یه
 تخصیص قلنازی دخی نو عما اولاد دعوی کبی بر حالده
 بولنوب هله سرای همایونده بولناسلرک نائل اولدقلری
 مسعودیت هیچ بر سعادتہ مقیس اولمق شو یله طورسون
 اسرانک کندی مملکتلرنده حکمدارلرینک بیله کورمدکلری
 بر رفاه و حضور مسعودانه یه شایه شهر یاریده نائل اولدقلرینه
 مبنی بولورک بر مضیقہ دن تخلیصلری طرزنده ازاد ایدلملری

اويله اصلاح مملکت ايچون اول باول الزم و اهم اولان
 خصوصاتدن عد اولنه مز . مصر طرفلرنده اولديغي صورتله
 اسرانك بر حال سفالت و اضطراب ايچنده بولنده قري صورتله
 كلنجه بو حال ذاتاً و قانوناً منوع ايدي . مع هذا حریت
 عمومیه نك برنجی حامیسی اولیق حیثیتیه بحق ابو الاحرار
 عنوانی الان ذات حریت سمات حضرت شهر یارینك هر
 صورتله اسارتی سو مد کلری محقق ایسه ده بزجه یایله حق
 سائر بونجه مهم اصلاحات طور رایکن مجرد اورو پایه دخی
 خوش کورنمك اوزره مملکتتمزجه ومدنیتمزجه پك چوق
 صکره یه قالان و شر عمرجه دخی جواز و عدم جوازی صورتی
 بك بیوگ بر مبا حثیه احتیاج کوسترن بو قضیه بی خط هما یونلرندن
 طی بیورمش اولمیری هر حالده پادشاهمزك دور اندیشلکرینه
 دلالت ایدن قضایا دندر .

الحاصل خط هما یون پادشاهی بزجه عمومأ یکانه بر
 مقصد سلامت جو یانه اولان قانون اساسینك دخی اس اصلیمی
 اولدیغندن قانون مصلو بك مذا کره سیله هیئت مبعوثان
 واعیانك تشکیلی مسئله لری خط شریف مذکور اوزر بنه
 رفیع بحث و مذا کره یه المنشدر که کیفیتك بوجهتی فقره آتیله ده
 کور یله جکدر .

اوچنچی فقره

استانبولده قانون اساسی مباحثی

افکار عمومییه خاک فیضنا کنه اکیلان تخم حریتک
 هیچ بر فکر برکت دارده فیض بوله میوب ده یالکز افکار
 حریت دثار حضرت عبدالحمید ثانیده پرورش بولمش اولسی
 وابتدای جلوسده نشریسوریلان خط همایون حضرت
 پادشاهی بی متضمن اولان ورق بختیارک ایشته او تخم حریتدن
 تمو ایلین ایلك ورق شوکت مدار بولنسی حقنده یوقار وکی
 فقره مزده ویرمش اولدیغمن خبرک زیاده اهمیته شایان
 بر خبردر . جلوس میمنت مانوس حضرت پادشاهی شرف
 وقوع بولدیغی کوندن برقاچ کونه قدراشیو خط شریفک
 تأخر ایلمسی اولجه دخی بلناسیبه اخطار اولندیغی اوزره بونک
 مندرجاتی ارکان دوات بیننده مختلف فیه اولسنندن ناشی
 ایدی . ذات حضرت پادشاهی بو ملک وملت بیاغی تقرب
 ایلدیکی ورطه انقراضدن قوتاروق مطلقا براداره احرارانهیه
 بر قانون اساسی به برهیت مبعوثانه منوط و متوقف اولدیغی
 اخطار یله خط همایون مذکور ی بو نلری وعده ایدر بر
 صورتده قله آلمغی فرمان بیوردقلری مالیده هیئت ارکان
 سلطنتدن بر قسملک بونده بعض مرتبه محذورلر کوره رک

راضی اولماق ایستمری استغرابه شایان کورسه یری واردره
 تحقیقات صحیحهدندر که جلو سدن صکره پادشاه نو جاهن
 افندمز حضر تلی مابین همایون سرکاتی سعید پاشایی برقاچ
 دفعه و کلادن برقاچ ذاته کوندروب خط همایون مذکورک
 اول صورتده قلمه النمی حقنده کی رأی همایونلرینی تبلیغ
 و او ابابده و کلانک دخی رأیلرینی استفسار بیور مشلردر .
 تنسیقات جدیده بی مضر کورن ارکان ایله تنسیقات مذکورده بی
 ترویج ایلیان ارکانک اصل محاکمه فکر و مطالعه لری یقین
 وقتده کله جک برشی اولوب ابتدای امرده یعنی خط همایونک
 قلمه النمی باینده ایسه مخالفت افکار او قدر امتداد ایتدی .
 نشر اولنان صورتده قلمه آلنان خط همایونی قانون اساسی
 طرف کیرانی نظامات و تنسیقات جدیده ایچون بروعد صریح
 عد ایلد کیری کبی قانون اساسی خلا فکیرانی دخی بونی ایلروده
 تأویلی قابل بروعد اولمق اوزره تلیق ایدرک اول صورتده
 یازلسنه مقاومت و معانده ایتدیلر . کذلک تحقیقات صحیحهدن
 در که بونلرک مطالعه لری خط همایونده (مجلس عمومی)
 دیه وعد ایدیلان هیئت دو نتیجه بعض ذوات مناسبه و منتخبه دن
 عبارت برشورای (خصوصی) صورتده تشکیل ایله
 بووعدی دخی برینه کتور مش صایعقدن عبارت ایدی .
 اصل قانون اساسی مباحثی خط همایون مذکورک انشارندن
 صکره اورته یه چیقیدی . همده بر صورتده چیقیدی که

سوز یا لکنز مطبوعات عالمانه انتشار ایله قالیوب عادتایا اغه قدر
 دوشدی و احادناس مخفلارینه قدر ایندی . و حالده قانون اساسی
 خلاف فکیرانی ایله طرف فکیرانندن عبارت اولان ایکی قسم اصلی
 کندیلر نجه دخی ایکیشر قسمه انقسام ایشلرایدی . خلاف کیرانک
 ایکی قسمندن بریسی اشبو قانون اساسینک مخالف شریعت بر بدعت
 اولسنی دوشونور و ایکنجیمی ایسه بونک خلاف شریعت
 بر بدعت اولدیغنی یلوب شو قدر وار که انی سیاسته مضر
 برشی کورر ایدی . طرف فکیرانک منقسم اولدیغنی ایکی قسمه
 کلنجه بونلردن بریسی قونستیتوسیون یعنی قانون اساسی
 دینلان شی طرف دولتدن و یریلور برشی اولیب ملت
 طرفندن آنور برشی اولدیغنی ایچون نظامات اساسیه سنک
 طوغریدن طوغری یه ملت طرفندن وضع ایدلسنی الترام
 ایتش ایدی . زیرا او زمانلر اورته ده کزن حوادث قانون
 اساسینک طرف دولتدن تنظیم اولنمق اوزره بواندیغنی
 مبین ایدیلر . طرف فکیرانک ایکنجیمی قسمی ایسه بزم قونستیتوسیون
 اورو پا قونستیتوسیونلرینه مقیدس اولیب طرف دولتدن
 احسان اولنمش برشی اولدیغنی ایچون نظاماتنک دخی طرف
 دولتدن تنظیمی طبیعی اولدیغنی بالتسلیم انکله قناعت
 ایدرلر ایدی .

برنجیمی و ایکنجیمی فقره لر بمرده قوانین اساسیه حتمده
 مقدمه یولو تاریخ و حقوق علملرینک دلالتی اوزرینه ایتنا

بسط ایلدیگیز معلومات ابتدا ئیه اوزرینه بوققره مزده
دخی شودرت فکری محاکمه ایتمز ایسهک بر بحثک یالکنز
مقدمه سیله بالاشتغال تیجه سنی مسکوت عنها بر ائق کبی دیگر
بر منطق سرلقده زها بولنمش اولورز .

اول امرده اوزمانلز (مشروطیت) و (اصول مشورت)
و (قانون جدید) و سایر بر چوق نام و الفاظ ایله تعبیر اولنان
قانون اساسینک شرعاً بر بدعت سینئه نظر یله کوریلوب
کورلیه چکنی دوشونهلم :

واقعا بدیهیدر که بونده دوشونه چک هیچ برشی یوقدر .
زیرا شرع شریف محمدیده خلیفه نك و احرار صنوف
مسلمینک و اهل ذمت دیه تعبیر اولنان غیر مسلم خلقک حاصلی
حکم شرع شریف التئده بولنان هر صنفک و هر کسک حقوقی
بر بر معین او اوب بوشراط ایسه ایشته مشروطیت اداره
دیمک اولدیغی بسبالی و میدانده برشیدر . « و شاورهم »
امر جابلی مصرح اولدیغی حالده ایشته حکومت اسلامی نك
اساسی اصول مشورت اولدیغی میدان بداهته چیمه مقدمه در .
زمانک تغیراته کوره احکامک تغیراتی اساس جلیله فقهییه دن
بر اس اولوبده قیاس فقها و اجاع امت و اراده خلیفه ایله
زمانک تجدیدینه نسبة مجدداً وضع اولنده چق بر حکمک بر قانون
مطاع اولسی ایله ایشته قوانین جدیده نك خلاف شرع
بر بدعت اولدیغی تحقیق ایلیور . « لاطاعه » الی آخره

قیدی شرعاً بر بیوط شرط ایسه ایسته بزده اصول مشروطیت
 بو وجهله دخی ثبوت بولیور • انجق شو حقایق شرعیه
 کرک عالم مطبوعاته و کرک مخافل خصوصیه ده معترضلرک
 نظرگاه محاکمه سنه عرض اولندقدده جمله سی بو حقایق تسلیم
 ایله برابر انلر استشاره باننده ملل غیر مسلمیه دخی مراجعتی
 استکراه ایلمکده اولدقلری جهتهله بحثک یالکز شو جهتی شایان
 ملاحظه کوراشدر •

تواریخ سلف قارشدیر یله جق اولور ایسه کوریلور که
 احکام شرع شریفه تمامیه اتباع ایلدیکی زمانلرده و محللرده
 چونکه شریعت مقدسه احدیه هر حکمی تمامیه جامع و موضع
 اولدیغندن غیر مسلملره دکل حتی مبعوثان مسلمین ایله دخی
 استشاره یه همان اصلا احتیاج کورلماش اولدیغی کبی جبار
 اولان حکمدارلرک استبداد و تجبری احکام شرعیه یی بر طرفه
 بر اقدیردیغی زمانلرده و محللرده یالکز ار باب استبدادک اوامر
 جبارانه سی حکم سوردیکی جهتهله ینه نه مسلم ونه ده غیر مسلملره
 استشاره یه لزوم کورلماشدر • انجق الک کوچک بروقه سی
 بیله بر زمان کلوبده ملت ایچون امثاله شایان بر سنت اولق
 اوزره نیجه حکم خفیه دن خالی اولیان عصر سعادت حصر
 حضرت پیغمبریده مطلقا بیک او چیوز سنه صکره ظهور ایدیه جک
 بر مسئله عظیمه نک حلنه مدار اولق اوزره غیر مسلملره دخی
 استشاره یه بر لزوم کورلدیکی کتب شریفه سیرده مسطور در

از جمله ابی سفیان هنوز شرف اسلام ایله مشرف اولدیغی
 بر زمانده غایت مهم بر حرب مجلسنه کیروب مشورته اشتراک
 ایتک ایستدیکنده اصحاب کزین حضراتی بویله بر مشرکی
 اویله مهم بر مجلسه قبول بیورماق ایستلریله ابی سفیان
 «ای معشر قریش بن امور حربیه و قوف جهتیله سزک
 اقدمکزم نیچون بنی مجلسه قبول ایتبورسکن؟» دینجه علیه
 الصلوة والسلام افدمز حضرتلری ابی سفیانی مجلسه قبول
 بیوروب اولابده اصحاب کزین رضوان الله علیهم اجمعین
 افندیلریمز حضرتانده حاصل اولان استغرابی منع و کندیلرینی
 ارشاد ایچون «شوذاتی قبولده هیچ بر بأس یوقدر بالعکس
 منفعت واردر . زیرا ویره جکی رأیلر موافق ایسه قبول
 اولنور دکل ایسه رد ایدیلور» بیورمشلدر . سنن سنیه
 پیغمبریدن عبرت آلقله مکلف ایسه کدوشونهام باقلم که هر
 هیئت مبعوثانده طریق استشاره بوندن بشقه بر شیمیدر ؟
 مشاورین غیر مسلمین دکل حتی مشاورینک مسلمینک بیله
 ویره جکلری رأیلر تامیله قبول اولنق طبعاً و منطقی اصول
 استشاره خلافنه اولوب رأی صواب هانکیسی ایسه مطلقاً
 اکثریتله انک شایان قبول کوریله جکی بدیهیدر . بو ایسه
 زمانمزه قانون اساسی و اصول مشورت حتمنده تامیله امثالله
 شایان بر قضیه جلیله در .
 کذلک کتب شریفه سیرده مسطوردر که ابتدای اسلامده بر

شهرک اطرافند خندق حفریله انی هجوم اعدادن محافظه صورتی
 عند العرب معلوم اولیوب خندق وقعه حر بیه سنده دشمنک
 کلپتندن طولانی چاره دوشونلسکه باشلانددن شو مجلس
 استشاریه ملت یهودن اولوب اسلامک سایه عدل ورافتنده
 مستظل اولان بعض کیمسدرخی ادخال ایدلمش وشهرک
 اطرافند خندق حفری بونلر طرفندن رأی وجانب سائی
 حضرت پیغمبریدن صواب کور یله رک قبول بیورلسیله
 خندقک حفرینه جمله جه بالمسارعه مطلوب حاصل ایدلمشدر.
 ایشته بو سنت سنیه حضرت پیغمبری دخی غیر مسلم اولان
 ذمیلرندده استشاره نک مشروع اتخاذ اولنه بیله ج کئی اثباته
 کافی سن سنیه دن معدود بولنمشدر .

« اکر بیلز ایسه کز اهل ذکردن صوریکز » حکم
 شریفنی حاوی اولان آیت جلیله قرآنیه نک مفهوم سامیسنده
 اهل ذکردن مراد صور یله جحق اولان اوشی ایله اشتغال
 ایدنلر دیمک اوله جغنی و بناء علیه هرشیی ار باندن صور مق
 مشروع اولدیغی کبی برتوجیهه کوره اهل کتاب یعنی یهود
 ونصارادخی اهل ذکردن معدود اولدیغی جهتله مواد مشکله نک
 انلردنده صورلمسند، بر بأس اولدیغی اشبو حکم جلیل قرآنی
 ایله ده استدلال اولنه بیلور .

حاصلی اس اساسی حکمت اوزرینه مبنی اولمق شو بیله
 طور سون بلکه حکمتک ده اس اساسی کندیسندن عبارت

بولنان شرعشريف محمدی بوسورت سلامتک خلافتہ
 اولدوقدن بشقه حتی بردولتک تملی جریت اوزرینه ابنااتک
 و بر قانون معین ولایتغیر ایله اداره اولمق صورتنی امر دخی
 ایلدیکندن بحتک بوندن زیاده تفصیلنه احتیاج کور یله مز .
 قانون اساسی به بوسورتله مخالفت ایدن ذواتک الک ایلرویه
 کید نلرندن بر یسیله عاجزانه بر بحثه کیریشلدکده شو حقایق
 معروضه وسائر استطاعت عاجزانهک کفایت ایده ییلدیکی
 شیلر کندیسنه عرض اولنوب یوروتیلان محاکماتنه مشار
 الیهک در میان ایلدیکی بر اهینک ضعفیتلری ثابت اولغله نهایت
 « بو ایشده حال اختیارده میر . یوقسه حال اضطرارده میر
 اول امرده بوراسنک تعیینی لازم کلوز . اگر حال اختیارده
 ایسهک بوقانون اساسی بی نیچون بیالم ؟ یوق حال اضطرارده
 ایسهک یالکز بوقدرینی دکل دهاز یاده سنی ده و یرمکه شرعاً
 ضروری ممانعت اوله مز . معلومکز در که شرعاً حال
 اضطرار دیمک دشمن قلنجنی کر دنمزه طیبایوب ده اگر بونی
 قبول ایتمز ایسه کز سزی قتل ایدرز دیمک درجه سنده بر
 ضرورتدر » دیمش ایدی . بوکامقابل طرف عاجزانه مدن
 عرض اولنان جوابده اول امرده سیات زمان کندیلرینه بر
 وجه مفردات عرض اولنهرق « ایشته افندم بونلرک جله سی
 خلافتشرعشريف دکلیدرلر؟ بوسیات دوام ایدر ایسه دولت علیه
 و اندن صکره تکمیل ملت اسلامیه ایچون محو اولمق مقرر دکلیدر؟

بوحالده فرض ایده‌لم که مشروع اولدیغنه عنادیکز دکل ایسه
 انصافکزه شبهه‌سی قلمیان قانون اساسی غیر مشروع ایمش .
 ایشته زمانک بزم ایچون قلمچنی بوغاز مزه طیامش اولان دشمنی
 شو سیأتدر . بناء علیه سیأت زمانه‌یه مقابل بنده کز کندیمیزی
 حال اضطرارده کور مکده ایم . بوندنده قطع نظر احوال
 سیاسیة مزه و دولتله اولان معامله دیپلوماتیه‌یه مزه سرزدخی
 الک زیاده و اقف اولانلردنسکز کور بیورسکز که بتون دولتله
 بویله برجدی اصلاحاتی بزه جبراً و قهراً یابدیرمق ایچون
 اتفاق اوزره درلر . اکر قلمچی تا کردمززه طیاملرینه قدر
 ثبات ایده‌جک اولور ایسه کز اوحالده اصلاحات مذکوزیه
 ویرمکه کردمیزی قورتاره بیلورمیز ؟ بناء علیه ملتزمی دیمیزی
 دولتزمی سو بیور ایسه‌ک شو حالمزده دخی کندیمیزی حال
 اضطرارده کور ملیز نه قدر تدنی ایتمش اولسه‌ق قوانین
 اساسیه‌احرارانه بزی ترفیع ایده بیلور « دیدیم . ارباب
 انصافدن ایمشله کشو معروضات عاجزانه‌ینی قبول و تصویب
 بیوردیلر . [*]

قانون اساسی بی خلاف شرع شریف کوردکاری ایچون

(*) صدھزاران تأسف که مؤخرأحال اضطرار و قوعاتی یالکز لکه دن
 کورنلر ایچون دکل کلوب قلمچنی بوغاز مزه قوبدقدن صکرده کوره‌یه جک
 اولانلر ایچون بیلله کسندیسنی کوسترمشدر . اکر بزم کوردیکمز حال
 اضطرار بزدن دها اون سنه مقدم کورلمش اولسه ایدی البته بک بیوک
 برمنفعت حصوله کلور ایدی . شو مقایسه ایکنجی سنه جلوسه مخصوص
 اولان قسمده ابضاح اولنه جقدر .

تصویب ایتمیا نردن یا لکز مباحثه ایله اشتغال ایلیوبده اولباده
 افکار نامی اخلاصه دخی چالیشان بعض علماشو حرکات
 مضره لرندن منع ایلمک ایچون موقه بجر سفید جزیره لرینه
 تبعید ایلمش لر در بونلر حقمنده نشر اولنان اعلان رسمیلر ده
 [۱۲] صورت حرکت لری غایت شدتلی بر لسان ایله تعبیر
 اولمش ایسه ده قانون اساسینک هنوز تعین و تحقیق ایتماش
 اولدیغی بر زمانده بونک خلا فکیر انسه خائن نظر یله باقغه
 لزوم کور یله میه جکندن اعلانات مذ کوره ده استعمال اولنان
 لسان شدتی فوق العاده بر حال کبی تلقی ایده جکر ینی قارئین
 کرام حضر اتنک مرو ت لردن بکلرز . حتی هیئت علمای کرام
 طرفیان بو نلرک تبعاعدن طولایی تشکراتی حاوی حضور
 همایونه تقدیم اولنان عریضه لرک [۱۳] روشی دخی الیوم
 ارباب مرو تی انلری بر نظر تعدیل ایله قرأته تشویق ایلر دیه
 اعتقاد ایلرز . بونلر تاریخ صحیفه سنده دخی بالاده عرض
 اولنان صورتله اسکات ایلد کدن صکره نوبت کلام قانون
 اساسی بی سیاست مضر کور نلره کلور . بونلرک اعتقاد نیجه
 قانون اساسی اولاق حقوق حضرت پادشاهی بی تحدید ایلر
 ایمش ثانیاً دهانیجه نیجه محاذیری مستلزم ایمش .

دها نیجه نیجه محاذیری مستلزم اولق او قسدره بهم بر
 لقر دیدر که « نیجه نیجه » دیه تحت ابهامده پراقیلان شیلر
 اور تهیه قونلبد کدن صکره بحثه شایان هیچ بر دکر لری

اوله من . بر قانون اساسینک حقوق حضرت پادشاهی بی
تصدید ایده چکی قضیه سنه کلنجیه مدققین ارباب
سیاست بوکامادتا استغراب ایدرلر . « حقوق پادشاهی »
لفظیله تعبیر اولنان حقوق اکر دولت و ملت ایچون مضر
شیلر ایسه انلری مقام جلیل پادشاهیله بولنان ذات شریفک
کندیسی دخی قبول ایتمک طبیعیدر . زیرا ذات همابونلرینک
شعشعه شوکتی دولت و ملتک مسعودیت و ترقیسی ایله درجه
کماله واصل اوله جنجی درکار اولوب بونلر ایچون مضر اولان
چهر استبدادکارانه ایسه کندی مهر منیر شوکتی سحاب تدنی
و تأخر ایله ستر ایدر و معاذالله تعالی اول صورت جبارانه نیک
دوامیله بتون بتون منخسف ایلمک دخی پک مستبعد دکلدردر .
حقوق حضرت پادشاهی دولت و ملت ایچون نافع ایسه لر
چونکه قانون اساسیدن مقصد اصلی دفع مضرات و جمع
منافع اوله جنجی جهتله حتم وق مذکور ه نیک کافه سی قانون
اساسی یه درج اولندقدن صکره حقوق پادشاهی تصدیق
ایدلمش اولمز تأیید و تأمین ایدلمش اولور . بو بحثک اثباتی
اولدن کچدیکی ایچون تکرارینه حاجت کوره میز . یالکز
شونی علاوه ایده لم که بر حکمدار کندی منفعت مخصوصه سنی
ملتک منفعت عمومیله سننده ار ایوب بوله جق قدر حیثیلی اولور
ایسه حکمدار حریت شعار یمز شوکتلو غازی عبدالحمید ثانی
اوندمن حضرتلری کچی او حکمدار قانون اساسی بی کندیسی

ایستتر • بویله اولمیوبده او حکمدار کندیسنی یالکرملتنک
 دکل حتی نوع بشرک دخی خارجندهور بوینته قریب بر موقع
 تجبر وتکبرده بولور ایسه فردوس آشیان عبدالعزیز خان کبی
 قانون اساسی و یرمک شویله طورسون حریت لفظنی کله کفر
 کبی تلقی ایدرک انی تقدیس ایله تلفظه چالیشانلری ده محو
 ایتمک چالیشور •

منافع مخصوصه شی منافع عمومیۀ ملته متحد بولنان بر
 پادشاهله برده کندی هوسات جبارانه سنه منهنک اولان مستبد
 حقنده سعدی کامل و حکیمک شو کفته سنی سمع قبول ایله
 دیکر ایسه کینه مطلوبمز اولان حقیقتیه واصل اولمش
 اولورز •

کفته سعدی

- (پادشاهی کور وادارد ستم برز بردست)
- (دوست دارش روز سختی دشمن زور آورست)
- (بارعیت صلح کن وز جنک خصم ایمن نشین)
- (زانکه شاهنشاہ عادلار رعیت لشکرست)

ایشته برماکتده یشامق و جلۀ عثمانلی بولمق حسبیلہ
 دوستدارمز اولملری لازم کلان ووقتیله دوستدار اولدقلری
 تاریخچه مثبت اولدیغی قسم اولزک مقدمه اولاسنده
 کوسـتریلان روم ابلی اھالیسنک مؤخرأ دشمن زور آور
 کورملری بردور استبداده حاصل اولهرقینه او دورده باش

کوستر مش بلیه عظمادر که صکره دن اله الدیغمز بونجه
اصلاحات دخی بوفنالغی اصلاح ایچون کچ قالمشدر .
ذاتاً طبیعت مصلحتک الزام و اسکات ایدرک مطلوبی
حاصل ایلمش اولدیغی قانون اساسی خلافکیرانی صحیفه تاربخده
دخی شو صورتله الزام ایلدکن صکره نو بت بحث قانون
اساسی طرفکیراننه کلور . بونلرک منقسم اولدققری ایکی
قسمدن برنجیسی اولجه دخی خبر و یرمش اولدیغمز وجهله
« قانون اساسی بی بردولت و یرمزانی برملت الور » دعواسنده
بولنان افکار مفرطه اربایدرد . بر اجنبی لساننه و اورو یا
تاریخیله امور سیاسی سینه واقف اولانلر بیلورلر که بونلرک
اساس فکری فرانسزجه او ابابده ضرب مثل حکمی آلمش
اولان بر لقر دینک عیناً ترجمه سی دیمکدر . محرر عاجزک
مدت منفیت هنکاهنده ایدیلان تشویق اوزرینه بنا و تنظیمه
باشلانیلان بر مکتبک اکیلی ایچون ردوسه ایکنجی دفعه اوله رق
اختیارمله وقوع عزیزتمده افکار مفرطه اربانک شود دعواسی
کرک عالم مطبوعانده و کرک محافل خصوصینه ده میدان
انتشار و مباحثه قونلمسی اوزرینه چونکه عاجزلی دخی
اوزمانه قدر قانون اساسی طرفکیرانندن بولنش اولدیغمز
جهتله قونداشم جودت مسئله نک شو جهتده بنم افکارم
نه دن عبارت اولدیغی اده تفسیر و استیضاح ایلمش ایدی .
اکا جواباً ۲۷ رمضان سنه ۲۹۳ تاریخیه یازدیغمز و اتحاد

عزته سنك ۸۰ نومرولو و ۱۲ شوال سنه ۲۹۳ تاريخلو
 نسخنه سنه درج ايتديديكم مکتوب مخصوص عاجزانه م
 افكار مفرطه ار بانك نظامات اساسيه طرف ملتن تنظيم
 اولنمسي لزومنه ذاتر درميان ايلدكلري مباحث ايچون جواب
 كافي اولديغي جهته مکتوبك عينا بر صـورتني [۱۴]
 رقبيله بوقسمك آثار متممدهسي جهته درج ايتكمي لازم
 كوردم .

مع هذا بوراده مکتوب مذکور مندرجاتي اوزرينه شو
 قدر جـق ايضاحات علاوه ايتكم هر حالده لازمدر كه :
 واقعا اورو پانك هر طرفنده قانون اساسي دينلان برات نجات
 حریت دولتر طرفندن و يرليوب ملتر طرفندن آلمش ايسه ده
 بو صورت يالکز اورو ياده دكل بتون دنياده جدا و حقیقه
 شوكتلو عبدالحميد ثانی افندمز - حضرتلری کبی حریت پرور بر
 پادشاه دها کلامش اولسنندن بشقه هيچ بر شيدن نشأت
 ايتامشدر . اورو پا حکمدارلری مياننده بر چوقلرينك مورخ
 مخصوصلری اولوب بامر مخصوص انلره يازدير دقلری تاريخلر
 ايله برده ذات شوكتسمات حضرت عبدالحميد ثانیك باراده
 سنیه قوللرينه يازدير دقلری شو تاريخ موازنه اولنور و انلرك
 تاريخلرنده فکر استبداد و تجبرنه قدر التزام ايدلمش اولسننه
 مقابل برده بوتاريخله فکر استبدادك ردی ايچون صرف
 ايدیلان قوتك حریت عمومیة بشریه بی التزام طرفنده دخی

عینیلہ صرف ایدلمش اولدیغنه دقت بیور یلور ایسه پادشاهلر
 و حکمدارلر ایچنه بده حضرت عبدالحمید حریندورورک موقع
 مستثنای عال العالی هر نظرده درحال تعین ایدر . چونکه
 بوتار یخده با اراده سنیه تعین اولنان صورت احرارانه دن
 بشقه هیچ برشیئه تطبیق حرکت ایتمدیگمی دنیا و آخرتده
 عالین و رب العالمین حضورنده عرض و آیان ایتمکدن اصلاً
 چکنام .

بونجه اقران و امثال میاننده شو یله برتاریخی قله المی
 ایچون انتخاب بیورلمش اولمقلغم بو بنده احقر ایچون یک بیوک
 بر شرف و امتیاز اولدیغنی تقدیر ایلمش ایسه مده ذاتاً مدار
 انتخاب و رجحان اوله رق مالک اولدیغم برشی وار ایسه اوده
 اوزمک طوغر یلغندن بشقه هیچ برشی اوله میه جغندن شو
 طوغر یلغنی محافظه یه بر مجبوریت صحیحه ایله مجبورم . بو
 دعوام ایسه هنوز بوتاریخی یازمغه مأمور اولدیغم و حتی بر
 کون اولوبده بو یله بر مأموریته انتخاب اولمق شرفنه نائلیمتی
 دخی خاطر و خیالدن بیله کچورمدیکم بر زمانده و باخصوص
 هنوز قانون اساسینکده نشر اولنماش اولدیغنی بروقتده خلاصه
 افکارم اولمق اوزره یازدیغم مکتوبده « مادام که قانون اساسیمیز
 طرف دولتدن بر عنایت مخصوصه اولمق اوزره احستان
 بیوریلیور بونک نظاماتکده تنظیمی او طرفدن بکله مک
 لازمدر بز اورو پانک افکار مفرطه اربانه قیاس ایدیله میر »

سوزینی گندیم کبی قانون اساسی طرفدار لرینه سو یلیه رک حتی
 اوزمانه قدر بونلر ایکی قسمة منقسم اولیوب جسم واحددن
 عبارت اوله رق فکر لری دخی قانون مذکور ی بتون بتون
 ملی بر قانون صورته قویمغی ترجیح ایلدیکی حالدیه بو اتحادی
 افکار عاجزانه مله ایکی به تقسیم ایتش اولمقلغم ایله ثابتدر که
 ارتقیه کونکی کونده شو فکر مک ریایه و مداهنه یه حل
 ایلمسته اصلا امکان اوله من .

ابوالحرار شهر یار فاروق شعار و حکمدار خریدتار
 شوکتلو افندمن حضرتنری ذات همایون ملوکانه لرینی بر
 پادشاه مستبد یرینه قویه رق احسان کرده لری اولان قانون
 اساسی ی ویرمک ایچون کندیلرنده هیچ بر مجبوریت
 کور مامش لر ایدی که حتی انک قوانین متفرعه سنی تنظیم ایشنی
 دخی بو مجبوریتی کوسترنلره حواله اینسونلر . جمله من حر
 دکلیز ؟ احرارانه دوشونه لم . افکار مفرطه اربابنک اشبو تنظیم
 قوانین اساسیه حقنی ده ملت ایچون استحصال مباخشه لرنده
 حق لری نصل تسلیم اولنه یلور که انقلاب مسعودیمزک و قوعی
 کیجه سنده ملتک خبری بیله اولیوب انی هیئت ارکان دوات ایقاع
 ایش ایدی . صبا حله برابر آیلان طو پلر کیفیت تحولی عالمه
 اعلان ایلدک لری زمان خلق بونک نه اولدیغنی بر برندن سؤال
 ایش لر ایدی . واقعا افکار عمومی سه نک بو کیفیتیه در حال
 تصویب ایتک کبی کوستر دک لری حریت پرور ایکی دخی

تقدیر ایتمک قدر ناشناسله قدر . انجق اثبات ایتمک ایسته .
 دیکمز شی بو دکدر . مادامکه بو انقلاب هیئت دولتجه
 هم ده جهانی جیرتده براقه جق بر صورت آسایش پروری
 ایله وقوعه کلدی نظامات اساسیه سنک تنظیمی دعواسنده
 افکار مفرطه اربانک جقمز اولدقلرینی عرض و آتیمان
 ایتمک ایستیورز . بوندن صکره شونی ده محاکمه عمومیه
 عرض ایتمک ایستیورز که عبدالعزیز خان حضرتلرینک
 فراغتلیله سلطان مراد خان حضرتلرینک دور سلطنتلری
 حللول ایلمدیکی زمان هیئت ارکان دولتجه ایدیلان استشاره لر
 دخی مقصد اصلی بی استمهصال ایده میهرک ارتق قانون
 اساسیدن بتون بتون امیدلر کسلس ایدی . ذات شاهانه لرینی
 بر پادشاه مستبد یرینه قویمدقلرینی خبر و یردیکمز سلطان
 عبدالحمید خان افندمز حضرتلری ایسه جلوس همایونلریله
 برابر کندیلرینی حریت جو اولان ملتک هیئت عمومیه سنه
 بدل بر موقع مخصوص و معینه قویهرق او حالده قانون اساسی بی
 هم طاب و هم ده امر بیور مقده یعنی « مادام که بن ملتدم
 ملتیم نامنه دولتمدن بر قانون اساسی ایسترم . » و مادام که بودولتک
 رئیس و پادشاهی یم ملتیم نامنه ایستمدیکم شیتمک اعطاسنی ده
 امر ایدرم » حکمنی هر حال و کارلریله تکرار ایلمکده ایدیلمز .
 بو نقطه هم پک مهم و هم ده تاریخده و کتب سیاسییه ده
 امثالی ناموجود بر نقطه اولدیغی ایچون قائلریمزک افکارینی

رشدی پاشا طرفندن خاکیای شاهانه به بانذکرهٔ مخصوصهٔ
 عرض اولمش ایدی . فقط افکار و آمال همایون بهمه حال
 حریت و قانون اساسی جهتهنده اولغله بوتدکره اوزرینه
 ۱۱ رمضان تاریخیله یازیلان ارادهٔ سنیهده ولایات ایچون
 دخی برطاقم اصلاحاتی تجدیداً یا عمق مطلوب و ملتزم اولقله
 برابر بو اصلاحاتک دخی اس اساسی مسؤلیت و کلایی ده
 تعیین ایده جنک بر قانون اساسی و تنظیمات جدیده وضعی قضیه
 سی اولدیغی « مرکز حکومت سنیه ده بر مجلس عمومینک
 تشکیلیله بونک وظائف داخلیه سی و ادارهٔ عمومیهٔ دولت ایچون
 وضع اولنه جنق نظامات جدیدیه و خصوصاً وکلا و مأمورین
 ایچون انحادی مطلوب اولان قاعدهٔ مسؤلیته دایر مکمل بر
 قانون اساسی تنظیم اولنق لازم کله جکنندن اشبو قوانین
 جدیدیه بی احکام مقدسهٔ شرع شریف ایله تطبیق و تألیفه
 مقتدر علمدان و سایر دولتمنده نک ادارهٔ عمومیهٔ نجه
 مرعی اولان قواعدک تغیرلی نافع و اخلاق و عادات مملکته
 موافق و شرعاً قبول و اختیارلی مضرت و وظائفدن سالم ایسه
 انلری تمیز و تعیینه مقتدر و اعتماد عمرمی به مظهر مأمورین
 ملکیه دن مرکب اولنق اوزه بر قومسیون تشکیلیله انک
 معرفتیه قلله اننه جنق قانون اساسی لایحهٔ سی مجلس وکلاده
 دخی تدقیق اولنهرق نتیجه سنک کذلک استیذان ایدلمسی متعلق
 پور ییلان ارادهٔ سنیهٔ تاجداری منطوق منیفندندر « عبارده سیله

هیئت و کلاهی فحماه تبلیغ او اتمش و شو اراده سنیه اوزرینه
 مجلس مخصوص عقدیله مدحت پاشا ریاستی التذده اوله رقی بکرمی
 قدر ار باب و قوفدن مرکب بر قومیسسیون مخصوص عقد
 اوله رقی قانون اساسی بی مذاکره ایتمسه قرار ویرلدی .
 کرک مجلس رسمیه و مخالف خصوصیه ده و کرک
 مطبوعات عالنده اشبو قانون اساسی بحثلری بر صورت
 غریبه ده مذاکره اوله نورایدی که بوکاشاشماق الیدن کلز . دیه
 بیلورز که بحثلرک اولنده سکرزی قوانین اساسیه حقیقتک نه دیمک
 اولدیغنی بیلمد کلری حالده یالکز کندی افکار ذاتیه و اوهم
 شخصیه لری اوزرینه بحث ایدرلر ایدی . بناء علیه بونی
 ایستیانلرکده ایستیمانلرکده جمله سی طلب و ردلرینی همان
 علی العمیا ترویج ایلرلر ایدی . حتی ال صکره مدحت پاشانک
 قانون اساسی لایحه سی اولوق اوزره مابین هما یونه عرض ایلدیکی
 لایحه نک بر قانون اساسی به مشابهتی بیله اولدیغنی یقینده
 کور یله جکدر .

الک زیاده اهمیت ویر یله جک شی شودر که بحثک اول
 صورتله غایت مغلق برحاله کیرمش اولسی بیاغی افکار شاهانه
 ایچون دخی بر مدار مخصوص مشغولیت اولسنی ایجاب
 ایلش ایدی . زیرا خار جده جریان ایلیمان مباحثک بعض
 صورتلری بو ایشده هر کیمی اولسه توخیش ایده بیله جک قدر
 غریب و فقط حسب الجهاله و علی العمیا غریب اولدیغنی کپی

نظر التفات همایونه قانون اساسینک خلافتی التزام ایله مظهر
 اوله بیلکی دوشونان بعض هوسکارلر دخی عریضه
 مخصوصه لاله لایق طبع بو قانون اساسینک حقوق مشروعه
 خلافتیناهی بی اخلال ایده جکندن بختله بو کارضا کوسر تلاماسنی
 ذات شوکت سمات حضرت پادشاهی به عرض ایدر لایدی .
 اشبو معروضات میاننده او قدر عجیب و غریب شیلر واردر که
 انسان صحیحاً استغراب ایلر . قانون اساسی علیهنده اولمق
 اوزره کرک خاکپای شاهانه به تقدیم اولنان لایحه لردن و کرک
 انظار عامه به قونیلان خفی و مطبوع اوراقدن بعضلری برر
 نمونه اولمق اوزره [۱۵] رقیله آثار متممه قسمته درج ایدلدی .
 حتی اوزمانه قدر اوج گاه سر بستینک اک یوکسک
 طبقه لردن بالا پرواز اولان و مجرد بو قدر حریت پرور
 اولمردن طولانی التفات مخصوص حضرت تاجداری به
 دخی مظهر اولمش بولنان کمال بکک خاکپای شاهانه به تقدیم
 ایلیه رک بوتاریخی قلمه الموق امرنده مطالعه کذارم اولان
 آثار میاننده کوردیکم عریضه لرنده دخی قانون اساسینک
 حقوق جلیله خلافتیناهی به طوقنده حق بر خیلی جهتلری
 اولدیغی عرض ایداش و مکاتیب مذکور هک بر یسننده شو
 « ۰۰۰۰۰ بوندن بشقه پاییلان نظام اساسی به مجلس و کلاده
 اجرا اولنان تعدیللر دقت مخصوصه شاهانه لرنه شایسته در .
 چونکه هرشیدن زیاده حقوق سنیه شهنشاهی لرنه طوق قلیور »

عبارت سی بر نمونه اولوق اوزره بورایه قید ایدلشدز .
 « یاییلان » نظام اساسی مدحت پاشا طرفندن تقدیم اولنان
 و [۱۶] رقیله آثار ممتعه قسمته درج ایدیلان لایحه اوزرینه
 اجرا اولنان مذاکرات اولوب بولایحه ده مجلس معوضان تعیین
 ایدلدیکی حانده اکا مقابل برده هیئت اعیان تعیینی لازم کلور
 ایکن تعیین ایدلماش اولوق و حقوق عمومی عثمانیه به دائر
 درج ایدیلان شیلر غیر کافی اولدیغی کبی حقوق پادشاهی به
 دائر درج اولنانلردخی هم غیر کافی هم ده غیر واضح بولمق
 و محاکم و ولایات و مالیه حقنده عاداتا هیچ برشی سویلنماک
 کبی بالوجوه نقصانلر اولدیغندن و مابین هی ایون سرکاتبی
 سعید پاشا طرفندن فرانسه حکومتک درجه سر بستیزی سوز
 کوتور میان قانون اساسیسی اوزرینه بالت تنظیم خا کپای شاهانه به
 تقدیم اولنهرق تار یخجه بر نمونه اولوق اوزره [۱۷] رقیله آثار ممتعه
 قسمته درج ایدیلان لایحه ده ایسه قانون اساسی ایچون لازم کلان
 تمامیت مکمللاً موجود بولندیغندن مطلوب اولان قانون
 اساسینک تمامیت و مکملیتندن بشقه هیچ برشی دوشونمیان
 پادشاه حریت پرور افندمن حضر تلری بونمونه بی نظر
 اهمیت آلمش و قانون اساسی بی مدحت پاشا لایحه سی و مقتضای
 شرع شریف اوزره آمامه مأمور اولان سالف الذکر
 مجلس مخصوصه حواله بیورمش ایدیلر . ایشته بوضورتله
 اولنان تعدیلاتک کافه سی حریت عمومی بی تحدید دکلی

برقات دها توسیع ایدہ جکی مدحت پاشا و سعید پاشا لایتحہ لہ
 بردہ اصل قانون اساسی عثمانی بی تطبیقہ دن اکلاشیلہ جق
 ایکن بوتعدیلاتی کمال بک افندی کبی عامہ نک الیز یادہ حریت
 پرست طانیہ یعنی بر ذاتک بکنامسی و باخصوص «هرشیدن»
 یعنی نیجہ مضرات بینہایہ دن بشقہ «حقوق شهنشاهیہ» دخی
 طوقہ جغنی عرض ایتسی استغراب اولنور . باخصوص کہ
 مظهر اولدیغی التفات پادشاهیہ نک سبب اصلیبی خلافندہ
 اولدیغی ایچون استغراب اولنور .

نظر هما یونده لزوم و وجوبی محقق اولان قانون اساسی بی
 تہلکہ لی کوسترمک ایچون هر طرفدن وقوعبولان معروضاتک
 نزد حقایق وفد عبد الحمید خانیدہ البتہ تأثیرسنز قالہ جغنی
 درکار اولوب بویابده باش کاتب سعید پاشانک معروضات
 خلافکیرانه یہ مقابل بر قانون اساسینک البتہ حقوق مقدسہ
 پادشاهی ایچون نافع و مفید اولہ جغنی اعتقاد و تأمینانندہ
 ثبات کوسترملری الحق تمسین قلندہ جق بر متانتدر . زیرا سائر
 بنسد کان توجهات ولی النعمتہ مظهریتی بو حقیقتی بر عکس
 کوستر مکدہ آرادقلمی حالندہ مشار الیہک بالعکس حقیقتی
 حقیقت طرزندہ عرض ایتک موافق ذمت صداقت اولدیغی
 افکار سلامتندہ ثبات و متانت کوسترملری خلیجہ مشکل
 برشی ایدی . اگر اصل حریت پرورلک اصل قانون اساسی
 طر فکیرلکی شوکت ماب افندمن حضر تلمندہ اولسه ایدی

مشارالیه ایچون شو نقطه صد اقلنده ثباتلندن طولای احتمالکه
 التفات همایوندن مهجوریت کبی بر تملکه دخی بدیهی ایدی .
 ایشته بویجه مشکلات ایچنده اعلان ایدیلان صورتله
 تنظیم اولنان قانون اساسی قلمه الذوب بتد کدن صکره خاکپای
 شاهانه یه لیدی العرض اکر چه اس انقلاب و تجدیدیمز اواق
 اوزره قانون مذکورک درجه کفایتی نزد همایون ملو کانه ده
 تقدیر بیوراش ایسه ده قانون مذکورک سیاسته مضرتی
 کوستمک ایستیانلرک دخی افکارینی آلمق ایچون بونک نرهمی
 حقوق سلطنته طوقنور ایسه تصحیح ایدلسنی اوته دنبری
 قانون اساسینک حقوق مقدسه سلطنت سنیه یه طوقنه جغندن
 بحثله اعتراضات واقعه یی اونقطه یه حصر ایلیمان بعض ذوات
 فحماه اراده وفرمان بیورمشلرایدی . حالبو که مباحثات
 مدیده وطویله نک غایتنده و باخصوص افکار همایونک
 مطلقا قانون اساسی طرفنده اولدیغی ارتق هیج برشیه مقاومتی
 قابل اوله میان ثبات شاهانه ایله ثابت اولدقده بونلرک دخی
 صوک اعتقادی یالکز حقوق سنیه یه طوقنه جغنی بحشدن
 عبارت اولسلیله و حقوق حضرت پادشاهی بی او یله بر قانون
 ایله تعیین و تحدید اینک جهتی ادب عبودیتهمغایر کورلسیله
 قانون اساسینک یالکز او فصلنک طی ایدلسی رأی اولنمش
 ایسه ده بوندن مقدم دخی اثبات ایدلدیکی وجهله بر قانون
 اساسی بر پادشاهک حقوقنی تعیین و تحدید دکل تأمین و تأیید

ایده جکندن و شو حالدیه بو تأمین و تأییدی تصویب اینامکده حکمدار ایچون هیچ بر کونه حقوق طائیماش اولاق کبی دها بشقه بر غزابت میدانه چیقہ جفندن اشبو رأی ارباشک ملاحظه لری نفس الامرہ موافق اولدیغی کبی حقوق مقدسه شاهانه نك قانون اساسیہ مندرج و مسطور اولسی بانوجوه نافع اوله جغی یعنی اوتہ دنبری صورت محاکمه عاجزانه مزه کوزه حقوق مقدسه پادشاهی نك یا لکز افکارده محفوظ اولسندن ز یاده بویله بر قانون اساسی ایله عموم ملتک ذمت تعهدنده محفوظ بولمسنک انفع و اهم کور یله جکی صورتندن عبارت بولنان بر حقیقت مقابلده ملاحظه مذ کوره دخی عاجز قالمش و بناء علیه قانون اساسی مذ کورک اول صورتله حقوق حضرت پادشاهی قسمی دخی داخل بولندیغی حالده نشری خصوصینه باخط همایون اراده سنیہ و قطعیہ جناب شهزیاری متعلق و شرف صدور بیوراشدر .

بورایه قدر و یردی کمز خبر لک کافه سی حقایق محضه دن بشقه هیچ بر شی اولدیغی هر کونه آثار مثبتہ و قیود رسمیه تصدیق ایلیه جکی جهتله بواحوال ایچنده قانون اساسی به وجود و یرن شی اولبایده افکار ثابتہ خلافت پناھیدن بشقه هیچ بر شی اولدیغی هر محاکمه و مقایسه ایله ثابت اولور .

خارجدن ای دیلان مباحث ایسه یا لکز ایشی اشکال و آیلرجه تأخیر ایتمش اولمقبدن بشقه بر تأثیر حاصل ایلیه مامشدر .

فقط تأسف اول نور که بوتأثیر پک بیوک ویک فنا برتأثیر ایدی .
 ز بر اشوق وجه محار به حاضره نك دول مفخمه نظر نده دخی
 مجاز کور بستی ایجاب ایلیان سبب ظاهری سلطنت سنیہ عثمانیہ نك
 اصلاحات پرور اولما سندن عبارت بولنوب قانون اساسینك
 سلطان مراد زمانده عموم ایچون بر مداز یأس اولسنده
 بالانضمام دور جلیل عبدالحمید ثانیده دخی بوقدر تأخراته
 دوچار ایدلسی و بناء علیه روسیه طرفگیری اولان بالعموم
 اوروپا مطبوعاتنك نیجه مؤخذاته کیرشمسی اورو پانك دخی
 اصلاحات، خصوصنده امیدینی کسمش ایدی .

قانون اساسینك اصلاحات مقصدی اوزر یتہ در سعادتده تشکل
 ایش اولاقونفرانس شدتنی بتون بتون آزالته جق کبی بزحان کوستره
 جکی امید اولندیغی حالده قونفرانسه بوکا اصلاحیه میت ویرلماش
 اولسی خصوصنده شو تاخرات ومشکلاتنك دخی پک بیوک بر
 دخلی اولدیغی انکار اولنه من . قانون اساسی ایلہ قونفرانس
 اراسنده کی نسبت ایلروده محل مخصوصنده موضحاً بیان
 اولنه جقدر .

در دنجی قمره

قانون اساسینك اعلانیله تفرعات سائرسی

قانون اساسی تنظیم و تمیم ایدیلوبده ارتق اعلان ایدلسی

لازم کلد کده صدر زمان رشدي پاشا حضرتلری شينخوخت
 حاللری مناسبتيه استراحت وجوده لزوم کور مکده بولند قلرندن
 عفولری ايچون عرض ايلد کلری اس-ترحام مقبول شهر يار
 جريت شعار اوله رق مسند جليل صدارت مدحت پاشايه
 توجه بيورلمش ايدى . قانون اساسى مقصدىنى عموم خلقك
 سرمايه اشتغال اتخاذا ايلدند کلری بر اهميتلى زمانده بر طاقم
 دخى مالمز معنا سر کفت و کولر ار بابى نادر اوليوب بونلر
 صدارتجه وقوعه کلان شو تبدلى کوي او زمانه قدر قانون
 اساسى مقصدى اوزرينه افکار خلا فکيرانه ده بولند قلرندن
 طولايى رشدي پاشا حقنده تناقضى توجهات شهر يارى کي
 بر شينه جل ايتك دخى ايستمشلر ايدى . اخيرا صدر مشار
 اليه هديه بيور يلان مجوه رلى بر مهر کيسه سنى دخى وقوع
 تبدلده مهر همايون ايله برابر رشدي پاشانك خاکپايى همايونه
 تقديم ايتدى اوزرينه الك کوچك بر حرکت همايونلری بيله دولت
 و ملت ايچون الك بيوك بر ارشاد مقامنه قائم اولان شهر يار دقيقه
 انديش افندمز حضرتلری مذکور کيسه يى ينه محمد رشدي
 پاشايه اعاده و بونك ذاتلرينه مخصوص بر يادگار پادشاهى
 اولديغنى افاده ايله حققرنده توجهات همايونك بقا و دوامنى
 تأمين بيورمش اوللريله ار باب کفت و کونك سرمايه لری
 دخى اول صورتله رواجدن دوشورلمشدر . فى الواقع
 رشدي پاشا قانون اساسينك اعلانه قدر اولاپده بر فکر

خلافگیرانه ده بولنش اولمشدن طولایبی مؤاخذیه شایان
 کورلما لیدر . زیرا موقع استشاریه عرض اولنان بر مسئله ده
 هر کسک دوشوندیکی کبی سوز سولسی دکل دوشوندیکنک
 غیر یسینی سولسی شایان مؤاخذیه و بلکه سزوار عتایدر .
 قانون اساسینک با اراده سینه اعلانندن صکره ایسه احکام
 منیفه سنه حرفی حرفه اطاعت جمله یه بورج اولدیغی کبی
 حین استشاریه خلافی التزام ایلبانلر ایچون دخی بورج
 اولمشدر . حتی قانون اساسی یه حین مباحشه ده مناظره
 طریقله اعتراضدن ماعدا بونی فعلاً و ماده دخی منع ایچون
 بعض تشبثانده بولغری اوزرینه در سعادتدن تبعید ایلدلکرینی
 بوندن مقدم ثبت صحیفه بیان ایلمش اولدیغمز بعض علما دخی
 قانون اساسینک اعلانندن صکره عفو و اطلاق بیور یله رقینه
 در سعادتیه جلب اولمشدر . زیرا مقصد حاصل اولوبده
 قانون مذکور الی ماشاالله جهان مطاع اولق اوزره تقنین
 ایداد کد نصکره بونک هنوز موجود اولدیغی زمانلرده خلافی
 التزام ایدنلر ایچون بونک بولنه میه جنی طبیعیدر .
 مسند جلیل صدارت مدحت پاشایه احاله و توجیه
 بیورلدقد نصکره همان قانون اساسینک اوازم نشر و اعلانی
 تهیه ایلدلکه باشلاندى . نهایت ۱۲۹۳ سنه هجریه سی
 ذی الحجه الشریفه سنک یدنجی و ۱۲۹۲ سنه رومیه سی
 کانون اولنسک اون ایکنجی جمعه ایرتسی کونی مسعودیت

عثمانيهٔ عثمانیهٔ نك اعلانه قرار ویرادی . بوکون دیگر
 جهته ترسانهٔ عامر ده کائن دیوانخانه ده مسائل موجوده یه
 بین الدول بر صورت ویرمک اوزره دول معظمه مرخصلرندن
 مرکب اولان قونفرانس دخی کشاد ایدیشیدی . شرف
 تسطیر بوریلان خط همایونی قرائت ایچون باب عالی میدانده
 حنیکار دأره سی اوکنده عثمانلی بایراقلرله مزین برکرسه
 مخصوص ترتیب اولندی . اوکون بر یانندن غایت شدتلی
 یاغمور یاغمتمده بولندیغی خالده دیگر طرفدن معزول و منصوب
 بالمله وکلای فحام و علمای اعلام ورجال و امر او سارذوات
 کرام واهالیدن دخی نیجه بیک افراد سر که جی اسکله سندن
 باب عالی یه وارنجیه قدر بیوک جاده بی حنجما حنج طولدیرمش
 بولندقلری کبی باب عالی میداننده دخی یاغمورک برقطره سی کرچکدن
 یره دوشیمه چک قدر تجمع ایلیان غلبه لک خط همایون و قانون
 اساسی حضرت پادشاهی نك شرفورودینه منتظر ایدیلر .
 بوندن ماعداسر که جیدن باب عالی یه وارنجیه قدر عساکر
 شاهانه دخی صف بسته سلام ایدی . مابین همایون باش
 کاتبی سعید پاشا خط شریف و قانون شریف پادشاهی بی
 حامل اولدیغی خالده بحر آسر که جی اسکله سنه چیقسوب
 اورادن دخی بر باندو موزیقه اوکده ترنمساز اولدیغی و اقتضا
 ایدنلر طرفندن استقبال ایدلدیگی خالده الای ایله باب عالی یه
 تلدیلر . صدر اعظم مدحت پاشایه خطاباً شرف تسطیر

بیوریلان خط شریف پادشاهی بی تعظیماً و تکریماً او یوب
باشنه قویه رقی تسلیم ایلدیلمر. مدحت پاشادخی اول صورت
تعظیم ایله آلوب قرائتی ایچون آمدی دیوان هم ایون محمود بک
افندی به تسلیم و اودخی با کمال تعظیم و تکریم قرائت و تمیم ایلدی
خط همایون مذکورک اول صورت تعظیم ایله قرائت اولمسنی
متعاقب قانون اساسینک اولجه با صدیر یلوب تهیه ایدلمش بولنان
بیکرجه نسخده سی اهالی به توزیع قلندیغی کبی مدحت پاشا
ظرفندن دخی بر مقاله مخصوصه ایراد ایله طرف اشرف
حضرت پادشاهیدن لطفاً و عنایه احسان بیوریلان اشبو
قانون اساسینک خلق نر زنده نصل تشکرات بینهایه ایله تلقیسی
لازم کلان بر عاطفت اولدیغی افهام ایلدی. حالو که قانون
حریت مشحون مذکور بی برات نجات اولوق اوزره حرز
جانه حاضر بر هیئت وار ایسه اوده عثمانلو خلقی ایدی.
ادر نه مقتیسی افندی طرفندن پک معنی دار نو پک لطیف صورتده
ایراد اولنان دعای شریفه بتون اهالی و عسکر جانندن از جان
ودل (آمین) دینلدیکی کبی نهایت موزیقه سلام چالوبده
عسا کر شاهانه پادشاهم چوق یشا زمزمه سنه بدأ
ایلدیکی زمان بتون اهالی دخی عسکرله برابر بوزمزمه
جلیله بی اعلائی علیینه قدر ایصالده یکر بان اولدیلمر.
ایشته قانون اساسینک اعلانی شور رسم ایله اجرا اولنوب
متعاقباً آیلان یوز بر پاره طو پلر باب عالیجه رسم اعلانه ختام

و یرمش ایسه ده اهالی پای تخت آبادن اولاده انتقال صورتیله
 البته قیامتہ قدر دوام ایده جک اولان ممنونیتی یالکز بورسم
 ایله برابر ختام بولیوب برجهت دن هیئت ارکان دولت ذات
 حریت سمات حضرت پادشاهی بی تبریکه مسارعت ایلد کبری
 کبی دیگر جهت دن او اقسام پای تختک هر طرفی قنديلر
 و فنار لر ایله طونادیله رق عظیم بر شهر آیین اجرا اولندی .
 اسلام خرسیتیان برچوق اهالی مشعله لر و فنار لر یاقه رق فوج
 فوج سواقلری طولاشوب « یشاسون پادشاهمز سلطان
 عبدالمجید ثانی » اوازه لر ایله جهانی طولدیر دیلر . برطاقی
 مابین همایونه قدر کیدرک کمال مسرتله ذات شاهانه بی
 آله شلادیلر . بونلره طرف همایوندن تبلیغ اولنان محظوظیت
 و التفات ایله شوقلری بر قاتدها آرتوب عادت اوزمانه قدر
 استانبول ایچنده امثالی کورلماش بر سرور و جور ایله هر
 طرفی صارصدیلر . برطاقم آدملر و جمعیت لر دخی مدحت اشانک
 قوناغنه کیدرک تبریک ایلدیلر . حاصلی او کیجه استانبول
 ایچنده پک چوق آدملرک کوز زینه او یقر کیر میهرک صبا حله
 قدر طرف طرف اعلان فخر سرور ایله پادشاه حریت
 پرور افندمز حضرتلر نیک عنایت جلیله ملوکانه لر نیک
 شکرانه سنی بحق ایفایه چالشدیلر .

قانون اساسینک اعلان اولندیغی بو مسعود کون ایله کیجه نیک
 دولت و ملتجه ایام ولیالی رسمیه دن عد اولنمی بار اراده سنیه

فرمان بیورلدیغی جهتله بعدما الی ماشالله تعالی او کیجهنک
 سروری تکرر ایدوب کیده جکی شبهه سزدر . حتی قویاً
 اعتقاد ایدرز که ارباب مطالعه شمدی شو فقره مزنی مطالعه
 ایلر ایکن دخی اومسعود کیجهنک سرور و جبوری سیاتی
 یورکلر نده تجدد انیش بوله جـ قـ لـ رـ نـ دـ نـ و لـ یـ لـ هـ مـ ذـ کـ و رـ هـ دـ هـ
 ممنونیت و محمیت قانی یورکلرده قایناد قچه همان خط همایون
 پادشاهی بی او قومق عادت کبی برشی برینه کچمش اولدیغندن
 بوراده خط همایون مذکور ی عباره مزک شوراسنه درج
 ایدرک ارباب مطالعه بی آثار متممه قسمنده آرامندن قورتار مقله
 برابر صحیفه مزنی دخی دهالایقلی بر صورتله تزیینه لزوم
 کوردک .

❖ صورت خط همایون ❖

« وزیر معالی سیرم مدحت پاشا »
 « دولتمزک بر زمانلردنبری قوتنه عارض اولان تدنیات »
 « غوائل خار جیهدن زیاده داخله اداره امورده طریق »
 « مستقیمدن انحراف اولمسنندن و تبعه نک حکومت متبوعه لرندن »
 « امنیتلرینه کفالت ایده جک اسبابک مائل انمخضاط اولسنندن »
 « نشأت ایتمکله والد ماجدم مرحوم عبدالمجید خان مقدمه »
 « اصلاحات احکام مقدسه شرع شریفه موافق اوله رقی »
 « عمومک امنیت جان و مال و عرض و ناموسنی معائن اولوق »
 « اوزره تنظیمات خطنی اعلان ایتمش ایدی . ایشته بو »

«گونه قدر دائره امنیتده اوله رق یشادیغمز و اول امنیتده»
 «استناداً بروجہ سرستی تعاطی ایدیلان افکار و آرانک»
 «ثمره سی او لمق اوزره بو کون اشبو قانون اساسی بی»
 «وضع و اعلا نه مو فقیتمز تنظیمات مذ کوره نک آثار»
 «خیریه سی جمله سندن اولغله مرحوم مشار الیهک نامنی»
 «و مو فقیترینی اشبو یوم مسعودده بالخاصه ایراد و کندیلرینی»
 «محیی دولت نامیله یاد ایدرم تنظیماتک آوان تأسیسی زمانمزلک»
 «استعداد و الجا آتته مو افق او اسه ایدی شمدی نشر ایتدی کمز»
 «قانون اساسی احکامنی مرحوم مشار الیهک اول وقت تأسیس»
 «واجرا ایتش اوله جفنه شبهه قلتمز لکن جناب حقندن ملتزمک»
 «تمامی سعادت حالنی ضامن اولان بویله بر نتیجه مسعوده بی عهد»
 «سلطنتزه تعلیق ایتش اولدیغندن بوکا دلالتدن طولای بی جناب»
 «حقه عظیم حمد و تشکر لر ایدرم دولت علیه مزک احوال»
 «داخلیه سنجه بالطبع واقع اولان تغییرات و مناسبات خار جیه سنجه»
 «حصوله کلان توسعات جهتیله شکل اداره حکومتک»
 «کفایتسزلیکی بداهت درجه سنه واردیغندن و بزم اقصای»
 «مقاصدیمز ملک و ملتزمک ثروت طبیعیده و قابلیت فطریه سندن»
 «شمدی به قدر حقیقه استفاده به ممانعت ایدن اسبابک ازله سیله»
 «صنوف تبعه نک طریق ترقیاتده متحداً و متعاوناً ایلر و المری»
 «قضیه خیریه سندن عبارت بولندیغندن بو مقصده وصول»
 «ایچون حکومته بر قاعده ساله و منتظره نک اتخاذی اقتضا»

«ایدوب بودخی قوه حکومتک مشروع و مقبول اولان حقو قنک»
 «محافظة سيله غير مشروع حرکات یعنی فردوا حدک و یا افراد»
 «قليله نك تحکوم مستبدانه سندن نشأت ایده جک سوءاستعمالک»
 «منع و محوینه و هیتمیزی ترکیب ایدن اقوام مختلفه نك برهیئت»
 «اجتماعیه مدنیه به لایق اولان حق و منفعت که جله سنک نعمت»
 «حریت و عدالت و مساواتدن بلااستثنا مستیفا اولمیردر»
 «اشبو فو ائدک تأمین و تقریرینه متوقف اولوب بو عصر لک»
 «ما یتاج الیهی ایسه قوانین و مصالح عمومی نك قاعده مشرعه»
 «مشورت و مشروطیته مربوطیتی امر ثابت الخیری اولدیغندن»
 «بر مجلس عمومی نك لزوم تشکیلی اعلان جلوسه دأر اولان»
 «خطم زده بیان قلمش ایدی . اولابده تنظیمی اقتضا ایدن»
 «قانون اساسی تمخیزان وزرا و صدور علما الیه سائر رجال»
 «و مأمورین دولت علیه مزدن مرکب تعیین ایدیلان بر جمعیت»
 «مخصوصه ده بالندا کره ترتیب اولنوب مجلس و کلام زده دخی»
 «انظر افیله تدقیق و تصدیق قلمش اولمغله و مواد مندرجه سی»
 «خلافت کبرای اسلامی و سلطنت سنیه ثمانیه نك حقوقه»
 «و عثمانلور لک حریت و مساواتند و و کلا و مأمورینک مسؤولیت»
 «و صلاحیتنه و مجلس عمومی نك حق و قوفنه و محاکمک استقلال»
 «کاملنه و موازنه مالیه نك صحتنه و اداره و لایا تجه حقوق»
 «مرکزیتی محافظه الیه برابر توسیع مآذونیت اصولنک اتخاذینه»
 «متعلق اولوب بونلر ایسه احکام شرع شریفه و ملک و ملنک»

«بو کونکی قابلیت و احتیاجاتنه مطابق و اخص آملان اولان»
 «سعادت و ترقیات عامه فکر خیرینه مساعد و موافق بولمقله»
 «عون حقه و امداد روحانیت جناب پیغمبری به استناد آشبو»
 «قانون اساسی بی قبول و تصدیق ایله طرفکره کوندردم»
 «الی ماشالله تعالی ممالک عثمانیه نك هر جهتنده دستور العمل»
 «اولق اوزره اعلانیله بو کوندن اعتبار آجری ای احکامنه مباشرت»
 «ودروننده محرر و مقرر اولان قوانین و نظاماتک بر آن اول»
 «تنظیم و اتمامی ضمننده تدابیر سریعه و مؤثره به مبادرت الملک»
 «قطعیاً مطلوبه زدر جناب حق ملک و ملتزک سعادت حالته»
 «چالیشانلرک مساعیسنی مظهر توفیق بیوره»

فی ۷ ذی الحجه سنه ۹۳

اشبو خط همایون حریت مشحون جناب پادشاهی ایله
 اعلان اولنان قانون اساسی اجزای متممه قسمینده [۱۸]
 رقیله درج ایدلمشدر . اولجه بو خط همایونک مسوده سی
 مدحت پاشا طرفندن قلمش ایدی . هر ماده ده اولدیغی
 کبی بونده دخی افکار همایون پادشاهیده اولان حریت پرورلک
 جمله یه تقدم ایلدیکندن مسوده مذ کوره بر قاندها توضیح
 و بسط و تمهید بیور یله رق مقصد اصلی احرارانه ده از یاده
 میدانه چیقارلمش اولسلیله او مسوده ایله برده نشر بیور یلان
 خط همایون تطبیق ایدلمک ایچون مسوده مذ کوره نك ده
 [۱۹] رقیله آثار متممه قسمینه درجی لازم کلدی . کرک

ایکی خطک و کرک قانون اساسی لایحه لری نیک شو تطبیق قائنده
 حقیقه مطلوب اولان مقصد حریر و رویه پادشاه همز افندمن
 حضر تلی نیک نه قدر وسعت و یرمش اولدیغی اکلشیله جقدر
 قانون اساسی ایچون مدحت پاشا لایحه سندن فضله اعلان
 اولنان قانونده مندرج بولنان احکامک کافه سی دلالت جلیله
 حضرت پادشاهی ایله حصوله کله رک بو نرایسه برات نجاتمز
 اولان قانون جلیل مذکورک مکملیتی باندن ارزوی مخصوص
 حضرت جهاننداری بی اثباته مدار اولور . اشبو تطبیقک
 حین اجرا سنده مابین همایون باش کاتبی سعید پاشا طرفندن
 تقدیم اولنان لایحه مخطره نک دخی نظر دقت و اهمیته التمسی
 یک چوق فوآندی موجبدر . زیرا مطالعه سبله کوریلور که
 قانون اساسی بی تنظیم خصوصنده جریان ایدن مذاکرات
 ایچون لایحه مذکوره نک یک بیوک دلالتی و یک چوق منفعتی
 کورلمشدر .

قانون اساسی صنوف عثمانیانی جدأ و حقیقه یک وجود
 صورتیله توحید ایملکدن ناشی قانوناً مؤید اولان شواحدک
 ماده و فعلاً دخی آتاری ابراز اولنق اوزره بو زمانه قدر
 صدر اعظم لریک پطر یقخان لره عزیمتی معتاد دکل کبی برشی
 ایکن مدحت پاشا اولاروم پطر یقخان سنه و ثانیاً ارمنی
 پطر یقخان سنه عزیمت ایملش وشو مناسبته تعاطی ایدیلان
 مقاله افکار اتحادی تأیید ایلیه جک بر صورتده اولمسبله

منافع مادیه و معنویه دن خالی قانامشدر . با خصوص
 پتر یقمانه لر طر فندن ذات صدر اعظمی بی استقبال و تشیعه
 کوسه تریلان حرمت و رعایت منکافه جدا بر صورت فوق
 العاده ایدی .

قانون اساسی ک صورت وضع و اعلانی حقنده بورایه
 قدر و یرمش اولدیغیز معلومانه ضمیمه ملت نجیبه عثمانیه ک
 قانون مذکور اعلانه برابر افکار قانونیه جه دخی کوسترمش
 اولدیغی بر عظیم انقلابی ده بورایه درج الملک لازمه حالدن
 کوریلور .

بورایه قدر سرد ایدلمش اولان تفصیلاتدن دخی مستبان
 اولمش بوانه جنغی اوزره قانون اساسی مقاصدی هنوز بر
 بحث عمومی اوله رق اورته ده بولندیغی یعنی قانون مذکور
 دها اعلان اولندیغی زمانلرده افکار عمومی دن بر بیوک قسمی
 اولابده بر چوق مطالعات و ملاحظات بیان ایتکده و مطائعات
 مذکوره دن بر طاقی غزته زه و یا خود اوراق خصوصیه
 دخی درج ایدلمکده ایکن قانون اساسی مجرد اثر موفقیت
 حضرت شهر یاری اولوق اوزره اعلان اولاندقدن و خلق
 بونی کمال دقت و اهمیتله او قویوب مطبوعات عثمانیه دخی
 نیجه محاکات دقیقه ایله قانون جلیل مذکور ک غواضنی
 آشکار و مؤداسنی تشریح ایلد کدن صکره ارتق اولبساده
 اوته دنبری جریان ایده کلان مباحثاتک جمله سی ختامه

واصل اولش و هر كسك اشبو قانون تماميله هر عى الاجرا
 طوتيله رق بونده وعد و تدشير بيوز يلان اصلاحات مسعوده
 دخى پيدر بي ميدانه چيقه قجه دولتمزك بونجه وقتد نبرى
 دو چار اولديغى درده او يوزدن دواو يرانش اوله جفته وضعف
 حاملر قوت وشو كته بدل ايده جكنه اصلا شبيهه سى قلاوش ايدى .
 حتى مقدمجه قانون اساسى بى التزام ايدرك او يولده
 خدمت ايدنلر بالنسبه اقليتده بولند قلرى و اكثرى تشكيلى
 ايدن طرفك الك بيوك بر قسمى محضا قانون اساسى نه اولديغى
 يكده حقيقه و لايقيله تفهم و تعمق ايده مد كلرندن طولايى
 او طرفنه اكثرى و يرد كلرى حالده قانونك انتشاريله انظار
 عموميه بر كشايش كلديكى زمان اكثرى و اغايت بتون
 بتون قانون و حرى طرفنه انتقال المشدرد .

افكارده كور يلان شو انقلاب در حال او قدر بيوك برده
 قوت كوستردى كه هر كس يادكار ايدى حضرت عبدالحميد
 ثانى اولان اشبو قانون جلبلى حرزجان ايدوب بونك احكام
 جليله سندن بر حكه خليل كلامك ايچون جناب موفق
 الاموردن استر حاملرده دخى بولنور ايدى .

افكارك شو جهت منقلب سنى نظر لرده كاهى حقهها
 تصوير ايتك ايچون بر تشبيه يا عغه مجبورز . تشبيهز اكر چه بر
 قبا تشبيه اوله جق ايسده ايشك اهميت مخصوصه سى بزي
 بو بابده دخى معذور كوستر رديه اعتقاد ايلوز . تشبيهز

شود که عثمانلی خلقی عظیمه مخصوصه حضرت پادشاهی
 اولان اشبو قانونی عادتاً مال بولمش مغربی کبی درجه سی
 مرتبه تصورک دخی خارجه چیقان او یله برسو نج ایله تلقی
 الملشدر که امید وانتظار ینک قات قات فوقنده اوله رقی بر نعمت
 عظما یه نائل اولانلرک اونعتدن ارتق محروم اولسا ملری بی
 خوف ورجا اراسنده بر حال فوق العاده ایله تمی ایلدکلی کبی
 عثمانلی خلقی حقیقه امید وانتظار لر ینک فوقنده اولان شو
 نعمت عظما یی حمیدیه دن طولایی عینیه له بو حالی بولمشیدی .
 بو یله بر فوق العاده لکدن طولایی افکار عمومیه مزه
 استغراب ایدنلر حه سزاق ایتش اولورلر . عثمانلی خلقی
 بر چوق زمانلر « حریت » و « ملت مجلسی » کبی تعبیر لری
 دخی قاله الموق و آمال وافکار قانونیه بی نشر ایتک خصوصلر ینک
 جنایات سیاسییه دن عد اولندیغنی کوردکن و دنیانک هیچ
 بر یرنده هیچ بر حکمدارک کنندی خلقنه کنندی عطایاسندن
 اوله رقی حریت وقانون اساسی و یرمش اولندیغنه دائر تواریخ
 امدیه هیچ بر مثال بوله مدقندن صکره پادشاه حریت پناه
 افندمن حضرتلر ینک بو یله قیمت و قدسیتی ذهنلره صیغیه جق
 قدر عظیم ومهم اولان حریت قانونیه کبی عواطفی مجرد
 احسان ویادکار مخصوص حضرت تاجدار یرلی اولوق اوزره
 محض عنایت سنیه لرندن بخش و بیدریغ بیورلدیغنی
 کورنجه البته سوننجک دخی بو یله درجه غایه سی فوقنه

قدر و ارر لر ایدی . یوقسه دولت علیه وملت عثمانیه لر ینک
مدار محض سلامتی اصول مشورتده و بر قانون لایتغیر
احکامنه تمامی رعایتده بولمش و بو عزم قطعی مجددا نه ایله
بونجه مشکلاتی اقتحام ایدرک مقصد مخصوص شهر یار یلری
اولان قانون اساسی بی وضع و تأسیسه موقف باخیر بیورلمش
اولان شهر یار فاروقی شعار افندمز حضرتلر ینک بو عنایت
جليله ملو کانه لرینه امنیت سزک کوسترمک کبی بر ضعف سیاسی
واویغون سزلق بو قدر شناس ملتدن هر زمان بعید قاشدر .
افکار عمومیه عثمانیه حکمت بینلکنی و حقایق اندیشه لکنی
هر زمان اثبات ایده جک قدر او یانق اولدیغی دن احکامی
اجرادن ساقط قاله جق اولان بر قانونی وضع ایتمکدن ایسه
دها اولدن اکا التفات بیه ایتمک ممکناتدن اولدیغنی افکار
عمومیه مزیک اعلا کس دیرمش و باخصوص شوکت مآب
افندمز حضرتلر ینک بو باده هیچ بر کونه مجبوریتی اولمیوب
احسانکرده لری بولسان قانونی حقیقه تبعه ملو کانه لرینه
بر یادکار ابدی و جاودانی اولق اوزره کندیلرک نندن احسان
بیورملری قضیه سی دخی اشبو حقیقت اندیشلرک مطالعانه
برقاندها قوت و یرمشدر .

واقعا دنیا ک هر طرفنده هر زمان نادر اولدیغنی وجهله
بزده دخی ناسدن بر فکر افراطه تابع اولان بعض کسه لر
کورلمشدر که هیچ برشیدن ممنون اولمیان ذهنلرینه علی الدوام

مشغولیتلر ارایه رقی قانون اساسی اعلان اواندقدن صکره
 او مشغولیتی دخی اشبو قانونده وعد بیوریلان اجرا آتک
 ساحه حصواده جلوه کراولیه جغی خیالاتنده بوامش و برارالق
 صدارتجه وقوعبولان تبدل اوزرینه « ایشته قانون اساسینک
 حکمی بتدی . هیئت مبعوثان دخی کشادا ایدلیه جکدر » طرزنده
 اراجیف ایله اذهان ناسی اشغال ایتکه باشلامش ایسه لرده
 صدر جدید ادهم پاشایه خطاباً شر قسطیر بیوریلان
 خط همایون حضرت پادشاهی [۲۰] قانون اساسی
 مقصدینی بر قاندها تأیید ایلدیکی کبی مبعوثانک انتخابنه کرک
 طشره لرده و کرک استانبولده مباشرت اولنسی قضیه سی ذکر
 اولنان کفت و کولری بتون بتون حکمسز بر اقدردر .

کیفیتک بوجهتی یعنی هیئت اعیان و مبعوثانک کشادی
 قانون اساسی مسئله سنی تعاقب ایلیان بر بحث دیگر اولغله
 اولبایده معلومات و ایضاحات مطلوبه بی اعطا ایچون بر
 وجه آتی بشنجی فتره مزک کشادی لازم کلدردر .

❖ بشنجی فتره ❖

مجلس عمومینک کشادی

هیئت مبعوثان اعضای کرامنک صورت انتخابنی مبین
 بر قانون دائمینک و ضمنه قدر ایلك سینه به مخصوص اولوق

اوزره ولایات شاهانه مبعوثترینک ذاتاً انتخاب اهالی بی حائز
بولنان مجالس محلیه اعضایی طرفندن انتخابی قرار واقع
اقتضاسندن اولسویه بر یاندن ولایت مبعوثترینی انتخابنه
مبادرتله و بونلر پیدر پی در سعادت و روده باشلادیغی کبی
دیگر طرفدن دخی پای تحت مبعوثترینک انتخابنه مباشرت
قلتمش ایدی . ولایات مبعوثترینک ذاتاً انتخاب اهالی بی
حائز بولنان اعضای محلیه طرفندن انتخابی طوغریدن طوغری به
انتخاب دیمک اولیوب ایکنجی درجده انتخاب دیمک اولدیغی
جهتله استابول مبعوثترینک دخی اول وجهله ایکنجی
درجده انتخاب اصولی اوزره تعیین قلتمشی لازم کلدیکندن
پای تحت و توابعی شهر امانت جلیله سی نصارتی التنده اولق
اوزره یکریمی دائره انتخابیه بانه تقسیم هر برندن بریسی
اسلام و دیگری غیر مسلم اولق اوزره بر انتخابجینک
انتخابی ضمنده بر نظام مخصوص قلمه آندی و تعیین اولنان
دلالت مأمورترینی و خصوصی قومیسینلر واسطه سیه انتخابه
باشلاندی .

اول صورتله تحصیل ایدن قرق نفر انتخابجی یوم مرهونده
شهر امانتی دائره سنده بالاجتماع بشی مسلم و بشی غیر مسلم
اولق اوزره پای تختدن اون نفر مبعوث انتخاب ایلدیلر .
شوایش مملکتتمز ایچون هنوز هر کسک آلسدیغی برایش دکل
ایکن امور انتخاب اول قدر انتظام اوزره و او یله بر صورت

احرارانه ده اجرا قلندی که ممالک سائره جهه بونک نه قدر
مشکلاته او غرامقده بولندیغنی بیلانر عادتا حیرتده قالدیلر .
مجلس عمومینک کشادی بوسنه لک مارنک ابتداسی ایچون
قرارلشدیر لدیغنی حالده نظامی اقتضاسنجیه هیئت مبعوثانک
ثلثان مقداری در سعادتده بوانمق لازم کلور ایکن استانبوله
وارد اولان طشیره مبعوثلرینک مقداری ثلثان نسبتنه
وارامدیغنی ایچون ضروری رسم کشاد مارنک یدنجی وربع
الاولک در دنجی بازار ایرتسی کوننه تأخیر قلمش ایدی .
یوم مذکور حلواندن اولجه باتدا کر مخصوصه دعوت
بیورلمش اولان ذوات فخام و کرام مابین همایون ملوکانهده
واقع دیوان دأره جلیله سنده ترتیب آتی اوزره کسب
انتظام ایلدیلر . شویله که :

جلوس شوکت مانوس حضرت شه ریاری ایچون
دأره جلیله مذکور هیه وضع ایدیلان تخت مسعدت
بختک صاغ جهتده هیئت وکلای فخام تشریفات اصولی
اوزره صره سیله ایستاده موقع تعظیم واحترام اولوب ینه بو
صرهده هیئت وکلاده داخل بولنمیان وزراو مشیران کرامدن صبحی
پاشا حلیم پاشا ساح پاشا و عرفان پاشا ایله دفترخانه و تجارت
ناظرلی و مقام سرعسکری و خارجییه مستشارلی و آمدی
دیوان همایون محمود بک افندی و شفقتی افندی و اجرا جمعیتی
رئسی و بکلکچی افندی و بحریه و مالیه مستشارلی و مجلس

تجارت رئیس علی بك افندی و پوسته و تلغراف ناظری
و نافعہ و معارف مستشارلری اتخاذ مقام ایتمشله و شو ترتیب
بر صره اوزرینه دیزیلوب بونك ارقه سنده ایکنجی صره بی
دخی رؤسای روحانیه یعنی روم بطریق افندی ایله ارمنی
و قاتولك پطریقلری و بلغار اکسارخیاسی و پروتستان
و کیلی و خاخام باشی قائممقامی و ایکی روم متره پوایدی و ارمنی
مرخصه سی و قاتولك یسقفوسی دیزیله رك تنظیم ایتمشله
و بونلری متعاقب ایکنجی صره نك بقیه سنی علی مراتبهم
دیزیلان شورای دولت اعضاسی آتام ایتمشله در .

بو هیئتك قارشو سنده یعنی تحت همایونك اصول جهتده
ایسه شیخ الاسلام و صدور کرام ایله بالفعل استانبول قاضیسی
افندی اصول تشریفات اوزره دیزیلوب انلری متعاقب
محکمه تمیز هیئتیله غوریل افندی برنجی صره بی آتام ایتمشله
و بوجناحك ایکنجی صره سنده دخی فریقان کرام صف
بسته سلسله انتظام و احترام اولمشله در .

رسم کشادی سیر و تماشا ایچون دیوان مذکورده حاضر
بولنان دول معظمه و متحابه هیئت سفراسی اشبو اصول
جناحك باش طرفی حذا سنده و تحت همایون حضرت
پادشاهینك ارقه جهتده بر طوتمشله ایدی . بر منوال محرر
تشکل ایدن صاغ و صول جناحلك اورته سنده قالان آچیق
میدانده ایسه هیئت اعیان و هیئت ببعوثان قرار قلمشله

و بولردن مجلس اعیان هیئت صباغ و مجلس مبعوثان طاقی
 دخی صول جناحده و جناحینک خط امتدادینه عمود واقع
 اوله جق صرهل ترتیبیله موقع اتخاذ اینشلردر . اشبو ایکی
 مجلس طاقنک اک ارقه سنده دخی خدمه خاصه شاهانه
 موجود ایدی .

ایشته هیئت عمومیه بورسم اوزره تشکل ایلدکن صکره
 ملت عثمانیه نك مابه الاقبحاری اولان ذات خلافت سمات
 حضرت شهر یاری دیوان محلی قدوم میامن ملزوم شهنشاهیله
 مشرف بیوردقده خدمه خاصه دأب دیرین اوزره پادشاه عالم
 پناه افندمز حضرت لرینی القشلا دیر . طرف اشرف حضرت
 جهانداریدن مجلس عمومیك کشادی مناسبیله ترتیب
 بیورنش اولان نطق همایون صدر اعظم ادهم پاشایدیله
 باش کاتب سعید پاشایه و یریلوب انک طرفندن قرائت
 اولندی . مجلسك تأثیرات روحانیه سی اول قدر بدیهی
 و آشکار ایدی که حاضرین کوزلردن عادتاً اشك شادی
 و مسرت صاچق درجه سنی بولدیله . نطقك قرائتیله ولی
 نعمت عالم افندمز حضرتلرینک بقای عمر و اقبال و تمادی
 شوکت و اجلال شاهانه لری دعای ده تردیف ایلدکن صکره
 رسم کشاده ختام و یریلوب ذات موفقیت سمات حضرت
 پادشاهی اشبو موفقیت عال العالملرندن طولایی تبریک
 اولندیله .

اشبور رسم کشادده طرف اشرف حضرت پادشاهیدن
 اوله رق قرانت بیوریلان نطق همایون دوات عالیہ عثمانیہ نیک
 مبنای تأسسی عدالت و بر قانون لایتغیره تبعیتدن عبارت
 یلنہ رک شو انتظام اوزره دوام ایدلدیکی مدت نه قدر ترقیات
 مسعوده وجوده ککش ایکن قانون شکنک واستبداد پرورلک
 عادتی میدان الدقدن صکره نه قدر تأخر وتدنی ایله اسکی
 قوتیزی برضعف تامه تحویل الملمش اولدیغندن بیثله بونجه
 فنا لک سبب محض واصلیسی اولان استبدادک احساسی ایچون
 اعلان بیوریلان قانون اساسی مبعوثان ملتی یالکز اهالی بی
 رویت مصالح عمومیده حاضر اولمغه دعوت ایتیموب بلکه
 ممالکمرکز اصلاح اداره سنه و سوء استعمالات ایلدقاعده استبدادک
 احساسنه بو اصولک وسیله مستقله اوله جغی مجزوم همایونلری
 بولندیغنی و بوسنه هیئت مبعوثان واعیانہ حواله قلنه جق
 نظاماتی وغوائل حاضرہ دیلوماتیقیه و سائرہ بی هر کسی متنبه
 ومتیقظ ایلیه جک بر صورتده حاوی و جامع بولنسیله آثار
 متممه قسمزه [۲۱] عیناً درج ایدلمسی لازم کیشدر .
 مابین همایون ملوکانه ده شو صورتله کشاد ایدیلان مجلس
 عمومی ایچون ایاصوفیه جوارنده واقع اسکی دارالفنون
 دائرہ سی او اوب مؤخرأ معارف و تجارت و اوقاف نظارتلرینه
 تخصیص قلنان ابنیہ جسمیه نیک قسم وسطیسی تعیین و برنجی
 طبقه سی هیئت مبعوثان و ایکنجی طبقه سی هیئت اعیانہ

مخصوص اوله رق تبه و تنظيم ايديلان دأره لرده عقد انجمن
مذاكراته باشلادير . هيئت اعيان او توزدن متجاوز اعضاءدن
عبارت اوله رق تشكلى ايلش و هيئت مبعوثان ايسه احمد و فائق
پاشانك رياستيله يوز يكرمى قدر مبعوثان كر امدن عبارت اوله رق
ايشه باشلامشدر .

هيئت مبعوثانك مذاكرات واقعه سى على اوليوب
خصوصى اولديغدن مجتمع صفتيله اورايه خار جدن ادم
كيرمى جائز دكل ايديسه ده مبعوثانك مذاكراتى اوچ نوع
اولوب برنجى نوعى مذاكره عموميه صورتى بولمغله مذاكره
عموميه كونلرنده هر كس كيدوب مذاكره نك جرياننى استماع
ايله بيلور ايدى . ايكنجى صورت ايسه مذاكره خصوصيه
صورتى اولوب بولنده مستمعين عموميه بولنده مز ايديسه ده
مذاكرات خصوصيه ده كوريلان ايشلر مجلسه و يريلان
لايحه لك برنجى قرائتيله مذاكرات ابتدايه سندن عبارت
بولديغى ايچون مستمعين عموميه ايشو مذاكرات خصوصيه ده
كوروب ايشيده مدكلى مباحثى مذاكرات عموميه ده كوروب
ايشيده بيلورل ايدى . مذاكره نك اوچنجى نوعى مذاكره
خفيه ديدكلى صورت اولوب بعض نشرى جائز اوليان مذاكراته
مخصوص اولسيله او اجتماعلرده هيئتك خصوصى ضبط
كاتلرندن ماعدا هيچ بر كيمسه هيچ بر صورتله مذاكره ي
ديكله مز ايدى .

هیئت مبعوثانك اشبو ايلك سنه اجتماعنده اكر چه كرك
اعضاسى و كرك انظار عموميه بو ايشك بر درجه به قدر
عجميى ايديسه لده هر شينه اولجه ترتيب و يرلش اولديغندن
ايشلر صحیحاً بر صورت سنه ده جريان ايلمشدر .

دائرة مبعوثانك پك چوق غلبه لك استيعابنه تحملى
اولديغى جهتله خارجدن مستمع صفتيله اجتماع ايليه جك
اولان ذواتك محدوديتى ضرورى اولديغى كبي صنوف اهاليك
يكديكر ينه قارشدير لمقميزين حققرنده لازم كلان حرمت
ورعايتك ايفاسى دخی مطلوب اولمسيه و كلا و خواص و عوام
وسفرا و غزته جيلر كبي صنوفه مخصوص و مجلسك هر اجتماعنى
بشقه بشقه مبین دائمى و موقت بيلتير طبع ايتدير بيلهرك بونلر
حاضر بولنه جق ذواته اولدن اعطا اولنور و هر كسك یرى
النه كى بيلته كوره تعيين قلنور ايدى .

امر مذاكره نك قانون مناظره و اصول استشاريه تماميله
موافقتى خصوصنه طرف رياستدن لك زياده اهميت ويريلهرك
خارجدن هيچ بر كيمسه بحثه قارشدير لمديغى كبي هيئت مبعوثان
ايچندن دخی هر كسك نوبت و حق و كلامنه دقت اولنوب
اويله بونجه ييلردنبرى قوانین اساسيه النده يشايان
اورو پاده بيله هر كسك سويليوب كيمه نك ديگه مامسى
مثالو يولسز لقلر بزم هيئت مبعوثانك ايلك سنه اجتماعنده
دخی كورلماشدر . هله مذاكرات واقعه نك غايت احرارانه

جریان المسی و هر کسک کندی افکار مخصوصه سنی سر بست
 سر بست ایانن چکنامسی و قانون اساسینک مزایای دقیقه سنجه
 مطلوب اولدیغی اوزره مذاکرات جاریه ده هیچ کیسه نك
 نه دیانت و مذهب و نه ده ملیت و قومیت سابقه سیله بر فکر
 طرف کیریده بولمیه رق هر مبعوثک نظر اهمیتی او کزده منفعت
 عثمانیه دن بشقه هیچ برشی اولماسی الحق یار و اغیارک خواه
 ناخواه تحسین و آفرینه مظهر اولاش بر کیفیتدر .

اورو پاده اولدیغی کبی بوراده دخی هیئت مبعوثانک
 مذاکرات واقعه سنی حرفیا ضبط ایتک ایچون «استنوغرافی»
 یعنی اغزیدن چیقان لقردی بی در حال قلمه الوب ضبط ایتک
 صورتندن عبارت بولنان کتابت عاجله طریقی کشاد ایدلش
 واورو پا کتابت عاجله سنه واقف بر ذاتک تعلیمیه لزومی
 قدر افندیلر بوکا الشدیرلمش ایسه ده باشلوجه ایکی سبب اشبو
 ایلک سنه اجتماعنده مذاکرات واقعه مضبطه لرینک عینیه
 اورو پا اصولی اوزره ضبطنی منع ایشدر . بو ایکی
 سببک بریمی سرعت کاتبلرینک او کزنده کاری اصول
 طوغریدن طوغری به اورو پا کتابت عاجله سی اصولندن
 عبارت اوله رق افندیلرک دخی مبتدی کاری سببیه ترکیبه
 لایقیله تطبیق ایدیله مامسندن عبارتدر . دیگر سبب لسانمزک
 شیوه افاده سندن متولد بر سببدر که اصل نظر اهمیتی بوکا
 خصم ایلک ایشک آتیسنی ملاحظه ایچون دخی لازمدر .

ارباب وقوفه معلوم اولدیغی اوزره بزه تکلم عادی ایله
 لسان کتابت اراسنده کی فرق او رو پنا اسانلرینه مقیس اولیوب
 الك دوزکون و پروز سوز سوز سویلنا نلرک بيله اغزلندن
 چیقسان کلمات عیناً ضبط و تحریر ایدیله جک اولسه بعده
 او قوندیغی زمان عادتاً مال اکلشلیه جق درجه ده غریب بر
 شی ظهور ایتکده در . حالبوکه لسانمزی بو قدر فصیح
 سویلنا لر معدوم حکمنده نادر اولدقلری کبی ولایت مبعوثانی
 ایچنده بتون بتون مقفود اولدیغندن و بوسنه و ارناودلق
 و عربستان کبی یرلردن کلان مبعوثان کرامک تر کچه لری بالنسبه
 ایکنجی اوچنجی درجه ده قالمقله ده ایشته بر غرابت
 کوستر دیکندن بزه نطقلرک عیناً ضبطی بر زمان ایچون
 حقیقه ممکنسر لکنه قناعت ایدیله جک برشیدر .

ایلك سنه اجتماعده شو محذور درحال میدانه چیقدیغی
 جهته تقویم وقایع محرری بولنق و محرراتک جریده رسمیه
 مذکوره ایله نشری دخی مقرر اولق مناسبیله استنوغرافی
 هیئتک خارجنده مذاکراتک بشقه جه ضبطی مورخ عاجزده
 حواله بیوراش ایدی . تر کچه ایله افاده مرام خصوصنده کی
 صعوبت معروضه نظر دفته انهرق بونک ایچون سویلنان
 سوزلرک تصحیحی و اوقوندیغی زمان مال چیقاییله جک بر
 صورت افرانغی ایله برابر ضبطی طریق بالضروره ترجیح
 اولندی . ضبط ایچون مطلوب اولان سرعتی استحصال

دخی اکثریتله نقطه لرك تركنه و بعض كلمات و اسامی مكرزه
 ایچون اشارتله وضعنه مجبوریت کوستردی . اورو پاده
 کتابت عاجله ایله مجلسلرده نطق و مذاکره لری ضبط ایلیانلر
 متعدد مأمورلر اولوب بر نقری انجق بش انی دقیقه یازدقدن
 صکری دیکری ضبطه باشلادیغی و بو مناسبتله بالناو به جریان
 ایدن ایش کیسه یی یورمیوب بوجه مطلوب حصوله کلدیکی
 حالده محرر عاجزک ضبط خصوصنده یالکزلغی پک بیوک بر
 صعوبت و مشقت کوستر ایدی . هله بعض کره مذاکراتک
 اوچ درت ساعت دوام ایتمی تحمل و ثباتی توکنه چک بر
 یورغونلق و یرر ایدی . حتی بر کون بش بچق ساعت
 لایق قطع ضبط مذاکره ایله اشتغالدن بر بایغلقله کندیمی غیب
 ایتمش .

شو ایضاحاتی اعطادن مقصد « قونستیتوسیونل » یعنی
 بر ملت قانونیه کی یشامقلمز ایچون لسانمزی جدا بر سیاست
 لسانی اوله جق صورتله اصلاح و استنو غرافی اصولنی دخی
 ترکیبه به بحق تطبیق خصوصنده اخلاف کرامتک نظر
 اهمیتلرینی دعوت ایلمکدن عبارتدر .

هیئت مبعوثانک ایلك سنه اجتماعنده مذاکرات واقعه سی
 ثمره سی اولان قوانین و نظامات و ساره بوجه آتی فقره
 مخصوصه سنده بیان اولتور .

التنجی فقره

برنجی سنه اجتماعده مجلس عمومینک تدقیق ایلدیکی قوانین

هیئت اعیانک مذاکرات واقعه سی خنی اولدیغی و ذاتاً
 موقع مذاکره قونیلان قوانینده هیئت مبعوثانک صورت
 مذاکره سنه همان هیچ بر صورتله مخالفت قطعیه ده بولمادیغی
 جهتله بوتار یخیزده هیئت مذکورنک مذاکرات واقعه سنه
 دائر و یریله جک معلومات مفقود دینله جک قدر آزدر
 هیئت مبعوثانه کلنجه بونک ال مکمل تاریخی مذاکرات واقعه نک
 صورت جریاننی مبین ضبطر اوله جغی درکار اولوب فقط ذکر
 اولسان ضبطری بوراده سو یلتمک دخی یالکز بوفقره مزنی
 تاریخک فقرات سائرهنک حجم عمومی قدر بیولتمکی مستلزم
 اوله جغندن و اول قدر تفصیلاته ایسه بو اثرک مقیاسی تمحمل
 اوله میه جغندن بالضرره بحشمزی هیئت مذکورنک کوردیکی
 ایشلر اوزرینه بنا ایده جکر

مایین همایون ملوکانه ده رسم کشاد اجرا بیورلدقدن
 صکره هیئت مبعوثان مارتک ساکننجی و ربیع الاولک بشنجی
 صالی کونی برنجی دفعه اولمق اوزره دائره مخصوصه سنه
 انجمن مشورتی عقد ایلدی . مبعوثلرک امر تحلیفی اصول
 اقتضاسندن بولتمسپله تحلیف ایچون شو « ذات حضرت

پادشاهی به و وطنه صداقت و قانون اساسی احکامه و عهده مه
تودیع او انان و وظیفه به رعایتله خلافتدن مجانبت ایلیه حکمه
قسم ایدرم « عباره سی بالترتیب مبعوثلرک کافه سی بونی تذکار
ایدرک یمین ایندیله .

اندن صکره مجلس ایچون رئیسله کاتب رسمیلرک انتخابنه
باشلانوب مؤخر ارتیه سامیه وزارتله واصل اقصای رتب
اولان احمد و فیکر افندی برنجی ریاسته انتخاب و تعیین
بیورلدیغی مثاله بروسه مبعوثانندن شیخ بهاء الدین افندی ایله
استانبول مبعوثانندن خدا و یردی زاده اوخانس افندی
ایکنجی ریاستله و مبعوثانندن درت ذات دخی کتابت رسمیه به
انتخاب و تعیین بیورلدی و مجلسک نظامنامه داخلی موجدینه
اعضا باقرعه شهاب معلومه به بالتقسیم بعض امور معینه ایچون
دخی مخصوص انجمنلر تشکیل ایدلدی .

هیئت مبعوثان شو صورتله تأسس ایلدکن صکره نطق
همایونه جواباً تقدیم اولنه حق عریضه عمومیته نکه ایلان
مسوده سی هیئت عمومیته قرائت اولنوب دیگر جهتمده هیئت
اعیان دخی ینه اشبو نطق همایونه جواباً تقدیم ایلیه چکی
عریضه بی مذاکره به باشلادی . هیئت مبعوثان بو عریضه ده
در دست بولنان امور و بالخاصه قره طاغ مسئله سی ایچون اتحاد
ایلیه چکی مسلکی اولدن اشراب ایلک املنده بولندیغی جهتمله
عریضه مذکور نکه ایکی دفعه مطالعه سی ایچون پرقاج کونلر

مذاکره عمومیه و خصوصیه ده اشتغال ایلمش ایدی .
 نهایت اتفاق و تصویب آرا ایله قرارشان عریضه عمومیه
 خاکپای شاهانه یه تقدیم قلمشدر که کرک اعیانک و کرک
 مبعوثانک بو عریضه لری آثار متممه قسمه [۲۲] رقیله ذرح
 ایدلمشدر .

قانون اساسی موجبجه هیئت اعیان و مبعوثانک اول
 امر ده کندی نظام دا خلیلرینی تدقیق و وضع ایلری لازمه دن
 بولمغله ایکی هیئتک ایکیسی دخی بواپش ایله اشتغاله باشلادیلر .
 هیئت مبعوثان نظامنامه دا خلیسنک امر تدقیقنده رئیس ایله
 رئیس ثانیلرک مسن مبعوثانیدن انتخابی و استیضاح و استجواب
 ایچون هیئت مبعوثانه دعوت و جاب اولسان و کلاویه مقابل
 یالکر دعوت و جلبه لزوم کورستن مبعوثک سوز سو یلیه
 ییله رک بشقه لرینک قارشه مامسی کبی نقاطدقیقه سی پک بیوک
 و شدید مباحثه لره میدان آچوب از جمله قدس شریف
 مبعوثی یوسف ضیا افندی کرسی خطابتده ایلک دفعه اوله رق
 نطقه آغاز ایله رئیس و رئیس ثانیلرک مسن اولانلردن انتخابنه
 اعتراض ایلدی . و شمیدیکی حالده اختیارلریمزکله چوغنی افکار
 عتیقه اربابندن و بر هیئت مبعوثانه ریاست ایچون غیر مستعد
 طاقدن بولندیغنی و فکر حریت و قانون اساسی طرفدارلغنی
 ایسه اغلیت و بلکه عمومیته کنج طاقنده کورلیدیکی بیانیه
 ریاستلر ایچون مسن لفظی یرینه اک درایتلو لفظنک

استعمالی توضیح ایسے . وکلانک نہ درجہ یہ قدر مخاطب
 اولہ بیلہ جکی مسئلہ سی ایسہ دہا ز یادہ اہمیت آوب الحاصل
 نظام مذکورک ہر فقرہ سی بحق سر بستانہ مذاکرات و حتی
 مجسالات ایلہ صورت پذیر اولوب بر خیلی پرزی تعدیل
 و اصلاح قلندقدنصرکہ رسماً نشر اولنان صورتلہ قبول وینہ
 اول صورتلہ تصدیق بیوریلہرق اعلان ایدلدی مجلس
 اعیان نظامنامہ سنک تدقیق و قبولی دخی نہ بویلہ تصادم افکار
 ایلہ وقوعہ کاوب حتی بعدالذا کرہ ظہورہ کلان مشکلات
 جزئیہ اوزرینہ امر نشرینہ مبادرت ایدلدیکی حالہ تأخیر
 اولتمش و مشکلات مذکورہ دخی حل ایدلدکدنصرکہ نشر
 و اعلان قلنددر .

ہیئت مبعوثان بریاندن نظامنامہ داخلینسی تنظیم ایتکلہ
 دیگر طرفدن دخی تشکیلات ولایات قانونی تدقیقہ باشلاوب
 واقعا برنجی قسمزده و دور عبدالعزیزک اجراءت ملکیتسی
 فقرہ سندنہ ولایات قانونک سیات سابقہ بہ نہایت ویرہ جک
 بر صورت مکملیتدہ تنظیم قلندیفنی بیان لیس ایدیسہ کدہ
 بونک تطبیقاتنجہ سبقت ایدن تجربہ لر ادرنہ مبعوثی حسنی
 بک ورئیس ثانی روسہ مبعوثی شیخ بہاءالدین افندی کبی
 ولایات امور بک دقایق و غوامضنہ واقف بولنان مبعوثان
 طرفندن اورتہ یہ قونیلہرق قانون مذکور ولایاتنجہ مطلوب
 اولان انتظامی جدأ و حقیقہ انتاج ایلہ بیلہ جک درجہ

مکملیتہ واردیر لشدر . بونک مذاکرہ سی اثنا سندیہ مجالس
 ادارہ اعضاء سنک مسلم وغیر مسلم اہالیدن انتخابی بحثلرندہ
 مسلم وغیر مسلم تعبیر ینک قانون اساسی بہ مخالف اولسی وبتون
 عثمانلورک عثمانلوق عنوان مفخرت نشانی التندہ متحدبولنسی
 کبی حقایق احرارانه و اتحاد جو یانه اولہ بر صورت جدیدہ
 اورتہ یہ قونلدی کہ ہر کس شاشدی و طنز ایچون مساوات
 کاملہ بی امیدایدہ مامکدہ اولانلر و بونی ایسہ ملت مسلمہ نیک اتحاد
 و مساوات مطلوبہ یہ موافقت ایتیمہ چکنندہ بولانلر مسلم وغیر مسلم
 تعبیر ینک قالدیر لسی دعواسندہ مسلمان اولان مبعوثلرک خرسیتیان
 اولان مبعوثلرہ دخی تقدم ایلدکلرینی کورنجہ حقیقہ دوچار
 بہت و حیرت اولدیلر . بودعوای اتحاد جو یانہ دہ خرسیتیان
 مبعوثلرندن دہ بر طاقی ابراز مآثر اتحاد پروریدہ قصور
 ایتماش و بونلر میانندہ استانبول مبعوثی واسیلا کی یک
 جلاہ یہ تقدم ایشیدی . نہایت بو تعبیرلر عثمانلورلی بر برندن
 آیری غیر ی طوتہ جق شیلر اولیوب بتون عثمانلورلر بو عنوان
 جلیل التندہ متحد بولسندقدنصکرہ بر دہ کندی صنفلری
 وجامعتلرنجہ درجہ ثانیہ دہ بر انقسامہ تابع اولدقلرندن مجردشو
 انقسامات ثانیہ بی مبین اولوق اوزرہ اشبو تعبیرلرک ابقاسندہ
 مجبوریت کورلدی .
 اوارالق ہیئت مبعوثانک اشغال ایلدیکی مسائلدن
 بریسی دخی قرہ طاغ مصالحہ سی مسئلہ سیدر کہ مجتہد

مخصوصاً صندبه دخی بیان اولدیغی وجهله هیئت مبعوثان قره
 طاغ اشقیاسنی کورتردیکی طور غالبته حسن تلقی به قطعاً
 یاقلاشه بیوب و امارت مرقومه به برقراریش بر ویرلمستی زنهار
 تجویز ایتیموب صربیه کبی ستاقوقو یعنی طرفین محاربه دن
 اول نه حالده ایدیه لرینه او حالک اتماسی شرطندن آیرلماش
 و بو ایسه قره طاغ امارتی طرفندن قبول اولتمدیغی جهته
 محاربه ده دوام ایدلمشدر .

مجلس مبعوثانک مذاکره سیله اشتغال ایلدیکی قوانین
 و نظامات میاننده ال زیاده شایان اهمیت اولان شیلردن بریسی
 دخی در سعادت و ولایات دوائر بلدییه سی ایچون بشقه بشقه
 تنظیم اولنان ایکی قطعه قانوندر . اشبو قانون نلری مذاکره
 وز اولدینی طی و نواقصنی اکل کبی تعدیل ایشلرنده ادرنه
 مبعوثی راسم بکل امور بلدییه دن بهره مند اولدیغی تجار ب
 کلیه نکل پک بیوک قائده سی کورلمش و بناء علیه اشبو قانونلر
 صحیحاً انلردن منتظر اولان منافع و محسنانی ارا نه ایلده جنک
 مرتبه مکملته ایصال قلمشدر . دوائر بلدییه اموری بر
 مملکت متمدنه بی ترقیات و نعم مدینه دن بحق مستفید ایلده جنک
 ایشلر اولسیله وسائر ملل متمدنه نزدیکه امور بلدییه حکومته
 امور سیاسییه سنان بالکلیه آیریلوب رأی و انتخاب اهالی ایلده
 تشکیل قلنان هیئتلره حواله ایدلمش بولنسیله بزده دخی دوائر
 بلدییه نظاملرینک او یولده تاسیسی البته درجه منافعی پک

یقین بر زمانده میدانده قویه جق آتاردن معدود بولنشدر .
 مجت مخصوصنده ایضاح ایدیله جکی وجهله در سعادت
 قونفر انسی مشکلات واقعه نك هیچ بریسنه نهایت و نتیجه
 ویره میوبده روسیه دولتک مقاصدینی بر غیرت مصلحانه
 ایله ترویج پولتیقه سنی اختیار ایلان اورو پانولتری صوک
 چاره اولق اوزره تکالیف واقعه یی بر مضبطه عمومیه طرزنده
 باب عالی یه تکرار عرض ایلدک لری زمان بویله دولتک
 استقلال تامنه تعلق اولان بر مسئله طبیعی مجلس اعیان
 و مبعوثانه دخی حواله قلمش ایدی . دولتک روحی دیمک اولان
 شو استقلال تامک محافظه سی امرنده هر عثمانلو کندی عهده
 حیثنه مودوع بولنان غیرنده قصور ایتدیکی کبی هیئت مبعوثان
 دخی او ابادده غیرت کامله و وطن پرور یسنی تکالیف واقعه نك
 اتفاق و اتحاد آرا ایله ردینه مسارعت ایلمک طریقه نده
 کوستر مشدر . هله پروتوقول احکامی ردا و لنوبده روسیه
 دولتی دخی اعلان حرب و عدوان ایلدیکی مجلس مبعوثانه
 بیلدیرلدیکی کون یعنی ربیع الاخرک اون برنجی و نیدسانک
 اون اوچنجی چهارشنبه کونی اسلام و خرسیتیان بعض
 مبعوثان طرفندن ایراد ایدیلان نطق قانون اساسی ایله متحد
 اولان ملت یکپاره عثمانیه نك افکار قطعیه اتحاد جویانه سنی
 ماده اثباته کافی و ار باب خیتک کوزل ندن یاش کتوره جک
 مرتبه مؤثر شیلردز .

بوندن اول دخی خبر و برادیکی وجهله هیئت مبعوثانک
 ایلك سنه اجتماعی ایچون اقتضا ایدن اعضا و لایات مجالسی
 طرفندن انتخاب ایلمش و سنین آتیه مبعوثلرینک صورت
 انتخابی ایچون اقتضا ایلیان انتخاب مبعوثین نظامنامه سی
 در دست تنظیم بولمیش ایدی . نظام مذکور لایحه سی
 هیئت مبعوثانه حواله اولندوقده چونکه بو نظام مبعوثانک
 طوغریدن طوغری به اهالی طرفندن انتخابی مشعراوله حق
 صورتده یا بلایوب درجه ثانیده انتخاب یعنی افراد اهالیدن حق
 انتخابه مالک اولانلر زومی قدر انتخابی انتخاب و تعیین
 ایلدکن صکره اصل مبعوثلرک اشبو انتخابجیلر معرفتیه
 انتخاب و تعیینی صورتده قلمه آلمش بولندیغندن نظام مذکور
 یاری به قدر مطالعه و تدقیق ایلدکن صکره اکثریت آرا
 اصول انتخابک درجه ثانیده دکل درجه اولی صورتده
 افراغنی رأی و نظام مذکور ی رد جهتمنده حاصل اولمش
 و بناء علیه مذکور نظام باب عالیجه قانون بیان دأرده برنجی
 درجهده انتخاب اصولنه تحویل قلنه رق بعده تکرار هیئت
 مبعوثانک نظرکاه مطالعه سنه قولمشدر . بو صورت هیئت
 مبعوثانک مذاکرات واقعه سنده نه قدر احرارانه حرکت
 ایلدیکنه دلالت ایتمکله نزد حریت پرورانده البته زیاده سیله
 مستحسن کور یلور .

هیئت مبعوثانک بویک حریت پرورلکنی مطبوعات

نظامنامه سنك اثنای مذاکره سنده کوسترش اولدیغنه اصلا
 شبهه ایداملمیدر . معلوم اولدیغی اوزرد دور عبدالعزیز
 خانیده حکومت سنیه مطبوعاته پک زیاده شدت کوستروب
 برارالق کرید حادثه سی اثناسنده عالی پاشا مرحوم مطبوعات
 ایچون نوعما برادازه عرفیه دیمک اولان برقرار عالی نشر
 ایلش وکرید حادثه سندنصکره دخی بوقرار عالی دوام ایده
 کیدرک قرار مذکور موجبجه اداره کیفیتیه توفیق لسان
 ایتمیان غزته لر درحال قیامت یورلمکده بولنش ایدی .
 واقعا برقانون قطعینک حکم سوردیکی شوزمان قانونیده اداره
 عرفیه کبی برتدیر فوق العاده یه احتیاج کورلمدیکی زمانلرده بویله
 بر اصول شدته احتیاج کورلمیه جکی وکوسترلیه جکی درکار
 ایسه ده نصلسه طرف باب عالیدن تنظیم اولنمان مطبوعات
 نظامنامه سی غایت شدتلی و مطبوعاتجه مطلوب اولان ترقی بی
 منع ایلیه جک بر یولده تنظیم اولنش ایدی . کیفیت هیئت
 مبعوثانده موقع مذاکره یه التذکره حریت مطبوعاتی بحق
 تقدیر اپدن مبعوثان و او جمله ده بالخاصه درسعادت مبعوثی
 صولیدیس افندی حریت و ترقی مطبوعاتی حمایه ایلیه جک
 پک بولک بر غیرته بوانه رق پادشاهمزه احسان کرده سی
 اولان قانون اساسینک قدرینی بالتقدیر شو هیئت ملیه ده دولت
 و ملت و وطن مفعتنی مذاکره ایده بیله جک قدر فکرلرده
 پر او بالخلق و آچخلق حاصل اولش ایسه اوده مطبوعات

سایه‌سندده حاصل اولدیغی بیانیله بوشدتی قانونک پک
چوق تعدیلنه موقیت حاصل اولشدر .

بو بایده افکار عاجزانه مزى آچیقدن آچیغه عرض واتیانه
کندیمزى مأذون کوردیکمزدن ایشک شو جهتی ایضاح ایلیهلم که
هیئت مبعوثان مزاح غزته لینگ لغوینه دائر ذکر اولنان
نظام لایحه‌سندده مندرج فقره بی قالدیرمق ایچون کوستردیکی
اصراری لزومسزیره کوسترمشدر . واقعا شو اصرار
حریت مطبوعاتک بوجهتی ده محافظه غیرتنه مبتنی بولندیغی
جهتله ظاهر آتحت معذوریتده کوریلور ایسه ده شمیدی به
قدر نشر اولنان بر قاج مزاح غزته سنک خلقی اکلدیرهیم دیر
ایکن قانون اساسی بی تحقیر کبی هم یازانلرجه هم او قویانلرجه
وهم ده بالخاصه دولتجه مضرات بینهایه سی کورلدیکنندن و بو
ایسه ترقیات فکریه و قلیه مزک هنوز بوکا مساعد اوله جق
بردزجه به وار ماسندن نشأت ایلدیکنندن بو مطلبی آتی به
بالعلیق همتک ال بیوکنی مطبوعات قانونک ده از یاده مکملینتد
صرف ایتملی ایدی . کذلک فکریمزک شو جهتی ده بلا
احتراز عرض ایلیهلم که مطبوعات قانونک قرار ویریلان
درجه احرارانه سی کرچکدن حریت افکار ایله یشایان بر
ملنک مرتبه احتیاجنه کافی دکلدر . بودخی هنوز ترقیات
فکریه و قلیه مزک مرتبه غایه به واصل اولماسندن نشأت
ایلدیکی معلوم ایسه ده قانون مذکورک قرار ویریلان

صورتدن بر قاج درجه دها مکملینته امکان مساعد ایدی دیه
اعتقاد ایلر .

هیئت مبعوثانک تدابیر مالیه امرنده وقوعبولان غیرتی
اولبایدہ دخی بر چوق مباحثات شدیدیه میدان آچشدز .
مؤخرأ تقدیم اولنان بودجه اوزرینه بر طاقم تنقیحاته قیام
ایدلش و بونک پک چوق بوللری دوشونلش ایدیسسه ده
مبعوثاندن دقایق احواله واقف اولان پک چوق آدملمأ مورلرک
معاشندن قطع ایتمک صورتیله اجرا اولنه جق تنقیحاتدن بر فائده
عظیمه حاصل اولیه جغنی و اکثر ما مورلرک معاشی ذاتاً درجه
کفایهده بولمدیغی کبی قوائم نقدیه نک انتشار ندنصرکه ذکر
اولنان غیر کافی معاشرک حکمی دخی نصف نصفه تنزل ایلیه رک
شوحالده بعض ما مورلرک معاشنه ضم ایتمک بیله لازم اولدیغنی
در میان ایشلر ایدی . واقعا بوفکر ار بانک اصابتنه هیچ
بر عاقلک دیه جکی بوقدر . زیرا از جمله بر قائم مقامه پک
غروش معاش اعطاسی کبی حاللر وارد رک بوقدر آز بر معاشه
قناعت ایده بیلان آدم او ما مور یته لازم اولان لیاقته مالک
اوله میه جغنی کبی ار باب اقتداردن اولوبده بر قائم مقام فاملیاسنی
اداره یه کفایتی اولمیان شو معاشه رضا کوستر نلرک دخی عفت
حائنه تمامیه امنیت کوستریله مامک ضرور یدر . امر مالیه
مذاکراننده معاشرجه دکل فقط ما مور لرجه تنقیحاته لزوم
کوستر نلرک اصابت رایلیرینی ده تسلیم ایدرز . زیرا دوا بر

حکومتك احوالنه واقف اولانلر ايچون خفي دكلدر كه
 امور دولنده فضله و بيلزوم يك چوق آدملر بولنوب بونلرك
 تنقيحيله حاصل اوله جق وارداتك درجه كفايه ده اوليان
 معاشرى توسيعه صرف ايدلسى مالىه جه منفعت حاصل
 ايدمه سه بيله انتظام و اداره جه يك بيوك منفعت حاصل ايلره
 هيئت مبعوثان مأموريتلر و مأمورلر جه بعض تعديلات
 و تنقيحات اجر اسنى رأى ايلدكدن صكره اصل نظرا هييتى
 غوائل حاضره حربه يك كوسترديكى لزوم اوزرينه برقات
 دها آرتان ضرورت معلومه مالىه يى دفعه حصص ايلش
 ايدى . بونك ايچون مجادله درجه سنه واران بر چوق
 مباحثه لره بوسنه يه مخصوص اولشق اوزره و بر كو و اغنام
 رسومى و سائر تكليفه برر مثلك دها ضم و علاوه سى خصو
 صنده اتفاق آرا حاصل اولش و نظامات مخصوصه سى قبول
 و ايجاباتى اجرا قلمش اولديغى كېي مصر و بر كوسندن بولنان
 قارشولق اوزرينه لوندره دن بش مليون ليرالغه قدر بر
 استقراضك عقدى ايچون دخى ايجاب و ضرورت زمانه نظراً
 اتحاد آرا حاصل اولوب اكرچه بو استقراض ايشنه مأموراً
 لوندريه كوندريلان مالىه مستشارى زهدى افنديك سايقده
 بويولده كى مأمور يتلرى جقنده هيئتجه بعض قال و قيللر
 ايدلمش ايسه ده بونلرك بر اثر اغفال اولديغى مؤخر آتحقيق
 ايدرك افندىء مشاراليهك بر ائت ذمتى تصديق و استقراض

مأموریتی دخی عهده سنده ابقا ایدلشدن . انجق دور
اسبقک هر شیئه تقدم ایدن سوء استعمالات مالیه سی دولتده
مالیه جه هیچ بر اعتبار بر اقامش اولدیغندن الده بویله برضا غلام
قاز شولق اولدیغی حالده ده مذکور استقراضک عقدی میسر
اوله مامشدر .

بوسنه نك تداییر مالیه سندن بر یسی ده اولا اوچ ملیون
لیرالق اوله رق طبع و تداوله اخراج ایدیلان و مؤخرأ کوریلان
لزوم صحیح اوزرینه اون ملیون لیرالق قدره وارد یریلان
قوائم نقدیه قضیه سی اولوب اگرچه بو کادها دور سلطان
مراد خانیده قرار و یرلمش و قوائمک بر مقدازی تداوله ده
چیقارلمش ایسه ده بو تداییر مالی پی تنفیذ ایلان قانون هر حالده
هیئت مبعوثانه حواله و بعدالذاکره تصدیق ایدلشدن .

هیئت مبعوثانک تداییر مستحسنه مالیه جمله سندن اوله رق
قرار و یردیکی برشی دخی استقراض مجبوری مسئله سیدر .
غوائل حاضره نك ککوستردیکی لزوم و احتیاجه
مقابل دوشونیلان تداییری اتمام ایلان شی انجق بو
استقراض داخلی عد اولنه یلور . زیرا صور سائر نك
حاصل ایلیه جکی قوت مالیه مصارف عظیمه حریه مقابلنده
بالوجوه حاجز قالب استقراض مذکور ایسه مصارف جسمیه
مذکوریه بی قارشولیه یله جک بر سرمایه تدارک ایده یله جک
جسماتده یعنی الی یوز ملیون غروشلق مقدارنده ایدی .

استقراض مذکور ایچون مجلس عمومیده بالمذاکره و یریلان
 قرار اوزر ینسه نشر ایدیلان نظامنامه ده بیان و تصریح
 اولندیغی اوزره مبلغ مذکورک مصارف حریبه دن ماعدا
 هیچ بریره صرف اولنماسی مشروط اولوب داخل موازنه
 بولنان التی یوزیتش بیک کیسه قدر و یرکوی عومینک یوز
 سکسان بیک کیسه سی قارشواق آنخاذیله استقراض مذکوره
 سنوی یوزده اون فائض ورأس الماله محسوب یوزده بش نسبتنده
 أمور تیسمان یعنی تأدیه اقیجه سی و یرلمسی و بو استقراضک
 ثروت خصوصیه یه کوره هر کسدن بلا استثنا اخدی و ثروت
 عومیه بی تعیین ایده جک هیچ بر میزان صحیح اوله میه جغندن
 اولبابده هر کسک املاک و عقار موجوده سیله تجارت و تمتعی
 و خزینتهدن الدیغی اسهام و مقاطعات و زعامت و تیمار بدلاتی
 و مأموریت معاشی مقیاس و میزان اعتبار ایدلمسی و شوخالده
 هر کسک املاک و عقار و تمتع و یرکوسی اوله رق سنوی اعطا
 ایلدیکی مبلغه بر مثلی نسبتنده ضمیمه مأموریت معاشلرینک
 ایکی آیلغنه و اسهام و مقاطعات و زعامت و تیمار بدلاتنک دخی
 یوزده اوننه مساوی بر مقدارک اخدی و بونلرک دخی درت
 تقسیط ایله درت ماهده استیغاسی و عساکر شاهانه ایله ضابطه
 نفراتنک و قول اغاسنه قدر کوچک ضابطانک استقراض
 مذکوردن استیغاسی ایله محار به ده بولنان بیوک ضابطان
 و امر انک دخی تأخیر مکفیتری قرار واقع اقتضاسندن بولنمشدز

هر دولت منتظمه ایچون کور یله جک لزوم و احتیاج
 فوق العاده یه کوره موقه دستور العمل طو تلیق اوزره بر اداره
 عرفیه قانونک و جوبی درکار اولوب اگر الده بویله بر قانون
 اولسه و احکامی ایلك لزوم کورلدیکی آنده مرعی الاجرا
 طو تلیسه ولایات عاصیده آنش عصیانک بو درجه لره قدر
 التهاب ایتمه جکی نظر دقت و اهمیته آلتغله مجلس عومینک
 اشبو ایلك سنه اجتماعنده باش کاتب سعید پاشا طرفندن قله
 التوب شورای دولتن تصدیق اولنان برده عرف عسکری
 قانونی لایحه سی نظر مطالعه و تدقیقه قونلش ایدی . بر محله
 آسایش و امنیتک مقدمه انحلالی کورلدیکی آنده دوائر
 و محاکم ملکینه ک حقوق و وظائفی در حال اداره عسکریه یه
 و یرلک و او حالده ایجابنه کوره مساکن خصوصیه حکومت
 طرفندن یوقلانوب ایجاب ایدنلرک محاکم لری دخی در حال
 دیوان حرب حضورنده رؤیت قلمق مثللو خصوصات شدیدیه
 هیئت مبعوثانک بادی امرده نظر دهشتلرینی آچش ایدیه ده
 جریان ایدن مذاکرات فوق العاده زمانلر ایچون بویله بر
 قانونک لزومی باینده جمله بی ارشاد ایلینوب هر دولت
 منتظمه و متمدنه اولدیغی کبی بزم ایچون دخی قانون
 مذکورک لزوم و وجوبی تصدیق قلمشدر . بزده
 و یرکولک نسبت اساسیه و اصول تحصیلیه سنک بر قاعده
 عادلیه مربوط اولماسندن و تقدیر قیمتده خطا واقع اولور

ایسه اكا اعتراض ايتك ايچون مكلفينه صلاحيت و ير لمانسه
 و تخمین قومیسسیونرلرینك حكومت و اهالی طرفندن مختلطاً
 تشکیلی سائر محلرده مرعی اولان اصول اقتضاسندن ایکن
 بزده تخمین مأمورلرینك انتخاب حقنك حكومتہ انحصار
 ایتمسندن تولد ایدن مضرات و بلايا حساب و قیاسدن خارج
 اولوب بونك ایچون دخی مابین همایون باش کاتبی سعید پاشا
 طرفندن قبله انوب من غیر رسم باب عالی به و یر یلان لایحه
 شورای دولت و مجلس و کلاجه بعدالتدقیق مجلس مبعوثانه
 و یر لملکه عموم مبعوثین طرفلرندن لایحه مذکورہنك حین
 تدقیقنده و تکالیفک تأمین نسبت و جبایتنه کافل اوله جق
 قواعدک تأسیسی امرنده فوق الغایه آثار و طنپورری و حمیت
 کوسترلشدر .

الحاصل مجلس مبعوثانک اشبو ایلک سنه اجتماعنده
 کوستردیکی مآثر درایت و فطانت و علایم و طنپورری و افکار
 حریت جملہنك نظر دقت و تصویبده مظهر اولمشدر .
 زیرا دولت علیه ایچون بویله بر هیئت مبعوثانک کشادی
 قضیه سی هنوز در دست مذاکره ایکن بعض کیمسه لر بزده
 زمانک استعدادینی دولت و ملئک خصوصیت حالنی تقدیر
 ایلیه جک مبعوثلر بولنده میه جغی ظننه دوشد کاری حالده
 مبعوثان کرامک عادتاً جملہ سی استعداد زمان ایله دولت و ملئک
 احوال خصوصیه سی اراننده کی مناسبت دقیقه بی جملہ دن

اعلا تقدير و تمیز انیس اولدق لرینی هر مذا کرده حاضر و نه
 تسلیم ایتدیرد کلامی کبی بعض کیمسه لر دخی هیئت مبعوثانک
 منافع مخصوصه دولتی افاته و امانه ایده جک فکر سرباز ایده
 بولنه جغنی خلیا ایلد کلامی حالده هیئت مبعوثان دولت ایله
 ملتک شیئی واحددن عبارت اولدیغنی و سلامت یکدیگر امور
 و ظنرور ایده فکر وال بر لکیله چالش مقمن حصوله کله جکینی
 و حریتله اداره ایدیلان بر مملکتده هیئت مبعوثان دولت
 و ملت ایچون حقیقه فائده لی اولان شیله ره مقابل اعتراض
 و متعدده دکل تصویب و تسهیله بولنه جغنی بداهه و علانیه
 اثبات ایلد جک افکار و حرکات ایله اوهام و خیالات
 مذکور هار بابنی دخی تصحیح المشردر . هله کیفیت هنوز
 در دست مذاکره ایکن هیئت مبعوثانده دخی افکار مسئله ایله
 افکار غیر مسئله نک هر مسئله ده بر بردن آیر یله جغنی حقیقه
 میدان ملاحظه قونیلان و همملرک بوسبتون حکم سنز و معناسز
 اولدیغنی ماده تبیین المشردر که از جان و دل قانون اساسی
 طرفداری اولانلری ینه از جان و دل ممنون و مطمئن ایلد جک
 برشی وار ایسه اوده بوقضیه در . حقیقت اصلاً و قطعاً
 نوع ایده میوب افکار نه قدر متخالف و متضاد اولسه حقیقت
 نقطه سنه کلوبده اجتماع ایدنجه جمله سنک یکدیگر ینه متوافق
 و جمله سی متحد چیقا جغنی حقیقت اندیشلر بزنده اوتد نبری
 معلوم و مسلم بر کیفیت ایکن مجلس غومیده بود دخی عمومی

اوزره کوریلوب تسلیم ایدلمشدر .

هیئت مبعوثانك بعض احوال و حرکات حریه به دائر
 وقوعبولان مذاکراتی بوراجه مسکوت عنه کیلوب ایلروده
 فقره مخصوصه سنده بحث ایدلمك ضرور یدر . خصوصات
 حریه دن انبعاث ایله هیئت مبعوثانك بعض مرتبه شدت
 کوسترمش اولدیغی معترف ایدسه ده بو حال سلامت وطنك
 اسباب دقیقه سنی مطالعه ده افراط سعی و همتدن بشقه هیچ
 برفکر دن نشأت ایتیمه چکی درکاردر . امور مالیه و خصوصات
 اداره یه دائر مباحثه هیئت مذکور هك کوستردیکی شدتله
 بعض افکار خصوصیه ار بابی نزدنده شایان استغراب کورلمك
 ایستایلور ایسه بولك برحقسزاق ایدلمش اولور . هر مباحثه
 و مذاکره ده کوریلان شدت لسان فکر حریتدن بشقه بر
 اساسه مبتنی اولیوب اوشدتلردخی انجق دولت و ملتک تأمین
 منفعتی ایچون کوسترمش اولسی محققدر .

هیئت مبعوثانك صورت مذاکراتی حقهنده سرمایه مؤاخذه
 ارایانلرك هیچ بریسی مطلوب نه واصل اوله میه جغنی تأمین
 ایلرز . بوایشك ایچنده اك عادل اولان برفکر ایچون سرمایه
 مؤاخذه اتخاذ اولنه جق برشی وار ایسه اودخی هیئت مبعوثان
 حقهنده دکل بلکه دوائر حکومت حقهنده واقع اوله بیلور .
 زیرا قانون اساسی موجنبجه هر کس ایچون اعطای و تأمین
 ایدلمش اولان حق شکایتدن استفاده ضمننده هیئت مبعوثانه

عرضحال و یر نلردن نظاماً هیئتجه قبولی جائز اولیان و عائد
 اولدیغی محالره و یرلک لازم کلان عرضحاللر رد اولدقدن
 صکره نظاماً قبولی و اولیابده هیئت مبعوثان طرفندن تدقیق
 و تحقیقی لازم کلان عرضحاللر مذاکره عمومیه و مذاکر
 مخصوصه ایله عائد اولدقلری دوا ره بالحواله کیفیت استیضاح
 اولمش ایکن دوا ره طرفندن بونلرک اغلبنه نظامجه معین اولان
 مدت ظرفنده دکل هیئت مبعوثانک تکمیل مدت اجتماعی
 ظرفنده جواب و یرلماشدر . بونک ایچون هیئتک مذاکره
 خصوصیه و عمومیه سنده بر طاقم سوزلر جریان ایتش و بر
 خیلی شدتلر دخی کوسترلمش ایسه ده بو حالدن طولایی تعجب
 دکل هیئت مذکورهنک تقدیس و تحسین ایلمسی لازم کلور .
 ز یرا هیئت مبعوثان قانوناً کندی عهدده سنه اصابت ایلیان
 وظیفه بی تمامیه ایفا ایتش اولدیغی حالده دوا ره حکومت
 کندی عهدده لینه اصابت ایدن وظیفه بی بحق ایفا ایتماشلر
 دیمکدر .

نتیجه کلام جزیرانک اون التنجی و جازدی الاخرهنک اون
 یدنجی پنجشنبه کونی مجلس مبعوثانک مدتی و حتی بعض
 مذاکراتک ختام بوله مامسی مناسبتیه ضم ایلمش اولان اون
 کون فضله سی دخی ختام بولسیله طرف ر یاستدن « بو کونکی
 مجلسن مجلس اختتامدر . کچن هفته تمذید ایدیلان مدت
 دخی ختام بولدی . صکره دن کلان لایحه لرده انجمنلرده

قرائت اولنمش ایدی . بوکون مادام که مدتمز ختام بولدی
 اوراقزی محافظه یه مأمور تعیین ایتدک . یکی مبعوثان انتخاب
 اولنجه یه قدر بزینه مبعوثز . جناب حق واضع قانون اساسی
 اولان ولی نعمت بیمنتمز پادشاهمز افندمز حضرتلرینی طول
 عمر ایله معمر ایلسون ایجاب ایتدیکی صورتده یکیدن اجتماعمز
 قولایدز . جناب حق عساکر عثمانیه بی ده مظهر موقیبت
 بیورسون مجلسمز ختام بولدی « نطقی ایراد اولنه رق مجلس
 قیاندی اشبو نطق ایراد اولندیغی صروده قانون اساسینک
 واضعی اولان پادشاهمز پادشاه حریت پرور افندمز
 حضرتلرینک نام نامیلری یاد ایدلدکده عموم هیئت طرفندن
 القشلانهرق و تمادی شوکت و اجلال و تزیاید عمر و اقبال
 شاهانه لری دعای جمله طرفندن تذکار قلنه رق هیئتک رسم
 ختامی جمله بی برحس حریتپرستی ایله متحسس و متأثر ایلیه رک
 بنیان سلطنتی یکیدن تأسیس درجه سنده تأیید ایلیان ذات
 شوکسمات جناب عبدالحمید ثانینک نیجه سنه لر بو مجلس ملی بی
 تکرر دعوته موفقیتی تمنیاتیه مبعوثان کرام طاغلدی .

ایکینچی قسمك اجزای متممه سی

[۱]

باب سر عسکر یدہ نطق ہمایون

« سر عسکر پاشا پاشا بکر افندیلر »

- « عسکر مزك جدلرندن موروث اولان یكیتلکی ووطن »
« محبتنی عسکرلك نظاماننه رعایتله برابر بوكره دخی اثبات »
« ایتملرندن طولاینی مخصوصا لشكر ایدرمر و سالی عسکر یه نك »
« قدر و اعتباری بتون عسکره شامل اولدیغندن بنم دخی »
« بوجعیته طعام ایدیشم مجرد عساكر مزی تلطیف ایتمك »
« ایچوندر نیتز دائما صلح و صلاحه متوجهدر فقط بو »
« مقصدی هر وقت هیئت عسکر یه نك انتظامنده ارامق »
« لازم كلور انك ایچون سزه و كافه عساكر مزه عسکرلك »
« وظیفه سنی حکمدار كزه اولان بور جكز كه بو وظیفه نك »
« قسم مهمیدرانی تمامله محافظه ایتمكزی توصیه ایلرم »

نطق همایون مذکورى متعاقب طرفه‌اى سرعسكر يدن
دخى مقاله آتیه‌الذکر سرد و اتیان بیورلمش اولغله محظوظیت
شاهانه‌لرینى موجب اولمشدر

« صورت مقاله »

- « عساکر شاهانه‌لری وطنک محافظه‌سى و نظیفه سیمله »
 « مکلف اولدیغندن بو وظیفه‌یه مادام الحیات نصب نفس »
 « ایدر لر نائل اولدیغمن عنایات ملو کانه‌لرینک و خصوصاً »
 « دائره عسکریه شاهانه‌لرینه هیمت بخش اولان قدوم »
 « همایونلرینک تشکری حقیقی و عساکر ملو کانه‌لری »
 « ضابطانک بودقیقه‌ده مظهر اولدیغمن شرف عظیمه قبولی »
 « شکرینى اولده‌مک ایچون تقدیم جان ایتمکدن بشقه سرمایه‌مز »
 « اولیوب بوسرمايه‌دخى ذاتاً اوله مصروف بولندیغندن »
 « تکرار بتکرار عجزمزی اقراردن بشقه دیه‌جک سوز بوله‌م »
 « احوالی موجب تأسف اولان زمان ماضیدن طولایی »
 « عسکر لکک انتظامی مرتبه کاله وار مامش ایسه‌ده شو کتآب »
 « افندمک حسن نظر همایونلری و بونوع تلطف »
 « واحسانلری کورلدیکه موجود اولان نقایصک تیسر »
 « اصلاحنده شبهه اولدیغندن بو بایده دخى مسراتمزی »
 « تحدید ایتک قابل دکلدر »
 « پادشاهم چوقی یشا »

❖ ترسانه ده نطق همایون ❖

« قپودان پاشا پاشا بککر »

« دول بحر به دن بولندیغیز ایچون دونمازک منتظم »
 « برحالده بولندیرلسنه احتیاجز معلومدر موقعزک اهمیتتی »
 « وسواحلزک وسعتی ایسه بو احتیاجی توسیع ایدر بناء »
 « هلیه هیثمزک باشلوجه قوای شو کتندن اولان قوه »
 « بحر به مزئی حال تر قیده طومغه چاشمیلز چونکه ترقیات »
 « بحر به نک دخی بونقطه نهایی او ایوب زمانک احتیاجاتی »
 « وفنونک توسعاتی نسبتنده تحول ایتمکده اولدیغندن اشبو »
 « تبدلاتی نقطه نظر واندن تمامیله استفاده ایتمه نک اسبابنی »
 « هدف مقصد اتخاذایده لم فنون بحر به نک امر او ضابطانک »
 « بیننده تمامی انتشاری ایچون مبدأ استفاده اولان مکتب »
 « بحر به نک ترقی تنظیمات و تدریساتنی برنجی چاره عدد »
 « ایملیز دولتمزک مساعی مالیه سنک بیوک بر قسمی شمدی به »
 « قدر دونمانک تنظیمی یولنده صرف اولدیغندن اختیار »
 « ایدیلان مصارف غیر مثره صره سنده قالماق »
 « ایچون سفاینک حسن استعمالی و محافظه سی پک اعتنا »
 « اولسه حق مسائلدندر هیئت بحر به مزک کافه ارکان »

« وافرادی شو و صایابی تلقی ایتد بکجه وطنه خدمت ایتک »
 « مکافاتک استه تقافتی کسب ایدرلز و شمدی به قدر ابراز »
 « اولنان اقداماندن طولایی ایتدیکم تقدیر و تشکرک اسبابینی »
 ارتیرمش اوورلز »

« صورت جواب »

« عسا کر بحر به شاهانه لری و طنک محافظه سی اغورنده »
 « خدمات ممدوحه عرض و ابرازینه بور جلو اولد قلدن »
 « بو وظیفه بی ایفایه کمال آرزو و اشتیاق ایله هر آن نصب »
 « نفس اهتمام ایدرلز دائرة بحریه ملوکانه لرینه میزت »
 « بخش اولان قدوم همایو نلری عسا کر بحر به شاهانه لرینی »
 « مستغرق دریای مفخرت ایتکله مظهر اولدیغمز عنایات »
 « جلیله دن بر ذره سنک بیله ادای حق شکر و محمد تنده عاجز »
 « اولدیغمز دن خدمت مستلزم المفخرت حضرت ولی »
 « نعمته وقف انفاس ایله برابر موفقیتیزی تمنی ایدر و اسباب »
 « معلومه دن طولایی بحریه جبه نقصان اولان انتظامک »
 « پادشاه بحر و بر شهنشاه تبعه پرور افندمزک حسن نظر »
 « ملوکانه لری سایه سنده قریباً اصلاح واکالنده شهبه »
 « اولدیغندن جناب حق حبیب اکرمی حرمتنه ولی نعمتمز »
 « افندمزی همیشه پیرایه بخشای سریر خلافت و رونق »
 « افزای دیهیم سلطنت پیور می دعاسنی اسان شکر عظیم »
 « ایله تلاوت و تکرار ایلرز دولت علیه لری قوه بحریه سنک »

« تنظیماتنه مکتب بحر یدک تنظیمیدن بدأ اولمسی و دو نهای »
 « همایونلر ینک حسن استعمالی خصوصاً صادر اولان »
 « فرمان کرامت نمایان ملوکانه لر ینک تجدیدینه کفایت ایده »
 « بیله چک استطاعت تصویری محالی تصور اوله جفندن »
 « بو باده دخی عجز مزی اعتراف و محض اصابت و عین »
 « کرامت اولان او امر مله میت مظاهر تاجدارانه لر ینک »
 « تنفیذی خدمت جهان قیمتده صرف ایده جگمز زمان »
 « ایام زندگانیزک اک قیمتلی وقتی اوله جفنی عرضه اجتسار »
 « ایدرز »

✽ پادشاهم چوق یشا ✽

[۳]

جنتمکان عبد العزیر خان حضرتلر ینک اعضای خاندانلرینه
 تخصیص پوز یلان معاشات

دولتلو عصمتلو والده لری سلطان حضرتلرینه	۵۰۰۰۰
دولتلو نجابتلو یوسف عزالدین افندی حضرتلرینه	۳۰۰۰۰
دولتلو عصمتلو باش قادین افندی حضرتلرینه	۲۰۰۰۰
دولتلو عصمتلو صالحه سلطان حضرتلرینه	۱۵۰۰۰
دولتلو نجابتلو محمود جلال الدین افندی حضرتلرینه	۲۰۰۰۰
دولتلو نجابتلو محمد شوکت افندی حضرتلرینه	۱۵۰۰۰
دولتلو نجابتلو مجید افندی حضرتلرینه	۱۵۰۰۰
دولتلو نجابتلو سیف الدین افندی حضرتلرینه	۱۰۰۰۰

- دواتلو عصمتلو ناظمه سلطان حضرتلرینه ۱۰۰۰۰
- دواتلو عصمتلو اسما سلطان حضرتلرینه ۱۰۰۰۰
- دواتلو عصمتلو امینه سلطان حضرتلرینه ۱۰۰۰۰
- دواتلو عصمتلو ایکنجی قادین افندی حضرتلرینه ۱۵۰۰۰
- دواتلو عصمتلو درنجی قادین افندی حضرتلرینه ۱۵۰۰۰

۲۳۵۰۰۰ یکون

خاقان سابق سلطان مراد حضرتلرینه اعضای خاندانه
خاقان مشارالیه حضرتلرینه ۱۲۵۰۰۰

- دواتلو عصمتلو والدهلری سلطان حضرتلرینه ۵۰۰۰۰
- دواتلو نجاتلو صلاح الدین افندی حضرتلرینه ۲۰۰۰۰
- دواتلو عصمتلو خدیجه سلطان حضرتلرینه ۱۰۰۰۰
- دواتلو عصمتلو فهیمه سلطان حضرتلرینه ۱۰۰۰۰
- بهرینه اون بشریک غروشدن درت قادین افندی ۶۰۰۰۰

حضراته

۲۷۵۰۰۰ یکون

۵۱۰۰۰۰ جهاً یکون

[۴]

بلغارلرک فریادنامه سی

ترکیانک روم ایلی جهتهده کائن بالقانلرک ایکی طرفسه

یالیش بدبخت بزجاعت وارد ر . بو جاعت ۹۰۰ سنه
 میلادیه سنه دبرو خزستیانغه سلوک ایله گاه غالب و گاه مغلوب
 اولوب انجایانده بوآنه قدر بلغارملتک خاطرندن چیقامیه جق
 صورتده مدهش بر مصادمه دن صکره اون دردنجی عصرک
 او اخرنده ترکک مظریت غیورانه سنه عدم مقاومته پنجه
 حکومت عثمانیه به دوشمش قالمشدر . بو ملتک پولتیقه جه
 استقلالیتدن بالکایه محروم قالمسی کرچه بیوک بر فلاکت ایسه ده
 فاتحک بلغارله عاداتا اسیرکی حرکت و معامله ایلمری بوملتک
 فلاکتی بر قاندها شدتلند بر مشدر . شوسفیل ملتک بشیوز
 سنه دبرو ترکاردن چکمش اولدقلری مشقت تعریف اولنه من
 مرتبه ده بولندیغندن مشقت مذکوریه بوآنه قدر بوملتک
 متحمل اولمی عین حکمت نو عهدندر . بوملتک حال حاضری
 متبوعنک درجه ظلم و تعدیسنی اثبات ایچون جهانتک متمدن
 قسمنه بر دلیل علنیدر .

بشیوز سنه دبرو چالیسوب چبالیوب کمال آسایشله چفت
 سور مکده اولان بلغارملتی مساعی سابقه و حاضره سنندن بر گونه
 استفاده ایده میوب هر قراندقلرینی طویمز و قناعت ایتمز
 دوات صندیغنه طولدر مقده درلر . بوکا مقابل دولت بوملتی
 حیوان مقامنده قوللانمقده در . بر بلغارک عمری بیک محنت
 ایله اکتساب ایلدیکی مالی کلبه سی ناموسی قاریسی و چو جقلری
 راست کلان مسلمانک راست کلان ضابطه نفرینک پنجه حکمنده

بولنقده در . هله شو ضابطان طاقی ملکک بر آفت صحیحی در
 دینلسه جائزدر . احوال اداره بلغسار رعایاسنی استخداام
 و بونلردن اوله بیلدیکی قدر استفاده ایتمک اوزره حکومت
 مرکز به معرفتیه غایت ماهرانه قوللانقده اولان بر آلتدر .
 معارف زراعت صناعت و تجارت کبی امور نافعده دن برینک
 موقع اجرایه وضع اولنمسی شویله طورسون حتی بونلرک
 اجراسنه خاصه نمازمت اولنقده در .

عدالت لفظی شهوت نفسانیه معاملات تجاوز کارانه بی
 محلی حکومتلرینک سیئات احوالی ستر ایتمک اوزره ایجاد
 اولنمش بر سوزدن عبارت قالمشدر . حکومت مأمورلری
 بلغار رعایاسنی حقنقه تصور اولنان ظلمی اجرا ایتدیرمکه بر
 وسیله بر آلتدرلر .

بر بلغاری بر اسلام اولدیرسه مالنی منالنی چالسه ملکنه
 تجاوز و بلا سبب تحقیر و ناموسنی اخلال ایتسه و بونلرک
 جمله سیده حکومت مأمورلرینک کوزنی اوکنده وقوعبولسه
 حضور محاکمه او مسلمان تبریه ذمت ایدر و بلغار محکوم
 اولور . و شاید بر بلغار بو درجه ظلمه متحمل اوله میهرق
 حقوق مشروعه مدافعه سنه مراجعت ایتسه هر حالده او
 بلغار کندیسنی اولمش صایمق لازمدر . حق تدافع یالکز
 مسلمانه منحصردر . بلغارلره سلاح طاشیق ممنوع بولندیغی
 حالده مسلمانلر یالکز قریه و قصبه لرده دکل عادتا بولوشهرلرده

بیلہ تپہ دن طرف ناقرینہ قدر مسلح اولہرق کز مکدہ درلر .
 یکر می سنہ دنبر و ہر سنہ ترکر ہیج اولز سنہ یوز نفر بلغار قتل
 و اعدام ایدرلر و تجاسر لری نہ ارانیلور و نہ بولنور و نہ دہ
 حقارندہ مجازات ایدیلور .
 چونکہ ترکر ملک صاحبی اولدیغندن برکاوورک عمری
 بو قدر جق زحمت اختیارینہ دکر .
 ہر مملکت اہالیسی و بردکاری اچیدن مہما امکن استفادہ
 ایلدکاری حالہ بلغارلر تکالیف ثقیلہ التندہ از یلور
 و تحصیلدارلر حکومت ماورلرینک نفوذ و تأثیریلہ ہر درلو
 سوء حرکاتی اجرادن اجتناب ایتمزلر . ہرنہ زمان دشمن ظہور
 ایتمش و بر محار بہ و یا مصادمہ وقوع بولمش ایسہ بلغارلرک
 عربہ لری حیوانلری نقودی مرجع معاونت اتخا ایدلشدر .
 بلغارلرہ مراجعت اقتضا ایلدیکی حالہ نہ قدر قریہ و قصبہ لر
 وار ایسہ تخری اوانور و ضبطیلر بر طاقم سوء حاللر ایلہ
 فلاکت واقعہ بی بر قاندہا تشدید ایدرلر . عمر لری ماللری
 ناموسلری دائمًا تہلکہ دہ در انواع حقارت و سوء حالات ہر
 کون مشاہدہ اولنمقہ در . خلاصہء کلام بر بلغار اسارتدن
 بشقہ بر امتیازہ مالک دکلدر .
 بوملت سائر ہر قنغی حکومت ادارہ سنندہ بولنمش اولسہ
 اقداماتی ثمرہ سیلہ تمکن ایتدیکی محللری احیا ایدہ یلور ایدی .
 شو عصر مدنیبت و محسناندہ بر قیاح دفعہ لر ملک اصلاح

احوالی حقه‌نده پیدا ایتش اولدیغی امید ۱۸۳۹ سنه‌سی
 خط شریفندن برو هر خط نشر اولدقجه متجدد اولمقده ایدی
 نه چاره که بو باده ملت مر قومه نه قدر امید وار اولدسه هیچ
 برینک اجرا اولمدیغنی کوره کوره مایوسیت ایچنده قالدیلر .
 و ده‌ها زیاده شایان تأسف اولان شور اسیدر که شمیدی به قدر
 نشر اولنان اصلاحات فرمانلری بلغارستانک احوالی ابو-
 لشدیره جک برده فناالشدیر مشدر . جمعیت بشریه حاضره‌نک
 ترقیاتندن حصه یاب اوله‌رق بلغارلرده انوار معارف و مدنیت
 تراید بولدقجه بونلرک حال اسارتدن قورتارلامسی ایچون هر
 گونه اسباب و وسائط جدیده ابداع ایدیلرور .

معاهدات رسمیه و علییه ایله دولت علیه دخی اورو پا
 دولتلی میانسه قبول اولمش ایسه‌ده ترکیا بیلدیکنندن
 شاشما مشدر . حتی اورو پاخرستیان دولتلی دولت علیه‌نک
 استقلالیت و تمامیت ملکیه‌سنی محافظه ایتک غیرتنده بولندقجه
 ترکر ده‌ها زیاده زیر دستانی علیهنده تجاوزاتده بولنمشلردر .
 اصلاحات تعییر اولنان شیلر اصلاحات اجراسی لزومنی
 کوستر نلرک یوزینه آتمش فرمانلر اولوب بلغارستان حکومت
 مأمورلی ایشک اصلنی فصلنی بیلدکار نندن بالکنز شرع
 شریفه متعلق اولتلی مطلبو بلری وجهله اجرا ایتکده درلر .
 مأمورلر اودرجه ماهرانه برمعامله‌ده بولنورلر که نشر اولنان
 اصلاحاتک نتیجه خیره‌سی کور یله مامک اوزره اسلا ملق

تعصبي تحريك و تشويق ايديلور . شوصوك دفعه دولت
 عليه كويابر طاقم اصلاحات اجراسنه قالقشمش اولديغى زمانده
 دكلى ابديكه بوقدر مظالم اجرا ايدلى . خيال و خاطر دن
 كچمز بر طاقم سوء حالات و ظلم و تعدياته تحمله اقتدار قاليوب
 تظلم حاله مجبور اولتمسنه صورت ظاهرده اصلاحات آرزو سنده
 كور ينان مأمورلرك تدوير ايسله عصيان نظريه باقيلديغى
 ايجون بلغارلره هجوم اولنهرق مسكن و مأوالرى يغما و تاراج
 ايدلى . مملكتلى آتش ايجنده براقيدلى . حكومت
 سنه نك امر مخصوصيله سلاحلنان باشى بوزوقلرك مقصد
 اصليلرى بلغار ملتك وجودىنى احمادن عبارت اولغله بلغار
 ذكور و انانى قتل و اعدام ايدلى . بوقدر اشخاص
 معصومه نك قانسه كيرلركدن بشقه بر طاقم مخدراتك دخ
 بكرلى ازاله اولدى . باشى بوزوقلر معابد و مكاتب حقتده
 در يغ حرمت ايدرك تصادف ايدل كرى خريستيانه صورت
 جبر يده اولهرق تكليف اسلاميت و عدم قبول كوسترنلر ايله
 چواق چوجق حقلرنده تجويز ظلم و شناعت ايلديلر . عالمده
 اذا ايله افناى حيات ايجون ايجاد ايدلان اشكنجه لرك هيچ
 برينى بلغارلر حقتده در يغ اتمديلر . ايسته عصر جديدك
 ابواب مظالمى دولت عليه نك بلغارلر حقتده روا كوردىكى
 معاملات ايله افتتاح ايدلى .

بشيوز سنه دنبرو بومثالو سلاسل تعدييات التنده خچكشيدى

اولان بلغار ملتک بوندن بویله دخی بارکران مظالمه تحمل
ایده بیله جکی عجبیاظن اولنورمی ؟ بلغار ملتک جمعیت
بشریه یه نه فناغی اولدی که بو حال ضجرت اشمال ایچنده
قالمسنه اورو پاراضی اولیور ؟ ارتق بولمت ایچون تحمل
قطعیاً ممکناتدن دکدر . بلغارلک تحت حکومت سنیده
براقلمسی اورو پامیزان سیاستک تصحیحی ومدنیت بشریه نک
ترقیسی ایچون اقتضا ایدن شرائطک عدم اجراسنی ایجاب
ایلیه جکندن اورو پاخرستیان دولترینک معاونتنی التماس
ایلرز . شمدی یه قدر نشر و اعلان ایندیلان اصلاحات
فرمانلرینک نه مرتبه حکم تأثیری اولدیغی بالتجر به ثابت
اولغله بلغار ملتی احوال موقعیه سی ومقدار نفوسی جهتیله
وبتخصیصی زراعت وصناعتیه مبدول اولان سعی و همتی
مناسبتیه او مثللو اصلاحات اجراسنه مترقباً اضاعه اوقات
ایلکدن ایسه بعدازین منفرداً اداره اولنمی اسبابک شرق
خرستیانلرینی حمایه ایلیان دولترک معاونتیله استحصالنی
مقتضای حاله دهها مناسب کور بیور . مقصدی براز دهها
ایضاح ایده لم . دولت علیه نک آسایش ایله یاشایه بیلمسی
وتدریجی ترقی انلمسی محالاتدن اولوب اورو پا مدنیت
شرقیه سنک کسب ترقی انلمسی ایسه بلغار ملتک استقلاله
متوقف اولدیغنه دن ملت طرفندن اداره اولنمق ودول
معظمه نک تحت کفالتنده بولنمق اوزره مستقلاً برهیت

اداره نك تأسيسنى التماس ايلرز .
 بلغارزك معروضاتى بوندىن عبارتند . اوروپا دولتىرى
 هر نه مظالمه يه مبنى اولور ايسه اولسون بلغارلى محوه
 چاليشانلوك النده براقيه جغى اشكاردر . چونكه بوندىن
 بويله دخى بوملتى تركرك النده براقى دشمن حياتى اولان
 جلادى انه تسليم ايتك قبيلىندندر . بونى ايسه خريستيان
 ومتمدن اوروپا نصل تجويز ايده ييلور ؟
 در سعادتدن ۲ اغستوس سنه ۱۸۷۶

بلغار ملتى طرفندن بالوكاله
 مارقوبالانقوف . د . د . زانقوف

[۵]

برغوس اطهسى وقعه مؤلمهسى
 روسجنگ اوست طرفنده وطونه اوزرنده واقع واوته
 دنبرو بزم طرفه تابع اولان برغوس اطهسندن بر بچق ايدنبرى
 استحكامات ايچون اخشاب لازمه قطع و جلب ايدلمكده اولديغى
 مثلا و جزيره مذ كورده حاضر لشمس بولنان كراسته يى
 قايقلره تحمىلا كتير مك اوزره شباط رومينك طقوزنجى
 چهارشنبه كونى دخى بلديه اعضاسندن يحيى اغا و برقاچ
 نفر ضبطيه و عماله و قايقچيلر كيدوب كراسته يى جمع ايله مشغول

بولندقلری حالده اخشامه یقین یرکوکى عسا کر مستحقظه سندن
 برضابط قومانداسیله یارم بلوک عسکر کلوب بغته اوزرلرینه
 بلوک آتش ایدر جه سنه تفنک انداخت ایدرک موھی الیه
 یحیی اغا ایله ابلنوه قریه لی اسماعیلی جرح و اتلاف و دیگر
 بعضیلری یاره لی اولدقلری حالده دردست برله قارشو طرفه
 کوتوردکلری بالتحقیق ثابت اولمشدر .

بناء علیه ولایتله امارت بیننده مخبرات لازمیه ابتدار
 قلندیغی کبی مقتوللرک جسدلرینی المق اوزره جمع کونی
 یرکوکى یه مخصوصاً مأمورلر کوندرلشدر .

مأمورین موھی الیهکم، بالعاوده و یردکلری معلوماته
 نظراً مقتوللردن یحیی اغا صاغ بجاغنگ دیز قباغندن یوقاری
 قبا اتندن اورلش واسمعیلک فالچه سی یانندن و قبا اتندن بر
 قورشون آیتیرلامش اولدیغی و فقط بوجر یخهلر تلف نفسه
 سبب اولیه جق درجده خفیف بولندیغی حقنده معاینه ایدن
 اطبا طرفندن راپوط و یرلدیکی و بکرشدن بکلدکلری امری
 هنوز اله مدقلرینی افلاق مأمورلری عرض معذرت سیاقنده
 سونلری اوزرینه مقتوللرک جسدلری اوراده ترک ایدلدیکی
 اکلاشلشدر .

طونه اوزرنده کی اطهلرک هانکیلری بزم طرفه وهانکیلری
 افلاقه حائده اولدیغی قرارش دیرلش اولدیغی حالده صکره دن
 پیدا اولان بعض جز یرهلری افلاقلولر نیمسه یرک نیمه نیمه

فناقلره متصدی اوله کاشلردر .

فقط پرفوس اطهسی او قبیلدنده دکلدر .

اطه لرجه براز وقتد نبر و پک چوق فناقلر کورلدی .

ازان جمله کچن کانون ثانی او اخرنده نیکبولی اها ایسندن

فرهاد واحمد و محمد نامنده اوچ کشی اودون کسمک اوزره

غیر مسلح اوله رق یا لکز بالطه ایله قوم اطه سنه کچد کلری

حالده افلاق عسکری طرفندن بری بفرحق اتلاف و دیگر لری

دردست ایله طور نه ماغوره له کورتور لمشیدی که قباحت

هانکی طرفده اولدیغنک تحقیق ایچون طرفین مأمور لرندن

مرکب بر قومیسون تشکیلی جانب ولایتدن مملکتین امور

اجنیه مدیر لکنه تکلیف اولمشدی .

افلاق مأمور لری حقمسز لقلرینی طائیش اولمیدر که

قومیسون تشکیله یناشمد قلری حالده تزویرات یولنه صاپه رق

قو کتخداری معرفتیه باب عالی یه بالمر اجمعه کویا قرق نفر

عثمانلو مسلماً طور نه ماغوره له جوارنده بر افلاق قره غول

خانه سنه هجوم ایند کلرندن شکایت ایلد کلری باتلغر افسانه

سامی و قوعبولان استعلامدن مستبان اوامش و ماده ایسه

اسملری بوقاروده ذکر اولنان غیر مسلح اوچ کشینک اودون

کسمک اوزره اطه یه کچملرندن عبارت بولنمش اولدیغندن

بیان حقیقت حال ایله قومیسون تشکیله اصرار اولمشدر .

پرفوس اطهسی ایسه مجددت اولدقدن بشقه بزم طرفه

مر بوطیقی مملکتین امارتجه مضدق اولدیغندن مقبوللارک
 دینی و قاتلارک جزاسنی طلبده ولایت مصر اولسه کرکدر .
 قالدیکه افلاقلول بالکز اطهره کچنلرده ایتدکری صار
 قندیقلر لده قناعت ایتیه رک نیکیولی قلعه سی جوارنده و بزم
 یقده صاری یار نام محلده استحکام انشاسیله مشغول اولان
 عساکر شاهانه اوزرینه ده افلاق قوردون نفراتی سلاح
 انداختنه اجتسار ایتشلردر .
 ایشته بو ماده لر اوزرینه جریان ایتکده اولان مخبر اتک
 نتایج مأموله سی ایلروده نشر اولنق مقرر در .

[۶]

صرب مصالحه سنک صورت مکالمه سی
 « صرب مأمور لری امارتک حکومت متبوعه سیله اولان
 مناسباتی وقوعات اخیره ایتیه دن اول نه مر کرده ایدیه بر آن
 اولینه او حاله ارجاع واعاده التک خصوصنده کرک پرنسک
 و کرک امارتک در کار اولان آرزوی خالصانه لرینی ذات ساجی
 جناب صدارتپناهی ایله خار جیه ناظری دولتلو پاشا حاضر تلرینه
 تبلیغ ایتشلردر . باب عالی دخی کندی طرفندن استاتوقونک
 ایامده سیچون قبولنی لازمه دن عد ایلدیکی تکالیفی پرنسه بیلدیرمش

اولدیغندن محررین امضا حامل اولدقلری تعلیمات اقتضاسیجه ایضاحات آتیه بی جانب باب عالی به عرض و اعطایه مسارعت ایدرلرکه بونلر حد اولسون تکالیف مذکورده برکونه مشکلاتی و اختلاف رأیی موجب اوله جق بر شی بولنمدیغنی اثبات و بیانه مساعددر»

«باب عالی عساکر شاهانه بلغراد قلعه سندن چکلدیکی زمان وضع اولنان شرائط موجبینه سنجاق عثمانینک بعدما برج قلعهده صرب بیراغیله برلکده کشاد ایدلسنی و اسکیدن صادر اولان فرمان عالیلرک احکامنی لاجل الاجرا موجود اولان قلعهلرک عددی و استحکاملرک قسوتی ایلروده تزید اولنماسنی ارزو ایلکدهدر»

«صرب امارتی سنجاق عثمانینک بلغراد برجنه کشادی حقیقده وضع اولنان شرائطی اجرادن بروقته خالی قالماشدره ذاتاً بویکی ماده فی رجب سنه ۱۲۹۴ و فی ۵ ذی الحجه سنه ۱۲۹۳ تاریخی خط همایونلرده صراحتاً و قطعاً مندرج بولندیغندن صرب امارتی حکومت متبوعه سیله استناتوقو اساسی اوزرینه اجرای مناسباته مآذون اولدیغنی کبی ذاتاً استاتوقو اصولی تواریح مختلفه ایله احسان بیوریلان فرمان عالیلرک قبول و تصدیقنی ایجاب ایتدیکندن استحکامانه متعلق شرائطی مجبوری الاجرا اوله جق و درحال مشوقع اجرایه وضعله احکامنه تامایله رعایت ایدیه چکلدر»

« باب عالی صرب امارتنک کندی مملکتی داخلنده ایالات
متجاورہنک آسایشنی اخلاص مخصوص و مسلح فرقه لک تشکل
ایتمنی و بوجہلہ تشکل ایده جنک مسلح فرقه لک طاقیلہ
آچیقندن آچیفہ و یا کیر لوجہ آزر آزر کیر ملرینی منع ایلمسنی
و برده فساد مقصدندہ بولنہ جنق جمعیت لک و علی العموم نیت
خفی و ظاہر یسی نہ او اور ایسہ اولسون ہر کونہ کیر لو
جمعیت لک تشکلنہ ممانعت ایلمسنی آرزو ایتمکدہ در »

« محررین امضا شو مادہ لک جملہ سندہ صرب امارتنک بر
چوق سندہ باب عالی یہ بحق موجب شکایت اولہ جنق بر سببیت
و یرمدیکنی بیان ایلمکلی وظیفہ دن عد ایدر لر • امارتنک
احداث اولندیغی زماندن کچنکی وقتلہ قدر مسلح فرقه لک
تشکل صر بستانجہ مجهول اولدیغی کبی خفی جمعیت لک دخی
وجودی یوغیدی • باب عالی نک شو تکلیفندہ ایما اولنان
القائتک منشئ و مرکز انتشاری اوستریادہ در »

« محررین امضا صرب امارتنک اشقیبا فرقه لری تشکلدن
منع ایتمک و تشکل ایتمش اولنلرینی طاعتق ایچون صرف
ایلمش اولدیغی مساعی بی و بو بابدہ قرہ طاغ امارتی نرزدندہ
اجرا ایتمش اولدیغی تشبثاتی و اتخاذا ایلدیکی بالجلہ تداییری
و تمام حصول مقصدہ نائل اولہ جنم ظنندہ بولندیغی زمان
مساعی واقعه سنک نہ مثللو سهویات ایلہ رھین انحلال اولمش
اولدیغنی باب عالی بہ عرض ایلمش لر در • صر بستانک املی

انجق حضور و آ. ایشک حصولی و سلطنت سنیه ایله موجود
 اولوب پارس معاهده سیله مصدق و کند و سنجه ال زیاده
 مدار قوت اولان مناسباتك اعاده سی ماده سی اولدیغندن اکر
 مناسبات استاتوقو اساسی اوزرینه اعاده اولنوب دهینه حکومت
 سنیه نك آرزوسی و جهله اشقیاء فرقه لرینك تشکیلی و تشکل
 ایتیش اولنلرک دخی هر نه صورتله اولور ایسه اولسون ایالات
 منجاوره یه دخولنی منع ایچون صرف ما حصل اقتدار ایتیه جک
 اولور ایسه پواتیقه جه اولان موقعی و نظامات داخلیه سنك
 اساسی خلافته حرکت ایتیش اولور . صربستان براداره
 منتظمه و حریت پرورانه یه مالک اولوب بو اصول اداره نك
 قاعده سی ذاتاً خفی جمعیتلرک وجودینه آچیقندن آچیغه مغایر
 بولندیغندن امارتک کندی منافی بو خصوصده باب عالی نك
 ارزوی مشروعنه کاملاً موافق اولدیغنه جزم یقین حاصل
 ایلیه جکی درکاردر . بناء علیه محررین امضا اولباده باب
 عالی به تأمینات کامله و مطلوبه بی اعطایه مسارعیت ایدرلر
 و حکومت سنیه صرب اهلینک اشبو خفی جمعیتلر طرفندن
 وجوده کتور یلان فناقلری حس ایله ارتق اجنبی مفسدلرینك
 القات مضره لریند قابلیه جغنی درک ایتیش اولدیغندن حکومت
 سنیه شو مقصدک کندولکنندن حاصل اوله جغندن امین اولوق
 لازم کلدیکی اعتقادنده یز»

« باب عالی ارنیلر ایله موسو یلرک سرستی آیلنندن بشقه

سائرلك حازر اولدقلى حقوق و امتيازاته دخی نائل اولملى
ارزوسنده در

محررين امضا اولبايده باب عالينك بو ايشله مشغول
اولسنى ايجاب ايدن اسباب اصليه بي لايقيه درك ايله خصوص
مذكورده امارتك افكارى حكومت سنه نك ارزوسنه كاملاً
موافق اولديغى بيانه مسارعت ايدرلر . سربستى آين
و مذهب صربستانده بركونه قيد و شرط تحتنده دكلدر .
ارمنيلر هيچ بروقنده صربستانده تمكّن ايتماش اولدقلىرنين
شمدي به قدر كنديلرينه دينجه سربست و يرلماشدر
دينله مز . شمدیدن صكره ايجون دخی قوانين و نظامات
محلبيه ده ارمنيله مخصوص بر شرط موجود اولديغى بيانيله
اكتفا وانور . صربلو صفتنى قبول ايتمش يهوديلر سائر
صربلورلك حازر اولدقلى حقوقه كاملاً نائل اولوب
كنديلرينه مخصوص يالكز بر شرط واردر كه اوده داخل
ملكتهده اقامتلر ينى شمديلك منع ايدن ماده نظاميه در . مقر
حكومته بولنان يهوديلر بالجمله حقوق ملكيه و پواتيه دن
تماماً مستفيد اولدقلىرنين شروط مذكوره داخلنده كي يهوديلر
حقولنده مجرد بولندقلى ديندن نشأت ايتمش بر ممنوعيت
قانونيه عد اولنه مز . شو تدبير موقتدن مقصد صربستانه
مجاور اولان ملكتلرده امثالى كورلديكى كى هيئت حكومتك
يله هر وقت ضبطه مقتدر اوله مديغى اذهان اهالى بي تبريد

اینگمترین یهودی ملتہ صرب جمیتی ایچندہ یواش یواش
 موقع طبیعیستی احراز ایتمک ایچون میدان و یرمکدن عبارتدر
 صرب قانونی یهودیلره پک مساعد صورتده ترتیب و تنظیم
 اولمش اولدیغندن امارتک افکار و نیات صحیحہ سنہ شہہ بی
 دعوت ایدہ جک صورتده تفسیر و تاویل اولنہ مز • باب
 عالی بونک بویله اولدیغنه اعتماد بیورسون • واعتمادندہ الدانمش
 اولیہ جغنی محررین امضا دخی تأمین ایدہ ییلور • جانب
 باب عالیدن بلغرادده برما مور بوئندیرلق تکلیفنه کلنجہ محررین
 امضا بو بابدہ شفاهاً و قوعبولان تبلیغاتلریک سند اتخاذ
 بیوراستی رجا ایدرلر • ایشته محررین امضا بلغرادده مقدا
 اشعار اولنان استاتوقو شرائطی حقندہ باب عالی ایله صرب
 امارتی بیندہ تمامیلہ موجود اولان اتقاقی بروجه محرر تعین
 و اثباتلہ کسب فخر ایدرلر و حائر اولدقلمی مأذونیت کاملہ
 اقتضاسنجہ صرب پرنسی ایله اہالیسنک کرک ذات شو کتسمات
 جناب پادشاهی و کرک سلطنت سنیہلری حقندہ اولان
 صداقتلرینہ دائر تأمینات جدیدہ و قطعیه اعطا و باب عالی بہ
 قوعبولان بالجملہ افادات و تبلیغاتلرینی قرارلشدیر یلان
 صورتده برآن اول پرنسہ تأیید و تصدیق ایتدیرمکی دخی
 درعہدہ ایدرلر • اشبو تصدیقنامہ نک یاب عالی بہ وصولنی
 متعاقب استاتوقونک علناً و رسماً اعادہ سنی متضمن فرمان عالیک
 در حال اضداری و فرمان عالی تار یخندن اعتباراً اون ایکی

کون طرفند، عسا کر شاهانه نك وقوعات اخيره دن اولكي حال اوزره خط امتيازك برو طرفنه چكلمري ضمننده طرف ساعى جناب صدارت پناهيدن او امر لازمه اعطا بيور بيله جغى مأمولدر»

« صرب مأمور لرى موسوقر ستيج و ماتج خار جيه ناظرى دولتلو پاشا حضرتلرى نك قوناقلرنده عقد مجلس ايدرك مذاكرات واقعه نك رسیده حد ختام اولديغنى و پاشای مشار اليه كنديلرى بيننده ۰۰۰ تار يخيله ويردكارى نوطه موجنبه اتفاق وقوعه بولديغنى و بناء عليه امارتک حکومت متبوعه سيله استاتوقو اصولنجه تکرار عقد مناسبات ايتک خفته اولان ارزوسنى امارتن دقلرى مأذونيت مطلقه ايجانبه تصديق ايلدکر بنى بيان ايتشدر . خار جيه ناظرى دولتلو پاشا حضرتلرى دخی مارالذکر نوطه بنى سند اتخاذ ايلديکنى سلطنت سنيه نك صرب امارتيله استاتوقو اصولنجه تکرار عقد مناسباته قرار و برمش اولديغنى بيان ايتشدر . بو حالده استاتوقو قاعده سنک حکم و ماهيتنى لزومى مرتبه ده صراحة تعيين ايله بو بابده ظهور ايله جک يا کشلغک وقوعنى منع ايتک ايجون شو اتفاق ايجانبه قرار و يريلان ماده لر شونلر اوليور که

«اولا صربستانه متعلق بالجملة خط همايونلرده و اوراق بسأرده و على الخصوص قلاعه دأر اولان فى ۵ ذى الحجه

سنه ۹۳ نار یخلی خط هما یونده مندرج بالجمله قیود و شروطك
 بشقه در او تفصیلات و ایضا حاته حاجت قلمسزین یا لکن
 محار به دن اولکی استاقونك اعاده سی لفظیله بلا استثناء و کاملاً
 موقع اجرایه وضع اولنسی»

«ثانیا و قوعات اخیره ده متهم بولنان بالجمله تبعه ملوکانه
 عمومأ و کاملاً عفو بیورلدیغی کبی صرب امارتنک دخی اشبو
 و قوعات الیه ده متهم بولنان صرب بلورک عفو اولنسی»

«ثالثا اشبومه اوله نامه تار یخندن اعتبار آون ایکی کون
 ظرفنده کرک عسا کر شاهانه و کرک صرب عسکری طرفندن
 خط امتیازک خار جنده ضبط اولنان محللرک تخلیه سیله هر ایکی
 طرف مأمور لوینک او محللر اوزرنده اولان حق حکومتلرینی
 اجرا الیسی»
 (انتها)

❖ صربیه کوندریلان فرمان ❖

« بعداللقاب »

« ممالک محروسه شاهانه نك اجزای متممه سندن اولان »
 « صربستان امارتنك آسایش و ترقیسی و اهاالیسنك رفاه »
 « وسعادت حالی هر بار جله مقاصد شاهانه مدن اولوب »
 « شیمی یه قدر ازمان مختلفه ده صادر اولان فرمان »
 « همایو نلرده مندرج امتیازات و معافیات دخی بو آرزونك »
 « موقع اجرا یه قولس سندن عبارتدر . صرب خلقنك »
 « حكومت سنیه جه صدق و استقامتی تبین ایتدیكنده »
 « صربستانده بولنان قلاع شاهانه محافظه سنك امارته »
 « حواله سی دخی بوکا دلیل کافی اولوب بو صورته »
 « دولت متبوعه سیله صربستان یلنده تی امنیت »
 « و خصوصیت کوندن کونه ترقی و تأكد ایتكده و حال »
 « حاضر ك تأمیننه حكومت سنیه مز طرفندن صرف مساعی »
 « اولنمقده ایكن صرب امارتیه دولت متبوعه سی یلنده »
 « جریان ایدن مناسباتی اخلال ایده جك و قوعات مؤلمه نك »
 « عدم ظهور ینده موفق اولنه میه جنی کمال تأسف ایله »
 « کورلمش ایسه ده محاربه سیاتندن صربستانی خلاص »

« واسکی حالتہ ارجاع ایتک اوزرہ حکومت سنیہمز »
 « طرفندن تأسیس امن وآسایش ایچون ایدیلان »
 « تکلیفانک قبوانه صربستان امارتی طرفندن مسارعت »
 « اولنغله طرفکزدن موسیو خریدیج و ماتبیج مأذونیت »
 « مطلقه ایله در سعادتہ کله رک توار یخ مختلفه ایله صدور »
 « ایدن فرامین و خطوط همایونلرینک اہمکامنی کابلیق »
 « محافظه و صربستانک ناثل اولدیغی مساعدات و معافیاتہ »
 « بدل مجبور اولدیغی وظائفک بتمامہا اجر اسنہ اعنا »
 « ایدیلہ جکنہ و حکومت شاهانہمز ایله صربستان امارتی »
 « یلیندہ اولان مناسباتی کرک مادی و کرک معنوی اخلال »
 « ایدہ بیلہ جک ہیج بر شیئہ مساعدہ اولنیمہ جغنہ تأمینات »
 « قویہ و یرد کلدن شفاہا و تحریراً و یریلان بوتأمینات »
 « و ایضاحات صرب امارتنک و اہالیسنک استقامت »
 « و صداقتہ امنیت شاهانہمی اعادہ و تجدید ایتسکہ »
 « صربستانک قبل المحار بہدہکی حالنک اعادہسنہ مساعدہ »
 « ایله برابر ایالات متجاورہدن محار بہ اثناسندہ صربستانہ »
 « کیدن اہالیسنک خانہ و ماوالرینہ و کذلک ممالک شاهانہمز »
 « التجما ایتیش اولان صرب اہالیسنک دخی خانہ لرینہ عودت »
 « ایتلمرینہ مساعدہ شاهانہمز ارزان بیوریلہرق بوصولتہ »
 « و یریلان قرار حق بکزدہ اولان امنیت و حسن نظر »
 « شاهانہمز بر دلیل علیتسی اولدیغی کرک سبز و کرک »

« صرب خلقی بیلهرک امارتک حکومت سنیه مزه مجبور »
 « و متعهد اولدیغی وظائف کایلیق اجراهه صرف سعی »
 « و اقتدار ایدیه جکنه امنیت شاهانه م بولندیغندن قبل »
 « الحجار به ده کی اساس اوزرینه تجدید مناسبات اولندیغنی »
 « معلمن اشبو فرمان جلیل العنوان هم ایونم تسظیر و تسبیار »
 « و خط امتیاز داخلنده اولان عساکر شاهانه مک کیر و »
 « چکلمسینه دائر لازم کلانلره اوامر شاهانه م اصدار »
 « و اشعار اولندی »

فی ۱۸ صفر سنه ۱۲۹۵ و فی ۲ شباط

[۹]

اشقودره مبعوثی یوسف افندی نیک قره طاغ حقننده کی نطقی

غزته لده کورالدیکنه و اوتهدن برودن ایشدالدیکنه نظراً
 قره طاغلولر صلحی الی بیک نفوسدن عبارت بولنان قوچ
 ناحیه سی و ملحقا تیله اشپوزی و زبانی قضالریله شلچه و قرینجه
 و شستان بالا و شستان زیر و غوره ره ورؤ یک و زو بچه و توکیل
 بالا و توکیل زیر و شوشان و برجه قریه لر نیک و ایکی قلعه بی
 حاوی اولان اسپج ناحیه ولیمانک کندوسنه ترکنه یعنی خط
 امتیاز مورچه نهری اعتبار و اتخاذا اولمسنه تعلیق ایدییورمش

بنده کز اشقودره هبعوثی بولندیغم و ذاتاً پودغور یجه لی اولوب
 اورالینی قازیش قاریش کزمش و کورمش اولدیغم جهته
 بو باده بعض ایضاحات و یرمک ایسترم و یره حکم ایضاحات
 تمامیه اکلاشلق اوزره قره طاغ خریطه سنک مطالعه سنه همت
 بیورلمسنی توصیه ایلم بکرمی قریه دن عبارت اولان قوچ
 ناحیه جسمیه سی قره طاغ لویه براغدیغی و مور اچه نه ری
 خط امتیاز اعتبار اولندیغی حالده مدون و اشپوزی وز بیاق
 و علیکسندره و استیج و ستورمان قلعه لر یله هر بریسی قلعه
 جسامتده بولنان و پک چوق لیره صرفیله وجوده کتورلمش
 و اشقیانک تجاوزینه سد اسکندر کی حائل بولنش اولان برنجی
 و ایکنجی و اوچنجی و دردنجی و بشنجی و درویش پاشا
 و اسماعیل پاشا و پازرشته و برون و بلوچه و سردار و حفظیه
 و عونیه و عزیزیه و شوکتیه و چنکلی و صوغوق صوی و ستنو
 غلاف و مقصود و غره یشور و مناستر و تغله و ر بناق و چون بقام
 و یلی بریق و بلوچه قله لری و اشپوزی و ز بیاق قصبه لر یله
 غره به و دیلام و اوشان و ممشیک و وودانیک و لشقو بوله ز یر
 و لشقو بوله بالا و قوقوط و افیک و غره با فجه و قوفجه ز یر
 و قور پوچه و بونار و بانیه و طور مشه و و بریش و ورائینه
 قریه لری انزه ترک اولنش اوله جقدر بونک عاقبتنده کی و خامتی
 مساعده کرله بیان ایده یم قره طاغ لور بو آنه قدر قوه
 جبریله ایله اله کچیرمکه مقتدر اولدق لری محللر ایچون بر ایکی شمر

مأمور در سعادت اعزاز ایدرک و اعمال دسایس عاقل فریبانه
ایله رأس اداره ده بولنانلری افتناع ایلیدرک بویله لکله پک چوق
برلر یمنی المشلدر انجق سایه حضرت پادشاهیده شمیدیک
او قپولر قیامش و بتون عثمانلور همدست وفاق و اتحاد
اوله رق تابصرده بولنان بر عثمانلی حدود غربیه مزک بر آوچ
طپراغنک محافظه سی اغورنده فدای مال و جانی کوزینه
کسدرمش اولدیغی زمانده او کبی مطالبه قولاق اصلیمه جغنده
امنیتز بر کالدر .

ذکری سبقت ایدن و قره طاغلو نك اله کچورمک ارزو سنده
بولنان قلعه و قلعه لر هر کیمک اولور ایسه ملحقا تیله برابر اشقودره
ولایتی انک اولمق طبیعیدر . زیرا تعداد اولنان بر قره طاغلو
انده کیرر ایسه چونکه مالوزدو تپه سنه طوپلر کتوروب
پودغور یچه قصبه سیله او بی دو که جکندن پودغور یچه ده
طورمق ممکن اوله میه جقدر .

پودغور یچه بی اله الدقندن و قوچ ناحیه سی اکا قالدقندن
صکره غروده و حوط و قلند و قصر اط و قو بلیق و رجه لوجه
اهالیسی - که بونلره جبال سته مالسیاس ته پیر اولنور - دخی
بالضروره قره طاغلو یه عرض انقیاد ایدرک و شاله و شوشه
و پوسته دبه بونلره پیر اولوب ذاتاً عصیانیه میال و ساعی اولان
میردیتا بو صورتله قره طاغلو ایله برلشه رک آتش اختلال
و عصیان جزئی بر زمان ایچنده پرزرین سنجاغنه و کورفر

دکری ساحلنه قدر توسع ایدر که او حالده قره طاغلو ز خار جدن
هر دو لو امداد و اعانه به نائل اولورلر . علیکسندره و غیر مشور
و مناسب و مقصود و طوغله قلعه و قلعه لری . که بو نلر قره
طاغلو به اشقودره کولندن اجرای خباثت ایتمکه میدان
براقیور . قره طاغلو به ویرلدیکی حالده معهود قایق لره
بی پروا کولی استیلا ایدرک اشقودره شهرینه دخی ایصال
دست خسار ایده جکلرندن و سالف الذکر سلجه و قرنیجه و سائر
قریه لری و اسبیج لیمانی الیینه کچدیکی صورته . موریک
و قرابه دخی طیانه بیدرق انلره اتفاقه مجبور اوله جکلرندن
بار طریقیله کیدوب کملک غیر قابل اوله جغندن زوسیه دولتی
دخی بحر سفیده بر ایمان اتخاذ ایتش اولور و بو یانه نهرینک
دکره منصب اولدیغی محل دخی بدضبط لرینه کچرک طاغلو نلک
مطلوبی حاصل اولور . بو محاذیر میدانده و قره طاغلو نلک
مطالبنده اصرار ایدیشی اولحوالی بی بو صورته استیلا
ایده بیله جکی امکانی درک ایلدیکندن ایلر و کلدیکی کون کبی
عیانده ایکن مطالبنه احاله کوش اعتبار اولنماق ضرور ایدر
قره طاغک مطالبی رد اولنورسه تکرار محاربه ایتمک
اقتدارینه مالک می ظن ایدیورسکز . و لو سلم محاربه به
مباشرت ایتسه بیله برشی قرانیمه جغی شو بیله طور سنون بنصرته
تعالی پک ببولک ضایعاته دوچار اوله جغی شبهه سزدر بو نلرک
بو درجه شمار ملزینه سببیت و یرن بعضی مأموریندن استیضاجه

حقمر واز ایسه ده انلری ایلرو یه تعلیق ایلدم خلاصه قره
 طاغلو یه هیئت سابقه مندن بشقه بر قاریش یرو یر یلور ایسه
 ملحقاتیله برابر اشقودره کندوسنه ترک اولمش اوله جغندن
 بو باده تکرار نظر دقتکزی جلب ایدرم .
 قره طاغلو فقر و ضرورتندن بخت ایدرلر ایسه بر قایج
 سنه اول قوایه قضا سنده اسکان اولنان الی خانه قدر طاغلو ترک
 سایه حضرت شهر یایده سعادت طالرینه آرامش بالترینه
 باقوب عبرت السو نلرده شقاوتی ترک ایدوب دولت متبوعه لرینک
 دامن شفقتنه صار لسو نلر اولوقت دولت انلری منبت یرلرده
 اسکان ایتدیرر . عجبجا طاشلقدن عبارت اولان وهر حالده اداره
 و تعیشدن عاجز بولنان قوچ ناحیه سیله سلچه و قرنیجه و سائر
 بوکا بکزر قریه لر و کول ایچنده علمکساندره و ستورمان واسیج
 وز بیاق و مدون و اشپوزی قلعه لر یله اوتوز قدر جسم و متین
 قلعه لر کندوسنه براغیلور ایسه نندن زنگین اوله جق ایمش
 اشته بونندن اکلاشیلور که بونلرک ایستدکری محلری دفع
 ضرورت ایچون دکل بلکه ملحقاتیله اشقودره بی ضبط
 و استیلا ایتک و حدودینی بلغارستان و صربستان ایله
 برلشدیرمک ایچوندر . امین اولنرک که خدایانکرده جزئی بر
 مطالبنه موافقت یوزی کوستریلور یعنی یالکز قوچ و یاخود
 سلچه و یاقرنیجه کندوسنه و یر یلور ایسه پک آرزمان ایچنده
 بوکا میسر اولور صدق افاده می اورالرینی بیلور و فن حر

آشنا امرای عسکریه دن صوراسه تصدیق ایدر اعتقادنده بم بوجهله
 ایله برابر کرک بودغور یچده و کرک اشپوزی و زیاق و سائر برلده
 هیچ بر آدم یوقدر که باباسندن قالمش بر او طهلی خانه یه روم ایلی
 و اناطولی و عربستان کبی محللرده الی او طهلی بر سرایی ترجیح
 ایدو بده مسقط رأسی ترک ایلسون . چونکه اود کرسز
 خانه تک محافظه سی اغورنده پدرینی و برادرینی آل قانلرده
 بو یانمش اولدیغی حالده تسلیم جان ایتدیکنی کورمشدر .
 شمدی او خانه بی بر اقدقن بشقه انلرک مبارک مزارلرینی دشمنک
 ایاقری نیک التنده بر اقرلر مطمئن اولکز که وطنلری اغورنده
 چولق چوجغه و ارنجه یه قدر جمله قره طاغلورلرک قورشون
 و یطانلرینه کوکسلیرینی کرمک و پدر و برادرلری کبی
 شانلی و قانلی اولمک شرفندن بروقت چکنمیه جکلردر محقق
 بیله سکز که بو ماده پک مهم ماده در که اول باول جمله مزک
 آرامزه حواله پیورلمشدر . نه اولور و نصل قرار و یریلور
 ایسه ملت بزدن بیله جکلدر . تکرار ایدر مکله خریطه لره
 کوزلجه و دقلیمجه باقکز . بو نقاط روم ایلی نیک کلیدی مثابه سینده در
 امید ایدرم کوز کوره دشمنک فازدیغی قویویه دوشیمیه جکز
 بو باده مرافقتکزی تمنی ورجا ایدرم .

جلوس همایون اوزرینه شرفصادر اولان خط شریف

« بنم وزیر معالیسمیرم محمد رشدی پاشا »

« تقدیر و مشیت الهیه ایله برادر اکرم سلطان مراد »

« خان خامس حضر تلی مشاغل سلطنت و خلاقیدن »

« دستکش فراغ و عزلت اولماریله بر موجب قانون عثمانی »

« اجناد عظامن تحتنه جلوسمز وقوعبولدی »

« ذاتکرتک مجرب و مسلم اولان رویت و حیثتکز و امور »

« مهمه دولته و قوف و اطلاعکز حسیه مسند صدارت »

« عظمی و ریاست مجلس و کلا ابقاء و تجدیداً عهده کزه »

« توجیه و بالجمله و کلا و مأمورین دخی برلنده ابقاوتقریر »

« قلمشدره قاطبه احوالده جناب موفق الامورک تسهیلات »

« و توفیقات صمدانیه سنه توکل و توسل بر کمال اولمقله بر ابر »

« نخبه آمال و مقاصدم دولتکز تأیید اساس شوکت و مکنتی »

« و صنوف تبعه و بر ایامکز بلا استئنا نائل حریت و منعم »

« نعمت آسایش و عدالت اولسی ارزو سنه منحصر اولدیغندن »

« کافه و کلا و مأمورین دولت علیه مزکز دخی شو اثر مزه »

« مشارکت و معاونت ایده جکارینی وثوق و اعتماد تام ایله »

« امید ایدرم »

« جله نك معلومی اولدیغی اوزره دولت علیه مزکز »

- « اليوم بوانديغی حال و بحران واغتشاشك جهات واسبابی »
 « وصور و اشكالی متنوع و متعدد اولمقله برابر بونرك هر »
 « قنغی جهتدن امعان نظر ایدلسه جهه سنك اسباب »
 « و هبادیسی بر نقطه ده اجتماع ایدر که اوده دولتمرك اساساً »
 « مستند اولدیغی احکام جلیله شرعیه اوزره مؤسس »
 « اولان قوانین و نظاماتك حقيله و تماميله اجرا اولنه مامسی »
 « و اداره امورده هر كسك بر نوع اداره کیفیه اصولنه »
 « اتباع ایتسیدر و بروقتدبرو دولتمرك ملكی و مالی اداره سنه »
 « عارض اولان نظامسنزلقرلك شو درجه میدان المسی »
 « و امور مالیه مزل افكار عامه جه بر امنتسزلك حالی كسب »
 « ایتسی و محاكمك حقوق ناسی تأمین ایده جك درجه یه »
 « واره مامسی و مملكتسزك حرفت و صناعت و تجارت »
 « و زراعت كبی هر درلو و سائل عمرانه قابلیت مسلم عالم ایكن »
 « استفاده اولنه مانیبی و الحاصل كرك مملكتسزك عموریتی »
 « و كرك تبعه و بر ایامرك بلا استنا حریت شخصیه یه نائلیتله »
 « برابر رفاه حال و سعادت نیت خالصه سیله شمعی یه قدر »
 « هر نه یانیش و نصل اسبابه تشبث اولنش اولسه دوام »
 « ایده میهرك درلو تغییراته اوغرامسیله مقصد اصلی بی انتاج »
 « ایده مامسی قانون و نظامه ثبات اوزره اتباع ایدیه مامسندن »
 « متولد و منبعشدر بنابرین قوانین و نظامات مملكتك عومه »
 « باعث امنیت اوله جق صورتده وضع و تنظیمی نیت خیریه سیله »

« اول باول وضع و اتخاذی لازم کلان تدابیرہ شو نقطہ »
 « مهمہ دن بدأ اولہرق الحالۃ ہذہ موجود اولان و بوندن »
 « بویلہ دخی احکام مقدسہ شرعشریفہ و مملکت و ملتہزک »
 « لوازم حقیقیہ مشروعہ سنہ توفیقاً تنظیم و تاسیسی اقتضا »
 « ایدن قوانینک بلا استثناء حرف بحرف تمامی اجرا سنی »
 « تأمینہ کافل اولوق و دولتک و ارزادات و مضارقاتی موازنہ سنہ »
 « نظارت انک ایچون اثار و افعالی عمومتک و ثوق و اعتمادینہ »
 « شایان و مملکت و اہالیہزک اخلاق و قابلیتہ جستبان اولان »
 « بر مجلس عمومینک تشکیل و تاسیسی لازم و مہم اولغفلہ »
 « بوراری بین الو کلا عریض و عمیق مطالعہ و مذاکرہ »
 « ایلہ قرارینک عرض و استیذان قلمسی و قوانین و نظاماتک »
 « حقیلہ جریانی اشکال ایدن موادک بری دہ مأموریتلرک »
 « نااہلہ تودیع ایدلسنی و سبب مشروعی اولیہرق مأمورینک »
 « تبدلات متوالیہسی مسئلہسی اولوب شو حال ایسہ ملکک »
 « و مصلحتیک بیوک مضرتی داعی اولدیغندن بعدازین »
 « ہر نوع خدمت و مأموریت ایچون منک مخصوص »
 « تعیینیلہ ہر ایشدہ اہل و اربابی استخدام اولنوب بلا »
 « موجب ہیج بر مأمورک عزل و تبدیلی تجویز اولنمستقی »
 « و کافہ و کلا ایلہ کوچک بیوک بالجلہ مأمورین دولت درجہ »
 « درجہ و وظائف موکولہ نرندن مسئول اولوق اوزرہ بر »
 « قاعدہ ثابتہ اتخاذ اولنسی و مثل اوزرو پانک معلوم و مسلم »

« جهان اولان ترقیات مادیه و معنویه سی فنون و معارف »
 « قوتیله اولوب لله الحدا و المنه هر صنف تبعه مزك استعداد »
 « و ذكاوت فطریه سی هر جهته ترقیاته قابل و تعمیم معارف »
 « خصوصی نزد مزده يك مهم و عاجل اولغله ممکن اولدیغی »
 « مرتبه تخصیصاتی درجه کفایه یه ابلاغ ایله اصول معارفك »
 « وقت ضایع ایدلیه رك نشر و تعمیمی وسائلنه چالیشسی »
 « و طشره لرحه و لایاتك اصول ملكیه و مالیه و انضباطیه سی »
 « صحیحاً بر حال انتظامه قوللق ایچون مرکز جه اتخاذ »
 « اولنه حق قاعده یه متناسب اولمق اوزره بونلرك دخی »
 « همان تنظیمات و اصلاحاتنه باشلانسی و کچن سنه هر سك »
 « و بوسنه طر فلر نده ارباب اغراض القسا آتیه ظهور »
 « ایدن حادثیه صر بستانك مسئله عصیانیه سی دخی منضم »
 « اوله رق حالبو که ایکی طرفجه دو کیلان قائلر بروطن »
 « اولادینك قانی اولمسیله بونك دوامی يك اشوری کدر »
 « و تأثر مزنی موجب اولدیغندن بو بابده اقتضا ایدن تدابیر »
 « مؤثره یه تشبثله شو حال اسف اشماله بر نهایت ویرلمسی »
 « و دول متحابه ایله منعقد اولان کافه معاهداتك احکامی »
 « طرفزدن از سر نو تأیید اولندیغندن بونلرك حسن جریانته »
 « رعایتله برابر دولتلرله اولان روابط مسالمتکارانه مزك »
 « همیشه تزییدینه چالیشسی خلاصه آمال و مقاصد مزدره »
 « ربمزمز تعالی حضر تلری جمله نك مساعیسنی توفیقان »

« سبحانیه سنه مقرون بیوره آمین »

۲۲ شعبان سنه ۹۲ یوم احد

[۱۱]

جلوس خط همايونی اولوق اوزره مدحت پاشا تار فندن
 قلمه انان مسوده در که بالتعدیل یوقاروده مندرج اولان خط
 همايون حالنه تحویل ایدلمشدر .

بتقدیره تعالی برادر م سلطان مراد خامس حضرتلر نیک
 مبتلا اولدیغی علت جسمانیه مانع شروط خلافت اولمقله
 بر موجب قانون عثمانی اجدامز تختنه جلوسمز واقع اولدی .

سرك متصف اولدیغک زویت و حیبتکز و امور و احوال دوانه
 وقوف تام و اطلاعکز حمیله صدارت مقامنده ریاست و کلا
 مسندی باش وکیل عنوانیله عهدہ کفایتکزه توجیه و سائر
 و کلا و مأمورین دخی یرلرنده ابقا و تقریر قلمشدر .

دولتمزک ایوم بولندیغی حالک اغرغیله برابر جناب موفق
 الامورک الطاف صمدانیه سنه اولان اعتصام و اعتمادم بر کمال
 اولدیغندن و اقصای مقصد و امل محض عدالت اولان احکام
 شرعیه و قوانین موضوعه نیک تمامیء اجرا سیله بالجمله تبعه
 عثمانیه نیک بلا استثنائیل حقوق حریت و مساواة و مظهر
 ترقیات و سعادات اولمزلندن عبارت بولندیغندن بونیت

خالصه ده جله و كلا و مأمورينك دخي بكا مشاركت و معاونت
 ايده جكار بيني و او تقدیرجه عون و عنایت باری ایله بو حال از
 زمانده تبدل ایدوب دولت و ملتريك سائر دول و ملل انظارنده
 سزاوار غبطه و تقدیر اوله جق بر درجهٔ سعودیه و اصل
 اوله جقه لر بيني قویاً امید ایلرم . اشبو مطالبه وصول ایچون
 هر شیدن اول اتخاذه لزووم کورینان تدبیر اصول اداره مزك
 بر اساس صحیح و متین اوزرینه تمشیتی قضیه سی اولوب چونکه
 دولت علیه اورو پا جمعیت دولیه سی ارکان فخرامندن اولغله
 ترقیات عصریه یولنده قوکشور یله همرو اولق ایچون اهنك
 عمومی به تطبیق معاملاتنه مجبور بولندیغندن و اصول مشورتکه
 هر دولت مدینه نك مقدم اسباب ترقیسندن اولوب هر یرده اهاالینك
 و مملکتك درجهٔ استعداد و قابلیتنه کوره بر صورت مخصوص
 صه ده مؤسس و جاری اولدیغنه نظر آبرزه دخي اساساً
 احکام شرع شریفه و اصول و عادات ملیکیه و ملیه مزه موافق
 اولق اوزره اصول مذکور نك قبول و اتخاذا اولدیغنی اعلان
 ایلرم .

معاملات مالیه نك انتظامی هر دولتك روحی مشابه سنده
 اوله رقی بر از وقت نبرو امور داخلیه و خارجیه جه تصادف
 اولنان مشکلات اوزرینه افکار عامه جه حاصل اولان بر نوع
 امنیت سزك کچنلر ده مستقر ضات فائضلر نك نصفنه تنزیلنه دائر
 اعلان اولنان قرار ایله برقاندھا تر اید ایتکله و او یوزدن نیجه

يك كسەر متضرر اولوب بوايسه اوتهدنبرو دولت و ملتراك
 زبازد عالم اولان شعار فتوتكارى و نصفته غير موافق اولغله
 قرار ميذ كورك فسخيله هم بونلك تخفيف ضرر و اعاده
 امنيتلر بى مستلزم و همده دواتك حال حاضريله قابل توفيق
 برصورت تسويه بولمسي و مملكتكمزك بكر حالنده بولنان منابع
 ثروت و تجارتنى آچه جق هر در او تشبثاتك اجراسيله برابر
 مصرف جهتنده دخى هر دأره ده تصرفات ممكنه به رعايت
 اولمق و هر كس داخل اقتدارنده بولنان خصوصاتده بونقطه
 مهمه به اعتنا و دقت ايتك اقدام مهم اولغله سراى همابونده
 داخلى و خارجى قصرزوانده منسو بين و خدمه نك مقدارى
 درجه الزميه حصر ايديله رك و خاندان سلطنت دأره نرى
 مصارفك دخى او نسبتده بانهديل هر برى ايچون تعيين
 اولنه جق مخصصات طوغر يدين طوغرى به مالىه خزينه سندن
 تسويه اولمق اوزره مخصصا تمزدن بو كره شوقدر كيسه دهها
 تنزىل و ترك اولنه رق سراى همابونك كافه مصارفاتى شهر به
 شوقدر كيسه به قصر ايدلمش اولديغندن سائر دوائر دولته
 دخى لازمك تركيله بالكر الزمه قصر نظر ايديله رك اجراى
 تصرفات اولمسي و شوقدر كه دولتك حصول ترقياتى كندىنى
 تركيب ايدن اقوامك بالاتحاد و طن مشتركلر ينك سعادتيله منافع
 متقابله دا عمل ينك استحصانده و بوفكر ك بين الاهالى حصول
 و تقررى دخى تربيه عموميه نك بر اداره متحده و منتظمه تحتنده

اوله رق سیاق و احد اوزره اولسنه و مکتبلرک بو اساس اوزرینه
اصلاحنه موقوف اولدیغنه و بو بولده اختیار ایدله جک
مضرف ایسه فوآد مستقبله سنه نظراً تر لایه تخم الکک قبیلندن
اوله جفنه بناء ترتیب اولنه جق موازنه ده معارف نظارتی
تخصیصاتک حد لایسنه ابلاغی و ویرکونک طرح و تحصیلنه
واعشار و رسوماته دائر موجود اولان نظاماتک تمامیه موافق
عدل و حقانیت اوله جق و برکونه سوء استعماله کیره میه جک
یولده اصلاحیه صورت جریانته علی الدوام نظارت و اهتمام
اولنمی اهم و الزمدر .

هرسک و بوسنه طرفلرنده دوام ایدن اختلالاته ایکی
طرفدن دوکلمکده اولان قائلر بر وطن اولادینک قانی اولوب
بعض اغفالاته قایلش اولان برفرقه نک سیئاتیه بر چوق اهل
عرض تبعه صادقه نک رنجیده و خسار دیده اولمری زیاده سیله
تأسف اولنه جق بر حال اولدیغندن بو حالک دولت و ملتیزک
شان و شرفنه موافق صورتده بسرعت اندفاعنی شدتله آرزو
ایدزم .

عسا کر معاونه دن باشی پوزوق تعبیر اولنان دیرنتی عسکرک
تحت انضباطده اولاملرندن ناشی کندولرندن مغایر شعار
انسانیت بعض حرکت وقوعی شایع اولوب اگرچه شایعه
واقعه ده مبالغه اولدیغنی تحقیقات اخیره ایله ثابت اولمش
ایسه ده نظام و تعلیم الشده اولیان عسکرک حرکاتنده بالطبع

انتظام اوله میه جغنی و اثنای سفرده کندورینه و یر یله جک
 حوایج و تعیینات خصوصاً صنده مضبوطیت اوله میه رق بولند قلمری
 موافقه ضرورت و سفالت چکه جکلمری و بو جهتلره کندورلندن
 منتظر اولان خدمات حسنه به بدل هم کندورلی همده دولت
 و اهالی متضرر اوله جقلمری حسبیه باشی بوزوق نام و هیئت
 کلیاً لغو اولنوب بعدازین رضالریله حربه کتمک استیابنلرک
 عساکر نظامیه طرزنده و تحت انتظامده حرکت ایللمری
 ماده سنک نظامه ریبطی لازمه دندر .

کافه تبعه وزیر دستانک تأمین حقوقی حکومتک وظایف
 اساسیه سندن اولمغله محاکم موجوده نک عمومه امنیت بخش
 اوله جق یولده اجرای اصلاحاتی و مأمورینک انتخابنده
 منسوبیت و التماسه اصلا رعایت اولنمیوب دائماً اهلیت و لیاقت
 ارانلق و بلا جنحه کسه مأمورینندن عزل ایدلمهک و هر
 مأمورینک وظیفه سی تحدید اولنهرق هر کس ایشندن مسؤل
 اوللق و هر بری حقنده افعالنه کوره مکافات و مجازات قاعده
 جادیه سی بلا استیاضا اجرا اولنلق اوزره بر نظام مخصوص
 یا ایلمسی و برده اصل و نسلی مشکولک اولان عبید و جوارینک بیع
 و شرایی نه شرع شریفه نه ده اقتضای مدنیت و انسانیتنه موافق
 اولدیغندن سرای همایونده بولنان بالجمله جواری و حرم اغازی
 بوکره طرزندن ازاد ایدیلرک زمره احرا ره ادخال ایدلمش
 اولمریله بعدازین ممالک شاهانه ده اسرا بیع و شراسنک

و خارجدن اسیر ادخالنك كلیاً تحت ممنوعیتہ التمسی و هر كسك
 النده بولنسان اسیرانك دخی بر مدت محدودده نائل حریت
 اولمیری ایچون بر مدت تعیین اولنه رق و راضی اولنلر کتابته
 کسبیله رك ارقه سی التفق اوزره بر تدبیر اتخاذ ایدلمسی قطعياً
 مطلوب بمزدر . دولت علیه نك دول معاهده کفالتیه
 مصدق و مأمون اولان تمامیت ملك و استقلالی قضیه سنك
 محافظه سی و دوست و متفق بولنسان دول اجنبیه ایله جاری
 اولان مناسبات موالاتکارانه نك ان بان تأکیدیه معاهدات
 منعقدہ احکامنه علی الدوام رعایت اولنمسی اعزامالمز دندر .

اشتنه ادارهء مهم سلطنتده بنم اتخاذ واجراسنی تصمیم
 ایلدیکم تدابیر و تشبثاتك باشلوجه لر می شوو تعداد اولنسان
 خصوصات اوله رق بعونه تعالی بولردن هر برینك پی در پی
 موقع فعل و وجوده ایضالی ایچون بکاعائد اولان هر نوع
 اقدامانده تجویز تراخی و قصور اتمیه حکم کی بو بایده وکلادن
 تا کوچک مأموره قدر جله نك وظیفه و اقتدار لری دأر رسنده
 بذل مقدور حجت ایتلمزینی بکرم .

مواد مشروحه دن اقتضا ایدنلرک منسوب اولدق لری دوائر
 و مجالسده و خصوصیه اصول مشورته دأر وضع اولنه چق
 قوانین اساسیه نك شرع شریف احکامنه و اصول و احوال
 ملکیه و ملیه مزه توافق ایده چک صورتده اولمسی ایچون
 وکلای دولت و علمای صاحب فضیلتدن و سایر اقتضا

اید نردن و اصحاب معلوماندن مرکب بر انجمن مخصوصه موقه
 مذاکره یه قونیه رقی و هر برنده و یر یله جک قرارل مجلس
 و کلاده دخی نظر تدقیقندن کچور یله رک پیایی عرض و استیذان
 اولسون جناب فیاض مطلق جمله بی خیره موفق بیوره
 امین بحرمه سید المرسلین

[۱۲]

قانون اساسی خلا فکیر انندن بعضیلر ینک نفینه دائر اعلان
 مستغنی تعریف اولدیغی اوزره سلطنت سنیه نیک اسباب
 متعدده دن طولایی اوغراد یغی تغییرات نتایجندن اولوق اوزره
 تشکل ایتمش اولان اصول اداره سنک ترقیات مدنیه و استکمالات
 لازمه یه ممانعت قطعیه سنندن بشقه تأثیرات مضره سی دولتک
 بولندیغی حالده بیله بقاسنه میدان و یر میه جکی تجارب عدیده
 ایله میدانه چیقمش و بوداهت عموم نظر نده امور مسئله
 حکمنه کیرمش اولدیغنه و حالبو که سلطنت سنیه نیک حال
 و موقعی و امت عثمانیه نیک قابلیت متنوعه سی و خصیصه
 خلافت اسلامییه نیک مستنک اولدیغی شریعت شریفه نیک
 قدسیت و حقانیتی هر صورتله امید بخش نجات بولندیغنه بناء
 سوق حقیقت و شوق عامه ایله بالاتحاد بر دور اصلاحات جدیده

و جدیدیه تشبث اولمش و بونک متمماتندن اولوق اوزره اتفاق
 عمومی ایله معلوم اولان وقایع فوق العاده دخی ظهوره کاش
 ایدی . ایشته حکومت سنیه بر طرفدن بو انقلابات ضروریه
 بر نهایت و بره رک اداره سنی بر اساس مشروع و معقوله اسناد
 ایتمک و بر طرفدن دخی صر بستان و قره طاغ طرفلر نده ظهور
 ایدن عصیان ایله او حالک جلب ایتمدیکی اخضارات و الحاحات
 دولیه قارشو دولت علیه نک حقوق عمومی سنی محافظه ایتمک
 خصوصاً یله مشغول ایکن بویله بر بحران شدید ااره سنده
 منفعت ذاتیه لرینی بعض بدخسواهان اجانبک تشویقات
 و اطمیناننده ارایان بر طاقم مفسدر ملک و ملت ایچون مکلف
 اولدقلری وظایف و طنداشینی دوشونمکسزین و سلطنت
 سنیه نک حقوق نان و نعمتی قطعاً خاطره کتور مکسزین
 تشبثات و اصلاحات دولت علیه بر چوق حرکات و اغفالات
 فسادیه تشبث اولمش و بویولده اولان افسادات باغیانه لرینی
 شرع و قانون احکامک و بقا و امنیت دولت لوازمک هیچ
 بروقت مسامحه ایده میه جکی درجه یه کتورمش اولدقلری
 خبر اندیغندن و اقتضا ایدن تحقیقات مکمله بالاجرا بوفرقه
 فتنه نک تصورات و تشبثاتی اصلاحات خیریه یه ممانعت ایچون
 تبعه سلطنت سنیه یی تحریک اولدیغی تعین ایدوب بویله بر
 مفسدک شوزمانده ظهوری ایسه نعوذبالله تعالی ملت و وطنک
 آتیجه هر درلو امید فلاحنی سلب ایده جکی جهتله اجلاً

و صنوف تبعه نك كرك بر بريله و كرك حكومت سنيه ايله
 دوشه چكي كشاكش اره سنده اضمهلال حریت و ملیتني انتاج
 ایده جگنه نظر آعا جلا خطری بولندیغندن محاذیر حاضره نك
 اوکنی المق ایچون مر قوملر ایچنده ماده الاصل فساد بولنان
 و هر نصلسه دور سابقده قاضیهسکر لک مسندینه قدر و اصل
 اولمش اولان شریف و محبی الدین افندیلرله كرك بونلرک و كرك
 یرلی و اجنبی بدخواه لک الت فتنه سی اولدیغی اکلایشیلان
 میر میراندن رامز پاشا و ملغا مجلس اجرا آت اعضا سندن رضا
 بك و بر قاج اشخاص مضره نك شمديك در سعادتدن دفعنه
 و ثابت اولان بدخواه لکری سلطنت سنيه خدمتکار لغنه
 لیاقت سز لکری بی میدان قویدیغندن عهدله لرنده بولنان و نشانه
 عاطفت معالیمتت جناب پادشاهی اولان رتبه لرك رفعنه دو لجه
 قرار و یرلمش و بونلردن شریف افندی ردوس و محبی الدین
 افندی و رامز اغا بوزجه اطهیه کوندر یلوب رضا بکک
 یعنی به سائر لرندن بعضیسنك تعیین اولنه جق منقارینه و برازینك
 مملکتلرینه تبعیدلری مقرر بولمشدر .

[۱۳]

قانون اساسی خلا فکیرانك تعییندن طولای صدور
 عظام و موالی کرام طرفندن تقدیم اولنان تشکر نامه
 صورتی

جناب رب متعال شوکتلو قدر تلو پادشاه من افند من
 حضرت تری دنیا طور دقچه زیورار یکه شوکت واجلال
 بیورسون هبدأ سعادت وسلامت دولت وملت اولان جلوس
 همایون ملو کانه لری کوندنبرو کیجه لی کوندزلی ترك حضور
 ایله جمله اقدامات شاهانه لری تأیید دین دولت واصلاح
 ملك وملت جهت مهمه سنه معطوف اولدیغی حالده اشبو
 عنایت مسئله ملو کانه لری نك قدر ومزیتنی ادرا کدن عاجز
 اولان وزی علماده بولندقلری حالده منافع دولت وملتی اغراض
 مخصوصه لری فدا ایدن کروهدن کورجی شریف ومحمی الدین
 افندیلرک وبونلره بیرو اولان بر قاج جهله غرضکارک
 تشبثات مشروعه دولت اوزرینه متجاسر اولدقلری
 حرکات فسادکارانه اعدای دولتک هر آن دیده دوز انتظار
 اولدیغی شورش داخلینک ترتیب مقدماتنی متضمن وبویله
 بر حالک وقوعی ایسه معاذالله تعالی بنیان دولتک اساساً
 انقلاب واضمخلالنی مؤدی اولدیغندن بونلرک درس سعادتدن
 طرد وتبعیدلری حقیقه دولت وملتی بر عظیم مخاطره دن
 قورتادیغی واشخاص مرقومه اوته دنبروسو نیت واغراض
 اصحابندن اولدقلری هر کسجه معلوم اوله رق هر نصلسه
 وقتيله استحصال ایلدکلری مراتب علمیه اوزرینه صنف
 علماده بولملری جمله داعیانجه داغ درون اولدیغی حالده
 بو وجهله مستحق اولدقلری تأدیباته مظهر یتلریله شریعت

مطهره نك احياسنه و طريقتك تطهيرينه مصروف اولان
 عنایت جليله همپزه باعث شکران و محبت اوله رفق ادعيه
 مفروضه حضرت شهر یاریلری بتکرار زبور زبان تذکار
 قلندیغی و ذات خلافتسماں جناب ملوکانهاری حامی دین
 بین و امام المسلمین اولدقلری جهتمله کافه حرکات و تشبثات
 همایونلری بودین و دولتک سعادت و سلامتی مستلزم اوله جفنده
 هیچ برکسه نك شک و شبهه سی اولیوب خصوصیه بالجله
 داعیان علما ایچون اصلاح امور دین و دولت جفنده مصروف
 بیور یله جق هر در او هممات جليله پادشاهانه لرینه تشکر دن
 بشقه هیچ برسوز سونلک خاطر ه بيله کلیه جکی جهتمله عرض
 فریضه محمدتکاری و تشکر معروضنده اشبو ضراعت نامه داعیانه من
 ترقیم و من غیر حد خاکپای ملکدار یلرینه تقدیم قلندی
 اولاباده امر و فرمان حضرت ولی الامر و الاحسان قدر تلو
 عظمتلو پادشاهمن افندمن حضر تلیرینکدر
 اشبو تشکر نامه طقسان امضا ایله ممضی بولمشد

مدرسین و در سعام افندیگر طرفندن تقدیم اولنان تشکر نامه
 صورتی
 حق سبحانه و تعالیٰ حضرت تلیری جلوس میانمن مانوس

شاهانه لرین ملک و ملت و بالجملة تبعه سلطنت حقنده محضا
 اقبال و سعادت عد ابتدا بکمر شو کتلو قدر تلو عظمتلو پادشاه
 عالم پناه افندمن حضرت لرینی کمال صحت و عافیت و مزید
 جلالت و شوکتله تحت فلک مماس خلافت عظمها و سریر
 سهر اساس سلطنت کبرالزنده برقرار و تأیید ایام عمر و شکوه
 شهنشاهی لرین مظهر فیض جدید مجلای توفیق و تأیید
 بیوزسون آمین .

معروض داعیان شا کر الاحسان لریدر که نزد عالی
 شهر یار یلرنده ملترزم اولدیغی اثار جلیله سیله معلوم صغار
 و کبار اولان محافظه ملک و ملت و حضور آسایش تبعه ورعیت
 و اصل درجه نهایت اولدیغی حالده مجرد استحصال منفعت
 ذاتیه و اجرای اغراض نفسانیه لرینه حسن حصولنه تشبث
 اولنان اصلاحات جدیده جلیله بی سوء تأویل ایله الفتنة
 نائمة لعن الله من ایقظها منطوق منیفندن بی پروا ملک دولتمده
 ایقاع فتنه و فسادی سررشته آمال و مکلف اولدق لری و وظائف
 دینیه و ملیه و حقوق نان و نعمت دوات علیه بی پایمال ایدرک
 و دولت ابد مدتک سلامتنی کند و منفعت لرینه قربان ایتک املنده اولان
 برطاقم مفسد لری فساد لری یاوری بخت بیدار ظل اللهیلری
 و بدرقه تیقظکاری و کلای سلطنت سنیه لری ایله طویله رق
 شراره شرت لرینی اطرافه سرایت ایتکسزین اطفانیتیه
 در علیه دن نفی و اجلا لری من القدی م خیر خواهان و دنیا کویان

سلطنت سیهلری اولان بالجمله علما قولارینی لیکه اوٹ خیانتدن
 تطهیر و بلطفه تعالی هر صنف بندکان ز بردستان پادشاهیله
 عواقب واستقبالر یله تسریر بیورملری حق بو که ایفای
 شکری ناقابل بر اطف جلیل ببعیدیل خلافتناهیله اولمغله همان
 جناب حق جل و علا ذات بی همتای شاهانه لرین تخت عالی
 بخت عثمانی یه زیب و فر بیور مق دعواتی تکرار قلمنقده
 اولدیغنی مبارک خاکپای عیون آرای خلافتناهیله ینه عرض
 ایله من غیر حد عهدہ داعیانہ مزه ترتب ایدن فر یضه شکر
 و محمدتک اجر اسنه اجتسارک ایلدک قاطبه امور و احوالده امر
 و فرمان حضرت ولی الامر و الاحسان افندمز ک ر
 اشبو تشکر نامه طقسمان بر امضا ایله ممضی بولمشدن .

[۱۴]

محرر فقیر احمد مدحتک رد و سدن یازوب اتحاد

غزته سنه درج ایتدیریکی مکتوبدر .

کوزم نوری قرنداشم جودتم
 دردست ناسیس بولسان مجلس غومی حقمنده کی
 قرارلک تفصیلاتنه واستقبال غزته سنک بو قرارلک علیمنده کی

اعتراضنه دأر اولان مکتوبکی الدم . استقبالك ذکر اولنان
 اعتراضنی حاوی نسخہ سی دخی واصل اولدی . بو بابده کی
 افکارمی سؤال ایدیورسک . اول امرده شو جوابک بر
 قایح کون سبب تأخیری کوسترمک ایچون (ولو که بر از
 مناسبتر دوشسه بیله) شونی عرض ایدیم که مکتوبک
 بکا واصل اولور اولمز ردوسه التي . اعانت مسافده واقع
 اراخانجلوس اسمنده کی بر کویه عزیمت واقع اولمشیدی .
 سبب عزیمت دخی قریه مذکورده ده دستی وچناق چوملک
 اعمال اولدیغنی حالده بونتره صر سورمک یولی معلوملری
 اولدیغندن معمولات واقعه لری سورومسز بر حالده قالدیغنی
 جهتله بو صنعتی خریدار اوکرتمک و برده بورایه تامارسلیدان
 کره مید کلب و بپهری تمیز یاره ایله او توز بش قرق یاره یه
 صالتدیغنی و بونتره بوراجه اماننه البته بر چاره بولنه بیله جکی
 جهتله اولجه اعمال ایتدیرلش بر قابله برده پرسه یعنی تضییق
 دستکاهی او دیدره رق کره مید یا عمق ایدی . ایشته بوایش
 ضمننده واقع اولان شو عزیمت جوابمی تأخیر ایلدی . لکن
 ایکی ایشک ایکسینده ده موفقیت حاصل اولدیغنی جهتله
 وقوع بولان تأخردن طولانی بن کندی می معذور کوردم .

شمدی کله نم سنک سؤال ایلدی کک مسئله یه :

شوارالق افکار عمومیه بومسئله یه زیاده سیله اهمیت
 و پریور . حقیقه واردر یا ! زیرا بواول اعظم مسائلدندر

که ملتزم بقای سلامتی بونک اوزرینه متوقف اولمغله بوکا
 نه قدر اهمیت و یراسه عادتاً آزدربله . لکن شونی ده نظر
 اهمیتدن اوزاق طوتماملیدر که بو قدر مهم اولان بر مسئله ده
 افکار عمومیه پک علی العمیا اشتغال اییدیور . بو ایشده
 تاریخی کوزلجه بیلک و کندی احوالیزی کوزلجه اکلالمش
 اولمق و بعده احوالیزک تاریخیه پک ده تطبیق قبول ایتیمان
 جهتله بینی بولمق وهله شو محاکماتک جمله سنده شرعک و علم حقوقک
 تعیین وارانله ایلدیکی چغردن چیقماق لازم کلور ایکن افکار
 عمومیه بورالره دو کولیوب مادیات و بدیهیاتدن عبارت بولنان
 شو مسئله بی صرف ظنیاتدن اولمق کبی بر صورتله تلقی ایدرک
 اکاکوره بحثلر آچیلیور .

بن استانبولده ایکن اتحادی یکی تأسیس ایلدیکمز زمان
 بو کیفیتک فرقه واره رق شو محاکمات مهمه ده افکار عمومیه
 دلالت ایتمک ایچون اوزون اوزادی به معلومات و یرمکی
 قورمش و حتی ایشه ژان ژاق روسونک (قونتراصوسیال)
 نام اثرندن باشلامش ایدم که حقوق ملکیده نک اساسی اولدیغی
 جهتله هر یرده اساس محاکمه و مباحثه اتخاذ ایدلشدر .
 بونی ساده جه برترجه ایله اکتفا ایتیبو ایجاب ایدن یرلرینی
 ایضاح دخی اییدیور ایدم . از جمله ژان ژاق روسوقانون
 فصل بر آدم طرفندن وضع ایدیله بیله جکینی تحری ایلدیکی
 صروده او آدمک شو بیله بحق بویله بی طرف شو درجه معصوم

بو قدر بی منفعت اولسی لازم کله جگنی حکم ایلد کدن صکره
 « مکر جناب حق اولمیدر که انسانلر ایچون بر قانون وضع
 ایده بیلسون » دیه و یردیکی تیجده ده حکیم مشار الیه
 فکری منزله انسانیه دن مرتبه الوهیه قدر فرلامش و آره
 یرده درجه نبوتی کوره مامش اولدیغنی بر نقصان اولسق
 اوزره میداننه چیقارمش و قائم نلرک اس الاساسی پیغمبران
 ذیشان واسطه سیله طرف جلیلر بویتدن وضع اولنان شریعتلر
 اولسی لازم کله جگنی طبعاً اثبات ایدر بر ابضاح یاמש ایدم .
 مع هذا کرک ترجمه و کرک ایضاً حاکم بعض مرتبه نقصانلری
 دخی اولدیغنی جهتهله بونلری اول امرده اتحاده تفرقه اوله رق
 درج ایلد کدن صکره بردها تصحیح و اصلاحه کتاب اوله رق
 دخی باصه جق ایدم . اما ایش یالکز بویله بر قونتر اصوسیهال
 ایله دخی بتمه جک ایدی . اورو پا و آمر یقانک تنسیقات
 ملکیه سنه دأر اوج بش بیوک اثر دن تنقیح و محاکمه ایله غایت
 کوزل معلومات دخی و یره جک ایدم . او حالده اخوان
 زمانم محاکمات واقعه لر نده دهاز یاده کوزی آچیق اوله رق
 طورانه بیلورلر ایدی . واقعا بو خدمتم دخی بعض مرتبه
 لوم لائمدن قور تبیله مدی ایسه ده ارتق لوم لائمه کمالیله صناشمش
 اولدیغمدن بونک بر کونه ممانعتی اوله مامقده ایدی . انجق
 نهایتنده اعتراضه قدرتم کفایت ایمینان بر طرفدن همان
 رسمی به قریب بر صورتنده اوله رق منع اولندم . سنی فرانسه

بیوک انقلابی میدانه چپقارهش اولان برنجی اثر بو اثر اولدیغی
 ایش . اگر بو اثر لسانمه نقل اولنور ایسه بزده دخی بر
 انقلاب وقوعه کلمک احتمالک خارجنده دکل ایش . بدن
 بشقه بر یسی اولسه ایدی احتمال که شمدی بوراده بو مانعیته
 قارشو معترضانه بر لسانله بر قاج سوز یازار ایدی . لکن
 بنده بو حال هیچ بو قدر . حتی شمدی شو سطر لری یازار
 ایکن اوزمانکی تأسفم تجدد بیله ایدمی . ذاتاً پولتیقه بی
 او قدر سور بر آدم دکل که پولتیقه یه پارمق صوقه یم دیه پک
 زیاده مراق ایدینه یمده صوقه مدیغمدن طولابی حد تلنه یم .
 سن یلور سک که بن ضابط اولمق هوسنده دکل . بلکه بو
 هوسده بولنا ناریچون مضبوط اولغنه متمم . حاکم
 اولمق هوسنده ده دکل . بلکه محکوم اولغنه اقتدار واستعدادم
 واردر . شو درجه یه قدر که حقوق طبیعی انسانیه مه
 تعرض اولنیمه !

ایشته قنداشم تنویر افکار ایچون قورمش اولدیغم شو
 ایش بویله جه منع اولندیغی والحاله هذ « رهبر سعادت »
 سرلوحه سیله ترجمه ایدلمکه باشلامش اولان اثر معتبر دخی
 بنم حساب ایش اولدیغم شبی یرینه کتوره میه جکی جه تله
 بن دیدم که ایوم افکار عمومی بو مجلس عمومی و بو تنسیقات
 اساسیه مسئله لر نیجه پک زیاده قرا کلق ایچنده بوانبور .

قراکفده مصادمه ایلپور • چوق معاندلو معارضه وار که
 جله نئی برشی ایستدکاری حالده مجرد ذکر اولنان قراکفدن
 ناشی بر بزینی طائیه میه رق معارضه ایلپور لر • ایشته شو
 انسانه اسف و یره جک صور معارضاتک بریسی دخی تنودور
 قصاب افندینک یازدیغی بنددر که استقبالی غزته سندن
 شوارلق از باب مطالعه بی برآی مدتله تعطیل ایلدیکی ایچون
 البته تأسف اولنور

تئوز قصاب افندینک اعتراضی دخی قراکفده ایدیلان
 محاکماتدن عد ایدیشم کندیسناک علم حقوق ملل ودوله
 آشنا اولدیغندن وتاریخ تفسیقات دولجه معلوماتی بولنماسندن
 نشأت ایتمکده دکلمر • استقبالی شمدی یه قدر التزام ومحافظه
 دخی ایلدیکی مسلکی او یله هر غافل التزام ومحافظه ایده مر •
 لکن بوکبی مباحثات مقدسه ده طارلق اولیه جغی جهتله
 قصاب افندی شو ملاحظه بی عرض ایتمکلمکه مساعده
 ایتلیدر که مسائلك تطبیقاتنده عجله ایلدیکی جهتله
 محاکمه سنی سالف الذکر قراکفده صایدیر مشدر •
 بوسوزی لایقیله اکلایم ایچون براز ایضاحاته کیر شملی بم •
 اعتراضک روشندن اکلایم یغنه کوره قصاب افندی انسانس
 تفسیقاتک ملت طرفندن وضع اولنمسی ایستپور • ذاتا اور ویاچه
 دخی قاعده بودر بونی بنده تسلیم ایلدر مکه قاعده بودر • فقط بزم حاملز
 بوقاعده نک تمامیه تطبیق قبول ایتمه جکی برحالدیر • بو حالک

تاریخده هیچ بر مثالی یوقدر دیسه م خطای تمامش اولورم. بنا علیه
 ثور قصاب افندی تاریخده عادتاً هیچ بر مثالی مسبوق اولیان
 حالمی تاریخک ال بولک مثالرینه تطبیق ایتک ایستدیکی
 ایچون سهوه دوچار اولمش وبوسه واوزرینه واروب مأمورین
 دولته امنیت ایدیله بیه جکنی محاکمه قدر کیر شمشدر .
 تاریخ عمومی عالمه تنسیقات نمونه سنی ایلک دفعه اولق
 اوزره عرض ایدن ملت انکیز ملتی اولدیغنی خبر ویرر . اگر
 تنسیقاتدن مقصد بر ملته انسان اوغلتک کنسیدی متلون
 وسریع الانتقال کیفی حکم ایتیوب ده انجیق از مانک تبدیلیه
 تبدل و همده اجتماع امت و قیاس فقها ایله تحول ایده بیلان بر
 قانون حکم ایتک دیمک ایسه اعتقاد صحیحجه کوره عالمده ایلک
 تنسیقات نمونه سنی کوستریش اولان ملت مرحومه اسلامیه در
 اما بو اعتقاد بزجه خصوصی اولدیغنی جهته انی محفظه
 قلمزده صاقلامغه مجبور ایدیلور ایسه تاریخک ایلک نمونه بی
 کوستریش اولق اوزره توصیه ایلدیکی انکیز ملتی دخی تمامیه
 قبول ایده میر . زیرا انکیز ملتی یکیدن بر تنسیقی یا پامشدر
 تنسیقات قدیمه سنی تجدید یعنی ذاتاً و ار اولانی تأییداً ایقا
 ایلشدر . انلرک اساس تنسیقاتی پک اسکیدر . همان
 کندیلر یله برابر جرمانیا طرفلرندن کلش اولدیغنی یله دعوا
 اولنه بیلور . اساس مذکور هک ماهیتی ایسه جرمانیای قدیم
 قبائل وحشیه سنده عموم قبیله نک بر رئیس اداره سنه تابع

بولمسیله برابر اورئیسک کندیلکنندن هیچ برشی یاپه میوب
 قبیله اولور یله استشاره ایتکه و هر حالده تعامل قدیمک جواز
 کوستردیکی خصوصانندن بشقه برشی یاپه ماغه مجبور بولمسنندن
 عبارتدر که انکلتزه نك شمیدیکی لوردلری اسکی جرمانیا اقوامنده
 قبیله لر سرآمدانی اولان اولور و بیوکلر کبی تلیقی ایدلسه
 بچادری . بو حالده انکلتزه ده بر قرال بر زادگان هیئت برده
 ملت بولنور که اصل حکم زادگان النده اولوب دیگرلری ایسه
 رسمی کبی برشیدر . شمیدی بوکا بحق تنسیق دنبله بیلورمی ؟
 تنسیقاتک امر ایلدیکی حریت متساویه بونده بولنورمی ؟
 هله بزم حالزک بوکا اصلا تطبیق قبول ایده میه جکی بیداردری
 بزشو و ازمنه جدیده نك امر ایلدیکی تجدد و تنسیق هب
 شریعت مقدسه مز ایچنده بولمقده اولدیغمز جهتله عادتا
 بالکلیه تجدد اولان احتیاجاتیزی اساساًینه شرع شریفه
 تطبیق ایله تسویه ایلیه جکر .
 انکلیر ملتک تاریخ تنسیقاتده اولان مرتبه سنی بزجه
 شو صورتله اهمیتدن تبعید ایلدکدن صکره اورته ده فرانسیز
 ملتی قالور . فرانسیز ملتک تجدد و انقلاب خصوصنده عالمه
 کوستردیکی نمونه پک بیو کدر . ازمنه جدیده ایچنده شهره
 حریتده بتون ملنره علمدارلق ایتش اولدیغندن طولابی
 فرانسیز ملتی نه قدر افتخار ایلش اولسه الحق پک حقلیدر .
 قصاب افندی نك بزم ایچون دخی آرزو ایلدیکی وجهله

فرانسه بپوك انقلابنده تنسيقات مليه نك اساسي ملت وضع
 ايدوب اوزمان تأسس ايتمش اولان (آسامبله ناسيونال) نام
 ملت مجلسي ايكي سنه و بش ماه ايچنده ايكييك بشيوز پارچه
 نظام وقانون وامرلر و ير مشدر . فقط بو آساه بله ناسيونالك
 بزجه اجتماعي هنوز واقعهيدر؟ و بونك اجتماعنه كر چكدن بر
 لزوم وار ميدر؟ و بويله بر جمعيت نصل اجتماع ايدر؟ و بونك
 اجتماعي نه درجه اغرو اهميتلي بر شيدر؟ بورالريني بيلك ايچون
 ايضاحات آتبه لزوم واردر .

فرانسه ايچنده تفصيلي يوركلر پاره ليه جك جوړ و جفا
 وسفاهتت عصر لرجه امتدادی ايله مشكلات داخليله وخارجيه
 بزم شمديكي حالزه دكل عالمده هيچ بر ملتك مشكلاتنه قياس
 قبول ايدمه جك بر درجه يه كلويده هر طرفدن ظهوره
 باشلايان تهديدلر ارکان دولت ناميله اورته يه چيقمش اولان
 وهر بري نا اهل ظالم مرتكب غدار كبي صفات مذمومه يه
 بشقه بشقه لايق بولنان حريفلر تتره دككري ائنده بيجاره اون
 اتنجي لويي دخي قورقوسندن نه يابه جغني شاشيرو ب موجود
 اولان او يغونسز لقلره ملتجه بر چاره بولنمق ايچون اوزمان نظر
 دولنده ملتك منقسم بوانديغي او چ صنفدن يعني زادكان
 و پاپاس كروهيله برده آحاد ناسدن مركب بر مجلس مليتك
 تشكلى امر ايتش ايدى . لکن ذاتاً موجود اولان فالقرك
 همان كافه سي زادكانله پاپاس كروهنگ باشي ناسدن چيقمقده

وزادگان نژدنده آحاد ناس کروهنك كو يك قدر قدر وحيثي
 كور يله مامكده اولديغندن بو مجلس تشكيله برابر ذكر اولنان
 اوچ فرقه نك تضاد و معانده بسندن ناشي چور باكي قارشمش
 ايدى . تضاد و معانده نك نه قدر كوچك شيله اينش بولنديغنى
 اكلا تقي ايچون شو فقره بي عرض ايديم كه بو مجلسك اسمى
 « فرانسز ملت نك و كيلرى » ديه تسميه ايدلمسى تكليف
 اولندوقده ملت طرفنى طوتمقله مشهر بولنان ميرابو « فرانسز
 خلق نك و كيلرى » ديه تسميه اولتمسنى تكليف ايلدى . شو
 ملت و خلق تعبيرلى مختلف فييه اولديلر . زيرا زادگان
 عندنده خلق تعبيرى آحاد نامى احاطه ايدر بر تعبير حقير
 اولديغندن انلر بونى قبول ايدمه مدكلى كى ميرابو دخى زادگان
 نظر نده ملت ديمك يالكر كنديلرندن عبارت اولديغنى و آحاد
 ناس ايسه كنديلر نك استكمال اسباب سفاهت و سعادتلى
 ايچون يرادش بر بشقه مخلوق ايدوكنى ييلديكى جهته ملت
 تعبيرى قبول ايدمه مدى . ايش يسودى . باپاس كروهى
 زادگانله برلشديكى جهته « ميرابو » رايى يوروته مدى .
 نهايت بانا و يا يعنى هولاندا و بلچيما حریت پرستلى بزدن
 دها او يانق ايمشله . ظالم بونلرى تحقير ايچون كنديلر نده
 كوئو يعنى ديلجى و مسكين نامنى ويرمش اولدقلى حالده بونلر
 او فنا نامى دخى قبول ايتديلر . ينه موفق اولديلر . بن سزه ريمى
 لسان و زادگان لسانى سويله ميورم . حریت لسانى سويله ميورم .

آمریقا اولر انکلتره اولر خلق اسمنی شمر فلندیر دیلر . شاتان ملتک
 شوکت پناهلغی دیه قرالره ای دیلان تعبیری خلقه ایتدی . بن
 فرانسه خلق دیه تعبیر ایتدم . آنی قبول ایدرم . آنی مدافعه ایدرم
 آنی اعلان ایدرم . کوره میور میسکز که خلق و کیلری نامی
 سزه لازمدر ؟ زیرا اونام سزی خلقه تقریب و ربط
 ایدیور . خلق بزدن بشقه سنی کورمیه جکی کبی بزده خلقدن
 بشقه سنی کورمیه جکر . « سوزلرینی کمال عنف و شدتله
 سویلدی . ایشه بو قدر کوچکدن باشلایوب بیود کچه بیویان
 معانده نهایت آحاد ناس کروهنک زادکان و پاپاس کروهندن
 آیرلمسنی اتساج ایدرک بونلر کندیلرینی باشلی باشنه بر ملت
 مجلسی اولقی اوزره تأسیس ایلدیلر . ورسایده ژودو پوم
 دیلان او یونک اویناندیغی برده طوپلانوب تامملکتته برکوزل
 تنسیقات قویمنجه زنهار آیرلماغه یمین ایلدیلر . اندنصرکه
 زادکان صنفیله پاپاس کروهی دخی بونلره قارشمغه مجبوریت
 کوردی . انبجی ژیروندن و ژاقوبن و تعبیر آخرله طاغلو
 و اووالو دیه اساساً ایکی به انقسام ایندن طرفلرک هر بریسنجه
 دخی اول قدر اختلاف افکار حاصل اولدی که نتیجه سننده
 پارس آل قانلره بویاندی . پک نادر الوجود بیوک آدملر بو
 یولده خرچندی کیتدی . بو قدر فداکارلق بهاسنه قونیلان
 تنسیقات دخی برایشه یاره مدی . زیرا اندنصرکه اللی الشمس
 سننه ظرفنده یدی سکز اجتماع عمومی ملی ده! وقوعه کله رک

هر بری بپوك انقلابك تنسيقاى بر بشقه صور تله تعديل ايلدى
 هر برى دى بر بشقه صور تله عالمى قانه بو يادى .

ايسته تئودور قصاب افندى « تنسيقات مطلوبه بنى ملت
 وضع اينسون . مأمورين دولته امنيت ايديله من » ديدىكى
 زمان تاريخدن كوزى او كنه كتور مش اولديغى مثال شو
 فاجع مثالدر . شمدى بزم احوالز بو مثاله لايقيه تطبيق قبول
 ايد بيلورمى ؟

شو كتاب افنديمك خط همايونلى اوزرينه يازمش اولديغم
 التى قطعه بند مخصوصك احوال حاضره من اوزرينه بر نظر
 عمومى شامل بولنان برنجيسى ايله انك اوزرينه ايلينا ايليان
 ديكر بندلرده اليوم احوالزى نه نظره كوردى كيمي يازمش
 ومملكتتمزده او يله كر چكدن ظايت ومظلوميت عدد اولته .
 يله چك حاللر كورلميوب غايى بر سوء اداره نك سيئاتنه
 او غرا دىغى وشو حالده اصلاحن امرنده عمومك . متفق
 بولنديغى كوستر مشيدم . دائما دوشوندى كمين بشقه بر شى
 يازماق معتادم اولديغندن سوزلرده پكده تناقض اتم ظن
 ايدرم . بناء عليه او سوزلر مى بوراده كاملاً تكرار ايتشم
 اعتبار ايدىكن . بو يله اولديغى صورته بن اورته ده امنيت
 ايديله ميه چك نه بر هيئت ونه ده بر فرد كوره مينورم . انقلابات
 اخيره من بر حركت عموميه عصيانيه ايله وقوع بولدى . بلكه
 قصاب افنديك امنيت ايدمه مامك ايتدىكى مأمورين سلطنتك

اتفاق و دلائله رسمی کبی بر صورتده وقوعبولدی . ماسبقدن
 طولایی بر کیمه بی مسؤل طومتغه حقمن بو قدر ظن ایدرم .
 وار اولدیغی دعوا ایدیله جک اولور ایسه او حالده عموم ملتک
 مسؤل اولسی لازم کاور . نیرا فناقدن ملتک خبری وار
 ایدی . سسکز اون سنه دنبری طوغری سویلیان دیلار
 و دوشوندیکنی یاران قلمر فناغی خبرویر بیورل ایدی . نیچون
 اصلاحی چاره سنه باقلدی ؟ اک صکره دخی چاره اصلاحه
 تشبث ایدن سوزک طوغری می عسکرله برابرینه هیئت
 دولت اولدی . اول مبدأ نجات و سلامت اولان صباحده
 خلق کیفیتی خبرالیدیغی زمان منوناً و متشکر آقبول ایله
 شامقدن بشقه برشی بیان اولدی .

بو حالده مأمورین حکومتده امنیت ایدیله میه جکنی حکم
 ایتمک خطادر اعتقادندهیم . شمعی ایشک اک کوچی تسویه
 ایدیلوب بتد کدن صکره اساس قوانینک وضعی ایشنی
 بسبتون ملت و یرمک تمامیه موافق مصلحت اولیه جغنی
 دوشونمکدهیم . اما بو مطالعم ملتز ایچنده بوایشه الور جک
 آدمربولمادیغی اعتقاددن نشئت ایتیمور . ملتز ایچنده مقتدر
 آدم بولنه جغی و وار اولدیغی حقنده قصاب افندیکن فکرینه
 مشترکم . ملت او آده لری کوروب کوسترسونده بافکزدرجه
 اقتدارلری نه کیفیت ونه صورتله میدانه چیقار . لکن بو
 ایشی تمامیه ملت ونه و یره جک اولور ایسه ک شو نقطه سنه

قدر فرانسه بیوک انقلابه اصلا مشابهت و مناسبتی اولیان
 ایشمزک بوندن صکره سنی بز کمندی الیزله او مسئله یه بکز تمش
 اولورز دیه قور قیورم . چونکه افکار مطلقا متخالفدر .
 واقعا تخالف افکاردن یک چوق حقیقتلر میدانه چیقار ایسه ده
 بو تخالفک معاندیه انتقالندن یک چوق آجینه جق حاللر دخی
 وقوعه کله یلور . بناء علی ذلك تخالف افکاردن ظاهره
 اخراجی مطلوب اولان حقیقتلر بویله بر مجلس عمومینک
 تشکانه دولتک دخی ایشک ایچنده بولنسیله حاصل اوله یلور .
 قصاب افندینک بر افاده سندن دخی شمیدی یه قدر دولتک
 صورت اداره سی کورلمش و ایشی شو مشکلات حاضره یه قدر
 کتوردیکی مشاهده قلمش بر کیفیت اولوب باقهلم برده اداره
 ملتک انه کچر ایسه مشکلاته چاره بولندقدن ماعداتر قیامتک
 دخی نه صورتله سهولت کسب ایده جکی کور یله جک اولسی
 اکلاشیلور . بو فکر اساسلی بر فکر در . عاداتا بر ملتی ایقاظ
 ایچون سولنسی قاعده دن عد اوانه یله جک سوزلر دن بر یسی
 دخی بودر . لیکن حالز او یله اوزون اوزادی یه تجار به
 مساعد میدر ؟ برده بزده زاد کانتق اولمدیغی جهته دولت
 ایله ملت یک ده بر برندن بشقه برشی دکدر . میدانده بوانان
 ذوات فحاکم تراجم احوالنه بر نظر ایدهلم . یک چوغنی احاد
 ناس اولادندن بولورز . بو حالده حکومت دخی ملت النده
 دیک دکلیدر ؟

بزم ایچون روایتہ نظر آیوز یکر می مبعوثاندن مرکب
 بر مجلسک کفایتسزایکی حقیقده قصاب افندیئک فیکرینی
 تسلیم ایدرم . بزم قدر متنوع ملتاردن و دیانتلردن متشکل
 بولنان بر خلقک چوقجه مبعوثه احتیاج کوستره جکی حقیقده
 قصاب افندیئک مطالعه سی طوغریدر . حتی بوندن بشقه
 بر دلیل ارانور ایسه اتحادک بوندن اولکی نسخهلرنده اورو پا
 ملتئرینک مقدار نفوسیله مبعوثلرینک عددلری بیننده کی
 نسبتی مبین بر موازنه دخی اثبات مدعا ضمننده سند اوله رق
 در میان ایدیله بیلور .

ایشته قرنداشم صور دیغک سؤاله اک مجمل اوله رق ویره
 بیله حکم جواب شوندن عبارتدر . بوجوابمک صواب اولسی
 دعواسنده دکم . زیرا بویله انک مهم ایشلرده بر تک آدم
 فلاطون اولسه انک رأی صواب اولمق اوزره دعوا ایدیله مز .
 هر کس فیکرینی رأینی افکار عمومیه نک نظر کاه تمییرینه
 وضع ایدرک قبول وردینی اورایه حواله ایتک بو کپی مسائل
 مهمده قاعده دندر . افکار عمومیه رأی قاصرانه می نه صورتله
 تلقی ایدر ایسه راضییم .

مکتوبلرک بر فقره سننده دخی بر نسخهلر جق اوله رق کنندی
 نامه نشرینه موفق اولمش بولندیغم دور غزته سننده مدحت
 پاشا حضر تئرینه خطاباً یازدیغم بر خطبه نک اتحادده دخی
 درجنی استیذان ایدیورسک . بر محررک اثرینی نثله استیذان

لازمه ده بو بورج سکا مخصوصیدر ؟ سن که بنم آثارمه
 دکل حیاهه مشترکسک . عالمده بنم نه م وار که سنک دکلدرد ؟
 دوستلر بیلورلرمی که بو عالمده بنم مالک اولدیغیم شی یدیکم بر
 لقمه ائک ایله کیدیکم بر البسه دن عبارتدر ؟ آثارمک کافه سی
 سنک اداره که مودوع اولدیغی جهته یلیدیکم کی حرکنده
 هر زمان مختارسک .

شو قدر وار که درت بش سنه اول یازلمش اولان سیاسی
 شیرک بو کون تکرار نئشرنده نه حکمت اوله بیله جکنی ا کلا .
 مدم . اگر پولتیقه جه اوزمانکی افکارم ایله بوزمانکی
 افکارم اراسنده برفرق بر تناقض اولوب اولدیغی آرامق
 ایسه احتمال که فروع ائجه بعض کوچک فرقلر بولنه بیلور .
 لکن اساسی هب او اساسدر . عقیده هب او عقیده در .
 شمعی ذکر اولنان بند او قوندیغی زمان قارئین کرام افندیلمدن
 رجا ایدرم که قلمه اندقلری وقتلر بر محررک قلمی میل اتخاذ
 اولنهرق انکله کوزلی چیقارلق مرتبه سننده بر تضییق
 التنده بولندیغیزی خاطر دن چیقارمسونلر .

باقی اخوت صداقت محبت !

فی ۲۷ رمضان سنه ۹۳

(قانون اساسی حقنده بعض اوراق)

ملت مجلسنك بعض وظائفی حقنده وارد خاطر اولان
فقرا تدر .

دولت عثمانیه نك دینی محمدی ولسانی ترکی اولدیغی جهتله
بشقه لسان ایله مجلسده مذاکره مواد جائز اوله میه جقدر .
مجلسك كافة قرارلری شرعشریف و قانون منیف
دائرة سنندن خارجه چیقه میه جقدر . ذات حضرت
خلافینساهی هر صورتله مقدس اولدیغندن وکلا وولایه
وأمورین سائر نك انتخاب و تعیینی خصوصلرنده مختار
و مخیردر . فقط انتخاب بیور یله جق ذواتك انتخاب اهالی
قرانمشلردن بولمسنه متوقف اوله جق و وکلا ایله رجال دولت
وظائف مکلفه و افعالندن مسؤل اوله جقدر . بو مجلس
دواتك میزان عدلی حکمنده اوله جغندن واردات و مصارفات
دولتك تزید و تنزیلنه و ضم و تعدیلنه و نظاماتنك وضع
و لغوینه و بالجمله احکام قوانینك اجرا سنه و دوائر بودجه لرینك
اجرای تدقیقاتیله برابر بو بایده و بریلان قرارك موقع فعل
و اجرایه قونلسنه نظارت کامله سی اوله جقدر .
امنای اهالینك انتخابی حصراً افراد اهالینك اراسنه
محول اولغیله خواصك و أمورینك بو بایده مداخله لری

جائز اولیہ رقی ہر کس کمال سر بستی ایلہ انتخاب ایده جک
 وحق انتخاب بر وجه محرر آرای اہالی یہ منحصر قالہ جق
 ایسہدہ بونک علی الاطلاق عموم اہالی یہ شمولی اولیوب انجق
 بر درجہ معینہ و محدودہ دہ اصحاب املا کدن و دولتہ و یرکو
 اعطا ایدن طاقدن بولنملری مقتضی اولوب اصحاب املا کدن
 بولنمیان و یاخود املاکی اولوبدہ و یرکولری تحدید اولنمان
 مقدارہ بالغ اولمیان اشخاص حق انتخابدن اسقاط ایدیله جکدر
 اہالی طرفندن انتخاب اولنہ جق امنائک اصحاب حیثیتدن
 و ہیج بر وقت تحت حمایتہ اجانبہ کیر مامش و بر جزا ایلہ
 محکوم اولماش تبعہء دولندن و اہل عرض و معتبران مملکتدن
 اولسی و لسان رسمیء دولت اولان ترکیبہ بی یازوب او قومغہ
 و مراہنی تحریراً افادہ ایتمکہ مقتدر و مجلہ و قوانین و نظامات
 دولنہ اولد قبحہ و قوف و معلومات ار با بندن بولنمسنہ مشروط
 اولہ جقدر .

اشبو مبعوثان و کالت ایتملندن طولانی کرک جانب دولندن
 و کرک اہالی طرفندن معاش و خر جراه الہمیہ جقلری جہتہلہ
 فخری اولہ رقی خدمت و کانتلرینی ایفا ایلیہ جکلرندن شاید
 بر مملکتدہ اولہ مجاناً بو خدمتی ایفایہ رغبت ایدر کسہ
 بولنہ مز و یاخود بولنوردہ اوصاف مطلوبہ بی جامع اولہ مز
 ایسہ او مملکت اہالیسی اوصاف سرودہ بی جائز اولمق
 شرطیلہ دیگر شہر اہالیسندن و خصوصیلہ پای تخت سلطنتدہ

ساکن اولان و کلا و رجال دولت ایله عساکر شاهانه متقاعد لرندن
 و بالخاصه طریق علمیه ده بولنان ذواتدن و کیل انتخاب ایله
 بیله جکری کبی انتخاب اولنان ذواتک مأمور یترندن و جهت
 سائر دن الدقیری معاش انتخاب و تعیینلرینه مانع اوله میه جقدر
 بو مجلسه ملل غیر مسلمه دن اعضا انتخاب و قبول ایتمک
 بحثنه کلنجه بونلر بروطن اولادندن اولدقیرلیچون معموریت
 ملک و دولت و محافظه حقوق اهالی و ملت اغورنده تبعه
 مسلمه اثر نیجه حرکت ایتمکدن آیرلما لری طبیعی اولدیغندن
 بونلر حقنده دخی معامله استثنایه اجرایی موافق مصلحت
 اوله مز کبی مشاهده اولنور ایسه ده انجق بمالک محروسه
 شاهانه ده بولنان تبعه غیر مسلمه ده سائر دولتله تبعه سی مثلوا
 اتحاد ملی یعنی عثمانلیلق صفت جلیله سی هنوز حاصل
 اولدیغندن انکثره و فرانسه ده ملت مجلسلرینک تشکیلندن
 برخوق سنه لر کچد کدن و برخیلی تکلفات ایله مذاهب سائر ده
 بولنان اهالینک دخی دولت متبوعه سی صفت ملیه سیله
 متخلق و متصف اولدیغی نیجه تجزیه لره اکلشایدندن
 صکره مجلس ملته اعضا انتخابلرینه صلاحیت و یرلمشدر
 زیرا بویله بر مجلس اهمیتک بقا و استمراری مقاصد حقیقیه نک
 اقدام لرندن اولدیغندن بدایت تأسیساتنده ایجاب موقع و مزاج
 اهالی کوزه دیله رک یا پلسی قاعده حکمت ایجابندن ایدوکنندن
 بنه علیه اورو پا دولتله رنده اولدیغی مثلوا شهو مجلسه حسب

الحال ملل غیر مسلمہ دن اعضا انتخاب و قبولی خصوصاً عنک
 توحید ملیت یعنی عثمانلیق نام و حالیلہ تألیف اولنملرینہ
 تعلیقاً شمدیلک تأخیریلہ برابر انتخاب و قبولک بونلر ایچون
 دخی مفتوح براغلمسی مناسب کبی تخطر اولنمقدہ بولنمشدر .
 اشبو مجلسہ انتخاب اولنہ جق اعضا مبعوعی بولندیغی
 دولتہ جزوی و کلی یلہ رکاخانت ایتیمہ جکلرینہ و بویولده
 بر کونا حال و حرکتده بولنیمہ جقلرینہ علی الانفرادیمین
 ایتدیریلہ جکلر .

بومجلسده بر رئیس اول و بر رئیس ثانی اولہ جق و بونلری
 اعضای مجلس ایچلرندن اکثریت آرایلہ انتخاب ایدہ جکلر .
 مجلسک حین کشاد و بدأ مذاکراتده سماعینہ و غزته
 محررلرینہ ضبط مباحثات ایچون بر محل مخصوص تعیینیلہ
 دخوللرینہ مساعده اولنہ جقدر .

[۱۵]

دیگر برورقه که خفياً طبع و نشر اولنمشیدی

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(کنتم خیرامة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف و تنهون

عن المنکر) آیت کریمہ سنی مجلس عمومیدہ ایراد ایدن ذات

(يا ايها الذين آمنوا لاتتخذوا عدوى و عدوكم اولياء ❖
يا ايها الذين آمنوا لاتتخذوا اليهود والنصارى اولياء بعضهم
اولياء بعض و من يتسوكهم منكم فانه منهم ان الله لا يهدي القوم
الظالمين) آيت كريمه دخی بلك ار كدر . آيت كريمه نك
بريله . استدلال ايدو بده ديكرندن اغماض ايدن اولورسه
(افتؤمنون بعض الكتاب و تكفرون ببعض) دينلك لازم
كلور . تشكيلی عرض اولنان ملت مجلسی تقوية اساس دين
و ملت و اصلاح احوال ملك و دولت مقصدينه مبنی ايسه
فنعيم المطلوب زيرا (و شاورهم في الامر) آيت كريمه سی
موجبجه مشورته مأمورز . شوقدر وار كه (هم) ضميری
خاصة مؤمنلره راجعدر غير يلره دكل و مؤمنلك فضيلتني
بيان ضمننده قرآن كريمدن (و امرهم شوري بينهم) وارد
اولمشدر كه بونده بوانسان ضميرلك ايكيسي دخی مؤمنلره
راجعدر و اكر (كنتم خيرامة) آيتله بالاستدلال لزومندن
بحث اولنان ملت مجلسنی عقد و تشكيلدن مقصد خفي بومجلسه
خرسستيانلر طولدير يلوب حل و عقد امور دولته تماميله
انلری تشريك قلمق و بوضورتله كندولری تطيب و ترصيه
اولتمق ايسه (ولن ترضى عنك اليهود و ان نصارى حتى تتبع
ملتهم) نص شريفی ملاحظه اولتمق لازمدر و اكر بو
مجلسك عقدينی ضرورت اقتضا اوسته يالينك قليق ليماننی بزم
بمقاييه سد ايلسي اجملا ايتديسه بوندن طهوز سنه اول دخی

رو نما اولان ضرورت یعنی ناپوایونک ساخته بر تهیدی
 بلغراد قلعه ز بنی اعدایه تسلیمی الجا و اقتضا التمشیدی .
 حاله که شمیدی دنیاده نه ناپوایون ونه ده انک نمایش کاذبی
 قالدی . انلر جمله محو و مضمحل اولوب کتدی . یا انکر او یله
 بر تهید کاذبدن خوف ایدو بده بزم قلاع مذکور ه بی تسلیم
 ایتمه مزک شمره مضره سی قالدی که بو شمره شمیدیکی او غراد یغمز
 م صابدر . بر ایکی قلعه تسلیم ایله بو قدر بلیه به گرفتار اولدق
 یا آنلری سلطنته تشریک ایدر ایسه ک و کلاهی دولتک و علمای
 ملتک و خصوصاً افراد اهل اسلامک قطعاً قدر و حیثیتلری
 قاورمی و آنلرک افرادینی عسکره ادخال ایله یدیمزده بولنان
 سلاح سطوتی انلره ویرر ایسه ک عجب با بو دیارده قاج سنه
 دهامعمر اوله ییلورز ؟ آنلرک اینه او یله بر قدرت و غلبه
 بکو بده سلطنتک نفوذ و استقلالنه ضعف طاری اولورسه
 آنلرک وقوعه جق ادعالینه نه جواب ویرلک لازمکله چکی
 و جواب ممکن اولوب اولیه جغی خاطره کلیمورمی ؟ و یا انلر
 دولت علیه نک تبعه صادقه سیدر . آنلردن اوضاع ناهموار
 ظهوره کلز دینلور ایسه صر پلور دخی تبعه صادقه ایدیلر که
 کندولرینه امتیازلر و قلعهلر تسلیم اواندی حالانمونه
 صداقتلری کور ییلور و شمیدی به قدر دولته عصیان ایتمیان
 بلغارلرک هنزلری دخی بر ایکی کون اول کورلدی . اکر
 بلغارلر بوندن اول خدمت عسکره بده بوانوبده فنون حربیه به

وقوف كسب ايتمش اوليديلر و دولتک حرکت و سکونی مختلط
 بر مجلسک قرارينه منوط و موقوف قالمش اولیدی شمدی به قدر
 دنیاده بزردن اثر قاور میدی؟ خیر او یله دکل خرسیتیا نلرله
 بزی عداوته سوق ایدن اختلاف کلمه در بز ارادن اختلافی
 بر طرف ایدرک اتحاد، دو کلمش اولسوق بو نزاعلرک هیچ بری
 قالمز دینلور سه اتحادک لاقردیسمی اولور . اسپانیالورک
 غلبه سنده اندلسین تنصریله ایتدیلر فائده و یردیمی و بویله
 بر صروده بزم بو مسئله بی میدانه چیتار مقلغمز عموم آخلق
 جهانیه قارشو کندو کندو مزنی حقسز کو ستر مکدن بشته
 بر معنا افاده ایتیمه جکی و انجقدر و دریای محنتده مشاهده
 اولنان بر قاج بیوجک طالعه بزم سفینه مزنی غرق ایده مز
 بزم سفینه مز نیجه نیجه بویله امواج بلا چیکنه یوب ساحل سلامتیه
 واصل اولمشدر . بزم سفینه قوی و قدیم بر سفینه اولوب
 آنی قلیق لیمانک انسدادی شکست ایده مز . بزم سفینه مزک
 صاحبی پک یوک و یدیمزه و یریلان خریطه پک درستدر .
 بز ضعف قلبدن ناشی امواجدن قورقوبده خریطه موج نیجه
 حرکت ایتز ایسهک یعنی امواجه کوکس و یروب کتمز
 ایسهک اول زمان قریه دوشوروب سفینه بی شکست ایدرز .
 نعوذ بالله من ذلك . اوستریالینک قلیق لیمانی بزم سفینه سد
 ایتسی هر سک سنجاغنک الدن چیقما سنده سبب اوله مز .
 لکن ملل سائر بی سلطنته تشریک ایدر سهک پتون ممالکک

الدين چيهماسنه سبب اوله پيلور . اوستريالونك بو خصوصه
يعني دالماجيا خلفنك خاطرلرينه رعايت ايچون ايسه ضعيف
بركيفيتدر . قويجه برمدافعه كورسه بو ايشدن واز چكمتسي
طبيعيدر . روسيه دولتلك تابعتنده مليونلرجه اهل اسلام
وار انلري كندى دولتلك امورينه تشرىك ايدىورمى؟ انلري
رتب عاليه و يروب مناصب معتاده استخدام ايدىورمى؟ اهل
اسلامه ايتديكى معامله تحقير و تزليلدن و روس ضابطلرينك
قومانداسى تحقنده اوله رفق يالكرز حر به سوروب قيدير مقدن
عبارت دكلى؟ دين و مذهبلرينه بيله مداخلة ايدوب قبول
ايتيانلري بررهانه ايله قيروب چر ميورمى؟ انكلتره دولتى دول
مشروطدن ايكن و اداره سنده بولنان هند اهائيسى يوز اللى
مليوندن زياده ايكن هندليردن پارلامنتوده قاج مبعوث
واردر؟

قنغى دولت واردر كه كندى به محكوم اولان بر طائفه يي
كندو سلطنته تشرىك ايلسون؟ دولتره فرض اولان شى
تبعه مختلفه سنه عدالدر . انلري حمايه و ظلم و جور دن وقايه
الملكدر . يوقسه اجناس مختلفه زمام حكومتى تسليم
وتوديع ايتك دكلدر . بزم ديارده بر مساوات دعواسيدر
سور بيلور اما بومساوات نه در و بونى ادعا ايدن كيدر بللى
اوليور . بزه مساوات يوقدر ديمك اسلام راحت يشايورده
سأرى مشقت مى چكيور و اهل اسلام زنگين اوليورده سأرى

فقیر و محتاج قالیبوردیمک ایسه امر بر عکسدر • زیر ابراهل
اسلام قریه سیله بر خرسیان قریه سی معاینه و مشاهده اولند قدہ
حال نه کونا اولدیغی اکلاشیلور واحوال ساره معلوم اولغله
تفصیلاته لزوم و حاجت یوقدر فی ۲۹ جاذی الاخر سنه ۹۳

امضا

کافه مؤمنین

[۱۶]

قانون جدید

سراو حد سیله مدحت پاشا طرفندن تنظیم اولنان مسوده

❖ ممالک دولت عثمانیه ❖

دولت عثمانیه ممالک و قطعات جاضره دن و ایالات ممتازه دن
مرکب اوله رق حدود معینه ایله محدود و اصول اداره سی
اساساً شرع شریفه مستند و مر بوطدر •

ممالک دولت عثمانیه یک وجود اولغله هیچ بر زمانده هیچ
بر سیله انقسام قبول ایتمز و حدودی تغییر اید یله مز •

❖ ذات حضرت پادشاهی و خاندان جلیلی ❖

سلطنت سنیة عثمانیه خلافت کبرای اسلامیه بی جائز

اولہرق سلالہ آل عثمانن اکبر وارشد اولادہ ٹاندُر •
 ذات حضرت پادشاہی حسب الخلافہ دین اسلامک حامی
 ونکہبانی وقوہ بریہ و بحر یہنک برنجی قوماندانیدر •
 وکلانک عزل ونصبی ودول اجنبیہ ایلہ معاهدات عقدی
 و حرب و صلح اعلانی و حرکات عسکریہ و کافہ تدابیرملکیہنک
 اتخاذ و اجرامی و مجرمینک عفوی و مجلس مبعوثانک عقد
 و فسخی ذات حضرت پادشاہینک امتیاز مخصوص
 و مقدسیدر •

ذات حضرت خلافتپناہینک نفس ہماہونی مقدس و ہر
 دراو مسؤلیتدن مصون و محفوظدر •
 محافظہ شان سلطنت ایچون مخصص اولان تخصیصات
 سنیہنک تدارکی عموماتک وظایفندندر حسب الاقتضا
 ضم و تعدیل ایدیلہ جک اولور ایسہ مجلس مبعوثان قراری
 اوزرہ تعیین اولنور •

صدارت مطلقہ سندی ملغادر ہیئت وکلار یاستی طرف
 حضرت پادشاہیدن باش وکیل نامیلہ وکلادن برینہ احالہ
 و وکلاہیئتئی انک رأیی ایلہ انتخاب و ارادہ سنیہ ایلہ نصب
 اولنور •

مجلس وکلا باش وکیلیک ریاستی تحتندہ عقد اولنوب
 داخلی و خارجی کافہ امور مہمہ و پواتقہنک مرجعیدر •
 مذاکرانک قرارلری ارادہ سنیہ ایلہ اجرا اولنور •

دو اثر مهمه دولتک ریاست و نظارتگرنده بولنسان ذوات
 و کلائی مستندینی و امتیاز بینی حائز اولوب و کلادن هر بری
 تعیین اولنان مأذونیت دأر سنده و وظیفه لر بینی اجراییه مرخص
 و مأذوندر .

اداره دولتجه محل امنیت اولان و قانون جدید احکامنه
 مخالف بولنسان اجراءات عمومیه ده هیئتجه و هر دأر هک و ظایف
 معینه سنه دأر اولان احوالده دخی منفرداً و کلا مسؤولدر .

مسؤولیتدن تبریه ذمت ایده میان و کلا ایچون مجلس
 معوثانده اکثریت ایله سلب امنیته قرار و یرلدکده مضبوطه سی
 رئیس واسطه سیله طرف شاهانه یه طوغریدن طوغری یه
 تقدیم اولنور بو حالده و کلا هیئتجه و یا منفرداً استعفا یه
 مجبور اولورلر .

و کلا استعفا ایتدکده قبول و عدم قبولی رأی شاهانه یه
 منوطدر .

و کلاک هیئتجه استعفاری قبول بیورلدقده یا انلردن
 و یا خارجدن برذاته طرف شاهانه دن ریاست و کلاماً موریتی
 تقویض بیوریلوب هیئت و کلاک تشکیلی اکا احاله قنور
 و هیئت و کلادن شخصاً متهم بولنمیانلر هیئت جدیده یه انه بیلورلر
 اکر هیئتدن بری استعفا ایدر ایسه انک یرینه رئیس و کلا بولنسان
 ذات دیگر بینی انتخاب ایدوب اراده سنیه اوزرینه نصب
 اولنور .

کریک بالفعل مأمور یتده اولان و کریک معزول بوانان و کلانک
اجرای محاکمه لری مجلس مبعوثان استدامی اوزرینه تعلق
ایدجک اراده سنیهیه موقوفدر .
ذات حضرت پادشاهی هر نوقت تنسیب بیورر ایسه
مجلس و کلایه ریاست ایدر .

✽ مأمورین ✽

هر مأمور طریق و مسلك مخصوصندن یتشمک لازمدر .
مأمور یتلرک مسلك و طریق تنظیم اولنه جق مکاتب درسارلیله
تعیین اولنه جغندن اشبو مکاتبک یوم تنظیمندن بش سنه مدت
مرورنده شهادتنامه سی اولیان هیچ بر کیسه نک مأموریت
استداماسنه صلاحیتی اولیه جقدر .

بش سنه مدته بولندیغی مأموریتلرده حسن خدمت
و ترقی کوسترن هر بر مأمورک طلب مکافاتیه صلاحیتی و اوتوز
سنه لکه سز خدمات دولنده بولنمش و یا خود اثنای خدمته
بر علقه دوچار اولمش اولان مأمورک دخی تقاعد معاشنه اهلیتی
اولور مأموریتلرک مسلكلری و مکافاتک انواعی و تقاعد
معاشنک صورت تخصیصی نظامات مخصوصه ایله تعیین
اولنه جقدر .

نظاماً جنجه سی ثابت اولدقجه و ترقی ایتمکجه و یا خود
دولتجه بر سبب مشروع و مقبوله مستند لزوم اولدقجه هیچ

بر مأمور مأمورینند چبقار یله من . بړوك و كوچك نظر
 قانونده مساوی اولغله بر مأمورك آمرینه اطاعتی قانونك تعیین
 ایتدیكى دائره یه مخصوص صدر . هر مأموزیتك دائره وظیفه سی
 معین اولغله هر كس وظیفه سی دائره سندن مسؤل ومعاتب
 اولور .

❖ شورای دولت ❖

شورای دولت وضع اصلیبی اوزره تجدید و تنظیم
 اولنه چقدر .
 شورای دولتك رئیس و اعضای طرف شاهانه دن عزل
 ونصب اولتور .
 شورای دولت اولاكافه قوانین و نظامات لایحه رینی
 بعدالتدقیق تصدیقه ثانیاً طرف حكومتدن كندینه حواله
 اولنه جق امور و مصالح ملكیه حقنده رأینی اعطایه . ثالثاً
 ملكیه مأمورلری ایله عدایه مأمورلری بیننده تعیین وظیفه دن
 طولایی ظهوره كلان اختلافاتی فصله رابعاً متن نظامات
 و قوانینده عارض اوله جق شبهاتی حل و تفسیره خامساً
 مأمورین دولتك مأمور یتلرندن طولایی اقتضا ایندن محاکماتك
 اجرا سنه مأموردر .
 شورای دولت قوه اجرائیه نك وظایفنه اصلا مداخله
 ایله من . فقط قوانین و نظاماتك نقصان ویولسین بر صورتدم

اجرا اولند یعنی تحقیق ایدر ایسه کړک مجلس وکلایه وکړک
 ذات حضرت پادشاهی به اخطاره مأذوندر .
 شورای دولتک مختلف اقسامه تقسیمی و مذاکراتنک
 صورت جریانی برنظام مخصوص ایله تعیین ایدیله چکدر .
 ذات حضرت پادشاهی هر وقت تنسیب پیورر ایسه
 شورای دولته ریاست ایده چکدر .

✽ مجلس مبعوثان ✽

مجلس مبعوثان یوزیکرمی اعضادن مرکبدر ریسی طرف
 حکومتدن انتخاب اولنور .
 مجلس مبعوثانک ایکی ثلثی ولایتلر طرفندن نظامی اوزره
 انتخاب ایدیلان و ثانی حکومت طرفندن تعیین اولنان مبعوثاندن
 عبارتدر .
 مبعوثانک هر بری مجلسک کشاد و اجتماعی تارینخسندن
 اعتباراً مجلسک یوم انفساخنه دکین مصارف مخصوصه لری
 ایچون هر کون برر عثمانلی لیراسی آخیز ایده چکرو بوندن
 بشقه کلدکلری بمالیک بعد مسافه سنه کوره تعیین اولنه جق
 خر جراهی دخی اله جق در .
 مجلس مبعوثان هر سنه تشرین اولک ابتدا سنده تجمع ایدر
 و یوم انفساخنی حکومت طرفندن تعیین اولنور .
 اعضانک مدت انتخابی اوچ سنه اولوب نومدک انقضاسنده

یکیدن اعضا انتخاب اول نور حکومت مبعوثانی هر سنه تجدید
و ابقا ایده بیلور کرک و لایتلر و کرک حکومت مبعوثانی مکرراً
انتخاب اولنه بیلورلر .

مبعوثان اینک سنه ایچون ولایات مجالس عمومیه سی
طرفدن انتخاب اولنوب ایلر سنه لک اصول انتخابیه سی دخی
نظام مخصوص ایله تعیین اولنه جقدر .

مجلس مبعوثان طرف حکومتدن تصدیق اولنق اوزره
نظام داخلیمنی کندوسی تنظیم ایدر و حین کشادنده اعضا سنک
اعتماد نامه لرینی معاینه و تصدیق ایلر .

و کلا وانترک یرینه مستشارلری حکومت طرفدن انتخاب
اولنان مبعوثاندن معدود اولورلر .

کرک و لایتلر و کرک حکومت طرفدن تعیین اولنان مبعوثان
ممالک عثمانیه دن بر قطعه مخصوصه نک و یا خود بر صنف
اهالی نک مبعوثانی اولیبوب هیئت مجموعه نک مبعوثانی عدله
اولنورلر .

مبعوثلر وظیفه لرینک حین ایفا سنده دولجه خیانتلرینی
مشعر اولدقجه سو یلدکلری و یازدقلری شیلردن طولایی هیچ
بروقت متهم و مسؤل اولنرلر .

مجلس مبعوثان دولتک تسویه دیوننی درعه سده ایدر
ولزومه کوره داخل و خارجدن استعراض عقدی و تحویلات
اخراجی کبی تدابیر مالییه سی دخی طرف حکومتدن واقع

اوله جق طلب اوزرینه مذاکره ایله .
 مجلس مبعوثانک اساس وظایفی اولاً کرک حکومت
 و کرک مبعوثان طرفلرندن تکلیف اولنان قوانین و نظامات
 لایحه لرینی مذاکره ثانیاً حکومت ایله بالاتفاق مصارف
 عمومی تعیین ایتک ثالثاً واردات عمومی نك صورت صرف
 واستعمالنه نظارت ایله اقتضاسنه کوره دواؤردن محاسبات
 استمک رابعاً تکالیف عمومی نك مقدار و صورت توزیعنه
 حکومتله بالاتفاق قرار و یرمک خامساً قوانین و نظامات
 موضوعه نك هر دأره ده صورت جریاننه نظارت ایدوب
 دولت مأورلرندن برینک مغایر نظام و قاتون افعال و حرکاتی
 صورت صحیحده معلوم اولدوقده شورای دولتده اجرای
 محاکمه سنی بامضبطه طلب ایتک خصوصاً صرندن عبارتدر .
 مجلس مبعوثان و یره جکی قرارلره دأر تنظیم ایده جکی
 مضبطه لری رئیس واسطه سیله مجلس و کلايه عرض ایدر
 و مجلس وکلادن اجرای مقتضاسنه تشبث اولدویغنه دأر
 بر هفته طرفنده جوابی الهمز ایسه کیفیتي بامضبطه
 طوغریدن طوغری یه ذات شاهانه یه عرض و بیان ایله .
 مجلس مبعوثانک مذاکراتی علنی اوله جق و رئیس
 طرفندن نشری تنسیب اولنان ضبطلری طبع ایله اعلان
 ایدیله جکدر فقط حاضر بولنان مبعوثانک ثلثی مذاکره نك
 خفی اولسنی طلب ایدر ایسه اولوجهله مذاکره اولنه جقدر .

مجلس مبعوثانك تجمعی اثناده مبعوثان دن بری بر جنحه
و جنایت دن طولایی اتهام اول نور ایسه مجلس مذکور طرف دن
اتهامنه سبب کافی بولندیغنه قرار ویرلدیکه محاکمه سنه
مبادرت اولنیمه جقدر .

مجلس مبعوثان لا اقل اعضانك نصفی حاضر اولد قجه مذاکره
مبادرت ایده مز . و کافه قرار حاضر اولان مبعوثانك
اکثریت آراسیله قبول اول نور .

مجلس مبعوثانك قرارلرینه دائر ذات حضرت پادشاهی
طرف دن قبول و تصدیق بیورلیان خصوصیات موجود بولنان
مبعوثانك مدتی بالانقضا یکیلری انتخاب اولند قجه تکرار موقع
مذاکره قونیه مز . انجق حکومت سنیه او مدت ایچنده
رضا و موافقت کوسترر ایسه اولجه دخی تکرار مذاکره
قونیلور .

ذات حضرت پادشاهی هر نوقت منافع دولت ضمننده
لزوم کورر ایسه مجلس مبعوثانی فسخ و وقت معیندن غیر
وقته دخی جمع ایده بیلور . انجق اولوجهله مجلسك
فسخنده الی ماه طرفنده دیگر مجلسك عقد واجتماعی دخی
امر ایدر .

تابعیت عثمانیه و عثمانلورک حقوق و وظایفی

تابعیت دولت عثمانیه ده بولنان افرادك جمله سنه بلااستیضا
عثمانلی تعبیر اول نور .

عثمانلی صفتی قانوناً تعیین اوانسان خصوصاً کوره
استحصالی و اقاته ایدیلور .

کافه عثمانیان هر قنغی قوم و مذهبدن بوانور ایسه بولسون
حریت شخصیله رینه مالک و مملکتک حقوق و تکالیفنده
و قانون نظر نده جله می مساویدر .

هیچ بر کیسه قانونک تعیین ایتدیکی سبب و صورتدن
ماعدای بر بهانه ایله حبس و نفی اولنه مز .

اسان ترکی دولتک اسان رسمیسیدر . و خدمات دولته
استخدام اولمق ایچون دولتک لسان رسمیسنی بیملک شرطدر .

اصالت و منسوبیت قطعاً معتبر اولیوب کوچک و بیوک عموم
تبعه ایاق و استعدادلرینه و صنف و مسلک لرینه کوره مناسب
اولان مأموریتلر باراده سنییه قبول اولنه جملدر .

مذاهب و ادیان مختلفه دولتک تحت حاینده اولوب
هر کس منسوب اولدیغی دین و مذهبی اجراده سر بستدر .

فقط بومساعدیهی سوء استعمال ایله آسایش و اخلاق عمومییه
اخلاص تصدی ایدنلر بر موجب قانون جزا کوره جکلدر .

هر کس قلاً و قلاً بیان افکارده آزادهدر . انجق بونی سوء
استعمال ایله آسایش و اخلاق عمومییه اخلاص تصدی ایدنلر

بر موجب قانون جزا کوره جکلدر .
هر کس مشروعاً مصرف اولدیغی مال و ملکندن امیندر .

منافع عمومییه ایچون لزومی قانوناً ثابت اولدیجه قیمت

حقیقه سی ویرلد کجه کیمسه نك ملکی ضبط اوانه عن • وقانونك
 جوازی اولد کجه هیچ کیمسه نك مسکن و منزلی باصیله من •
 مطبوعات سر بستدر • حقوق ووظایفی قانون مخصوص
 ایله معیندر •

امر تدریس سر بستدر • معین اولان قانونه تبعیت
 شرطیله هر کس عمومی و خصوصی تدریسه مأذوندر •
 تبعه عثمانیه نك تریه عمومییه سی بر سیاق انتظام واتحاد
 اوزره اولق ایچون مکاتب عمومییه نك اداره سی بر لشدیر یله چك
 و فقط ملل مختلفه نك اعتقادات مذهبیله رینه اصلاً خلل
 کتورلییه جکدر •

مصارف عمومییه مجلس مبعوثانك حکومت ایله بالاتفاق
 قرار ویردیکی تکالیف کافه تبعه بیننده هر کسك قدرت مالیه
 سنه کوره متساو یا طرح و توزیع اولنور •
 تبعه عثمانیه تجارت و صناعت مثللو وطن حقیقده موجب
 منفعت اوله جق هر نوع شرکتی نظام مخصوص اوزره
 تشکیله مأذون اولمیر یله اولاباده طرف حکومتدن هر درلو
 تسهیلاته مظهر اوله جقلدر •

ممالک محروسه ولایات نامیله مجدداً قطعات مناسبه
 تقسیم اولنهرق هیچ بر محل ولایات دائره سی خار جنده قالماق
 و هر مملکتك اداره مجلسلری و بلدییه دائره لری اهمیت مخصوصه
 و قاعده انتخابیه ایله ترتیب اولنقی و در سعات ایله ملحماتی دخی

ولایت قاعده سنه توفیفاً برداره اداره یه قونلق وشهر استانبولک
امور بلدییه سی متعددی برآره تقسیم ایله اعضاسی کذلک انتخاب
اهالی ایله یایلق اوزره بر قانون وضعی مقرر در .

❖ قوه اجرائیه ❖

قوه اجرائیه منحصر آ ذات حضرت پادشاهی به عائد در
کافه اجراآت نام شاهانه یه اوله رق و کلاسی واسطه سیله ایفا
اولنور . قوه اجرائیه منفرداً نظام و قانون یایمز . فقط
لزوم کوردیکی نظامات و قانونک یایلسنی شورای دولته امر ایدر
هر نظام و قانون اول امر ده شورای دولته بلندا کره
قرار پذیر اولدقدن صکره مجلس مبعوثانک تصدیقنه و یریلور
واوراده اکثریت آرا ایله تصدیق اولدقدن صکره قوه
اجرائیه یه عرض اولنوب طرف شاهانه دن قبول اولنور ایسه
موقع اجرا یه کلور . قوه اجرائیه نک موافق قانون اولان
اوامری مقدسدر مخالفت ایدن قانوناً جزا کورر .

❖ قانون جدیدک تعدیلی ❖

قانون جدیدک اثنای اجرا ده ظهور ایده جک آثاره کوره
تعدیلی مجاز اولوب حکومته برکونه لزوم کورند کده ذات
حضرت پادشاهی قانون جدیدک تعدیلنی مبعوثان مجلسنه
تکلیف ایده ییلور . بو مثللو تعدیلات مبعوثان مجلسنده حاضر

بولنان اعضانك اكثریت آراسیله قرار پذیر اولور .
 مبعوثان مجلسی قانون جدیدك تعدیلنی قوه اجرائیه دن
 استدعا ایده ییلور . فقط حاضر بولنان مبعوثانك لااقل
 اوچ ربعی راده سنده اكثریت آرا اولدقجه بویله بر استدعا
 ایدیه مز . و استدعاك رد و قبولی ذات حضرت ملوكانه نك
 ید اختیارنده در .

[۱۷]

ما بین همایون سرکتابت جلیله سنده بولنان سعید پاشانك
 فرانسز قانون اساسیسی اوزرینه تنظیم ایلدیکی لایحه در

قانون اساسی

❖ فصل اول ❖

(متبوعیت حقیقه در)

متبوعیت ذات حکمدار ینده قائمدر . متبوعیت فراغ
 و ابطال و اسقاط اولنه بیلمکدن مصوندر .

❖ فصل ثانی ❖

(قانون اساسی ایله تأمین اولنان حقوق تبعه بمحشده در)

حکم قانون ایجابندن بشقه بر صورتله هیچ کیمسه توقیف
 و حبس اولنه مز .

هر آدمك خانه‌سی تعرضدن مصوندر . قانونك تعیین
ایلدیکی اصولدن بشقه صورته بر خانه‌یه کیرمک مجاز
دکلدر .

هیچ کیسه کندی اویندن وسار وولبرندن تفریق
ایدیله مز .

هر نه صورته ونه نام ایله اولورسه اولسون بر صفت
فوق العاده ایله محکمدر وقویسیونر تشکیل اوانه مز .

مواد سیاسیله جزای اعدام لغو اولمشدر .

هرکس دینك آیینی سربست اوله رق اجرا ایدر
واجرای آیین خصوصتده طرف دولدن متساویاً نائل
احایت اولور .

افراد اهالینك شرکت یامغه وآسایش وسکونت اوزره
وبلا سلاح جمعیت عقیدینه واستدما تقدیمه ومطبوعات
واسطه سیله ویا صورت اخره بیان افکار اتمکه صلاحیتاری
وارددر و بصلاحیتلرک حدودی دخی غیرک سربست
وصلاحیت وعمومک امنیتی ایله محدوددر .

مطبوعات قبل الطبع حکومتک معاینه سنه عرض اولمز .
تعلیم وتدریس سربستدر .

سربستی تعلیم وتدریس قابلیت وآدابه موافقت
خصوصتله قانونا معین اولان شرائطه تابع ودولتک
نظارت ودقتی تحتنده جار ایدر . دولتک نظارت ودقتی

تعلیم وتر بیدیه مخصوص و بلا استثنا شاملدر .
 عموماً املاک تعرضدن مصوندر . شو قدر و ار که
 منفعت عمومیه ایچون لزوم مشروع تبین ایلدیکی حالده
 بر ملکک پشین و دکرلی بدل مقابلهنده تر کنی دولت امر
 ایده بیلور .

مصادرهء اموال و املاک اصولی هیچ بروقتنده یکیدن
 تأسیس اولنده مز .
 قانون اساسی اهالی مملکتته سربستی سعی و صنایعی
 تأمین ایدر .

جمعیت مدنیه نك توسعه و اشتغالی ایچون مراجعت ایلدیکی
 وسائط مجاناً تعلیم ابتدائی وتر بیه خصوصیه صنایعه لر
 و مال صاحبیه عماله بیننده تساوی مناسبات و تأسیسات
 احتیاطیه و اعتباردن و تأسیسات زراعیه و شرکت اختیاریه
 و دولت و یا ایالات و نواحی طرفلرندن معطل اولان اسباب
 ثروت مملکتک ایشلدلمسینه منحصر اوله زرق اتخاذ قلنه حق
 تأسیسات نافعده در .

جمعیت مدنیه اطفال متروکیه و علیل و مسن اولوب
 بیوايه قالان و اقر باسی طرفلرندن اعانه اولنه میانلره معاونت
 ایلز .

دیون عمومیه تأمین اولمشدر . دولتک داینلرینه قارشو
 اولان هر نوع تعهداتی تعرضدن مصوندر .

هر نوع ویرکو منافع مشترک که ایچون موضوعدر
 هر کس قدرت و ثروتی درجه سنده ویرکو ویرر هیچ بر
 ویرکو حکم قانونک غیری بر واسطه ایله تأسیس و تحصیل
 اولنه مز •

طوغریدن طوغری به النان ویرکو انجق برسنه ایچون
 موضوعدر • سائر رسومات بر قاج سنه ایچون موضوع
 اوله یلور •

❖ فصل ثالث ❖

(قوای حکومت بختندهدر)

• قوای حکومتک ریاست و جایه سی حکمداره عاآددر •

❖ فصل رابع ❖

(قوه قانونیه بیانندهدر)

• قوه قانونیه منفرد بر ملت مجلسنه تفویض اولمشدر •

• اهالی و کیلارینک عددینک یکونی یدی یوز الیدر •
 انتخاب مسئله سی اهالی به عاآددر • انتخاب ایچون ویر یله جک
 رأیلر طوغریدن طوغری به و صورت عمومیه ده ویر یلور •
 انتخاب ایچون چکیلان قرعه خفیدر •

• حقوق مدنی و سیاسیه دن مستفید اولان ویکرمی بر یاشنه
 واران انتخاب ایدیچیلک صلاحیتنی حازدر •

یکرمی بش یاشنه وارمش اولان هر انتخاب ایدیجی مسکن شرطی
اولق سزین انتخاب اولمق صلاحیتنی حازدر .

انتخاب ایتک و انتخاب اولمق صلاحیتندن ساقط اوله
یلنلرک اسباب محر و میتنی انتخاب قانونی تعیین ایدر .

کذلک قانون مذکورک تعیین ایده جکی وجهله اهلیدن
بر ایالتده و یا خود مضافاتنده بر مأموریتده بولنور و یا
بولمش اولور ایسه کندوسی انتخاب اولنه مز .

معاشلی دولت مأموریتنده بولمق اهالی طرفندن مبعوث
اولق وظیفه سیله برلشه مز .

مبعوثان ملت مجلسی اعضاسندن هیچ بریسی مجلسک
دوامی مدتجه بر معاشلی دولت مأموریتنده نصب اولنه مز .
واو مثللو مأموریتلر قوه اجرائیه تک انتخاب و اختیار یسیله
اجرا قلنور .

شوایکی ماده حقنده و وقوع بولان استثنائک کیفیتنی انتخاب
قانون اساسیسیله تعیین اولمشدر .

مبعوثانک انتخابی قرعه اصولی اوزره اجرا قلنور .
انتخاب ایدیجیلر قرعه بی ناحیه مرکزنده چکرلر .
مع مافیه بعضاً ایجابات محلییه مبنی بر ناحیه بر قاج دایره یه
تقسیم اولنه یلور . بونکده نوع و شرائطنی انتخاب قانوننده
مصرحدر .

مبعوثان ملت مجلسی اوچ سنه ایچون انتخاب اولمشدر .

ملت مجلسك انقضای مدت معینه سندن نهایت قرق بش
 کون اول یکی انتخابك زمان اجرایی بر قانون ایله تعیین
 اولتور .

شاید بند سابقده بیان اولنان زمان انتخابات جدیده نك
 تعییننه دائر اولمت ظرفنده بر امر صادر اولیه جق اولور
 ایسه مجلسك انقضای مدت مقرر سندن اوتوز کون اول انتخاب
 ایدیکیلر بحق اجتماع ایله بیلورلر .

یکی انتخاب اولنان هیئت مجلس اسکی مجلسك انقضای
 مدت مقرر سنىک ایرتسی کونی اجتماع ایتمک صلاحیتنی حازدر
 ملت مجلسی دائمیدر . مع مافیه کندوسنىک تعیین
 ایله جکی بر زمان ایچون تعطیل اولنه بیلور . مجلسك بو
 بصورتله امهالی مدتجه هیئت قلمه سی اعضاسی ایله
 مبعوثاندن یکریمی بش کشیدن مرکبینه مجلسجه اکثریت
 ارا ایله وقرعه اصولی اوزره بر قومیسون تشکیل اولنه جق
 و بو قومیسون حین حاجنده مجلسی جلب و جمع ایتمک حقنی
 حاز اوله جقدز . حکمدارک دخی مجلسی جلب و جمع ایتمک
 صلاحیتی وارددر .

مبعوثان ملت مجلسی محل اجتماعنی و محافظه ذاتیدسی
 ایچون اقتضایدن قوه عسکریه نك مقدار و اهمیتنی تعیین ایدر
 مبعوثان ملت دائماً یکیدن انتخاب اولنه بیلک حقنی حازدرلر
 مبعوثان ملت انتخاب اولندقلری ایالتک و کیلاری اولیوب

بتون مملکتک و کیالر یدر • مبعوثان ملت مؤکالمی طرفندن
امر طرزنده بر ما موریت اله مزلر •

مبعوثان ملت تعرضدن مصوندرلر •

مبعوثان ملت مجلسده بیان ایتدکاری افکاردن طولایی

هیج بروقنده تحت اتهام و حکمه اننه مزلر •

مبعوثان ملت جنایتیه متعلق مواد ایچون جنایتی حین اجراده

ایکن طوتلمش اولمقدن بشقه بر حال ایله توقیف و مجلس

طرفندن تعقیبنه امر و یرلمکدن غیری بر صورتله تعقیب

اولنه مزلر • فعل جنایتی حین اجراده طوتیلور و بناء علیه

توقیف اولنور ایسه کیفیت در عقب ملت مجلسنه بالاخبار

اورادن و یر یله جک رخصتدو یاروقوبوله جق مخالفتیه کوره

اقتضای حال اجرا اولنور •

بوقتره حال محبوسیتنده ایکن مبعوث انتخاب اولنانا بنای

وطنه دخی شاملدر •

مبعوثان ملتک هر بری بر معاش مخصوص الور • و بونی

قبول ایتمک اوله مز •

ملت مجلسنک مذاکراتی عمومیدر • شوقدر وار که

نظاماً معین العدد اعضانک طلبلری اوزرینه خفی قومیتدلر

صورتنده دخی تشکل ایده بیلور • هر مبعوثک مذاکره سنده

ابتدا ایتمک حتی واردر • بوصلاحیتی نظاماً معین اولان

شکاده استعمال ایده بیلور •

ملت مجلسی اعضا سنک بر فضله نصفی حاضر بولند قجه
 بر قانون ایچون ویریلان رأیلر معتبر اوله من .
 هیچ بر قانون لایحه سی (حال ضرورتک غیریده)
 اوچ دفعه موقع مذاکره یه قونلق سزین قطعاً قبول اولنه من
 بو اوچ دفعه نك هر بردفعه سی دخی لاقول بشر کون فاصله لی
 اولنق لازم کلور .

بر ماده حقننده ضرورت و لزوم استعجال اولدیغنی بیان
 و اثبات ایچون وقوع بولان تکالیفک حین اجرا سننده بونک
 اسباب موجب سی ایضاح اولنق مشروطدر .
 اکر ضرورتک لزومنی تصدیق ایدر ایسه همان ضرورتی
 و اعلان وزمان مذاکره بی تعیین ایدر .
 اکر ضرورت و استعجاله عدم لزوم رأینده بولنور ایسه
 او ماده یه دائر اولان لایحه مواد عادیه صره سنده کیرر .

﴿ فصل خامس ﴾

(قوه اجرائیه بیاننده در)

قوه اجرائیه ذات حکمدار یده قائمدر
 حکمدار ایفای مأمور یته مباشرت ایتزدن اول وجه
 آتی اوزره یمین ایدر .
 (حکومتجه صادق اوله جعمه و قانون اساسینک تعیین
 ایلدیکی وظائفی ایفا ایده جگمه یمین ایدرم)

- ذات حکمدار ینک و کلا واسطه سیه ملت مجلسنه قوانین
 لایحه لری تقدیم ایتمکه صلاحیتی وارد در و حکمدار قوانینک
 جریانی تأمین ایدر و تحت دقت و نظارتنده طوتار .
- حکمدار قوه عسکر به بی استعمال ایدر فقط بالذات قطعاً
 قوماندا ایده مز .
- حکمدار و کلانک غیرى مأمورین ایله طوغریدن طوغری به
 مکاتبه ایده مز .
- حکمدار ممالکک هیچ بر پارچه سنی ترک ایتمکه طوغریدن
 طوغری به و مجلس ملتی طاعتغه و یاقانون اساسینک و قوانین
 سائرهنک احکامنی تعطیل ایتمکه قادر اوله مز .
- حکمدار امور دولتک احوال عمومیه سنی هر سنه بر بیاننامه
 مخصوص ایله ملت مجلسنه عرض ایدر .
- معاهدات عقدی حکمداره عائددر .
- حکمدار محافظه دولته نظارت ایدر فقط ملت مجلسینک
 رضاسی اولدقجه بر محار به یه شروع ایده مز .
- حکمدارک عفو و مجازاته حق وارددر . فقط بو حق
 استعمالندن اول شورای دولتک قراری استحصال اولنور .
- عفو عمومی اجراسی بر قانون مخصوص صدورینه متوققدر .
- و کلا وسائر کیسهلر محکمه کبیره عدلیه جه محکوم اولور
 ایسه انلرک عفو مجازاتی ملت مجلسینک انضمام رأینه
 متوققدر .

احکامی مستعجل اولان قوانین ملت مجلس سنده قبول
اولدیغی تاریخدن اوچ کون و سائر قوانین برآی صکره نشر
اولتور .

نشر قوانین ایچون معین اولان اشبو مدت لرایچنده حکمدار
برقانونک تکرار مذاکره ایدلسنی اسباب موجبہ بی حاوی بر
بیانامہ ایله مجلس ملدن طلب ایدہ بیلور . مجلس دخی
مذاکره ایدر . اوقانون قطعی الحکم اولور و مجلس طرفندن
حکمداره کوندریلور بو حالده اوقانون قوانین مستعجلہ یه
مخصوص اولان مهلت ایچنده نشر ایدیلور .

قانون بالاده بیان اولنان مدت لرایچنده نشر اولمیه جق
اولور ایسه ملت مجلسی رئیس طرفندن امر نشره اب تدار
اولتور .

• دول اجنبیه سفراسی حکمدار نزدیکه مأموردلر
• مراسم ملیہ یه حکمدار ریاست ایدر .
• حکمدار وکلایی نصب و عزل ایدر . فقط سفرائک
و عساکر بریه و بحریه و باش قوماندانلر ینک و والیرک
و پای تخت عساکر ملکبہ سی باش قوماندانک و مدعی
عمومیلرک و نظاماً برنجی درجہ ده و سائر بیوجک صنفده بولنان
مأمور ینک عزلی مجلس وکلا ایله مذاکره یه متوقفدر .
• حکومتک ایکنجی درجہ ده بولنان مأمورلی شرائط
نظامبہ سی دائره سنده اوله رق عائد اولدیغی دائره ناظر ینک

عرضی اوزرینه ینه حکمدار طرفندن نصب و عزل اولنور .
 اهالی طرفندن انتخاب اولنمش قوه اجراییه مأمورلرینی
 اوچ آی مدتی تجاوز ایتمک اوزره خدمتلرندن تعطیل
 ایلمکه حکمدارک صلاحیتی واردر . فقط انلری بتون بتون
 عزل ایتمکه شورای دولتک رأیی منضم اولمدقجه مقتدر
 اولمز .

بویله عزل ایدماش مأمورلرک ینه او مأموریتلره نقدر
 مدت انتخاب اولنه میه جقلری قانون مخصوص ایله معیندر
 و بو صورتله انتخابدن محرومیت مطلقاً محکوم اولغه توقف
 ایدر .

وکلانک عددی و وظیفه لری ملت مجلسی طرفندن تعیین
 قلدور .

حکمدار طرفندن صادر اولان امرنامه لرک و کلا نصب
 و عزانه دأر اولنلرندن ماعداسی و کلادن برینک دخی امضاسنی
 جامع اوله جقدر .

و کلا و مأمورین کنندی وظیفه لری ینه عائد اولان
 خصوصاً نتیجه حکومت و اداره نک کافه اعمالندن مسؤولدرلر .
 ملت مجلسنک فسخنه و یا تعطیل مذاکراتنه و یا خود
 دوام مأموریتینه ممانعته دأر تشبثات و قوعبولور ایسه قانون
 اساسی اخلال اولنمش عد اولنور و بو اخلال عمومی جقی
 ادعایی موجب اولور .

و کلا ملت مجلسه داخل اولورلر و ایستدکاری وقت
مجلس طرفندن استماع ایدیلهورلر و حکمدارک امریله منصوب
قومیسرلردن کندیلهرینه معاون اولورلر .

❖ فصل سادس ❖

(شورای دولته دأردر)

حکومتک شورای دولت نامیله بر هیئت مشاوره سی
اوله جقدر . حکمدار اصولاً اورانک رئیسیدر .
اشبو مجلسک اعضاسی حکمدار طرفندن منصوبدر .
مبعوثان ملتدین شورای دولت اعضالغنه کیسه انور ایسه
انلرک یرینه ملت مجلسی ایچون در حال دیگر مبعوثلر انتخاب
اولنور .

شورای دولت اعضاسی حکمدارک تکلیفی اوزرینه انجق
ملت مجلسنک انضمام قرار یله عزل ایدیله بیلور .
حکمدارک تنظیم و تعدیل قوانینده حق ابتداییسی وارددر
و مبعوثان ملت مجلسی دخی بو صلاحیتی حأردر . هر
ایکی طرفک دخی قوه ابتداییه سنه مبنی تنظیم ایده جکی قانون
لایحه لری ایچون اول باول شورای دولتک مذاکره سنه
مراجعت قننور .

شورای دولت اداره عمومیه نظاه نامهلرینی استحضار
ایدر . و بونلردن ملت مجلسنک و یردیکی و کالت مخصوصه نلک

متضمن اولدیغی نظامنامه لریده یالکز شورای دولت تنظیم ایلر
شورای دولت اداره عمومی لره قارشو قانوناً حائز
اولدیغی قوه تفتیش و نظارتی اجراییدر .
شورای دولتک وظائف سائره سنی قانون ترتیب ایده جکدر .

﴿ فصل سابع ﴾

(اداره داخلیه بیانده در)

ممالکک ولایت سنجاق قضا ناحیه اعتباریله اولان
تقسیماتی ایفا قلمشدر شمدیکی دوائر اداره بر قانون مخصوص
اولدقجه تغییر ایدیله مز .

اولاً هر ولایتده بروالی بر مجلس عمومی بر مجلس
ولایت وارددر .

ثانیاً هر سنجاقدده بر (متصرف) وارددر .

ثالثاً هر قضاده بر مجلس قضا وارددر .

رابعاً هر ناحیه ده دخی بر مدیردن و معاونلریله بر مجلس
بلدیهدن مرکب بر هیئت اداره وارددر (مدیر لر مجلس
بلدییه ریاست دخی ایدر لر)

مجلس عمومی و مجلس قضا و مجالس بلدیهدنک صورت
تشکیله وظائفی مدیر لرک و معاونلرک اصول نصبی بر قانون
مخصوص تعیین ایده جکدر .

مجالس عمومیله ایله مجالس بلدییه ایاتسده و پانا چپده

متمکن اھالیئک طوغریدن طوغری یه رأیله انتخاب اولنور
 هر قضا مجلس عمومی یه بر اعضا انتخاب ایدر .
 یکر می یکدن زیاده نفوسی شامل اولان شهرلده جریان
 ایده جک قاعده انتخابی بر قانون مخصوص تعیین ایده جکدر .
 مجالس عمومیه و مجالس قضا و مجالس بلدیہ حکمدار
 طرفدن و شورای دولتی رأیله صادر اولان امر نامه اوزرینه
 فسخ اولنه بیلور . بو مجلسلرک یکیدن انتخابنه مدتده شروع
 اولنه بیله جکی قانون مخصوص ایله معیندر .

﴿ فصل نامن ﴾

(قوه عدلیه بیاننده در)

حکومت عدلیه حکمدار نامنه اوله رق اجرا قلمور .
 مذاکرات صورت علنیده جار ایدر . بالکزه علنیتی
 آسایش مملکت و اخلاق عمومی یه مضر اوله بیله جک مذاکرات
 صورت خفیهده اجرا اولنور و بونیده محکمه بر حکم ایله
 بیان ایدر .
 جنایتده دائر خصوصاً عدول اصولی مرعی الاجرا
 اوله جقدر .
 پولتیقه جنحه لرینک و مطبوعات واسطه سیله وقوع اولان
 تهمت لرک حق تدقیق عدوله عاڈر .
 مطبوعاتجه فعلی و جنحه ایچون طلب اولنه جق تضمینات

• ماده لرینی تسویه ایدر •

صلح حا کلری وانلرک ملازملری و محاکم ابتدائیة
استینافیة حا کلری و محکمة تمیز و دیوان محاسبات اعضا لری
ملازمت ترتیبی و قوانین اداره نك کوس تره جکی شرائط موجبجه
حکمدار طرفندن نصب اولنور •

• مدعی عمومیلری دخی حکمدار نصب ایدر •

محاکم ابتدائیة و استینافیة حا کلری و محکمة تمیز و دیوان
محاسبات اعضا لری قید حیات ایله نصب اولنورلر و قانوناً
علیهلرنده بر حکم ترتیب ایتمینجه عزل و یا مامور یترندن موقتاً
مهجور ایدیله مز ل و قوانینک تصریح ایلدیکی شکل و شروطک
غیری صورتله تقاعد لکلری دخی اجرا اولنه مز •

دیوان حر بلر و عساکر بریه و بحر یه نك تفتیش و معاینه
مجلسلری بحریه و تجارت محکمه لری و حکمه لری و سایر محاکم
مخصوصه اخر بر قانون ایله تغییر ایدیلنجه یه قدر شم دیکی شکل
وهیئت و وظیفه لرینی محافظه ایدرلر •

مأمورین اداره ایله محاکم بیننده ظهور ایدن وظائف
زراعلری محکمة تمیز و شورای دولت اعضا لرندن مرکب بر
محکمة مخصوصه معرفتیه رویت اولنور و بو محکمة مخصوصه
حائد اولدقلری محکمة تمیز و شورای دولت هیئت لری طرفندن
متساوی العدد اوله رق اوچ سنه ده بر کره تعیین قننور •

• بو محکمه یه عدلیه ناظری ر پاست ایدر •

دیوان محاسباتک قرارری علیهنده عدم صلاحیت
و یاسو استعمالات قوه حکومت دعواری منازعات محکمه سنه
حواله قلنور .

وکلا علیهنده ملت مجلمسی طرفندن اتهام وقوع عبواور
ایسه دعوا بر محکمه کبیره عدلیه حواله ایله اوراده بلا
استیناف و بلا تمیز حکم اولنور .

دولتک امنیت داخلیه و خارجیه سی علیهنده بر جنایت
و سوء قصد و فساد تهمت لریله متهم اوله جق کیمسه لک محاکم لری
دخی ملت مجلمسی طرفندن حواله اولن دیغی تقدیرده ذکر
اولنان محکمه کبیره ده رویت اولنور .

یالکمز وقوع حال التمش سکرنجی ماده حکمنه موافق
اولور ایسه او حالده محکمه مز بوره ملت مجلسنک امر یله
و تعیین ایده جکی شهرده اجتماع ایدر .

محکمه کبیره بش حا کدن و اوتوز التی عدولدن مر کبدر .
هر سنه تشرین ثانی آینک نصف اولنده محکمه تمیز
کندی اعضاسی میانندن قرعه خفیه و اکثریت مطلقه ایله
محکمه یه بش حا کم و ایکسی ملازم اوله رق یدی کشی نصب
ایدر . اشوبش حا کم حین اجتماع لرنده ریسلرینی ایچلرندن
انتخاب ایدر لر .

مدعی عمومی وظیفه سنی ایدن حا کملر حکمدار طرفندن
تعیین اولنور .

وکلانک محاکمه سی لازم کلدکده مذکور حاکمری ملت
مجلسی تعیین ایدر .

اوتوز التیسی عدول ودردی ملازم اولوق اوزره قرق
کشیدن مرکب ارکان عدولیه ایالات مجالس عمومیه سی
اعضاسی میانندن آنور . مبعوثان ملت عدول هیئتیه
داخل اوله مز .

محاکمه ایچون تصحیح اولنان کونده حاضر بولنه جوق عدول لر
التمشدن نقصان ایسه محکمه کبیره ریسی لاجل الاتمام محکمه نک
بولندیغی ایالتک مجالس عمومیه اعضاسیندن دخی قرعه ایله
عدولر الوب عدد مذکور اکیال اولنور .

عذر معتبر حاصل ایده میان عدولدن بیک فرانقدن اون
بیک فرانقه قدر جزای تقدی اخذیله و بش سنه مدتدن
زیاده اولوق اوزره حقوق سیاسیه دن محرومیته مجازات
اولنورلر .

متهم ومدعی عمومی مواد عادیده اولدیغی وجهله رد
صلاحیت حتمی اجرا ایدرلر . متهمک قباحتلی اولدیغیه
دائر عدول طرفندن آرانک ایکی ثلثی درجه سننده اکثریتی
حاوی اولدیغی حالده صحیح عدول اولنمز .

وکلانک مسؤل اولدیغی کافه احوالده ملت مجلسی متهم
اولان ناظری ایجابنه کوره کرک محکمه کبیره عدلیه یه و کرک
محاکم عادیده دن برینه حواله ایده بیلور .

کافهٔ احوالده هر مأمورک تحقیق افعالی ملت مجلسی
شورای دولته حواله ایده بیلور • واورانک مضبطه سی
اعلان اولنور •

فصل تاسع

(قوهٔ عسکریه بخشنده در)

قوهٔ عسکریه خارجا دشمنی دفع و داخلآ امنیت و اسایشی
و جریان قوانینی محافظه ایچون موضوعدر •
قوهٔ عسکریه عساکر ملیه دن و عساکر نظامیه بریه
و بجریه دن مرکبدر •
هر فرد قانوناً تعیین او اینان استثنالردن غیری نظام و ملت
عسکر لکی خدمتیه مکفدر •
هر فردک خدمت شخصیهٔ عسکریه دن خلاص اولمق
قدرتی تحریر عسکریه قانوننامه سیله وضع و ترتیب اولنه جقدر •
قوهٔ عسکریه نیک مطیع و منقاد اولسی الزمدر •
هیچ براردوده حق مذاکره یوقدر •
داخلآ آسایشک محافظه سنه مأمور اولان قوهٔ عسکریه
قوهٔ قانونیه نیک وضع ایتدیکی قواعد دأر مسنده اوله رقی انجق
حکومت مشروعه طرفندن استعمال اولنور •
ادارهٔ غرفیه اعلان اولنسنک لزوم و ایجابنی بر قانون

مخصوص تعیین ایده‌جکی مثل او بونک شکل و آثارینی دخی
 قانون مذکور ترتیب ایدر .

ملت مجلسنک رضای ابتدائیسی اولقسزین فرانسه
 طو پراغنه عسا کر اجنبیه ادخال اولنه مز .

فصل عاشر

(مادهٔ خصوصیه)

ملت مجلسی اشبو قانون اساسی بی وانک وضع و تعیین
 ایلدیگی اصولی حکمدارک ید امانت و حیثینه تودیع ایدر .

فصل حادی عشر

(قانون اساسینک تعدیلاتی بحثنده در)

ملت مجلسی مدت مذاکراتنک نهایتکی سنه سنده قانون
 اساسینک کاملاً و یا خود بر قسمنک تعدیلنی امل ایده جک اولور
 ایسه تعدیلات مذکور و وجه آتی اوزره اجرا اولور .
 شویله که

ملت مجلسنک بو بابده بیان ایده‌جکی آرزو اوچ دفعه
 مذاکره متوالیه وقوع بولمقجه قرار قطعی حکمنه کیره مز
 بو مذاکراتک هر بر دفعه سنه بر رأی فاصله ویر یله جک وهر
 بری آرای معروضه نک اوچ ربعی نسبتنده اکثریتی حاوی
 اوله جق ورأی ویر نلرک عددی بشیوزدن اقل اولیه جقدر .

تعدیل قوانین ایچون تجمع ایده جک مبعوثان ملت
 مجلسی یالکز اوچ آی ایچون مأموردر • بو مجلس منحصراً
 تعدیل قوانین ایچون تجمع ایلدیکی جهته بشقه شبله اشتغال
 ایده میه جکدر • مع مافیه حسین ضرورته احتیاجات
 قانونیه بی دخی ایفا ایده ییلور •

﴿ فصل ثانی عشر ﴾

(احکام موقته)

الحالة هذه موجود اولوب احکامی اشبو قانون اساسی یه
 میان اولیان قوانین و نظامات صورت مشروعه ده تغییر
 ایلدیلنجیه قدر کماکان مرعی و معتبردر •
 قوانین قدیمه ایله موضوع اولان شعبات اداره
 حکومتک کافه سی انلر حقنده قوانین جدیده تنظیمه نشر
 اولنجه یه قدر باقیدر •
 تنظیمات عدلیه قانوننامه سی محاکم جدیده مأمورلرینک
 نصیبی قاعده سنی تعیین ایده جکدر •

﴿ دیوان اعیان ﴾

(سنا) دیوان اعیان مجلسی اعضاسنک عددی یوز الی بی
 تجاوز اتمیه جک و برنجی سنه ایچون سکسان کئی اوله جقدر •

سنا اولاً رؤسای ملل و عسا کر بریه و بحر مشیرانندن
 و مارشالر و ثانیاً حکمدارک اعیانلق مقامنه مناسب کوره جکی
 ذواتدن مرکب اوله جقدر .

اعیان قید حیات ایله منصوب و عزلدن مصوندرلر .

اعیانلق مأمور یئنده بولنانلر مجباًناً خدمت ایدرز مع
 مافیله اعیانک خدمت مسبوقلری و صورت تعیشلری نسبتنده
 حکمدار طرفندن سنوی اوتوز بیک فراتیق کچمامک اوزره
 ذاتلرینه مخصوص معاشر و یریلور .

دیوان اعیانک رئیس یله رئیس ثانیلری حکمدار طرفندن
 نصب و سناتورلر ایچندن انتخاب اولنور و بولنر یالکز برسنه
 ایچون تعیین قلنور . سنار یئسنک معاشی اراده مخصوصه
 ایله مخصوصدر .

حکمدار سنانک تجمعنی امر و مذا کراتنی تعطیل ایده ییلور
 مدت مذا کراتی حکمدار برامر مخصوص ایله تعیین ایدرز .
 سنانک مذا کراتی عمومی دکدر .

سنا قانون اساسینک و حریت عمومی نک محافظیدر .

سنایه عرض اولنمزدن اول هیج بر قانون نشر اولنه مز .

سنانک نشرینه مخالفت ایده جکی قانونلر اولا قانون اساسی یه
 و دیانتیه و اخلاقه و حریت مذهبییه و حریت شخصیه یه
 و اهالی نیک حضور قانونده مساواتنه و املاک تعرضدن
 مصونیتنه و حکامک عزلدن مصونیتی اساسنه مغایر و یا خود

بوتلرک احکامنی محل اوله جق و ثانیاً تمامیت ملکی حال تہلکہ دہ
بوتلرکہ جق قانون لر در .

قانون اساسی به درج اولنہ میان و انک حسن جریان
احکامنجہ لازم اولان موادک تنظیم و قانون اساسیدن احکام
مختلفہ استنباط اولنان مادہل معاینسک ایضاح و تشریحی
خصوصی بینی سنا قرارنامہ لرلہ تسویہ ایدر .
اشبو قرارنامہل حکمدارہ عرض اولنور و احکامی انک
طرفندن اجرا قلنور .

قانون اساسی به مغایر اولہرق حکومت طرفندن عرض
اولنہ جق و یا خود اشبو مغایر تہ مبنی اہالی جانبندن اصلاحی
طلب قلنہ جق موادی سنا بقا و یا بحا ایدر .

ملنجہ بیوک منفعتہ عائد بر قانون لایحہ بینک اساسی سنا
حکمدارہ خطاباً بر بیانناہ ایلہ وضع ایدہ بیلور .
سنا قانون اساسینک تعدیلاتنی دخی بروجہ مشروح
تکلیف ایدہ بیلور بو تکلیف اگر حکمدار طرفندن قبول
اولنور ایسہ سنانک بر قرارنامہ سیلہ تنظیم اولنور .

مع مافیہ قانون اساسینک مواد اساسیہ سنجہ وقوعبولہ جق
ہر نوع تعدیلات اہالینک آرای عمومیہ سنہ عرض اولنور .
ملت مجلسی فسح اولندیغی تقدیر دہ یکی مجلسک اجتماعنہ
قدرادارہ حکومتجہ مقتضی اولان خصوصاتندہ سنا حکمدارک
تکلیفی اوزرینہ تشبثات ضرور بہ یہ دخی ابتدار ایلر .

قانون اساسی قبول و اتخاذ اولندقدن صکره ملت مجلس
 مؤسسی قوانین تنظیمیه بی قلمه المغه باشلیه جق و بو قانونلرک
 عددی بر قانون مخصوص ایله تعیین اولنه جتقدر .

[۱۸]

❀ قانون اساسی ❀

ممالک دولت عثمانیه

برنجی ماده دولت عثمانیه ممالک و قطعات حاضره بی
 والایات ممتازه بی محتوی و یکو جود اولمغله هیچ برز مانده هیچ
 برسبله تفریق قبول ایتمز .

ایکنجی ماده دولت عثمانیه نک پای تختی استانبول
 شهر یدر و شهر مذکورک سائر بلاد عثمانیه دن ابرو اوله رق
 برکونه امتیاز و معافیتی یوقدر .

اوچنجی ماده سلطنت سنیه عثمانیه خلافت کبری
 اسلامیه بی حائز اوله رق سلاله آل عثمان دن اصول قدیمه سی
 و جهله اکبر اولاده عا ئددر .

دردنجی ماده ذات حضرت پادشاهی حسب الخلافه
 دین اسلامک حامیسی و بالجمله تبعه عثمانیه نک حکمدار
 و پادشاهی ددر .

بشجی ماده ذات حضرت پادشاهیك نفس
 همایونی مقدس و غیر مسؤولدر .

التجی ماده سلاله آل عثمانك حقوق حریه و اموال
 و املاك ذاتیه و مادام الحیاة تخصیصات مالیه لری تكافل
 عمومی تحتنددر .

بدنجی ماده و كلانك عزلی و نصبی و رتبه و مناصب
 توجیهی و نشان اعطاسی و ایالات ممتازه نك شرائط امتیازیه لرینه
 توفیقاً اجرای توجیهاتی و مسكوكات ضربی و خطبه زرده
 نامك ذكری و دول اجندیه ایله معاهدات عقدهی و حرب
 و صلح اعلانی و قوه بریه و بحریه نك قومانداسی و حرکات
 عسكریه و احكام شرعیه و قانونیدنك اجراسی و دوائر اداره نك
 معاملاتنه متعلق نظامنامه لرك تنظیمی و مجازات قانونیه نك
 تخفیفی و یا عفوی و مجلس عمومینك عقد و تعطیلی و لدی الاقتضا
 هیئت مبعوثانك اعضاسی یکیدن انتخاب اولنق شرطیه لره
 فسخی حقوق مقدسه پادشاهی جمله سندندر .

﴿ تبعه دولت عثمانیه نك حقوق عمومیه سی ﴾

سكزنجی ماده دولت عثمانیه تابعیتندره بوانان افرادك
 جمله سنه هر قنغی دین و مذهبدن اولور ایسه اولسون بلا
 استثناء عثمانلی تعبیر اولنور و عثمانلی صفتی قانوناً معین اولان
 احواله كوره استحصال واضاعه ایدیلور .

طقوزنجی ماده عثمانیلیلرک کافه سی حریت شخصیه لرینه
مالک و آخرک حقوق حریتنه تجاوز ایتمکله مکلفدر .

اوننجی ماده حریت شخصیه هر درلو تعرضدن
مصوندر . هیچ کیمسه قانونک تعیین ایتدیکی سبب و صورتدن
ماعددا بر بهانه ایله مجازاة اولنه مز .

اون برنجی ماده دولت عثمانیه نك دینی دین اسلامدر
بواساسی وقایه ایله برابر اسایش خلقی و آداب عمومیه بی اخلال
ایتمک شرطیله ممالک عثمانیه ده معروف اولان بالجمله ادیانک
سربستی اجراسی و جماعات مختلفه یه و یرلمش اولان
امتیازات مذهبییه نك کماکان جریانی دولتک تحت
حاینددر .

اون ایکنجی ماده مطبوعات قانون دائرة سنده
سربستدر .

اون اوچنجی ماده تبعه عثمانیه نظام و قانون
دائرة سنده تجارت و صنعت و فلاحت ایچون هر نوع
شرکتلر تشکیله مآذونددر .

اون دردننجی ماده تبعه عثمانیه دن برویا بر قاج
کشینک کرک شخصلرینه و کرک عمومیه متعلق اولان قوانین
و نظاماته مخالف کوردکلری بر ماده دن طولایی ایشک
مرجعنه عرضحال و یردکلری کبی مجلس عمومی یه دخی
مدعی صفتیله امضالی عرضحال و یرمکه و مأمورینک افعالنین

اشتكایه صلاحیتاری وارد در .

اون بشنجی ماده امر تدریس سر بستدر . معین
اولان قانونه تبعیت شرطیله هر عثمانلی عمومی و خصوصی
تدریسه مأذوندر .

اون النجی ماده بالجمله مکتبلر دولتك تحت نظارتنده در
تبعه عثمانیه نك تربیه سی برسیاق اتحاد وانتظام اوزره اولق
ایچون اقتضا ایدن اسبابه تشبث اولنه جق وملل مختلفه نك
امور اعتقادیله لرینه متعلق اولان اصول تعلیمییه خلل
کتوریه چکدر .

اون یدنجی ماده عثمانلیلرک کافه سی حضور قانونده
واحوال دینییه ومذهبییه دن ماعدا مملکتک حقوق ووظایفنده
متساویدر .

اون سکزنجی ماده تبعه عثمانیه نك خدمات دولته
استخدام اولنق ایچون دولتك اسان رسمیه سی اولان ترکجه بی
بیلری شرطدر .

اون طقورنجی ماده دولت مأموریتنده عموم تبعه
اهلیت و قابلیت لرینه کوره مناسب اولان مأموریتلره قبول
اولورلر .

یکرمنجی ماده تکالیف مقررہ نظامات مخصوصه سنه
توفیقاً کافه تبعه یابنده هر کسک قدرتی نسبتجه طرح وتوزیع
اولور .

یکرمی برنجی ماده هر کس اصولاً متصرف اولدیغی مال و ملکدن امیندر منافع عمومیه ایچون لزومی ثابت اولدقجه وقانونی موجبده دکر بهاسی پشین و برلدیکه کیسه نک تصرفنده اولان ملک الله مز .

یکرمی ایکنجی ماده ممالک عثمانیه ده هر کسک مسکن و منزلی تعرضدن مصوندر قانونک تعیین ایلدیکی احوالدن غیری برسبیله حکومت طرفندن جبراً هیچ کیسه نک مسکن و منزله کیر یله مز .

یکرمی اوچنجی ماده یاپیله جق اصول محاکمه قانونی حکمنجه هیچ کیسه قانوناً منسوب اولدیغی محکمه دن بشقه بر محکمه یه کنکه اجبار اولنده مز .

یکرمی دردنجی ماده مصادره وانغاریه و جریمه ممنوعدر فقط محاربه اثناسنده اصولاً تعیین اولنده جق تکالیف و احوال بوندن مستنادر .

یکرمی بشنجی ماده بر قانونه مستند اولدقجه و یرکو و رسومات نامیله و نام آخرله هیچ کیسه دن بر اقیچه الله مز .
یکرمی التنجی ماده اشکنجه و سائر هر نوع اذیت قطعاً و کلیاً ممنوعدر .

﴿ وکلای دوات ﴾

یکرمی یدنجی ماده مسند صدارت و مشیخت اسلامیه

طرف پادشاهیدن امنیت بیوریلان ذاتره احاله بیورلدیغی
 مثللو سار و کلانک مأموریتلری دخی با اراده شاهانه اجرا
 اولنور .

یکرمی سکرینجی ماده مجلس و کلا صدر اعظمک
 ریاستی تحتنده اوله رق عقد اولنوب داخلی و خارجی امور
 مهمه نک مرجعیدر مذاکراتدن محتاج استیدان اولانلرک
 قرارلی اراده سنیه ایله اجرا اولنور .

یکرمی طقوزنجی ماده وکلادن هر بری دأره سنیه عأد
 اولان اموردن اجرایی مآذونیتی تحتنده بولانلری اصوانه
 توفیقاً اجرا و اجرایی مآذونیتی تحتنده اولیانلری صدر
 اعظمه عرض ایدر صدر اعظم دخی او مقوله مواددن
 مذاکره محتاج اولیانلرک مقتضاسنی اجرا و یا خود طرف
 حضرت پادشاهیدن استیدان ایدرک و محتاج مذاکره بولانلری
 مجلس و کلانک مذاکره سنیه عرض ایله رک متعلق بیوریه جق
 اراده سنیه موجبجه اقتضاسنی ایفا ایلر بومصالحک انواع
 ودرجاتی نظام مخصوص ایله تعیین اولنه جقدر .

اوتوزنجی ماده وکلای دولت مأموریتلرینه متعلق
 احوال و اجرا آتدن مسؤلدر .

اوتوز برنجی ماده مبعوثان اعضاسندن بری و یا خود
 برقاچی هیئت مبعوثانک داخل دأره وظیفه سی اولان
 احوال دن طولایی و کلای دولتدن برذات حقنده مسؤلیتی موجب

شکایت بیان ایتدیگی حالده اولاهیتت مبعوثانک نظام داخلیسی
 موجبجه بومثالو موادک هیئتته حوالهسی لازم کلوب کلیه جگنی
 مذاکرهیه مأمور اولان شعبهده تدقیق اولنمق اوزره شکایتی
 مشعر هیئت مبعوثان رئیسنه و یریله جگ تقرر رئیس طرفندن
 نهایت اوچ کون طرفنده او شعبهیه کوندر یلور و بو شعبه
 طرفندن تحقیقات لازمه اجرا و اشتکا اولنان ذات طرفندن
 ایضاحات کافیه استحصال اولندقدن صکره شکایتک شایان
 مذاکره اولدیغنه دائراً اکثریتله ترتیب اولنه جق قرارنامه
 هیئت مبعوثانده قرائت اولنهرق ولدی الاقتضا شکایت اولنان
 ذات دعوتله بالذات و یابالواسطه و یره جگی ایضاحات استماع
 قلنهرق اعضای موجوده نك ثلثان اکثریت مطلقه سیله قبول
 اولنور ایسه محاکمه طلبنی مشعر مضبوطهسی مقام صدارته
 تقدیم ایله لدی العرض متعلق اوله جق اراده سنیه اوزرینه
 کیفیت دیوان عالییه حواله اولنور •
 اوتوز ایکنجی ماده و کلادن اتهام اولنانلرک اصول
 محاکمه لری قانون مخصوص ایله تعیین ایدیله جکدر •
 اوتوز اوچنجی ماده مأموریتلرندن خارج و صرف
 ذاتلرینه عائد هر نوع دعاویده و کلانک سائر افراد عثمانیه دن
 اصلا فرقی یوقدر بومثالو خصوصاتک محاکمه سی عائد
 اولدیغی محاکم عمومیه ده اجرا اولنور •
 اوتوز درنجی ماده دیوان عالینک دائره اتهامی طرفندن

مهم اولدیغنه قرار و یریلان و کلا تهرئه ذمت ایدنجیه قدر
و کالتدن ساقط اولور .

اوتوز بشنجی ماده و کلا ایله هیئت مبعوثان اراسنده
اختلاف اولسان ماده لردن برینک قبولنده و کلا طرفندن
اصرار اولنوبده مبعوثان جانندن اکثریت آرایله و تفصیلاً
اسباب موجبہ بیایله قطعاً و مکرراً رد ایدلدیکی حالده
و کلانک تبدیلی و یا خود مجدداً مدت قانونیه سنده انتخاب اولمق
اوزره هیئت مبعوثانک فسخی منحصرأید اقتدار حضرت
پادشاهیده در .

اوتوز التنجی ماده مجلس عمومینک منعقد اولدیغی
زمانلرده دولتی بر مخاطره دن و یا خود امنیت عمومی بی خللدن
وقایه ایچسون بر ضرورت مبرمه ظهور ایتدیکی و بوبابده
وضعنه لزوم کورینه جک قانونک مذاکره سیچون مجلسک جلب
و جعند وقت مساعد اولدیغی حالده قانون اساسی احکامنه
مغایر اولماق اوزره هیئت و کلا طرفندن و یریلان قرارل
هیئت مبعوثانک اجتماعیه و یریله جک قراره قدر باراده سنیه
موقتاً قانون حکم و قوتنده در .

اوتوزیدنجی ماده و کلادن هر بری هر نه زمان مراد
ایدر ایسه هیئتلرک ایکسینده دخی بولمق و یا خود معیننده کی
رؤسای مأموریندن برینی طرفندن و کالته بولندیرمق و ایراد
نطقده اعضایه تقدم ایتمک حقنی حازدر .

اوتوز سکزنجی ماده استیضاح ماده ایچون وکلادن
برینک حضورینه مجلس مبعوثانده اکثریتله قرارویر یله رک
دعوت اولندقده یابالذات بولنهرق ویاخود معینده کی رؤسای
مأموریندن برینی کوندره رک ایراد اولنه جق سؤاللره جواب
ویره جک ویاخود لزوم کورر ایسه مسؤولیتنی اوزرینه الهرق
جوابنی تأخیر ایتمک صلاحیتنی حائز اوله جقدر .

❖ مأمورین ❖

اوتوز طقوزنجی ماده بالجمله مأمورین نظاما تعیین
اولنه جق شرایط اوزره اهل و مستحق اولدقلری، مأموریتلره
انتخاب اولنه جقدر و بووجهله انتخاب اولنان مأمورلر قانوناً
موجب عزل حرکتی تحقق ایتمدکجه ویا کندوسی استعفا
ایلمدکجه ویاخود دولتجه بر سبب ضروری کورلمدکجه عزل
وتبدیل اولنه مز و حسن حرکت و استقامت اسحابندن اولنلر
و دولتجه بر سبب ضروری یه مبنی انفصال ایدنلر نظام
مخصوصنده تعیین اولنه جغنی وجهله ترقیاته و تساعاد و معزولیت
معاشلرینه نائل اوله جقدر .

قرقنجی ماده هر مأموریتک وظایفی نظام مخصوص
ایله تعیین اولنه جفندن هر مأمور کندو وظیفه سی دائره سنده
مسؤلدر .

قرق برنجی ماده مأمورک آمرینه حرمت و رعایتی

لازمه دن ایسه ده اطاعتی قانونک تعیین ایتدیگی دأره یه
مخصوص صدر خلاف قانون اولان امورده امره اطاعت
مسؤلیتدن قورتلغه مدار اوله مز .

✽ مجلس عمومی ✽

قرق ایکنجی ماده مجلس عمومی هیئت اعیان و هیئت
مبعوثان نامرله بشقه بشقه ایکی هیئتی محتویدر .

قرق اوچنجی ماده مجلس عمومی ایکی هیئتی بهر
سنه تشرین ثانی ایتداسنده تجمع ایدر و باراده سنیه آچیلور
و مارت ایتداسنده ینه باراده سنیه قپانور بو هیئتلردن بری
دیگر ینک مجتعم بولمادیغی زمانده منعقد اوله مز .

قرق دردیجی ماده ذات حضرت پادشاهی دولتجه
کور یندجک لزوم اوزرینه مجلس عمومی وقتندن اول
دخی آچار ومدت معینه اجتماعنده تفتیص و یاتمید ایدر .

قرق بشنجی ماده مجلس عمومی یوم کشاندنه ذات
حضرت پادشاهی و یاخود طرفلرندن بالوکاله صدر اعظم
حاضر اولدیغی و وکلای دولتله ایکی هیئتک اعضای
موجوده سی برانکده بواندقلمی حالده رسم کشاد اجرا اولنوب
سنه جاریه ظرفنده دولتک احوال داخلیه و مناسبات
خارجیه سنه وسنه آتیده اتخازینه لزوم کور یندجک تدابیر
و تشبثاته دأر برنطق همایون قرائت اولنور .

قرق انتخابی ماده مجلس عمومی اعضا لغتہ انتخاب و یا
 نصب اولنسان ذوات مجلسك يوم كشادنده صدر اعظم
 حضورنده و او کون حاضر بولنمیان اولور ایسه منسوب
 اولدیغی هیئت مجتمع اولدیغی حالده رییسلری حضورنده
 ذات حضرت پادشاهی به و وطنه صداقت و قانون اساسی
 احکامنه و عهدہ سنہ تودیع اولنان وظیفه به رعایتله خلافتدن
 بجا نیت ایلیه جکته تکلیف ایدیلور .

قرق یدنجی ماده مجلس عمومی اعضا سی رأی و مطالعه
 بیانده مختار اولورق بونلردن هیچ بری بر کونه وعد و وعید
 و تعلیمات قیدی التندہ بولنه مز و کرک و بردیکی رأیلردن و کرک
 مجلسك مذاکراتی اثناسنده بیان ایتدیکی مطالعه لردن طولایی
 بر وجهله اتهام اولنه مز مکرکه مجلسك نظامنامه داخلیمی
 خلافتده حرکت ایش اوله بو تقدیرجه نظامنامه مذکور
 حکمنجه معامله کورر .

قرق سکرنجی ماده مجلس عمومی اعضا سندن برینک
 خیانت و قانون اساسی بی نقض و الغایه تصدی و ارتکاب
 تهمتلرندن بریله متهم اولدیغنه منسوب اولدیغی هیئت اعضا ی
 موجوده سنک ثلثان اکثریت مطلقه سیله قرار ویریلور
 و یا خود قانوناً حبس و نفی موجب بر جزا ایله محکوم اولور
 ایسه اعضا لق صفتی زائل اولور و بو افعالک محاکمه سیله
 مجازاتی عائد اولدیغی محکمه طرفندن رویت و حکم اولور .

قرق طقوزنجی ماده مجلس عمومی اعضا سندن هر
بری رأینی بالذات اعطا ایدر و هر برینک مذاکره ده بولنان
بر ماده نك رد و قبولنسه دائر رأی و یرمکدن اجتنابه حتی
واردر .

النجی ماده بر کیمسه ذکر اولنان ایکی هیئتک ایکیسنه
بردن اعضا اوله مز .

اللی برنجی ماده مجلس عمومی هیئتلرینک ایکیسنده
دخی مرتب اولان اعضانک نصفندن بر زیاده حاضر بولند قجه
مذاکره به مبادرت اولنه مز و کافه مذاکرات ثلثان اکثریتیه
مشروط اولیان خصوصاتده حاضر بولنان اعضانک اکثریت
مطلقه سیله قرار کیر اولور و تساوی آرا و قوعنده رئیسک
رأی ایکی عد ایدیلور .

اللی ایکنجی ماده بر کیمسه شخصنه متعلق دعوا سندن
طولایی مجلس عمومینک ایکی هیئتلدن برینسه عرضحال
و یردیکی حالده اگر اولا عائد اولدیغی مأمورین دواته
ویا خود او مأمورک تابع بولند قلمری مرجعه مراجعت ایتمدیکی
تبین ایدر ایسه عرضحال ردا اولنور .

اللی اوچنجی ماده مجدداً قانون تنظیمی و یا قوانین
موجوده دن برینک تعدیلی تکلیفی هیئت و کلابه عائد
اولدیغی کبی هیئت اعیان و هیئت مبعوثانک دخی کندی
وظیفه معینه لری دائره سنده بولنان مواد ایچون قانون تنظیمی

و یا خود قوانین موجوده دن برینک تعدیلنی استدعا یه
 صلاحیتلری اولمغله اولجه مقام صدارت واسطه سیله طرف
 شاهانه دن استبدان اولنهرق اراده سنیه متعلق بیوریلور
 ایسه عائد اولدیغی دأره زدن ویریله جک ایضاحات
 وتفصیلات اوزرینه لایحه لرینک تنظیمی شورای دولته حواله
 اولنور .

اللی دردیجی ماده شورای دولته بالندا کره تنظیم
 اوانه جق قوانین لایحه دلری هیئت مبعوثانده بعده هیئت
 اعیانده تدقیق و قبول اولندقدن صکره اجرای احکامنه اراده
 سنیه حضرت پادشاهی متعلق بیوریلور ایسه دستور العمل
 اولور واشبو هیئت لک برنده قطعاً رد اولنان قانون لایحه سی
 اوسنه نك مدت اجتماعیه سننده تکرار موقع مذاکره یه
 قونیه مز .

اللی بشنجی ماده بر قانون لایحه سی اوله هیئت مبعوثانده
 بعده هیئت اعیانده بند بند او قونوب وهر بندینه رأی
 ویریلوب اکثریت ارا ایله قرار ویرلدیکه و بعدالقرار
 هیئت مجموعه سی ایچون دخی بتکرار اکثریت حاصل
 اولدقچه قبول اولنمق اولمز .

اللی التنجی ماده بو هیئت لرو کلادن ویا نلرک کوندره جکی
 وکیلاردن ویا کندی اعضالردن اولیان ویا خود رسماً
 دعوت اولنمش مأموریندن بولنیمان هیچ کیسه یی کرک اصالة

و كرك بر جاعت طرفندن وكالة بر ماده افاده سيچون كلش
اولديغي حالده اصلا قبول ايدهمز وافاده زيني استماع
ايله مز .

اللى يدنجى ماده هيئتلك مذا كراتى لسان تركى اوزره
جريان ايدر ومذا كره اوانه جق لايمه لك صورتلى طبع
ايله يوم مذا كره دن اول اعضايه توزيع اولنور .

اللى سكرنجى ماده هيئتلكده ويريله جك رايلى يا تعيين
اسامى ويا خود اشارات مخصوصه ويا خود راي خفي ايله اولور
رأى خفي اصولنك اجراسى اعضاى موجوده نك اكثريت
آراسيله قرار ويرلكه متوقفدر .

اللى طقوزنجى ماده هر هيئت انضباط داخلينى
منحصراً كندى رئيسى اجرا ايدر .

✽ هيئت اعيان ✽

التمشنجى ماده هيئت اعيانك رئيس و اعضاسى
نهایت مقدارى هيئت مبعوثان اعضاسنك ثلثى مقدارينى
تجاوز ايتماك اوزره طوغرىدن طوغرى به طرف حضرت
پادشاهيدن نصب اولنور .

التمش برنجى ماده هيئت اعيانه اعضا تعيين اوانه
بيلك ايچون عمومك وثوق اعتمادينه شايان وامور دولته
خدمات ممدوحه سى مسبوق و متعارف ذواتدن اولمق و قرق
باشندن اشاغى بولنماق لازمدر .

الشمس ایکنجی ماده هیئت اعیان اعضا لغی قید حیات
ایله در بو مأموریتلره و کلالق و وایلیک واردو مشیرلکی
وقاضی عسکرلک و ایلیچیلک و پطریق و خا خام باشیلق
مأموریتلده بولنمش اولان معزولیندن و بری و بحری فریقاندن
وصفات لازمه بی جامع سائر ذواتدن مناسبلری تعیین اولنور
کندو طلبلریله دو تجه سائر مأموریته تعیین اولنانلر اعضا لاق
مأموریتندن ساقط اولور .

الشمس اوچنجی ماده هیئت اعیانک اعضا لاق معاشی
شهریه اون بیک غروشدن بشقه برنام ایله خزینه دن موظف
اولان اعضانک معاش و تعیینی اکر اون بیک غروشدن
دون ایسه اول مقداره ابلاغ اولنور و اکر اون بیک غروش
و یا زیاده ایسه ایضا اولنور .

الشمس در دنجی ماده هیئت اعیان هیئت مبعوثاندن
و یریلان قوانین و موازنه لایحه لرینی تدقیق ایله اکر بونلرده
اساساً امور دینییه و ذات حضرت پادشاهینک حقوق
سینه سنه و حریته و قانون اساسی ا- کلمنه و دواتک تمامیت
ملکیه سنه و مملکتک امنیت داخلیه سنه و وطنک اسباب مدافعه
و محافظه سنه و آداب عمومییه خلل و برر برشی کورر
ایسه مطالعه سنک علاوه سبیله یا قطعاً رد و یا خود تعدیل
و تصحیح اولنق اوزره هیئت مبعوثانه اعاده ایدر و قبول ایتدیکی
لایحه لری تصدیق ایله مقام صدارته عرض ایلر و هیئته

تقديم او انان عرضحاللى بالتدقيق لزوم كورر ايسه علاوه
مطامه ايله برابر مقام صدارته تقديم ايدر .

﴿ هيئت مبعوثان ﴾

التمش بشجى ماده هيئت مبعوثانك مقدار اعضاسى
تبعه عثمانيه دن هر اللى بيك نفوس ذكورده بر نفر اولقى
اعتبار يله ترتيب اونور .

التمش التجبى ماده امر انتخاب رأى خفى قاعدهسى
اوزرينه مؤسسدر صورت اجراسى قانون مخصوص ايله
تعيين اولنه جقدر .

التمش يدنجى ماده هيئت مبعوثان اعضاغيله حكومت
مأمورىتى بر ذات عهد سنده اجتماع ايدهن فقط و اولادن
انتخاب اولنانلك اعضاغى مجزدر وسائر مأمورىتن دن برى
مبعوثلغه انتخاب اونور ايسه قبول ايدوب اتمامك يد
اختيارنده در . فقط قبول ايتديكى حالده مأمورىتن دن
انفصال ايدر .

التمش سكرنجى ماده هيئت مبعوثان ايچون اعضاغه
انتخابى جائز اوليانلر شونلر در . اولا تبعه دولت عليه دن
اوليان ثانيا نظام مخصوص موجبجه موقتا خدمت اجنبيه
امتياز ينى حازر اولان ثالثا تركه بيليان رابعاً اوتوز ياشنى

اکمال ایتیمان خامسا حین انتخابده بر کیمسه نك خدمتکالغنده
بولنان سادسا افلاس ایله محکوم اولوبده اعاده اعتبار
ایتیمان سابعا سوء احوال ایله مشتهر اولان ثامنا محجور یئنه
حکم لاحق اولوبده فک حجر ایدلمیان تاسعا حقوق مدنیه دن
ساقط اولمش اولان عاشرا تابعیت اجنبیه ادعا سنده بولنان
کیمسه لر در • بولر مبعوث اولمز • درت سنه دن صکره
اجرا اولنه جق انتخابرده مبعوث اولمق ایچون ترکه او قومق
و ممکن مرتبه یازمق دخی شرط اوله جقدر •

التمش طقوزنجی ماده مبعوثان انتخاب عمومیسى درت
سنه ده بر کره اجرا اولنور وهر مبعوثك مدت مأموریتی
درت سنه دن عبارت اولوب فقط تکرار انتخاب اولمق
جأزدر •

یتمشنجی ماده مبعوثلرک انتخاب عمومیسنه هیئتک
مبدأ اجتماعی اولان تشرین ثانیدن لا اقل درت ماه مقدم
باشلانیلور •

یتمش برنجی ماده هیئت مبعوثان اعضاسنک هر بری
کندینی انتخاب ایدن دأره نك آیر یجه وکیلی اولیوب عموم
عثمانلورک وکیلی حکمنددر •

یتمش ایکنجی ماده منتخبلرک انتخاب ایده جکلری
مبعوثلری منسوب اولدقلری دأره ولایت اهالیسندن انتخاب
ایتکه مجبوردر •

یتش او چنجی ماده باراده سنیه هیئت مبعوثان فسح
ایله طاغلدیغی حالده نهایت الی ایده مجتمع اولمق اوزره
عموم مبعوثانک مج دأ انتخابنه باشلانیه جقدر .

یتش دردنجی ماده هیئت مبعوثان اعضاسندن بری
وفات ایدر و یا اسباب حجریه مشروعه دن برینه دوچار
اولور و یا بر اوزون مدتده مجلسه دوام اتمز و یا خود استعفا
ایدرو یا محکومیت و یا قبول مأموریت جهتیله اعضاقدن
ساقط اولور ایسه برینه نهایت کله جک اجتماعه یتشمک اوزره
اصولی وجهله دیکری تعیین اولنور .

یتش بشنجی ماده منحل اولان مبعوثلق مقاملرینه
انتخاب اولنه جق اعضانک مأموریتی کله جک انتخاب عمومی
زمانه قدردر .

یتش انتخابی ماده مبعوثلردن هر برینه بهر سنه
اجتماعی ایچون خزینه دن یکرمی بیک غروش و بریله جک
وشهریه بشبیک غروش معاش اعتباریله مأموریت سلکیه
نظامنه توفیقاً عزیمت و عودت خر جراهی اعطا قلنه جقدر .
یتش بدنجی ماده هیئت مبعوثان ریاستنه هیئت طرفندن
اکثریتله او چ وایکنجی و او چنجی ریاستلره او چر نفر که
جمعاً طقوز ذات انتخاب اولنهرق حضور شاهانه به عرض
ایله بونلردن بریسی ریاسته وایکیسی رئیس و کانتلرینه
باراده سنیه ترجیح و مأموریتلری اجرا قلنور .

یتمش سکرنجی ماده هیئت مبعوثانک مذا کراتی علیقدر
 فقط بر ماده مهمه دن طولایی مذا کراتی خفی طوتلق و کلا
 جانبندن و یا خود هیئت مبعوثان اعضا سندن اون بش ذات
 طرفندن تکلیف اولند قدده هیئتک اجتماع ایتدیگی محل
 اعضانک ماعداسندن تخلیه ایدیله رک تکلیفک رد و یا قبولی
 ایچون اکثریتیه مراجعت اولنور .

یتمش طقوزنجی ماده هیئت مبعوثانک مدت اجتماعیه سنده
 اعضادن هیچ بری هیئت طرفندن اتمامه سبب کافی بولندیغنه
 اکثریتیه قرار و برلکده و یا خود بر جنجه و یا جنایت
 اجرا ایدر ایکن و یا اجرایی متعاقب طوتلقدجه توقیف و محکمه
 اولنه مز .

سکساننجی ماده هیئت مبعوثان کندویه حواله اولنده جق
 قوانین لایحه لرینی مذا کره ایله بولنردن امور مالیهیه و قانون
 اساسی به تعلق ایدن ماده لری رد و یا قبول و یا خود تعدیل
 ایدر و مصارف عمومیه موزانه قانوننده کوسترلدیگی وجهله
 هیئت مبعوثانده تفصیلاتیه تدقیق اولندقدن صکره مقدارینه
 و کلا ایله برلکده قرار و یریلور و بوکا قارشولق اوله جق
 واردانک کیفیت و کیتی و صورت توزیع و تدارکی کذلک
 و کلا ایله برلکده تعیین ایدیلور .

محاکم

سکسان برنجی ماده قانون مخصوصنه توفیقاً طرف

دواتدن نصب اولنان ویدلرینه برات شریف ویریلان
 حاکمکلر لاینعزلدر فقط استعفالی قبول اولنور حاکمکلر
 ترقباتی و مسلکلی و تبدیل مأموریتلری و تقاعدلی و بر
 جرم ایله محکومیت اوزرینه عزل اولملری دخی قانون مخصوصی
 حکمنه تابعدر و حاکمکلر و محاکم مأمورلرینک مطلوب اولان
 اوصافی اشبو قانون ارائه ایدر .

سکسان ایکنجی ماده   محکمه لرده هر نوع محاکمه علناً
 جریان ایدر و اعلاماتک نشرینه مأذونیت وارد ائجق قانونده
 مصرح اسبابه مبنی محکمه محاکمه بی خفی طوته بیلور .
 سکسان اوچنجی ماده   هر کس حضور محکمه ده
 حقوقنی محافظه ایچون لزوم کوردیکی وسائط مشروعه بی
 استعمال ایده بیلور .

سکسان دردنجی ماده   بر محکمه وظیفه سی داخلنده
 اولان دعوانک هر نه وسیله ایله اولورایسه اولسون رؤیتندن
 امتناع ایده مز و بر کره روئینه و یا خود روئیتی ایچون اقتضا
 ایدن تحقیقات اولیه به باشلانقدن صکره تعطیل و یا تغویق
 دخی جائز اوله مز مکرکه مدعی دعوا دن کف ید ایتمش اوله
 شو قدر که جزایه متعلق دعا ویده حکومته عائد اولان حقوق
 نظامی و جهله ینه اجرا اولنور .

سکسان بشنجی ماده   هر دعوی عائد اولدیغی محکمه ده
 روئیت اولنور اشخاص ایله حکومت پیئنده کی دعوالر دخی

محاکم عمومیہ عائدر .
 سکسان النجی ماده محکمه لہر دراو مداخلاتدن
 آزاده در .

سکسان یدنجی ماده دعاوی شرعیہ محاکم شرعیہ
 و دعاوی نظامیہ محاکم نظامیہ رویت اوانور .
 سکسان سکرنجی ماده محکمه لک صنوف و وظائف
 و صلاحیتنک درجات و تقسیماتی و حکامک توظیفی قوانینہ
 مستندر .

سکسان طقوزنجی ماده ہرنہ نام ایلہ اولور ایسہ
 اولسون بعض مواد مخصوصہ بی رویت و حکم ایتمک ایچون
 محاکم معینہ خارجندہ فوق العادہ بر محکمہ و یا خود حکم
 و یرمک صلاحیتنی حازقو مہسیون تشکیلی قطعاً جائز دکادر
 فقط قانوناً معین اولدیغی و جہلہ تعیین مولی و تحکیم
 جائزدر .

طقساننجی ماده هیچ برحاکم حاکمک صفتیلہ دولتنک
 معاشلی بر بشقہ مأموریتنی عہدہ سندہ جمع ایده من .
 طقسان برنجی ماده امور جزائیہ عدہ حقوق عامہ بی
 وقایہ مأمور مدعی عمومیلر بوانہ حق و بونلرک وظائف
 و درجاتی قانون ایلہ تعیین قلنہ جقدر .

﴿ دیوان عالی ﴾

طقسان ایکنجی ماده دیوان عالی اوتوز اعضاءین

مر کبدر • بونلرک اونى هیئت اعیان و اونى شورای
دولت و اونى محکمه تمیز و استیناف رؤسا و اعضاسندن قرعه
ایله تفریق و تعیین اولنه رق هیئت اعیان دائره سنده لزوم
کورند کچه با اراده سینه عقد اولنور و وظیفه سی و کلا ایله
محکمه تمیز رؤسا و اعضاسنک و ذات و حقوق شاهانه
علیهنده حر کته و دولتی بر حال مخاطره به القایه تصدی
ایلیانلرک محاکمه سیدر •

طقسان اوچنجی ماده دیوان عالی ایکی به منقسم اولوب
بری دائره اتهمیه و بری دیوان حکمدر دائره اتهمیه طقوز
اعضادن عبارت اولوب بونک اوچی هیئت اعیان و اوچی
دیوان تمیز و استیناف و اوچی شورای دولت اعضاسندن
دیوان عالی به الله جیق اعضا ایچندن قرعه ایله انتخاب
اولنور •

طقسان دردیجی ماده بوداره شکایت اولنان ذوانک
متمم اولوب اولمدیغنه ثلثان اکتی یئله قرار و بروداره اتهمیه ده
بوانانلر دیوان حکمده بولنه مز •

طقسان بشنجی ماده دیوان حکم یدیی هیئت اعیان
و یدیی دیوان تمیز و استیناف و یدیی شورای دولت
رؤسا و اعضاسندن اولمق اوزره دیوان عالی اعضاسنک یکرمی
بر نفرندن مرکب اوله رق دائره اتهمیه طرفندن محاکمه سی لازم
اولدیغنه قرار و یرلش دعوالر حقنده اعضای مرتبه نک

ثلثان اکثر یتیله قطعياً وقوانین موضوعه سنه تطبیقاً حکم ایدر
 وحکماری قابل استیناف و تمیز دکلدر .

﴿ امور مالیه ﴾

طقسان النجی ماده تکالیف دولتک هیچ بری بر قانون

ایله تعیین اولمد قجه وضع و توزیع و استحصال اولنه مز .

طقسان یدنجی ماده دولتک بودجه سی واردات

ومصارفات تقریبه سی مبین قانوندر تکالیف دولتک وضع

و توزیع و تحصیل امرنده مستند اوله جنجی قانون بودر .

طقسان سکرنجی ماده بودجه یعنی موازنه عمومیه قانونی

مجلس عمومیده ماده بماده تدقیق و قبول اولنور واردات

ومصارفات مخمنه تک مفرداتی جامع اولق اوزره اکامر بوط

اولان جدولر نظاماً تعیین اولنان نمونه سنه توفیقاً اقسام

وفصول و مواد متعدده به منقسم اوله رق بونلرک مذاکره سی

دخی فصل فصل اجرا ایدلور .

طقسان طقوزنجی ماده موازنه عمومیه قانونی متعلق

اولدیغی سنه تک دخوانده موقع اجرایه قونیه بونلرک ایچون

لایحه سی هیئت مبعوثانه مجلس عمومیک کشادی عقینده اعطا

اولنور .

یوزنجی ماده بر قانون مخصوص ایله معین اولمد قجه

اموال دولتدن موازنه خارجنده صرفیات جائز اوله مز .

یوز برنجی ماده مجلس عمومیك منعقد بولندیغی ائنده
 اسباب مجبره فوق العاده دن طولایی موازنه خارجنده مصرف
 اختیارینه لزوم قوی تحقیق ایدرایسه مسؤلیتی هیئت و کلابه
 عائد اولق و مجلس عمومیك کشادی عقینده اکادایر بر قانون
 لایحه سی مجلس عمومی به و یرلمك اوزره او مصرفك تسویه سی
 ایچون اقتضا ایدن مبالغك طرف حضرت پادشاهی به عرض
 و استیدان ایله صادر اوله جق اراده سنیه اوزرینه تدارك
 و صرفی جائز اولور .

یوز ایکنجی ماده موازنه قانونك حکمی بر سنیه
 مخصوص صدر . اوسنهك خارجنده حکمی جائز اوله من انجق
 بعض احوال فوق العاده دن طولایی مجلس مبعوثان موازنه یی
 قرار شدیر مقسزین فسح اولندیغی حالده حکمی بر سنیه یی
 تجاوز ایتمك اوزره بر قرار نامه ایله و کلای دولت با اراده سنیه
 سنه سابقه موازنه سنك جریان احکامی مجلس مبعوثانك کله جک
 اجتماعنه قدر تمید ایدرلر .

یوز اوچنجی ماده محاسبه قطعیه قانونی متعلق اولدیغی
 سنهك وارداتدن استحصال اولنان مبالغ ایله ینه اوسنهك
 مصارفاتنه و قوعبولان صرفیاتك مقدار حقیقیسنی مبین
 اوله رق بونك شکل و تقسیماتی دخی موازنه عمومیه قانونه تمام ایله
 مطابق اوله جقدر .

یوز دردیجی ماده محاسبه قطعیه قانونك لایحه سی

متعلق اولدیغی سنه نك ختامندن اعتباراً نهایت درت سنه
صکرة مجلس عمومی به اعضا اولنور .

یوز بشجی ماده اموال دولتک قبض و صرفنه امور
اولنلرک محاسبه لرینی رؤیت و دوآردن تنظیم اولنان سال
محاسبه لرینی تدقیق ایدرک خلاصه تدقیقات و نتیجه مطالعاتی
هر سنه بر تقریر مخصوص ایله هیئت مبعوثانه عرض ایلك
اوزره بر دیوان محاسبات تشکیل اولنه جقدر بودیوان هراوج
آیده بر کره احوال مالیه یی ریاست و کلا واسطه سیله باتقریر
طرف حضرت پادشاهی به دخی عرض ایدر .

یوز التنجی ماده دیوان محاسباتک اعضاسی اون ایکی
کشیدن مرتب اوله جق و هریری هیئت مبعوثانندن اکثریتله
عزلنک لزومی تصدیق اولنمدقیجه مأموریننده قید حیات ایله
قالق اوزره باراده سنیه نصب اولنه جقدر .

یوزیدنجی ماده دیوان محاسبات اعضاسنک اوصافی
ووظایفنک تفصیلاتی و صورت استعفا و تبدیل و ترقی
و تقاعدی و اقلاننک کیفیت تشکیلی برنظام مخصوص ایله
ایله تعیین اولنه جقدر .

﴿ولایات﴾

یوز سکرینجی ماده ولایاتک اصول اداره سی توسیع
مأذونیت و تفریق وظائف قاعده سی اوزرینه مؤسس اولوب

درجاتی نظام مخصوص ایله تعیین قلنه جقدر .
 یوز طقوزنجی ماده ولایت ولوا و قضا مرکز لرنده
 اولان اداره مجلس ایله سنه ده بر دفعه مرکز ولایتده اجتماع
 ایدن مجلس عمومی اعضا سنک صورت انتخابی بر قانون
 مخصوص ایله توسیع اولنه جقدر .

یوز اونجی ماده ولایات مجالس عمومی سنک وظایفی
 یابیله جق قانون مخصوصنده بیان اولنه جغنی و جهله طرق
 و معابر تنظیمی و اعتبار سنک قلمرینک تشکیلی و صنایع و تجارت
 و فلاحتک تسهیلی کبی امور نافعه یه متعلق مواد حقننده
 و عمومی عائد معارف و تربیه نک انتشاری یولنده مذاکرانه
 شامل اولقله برابر تکالیف و مراتب میریه نک صورت توزیع
 و استحصاننده و معاملات و سایر دهه قوانین و نظامات موضوعه
 احکامنه مخالف کوردکری احوالک متعلق اولدیغنی مقام
 و موقعله تبلیغیه تصحیح و اصلاحی ضمننده عرض اشتمکا
 ایتک صلاحیتینی دخی محتوی اوله جقدر .

یوز اون برنجی ماده مسققات و مستغلات و نفود
 موقوفه حاصلاتک شروط و قفیه سی و تعامل قدیمی و جهله
 مشروط لهنه و خیرانه و میرانه صرف ایدلک اوزره وصیت
 ایدیلان اموالک و صیتنامه لرند، محرر اولدیغنی اوزره موصی
 لهنه صرفنه و اموال ایتامک نظامنامه مخصوصی و جهله
 صورت اداره سنه نظارت ایتک اوزره هر قضاده هر ملتیک

برجماعت مجلسی بولنه جق و بو مجلسلر تنظیم ایدیله جک نظامات
مخصوصه سی و جهله هر ملک منتخب افرادندن مرکب
اوله جقدر . مجالس مذکوره محلری حکومتلری و ولایات
مجالس عمومیه سنی کندولرینه مرجع بیله جقدر .

یوزاون ایکنجی ماده امور بلدییه در سعادت و طشره لرده
بالانتخاب تشکیل اولنه جق دوائر بلدییه مجلسلر یله اداره
اولنه جق و بودائرلرک صورت تشکیل و وظائفی و اعضاسنک
صورت انتخابی قانون مخصوص ایله تعیین قلنه جقدر .

﴿ مواد شتی ﴾

یوزاون اوچنجی ماده ملک بز جهتنده اختلال
ظهور ایده جکنی مؤید آثار و امارت کورلدیکی حالده
حکومت سنیه نک او محله مخصوص اولیق اوزره موقتاً
(اداره عرفیه) اعلانه حقی واردر (اداره عرفیه)
قوانین و نظامات ملکیه نک موقتاً تعطیلندن عبارت اولوب
(اداره عرفیه) تحتنده بولنان محک صورت اداره سی نظام
مخصوص ایله تعیین اولنه جقدر . حکومتک امنیتنی اخلال
ایتدکاری اداره ضابطه نک تحقیقات موثوقه سی اوزرینه ثابت
اولنلری ممالک محروسه شاهانه دن اخراج و تبعید ایتسک
منحصراً ذات حضرت پادشاهینک ید اقتدارنده در .
یوزاون در دنجی ماده عثمانلی افرادینک کافه سنجه

تحصیل معارفك برنجی مرتبه سی مجبوری اوله جق و بونك
 درجات و تفرعاتی نظام مخصوص ایله تعیین قلنه جقدر .
 یوز اون بشنجی ماده قانون اساسینك بر ماده سی بیله
 هیچ بر سبب و بهانه ایله تعطیل و یا اجراءن استعاط ایدیله مز .
 یوز اون التنجی ماده قانون اساسینك مواد مندرجه سندن
 بعضی رینك ایجاب حال و وقته كوره تغییر و تعدیلنه لزوم
 صحیح و قطعی كور ندیكى حالده ذ كری آتی شرائط ایله تعدیلی
 جائز اوله بیلور . شو یله كه یا هیئت و كلا و یا هیئت اعیان
 و یا هیئت مبعوثان طرفندن اشبو تعدیله دائر بر تكلیف
 و قوعبولدیغی حالده اولا مجلس مبعوثانده اعضای مرتبه نك
 ثلثان اکثریتیه قبول اولنور و بوقبول مجلس اعیانك كذلك
 ثلثان اکثریتیه تصدیق ایلدكدن صكره اراده سنیه دخی
 او مر كزده صدور ایدرایسه تعدیلات مشروح دستور العمل
 اولور و قانون اساسینك تعدیلی تكلیف اولسان بر ماده سی
 بروجه مشروح مذاكرات لازمه سنك اجراسیله اراده
 سنیه سنك صدورینه قدر حكم و قوتنی غائب ایتمكسزین
 مرعی الاجرا طوتیلور .

یوز اون یدنجی ماده بر ماده قانونیه نك تفسیری لازم
 كلكده امور عدلیه به متعلق ایسه تعیین معناسی محكمه تمیزه
 و اداره ملكیه به دائر ایسه شورای دولتته و اشبو قانون اساسیدن
 ایسه هیئت اعیانه عائددر .

یوز اون سکزنجی ماده الیوم دستور العمل بولنان
قوانین و نظامات و تعامل و عادات ایله وده وضع اولسه جق
قوانین و نظامات ایله تعدیل و یاالغا اولمده قجه مرعی الاجرا
اوله جقدر .

یوز اون طقوزنجی ماده مجلس عمومی به دأر اولان
فی ۱۰ شوال سنه ۹۳ تاریخی تعلیمات موقته نك جریان
احکامی یاالکز برنجی دفعه اجتماع ایده جک مجلس عمومی نك
مدت انعقادیه سی ختامنه قدر اولوب اندن صکره حکمی
جاری دکادر .

[۱۹]

قانون اساسینک نشری ضمنده شرفتسطیری لازم کلان
خط همايون اولق اوزره مدحت پاشا طرفندن تنظیم اولنان
مسوده در .

جمله نك معلومیدر که بر دولتک ترقی شوکت و قوتی قوانین
موضوعه نك حسن جریانیله صنوف تبعه نك حقوق مشروعه
و حکومت متبوعه لرندن حصول امنیتلرینه وابسته اوله رق
سلطنت سینه نك بر زماندنبرو قوته عارض اولان تدنیات دخی

عوائل خارجیہ دن زیادہ ادارہ داخلیہ دائر تاسیساتک
 تبدلات زمانہ ایلہ حکم و تأثیر بنی غائب ایتسندن نشأت
 ایلدیکی ثابت اولمغله والد ماجدم مرحوم عبدالمجید خان
 مقدمه اصلاحات اوله رق عمومک امنیت جان و مال و عرض
 و ناموسنی معین اولمق اوزره تنظیمات خطنی اعلان ایتشیدی .
 ترقیات - صریه تنظیماتک تأثیرات نافعه سیله حکم زمانہ اتباعک
 فوائدینی برقات دها اثبات ایلدیکی کبی دولت علیه نک احوال
 داخلیہ و مناسبات خارجیہ سنجه - صوله کلان توسعانه نظر آ
 شمدی به قدر یاپیلان شیرله ایجابات وقت و حال کفایتسزلیکی
 دخی بداهت درجه سنه واردیغندن و بزم اقصای مقصد و آمانز
 ملک و ملتزه موهبه مخصوصه الهیه اولان ثروت طبیعیه
 و قابلیت فطریه دن حقیله استفاده به ممانعت ایدن اسبابک
 ازاله سیله صنوف تبعه نک بلا استثناء نائل حقوق حریت
 و امنیت اولسدقلمری حالده طریق ترقیاتده ال اله و یره رک
 ایلر و مللری قضیه خیریه سندن عبارت بولندن بوم مقصد و وصول
 ایچون حکومته برقاعده سالمه و منتظمه نک اتخاذه و بوکا
 کافل اولمق اوزره بر مجلس عمومینک لزوم تشکیلی اعلان
 جلوسمه دائر اولان خطمزه بیان اولمش ایدی . اولبابده
 تنظیمی اقتضا ایدن قانون اساسی اصحاب و قوف و حیثیتدن
 مزکب تعیین اولنان بر جمعیت مخصوصه ده بالذا کره ترتیب
 اولتوب مجلس و کلاده دخی اطرافیله تدقیق و بعد التعدیل

تصدیق فلنش اولغله و مسواد مندرجه سی خلافت گبرای
 اسلامیه و سلطنت سنیہ عثمانیہ نك حقوقه و عثمانلورلك
 حریت و مساواته و وكلا و مأمورینك مسؤولیت و صلاحیتنه
 و مجلس عمومینك حق استیضاح و نظارتنه و محاکمك حصول
 انتظام و عدالتنه و موازنه مالیه نك صحتنه و اداره و لایانجه
 توسیع مأذونیت اصولنك اتخاذینه متعلق اولوب بونلر ایسه
 احکام شرع شریفه و ملك و ملتنك بو کونکی قابلیت و احتیاجاتنه
 مطابق و بناء علیه اخص آمال و مقاصدیمز اولان سعادت
 و ترقیات عامه فکرینه مساعد و موافق بولمغله اشـ بو قانون
 اساسی بی قبول و تصدیق ایله طرفکره کوندردم الی ماشالله
 تعالی ممالک عثمانیه نك هر جهتهنده دستورالعمل اولوق اوزره
 اعلانیله شمذیدن اجرای احکامی و دروننده موعود اولان
 قوانین و نظاماتك بر آن اول تنظیم و اتمامی ضمننده تدابیر
 سریعه و مؤثره صرف همت و اقتدار ایلكز قطعیه
 مطلوبمزدور .

[۲۰]

(مسند صدارتک ادهم پاشا عهدده سنه توجیهی حقیقه)

(خط همایون)

(وزیر معالیسمیرم ادهم پاشا)

(احتیاجات زمانیه بی و دولت علیه مزك موقع جدید)

- (و مهمنی بالتقدیر ارزوی مخصوصمزله اعلان ایتدیکم قانون)
 (اساسیدن مقصود اولان نمره خیریه که بو قانونک عموم)
 (نظرنده احترام واعتمادی جلب ایده جک بر ماهیت حاصل)
 (ایتمی و اوسبله مملکتتمزک سعادت حالتی تأمین ایلیه جک)
 (انازه دسترس اولمیسیدر . بو ماده لر بر طرفدن یوک)
 (و کوچک کافه مأمورینک معروف اولان حد و وظیفه)
 (داخلنده حرکت و احکام قانونیه به انقیادله مکلفیتلرینه)
 (و دیگر طرفدن کافه تبعه من ایچون وضع ایتدیکم مساوات)
 (حقوقیه و صلاح حاللرینه لازم اولان سارنده ابر مشر و عدتک)
 (تماماً وجوده کتورلمسینه متوقف اوله رق بناء علیه واسطه)
 (رؤیت مصالح اولان و کلا و مأمورینجه بر تبدل کلییه)
 (لزوم حقیقی مشهود اولسنه و مدحت پاشانک قانون اساسی)
 (حکمنجه ممالک محروسه مزدن باعث تباعدی اولان بعض)
 (اسبابدن طولایی انفصالی وقوع بولسنه مبنی خدمت مغتنا)
 (بهای صدارت قانون اساسینک خدمت مذکوره ایچون)
 (تقدیر اتمزه تعلیق ایتدیکی امنیتی حائز اولدیغکز جهتله)
 (عهده لیاقتکزه احاله اولندیغی کبی قانون اساسی اقتضا)
 (سنجه ولایاتده توسیع مآذونیتندن و نواحینک تقسیمات)
 (و اداره سنک تغیرندن و وجوهله اعتنایه شایان اولان قضا)
 (قائم مقامقلری معاشرینک تمامیه درجه کفایه به ابلاغیه)
 (بو مأموریت معتبریه متصرفلقلر مثلاً انتخابات عمیقیه)

- (و بالاستیذان تعلق ایده جگ او امر شاهانه مزه مستند)
 (اوله رق ارباب لیاقت و حیثیتدن اولانلرک تعیینی حقنده)
 (مجلس مبعوثانه برنظامنانه لایحه سی حواله سی مضم)
 (اولوب بوجه تله دخی امور داخلیه نك کسب وسعت)
 (و اهمیت ایتمسندن ناشی داخلیه نظارت مترو کھی اعاده)
 (اولنه رق و لایاتله طوغریدن طوغری به بخار هیه مأذون)
 (اولوق اوزره نظارت مذ کوره یه دخی معلومات مجر به سنه)
 (مینی عدلیه ناظری جودت پاشا وقانون اساسی متماتندن)
 (بولنان قوانین تالیه لایحه لر نك سرعت استحضار یله)
 (فریب الاجتماع اولان مجلس مبعوثانه و برلمسی لزومینه)
 (بناء شورای دولت ریاستی وظائفی بر قاندها اهمیت کسب)
 (ایتدیکندن ریاست مذ کوره یه درایت متحققه سنه بناء)
 (رتبه وزار تله شهر امینی قدری نك و عدلیه نظارتنه)
 (ادرنه والیسی عاصم پاشا تعیین قلندیغی کبی طونه و ادرنه)
 (ولایتلر نك اهمیت حاضر هری اداره لر نك اقتدار)
 (و تجر به لری امنیت کامله یه شایان مأمور لره تودییی ایجاب)
 (ایتدیردیکندن سلطنت سنیه مزك پارس سفیری صادق)
 (پاشا طونه و هر سک والیلکنندن منفصل علی پاشا ادرنه)
 (والیدکلرینه نصب اولنه رق تجارت و زراعت نظارتی)
 (دخی اهلیتنه مینی رتبه بالا ایله شورات دولت اعضاستندن)
 (اوخانس افندی یه توجیه و کرید والیسی احمد مختار پاشا)

- (ایله در دنجی اردو مشیری ساح پاشانک بجایش مأموریتلری)
 (اجرا اولنمش و برده نظارتله عائد مصداک منظمگه)
 (جریانی اسبابندن و کلامز معیتلرنده معلومات و اراستندن)
 (استفادہ اولنور مستشارلرک و جودی مادهسی اولمغله)
 (و اموز مالیه نظارتی ایچون اقتضا ایدن صور اصلاحیه)
 (اورو پادن جلبی مقرر اولان اهل و ارباب ذوات ایله)
 (استشاره بدمک مقرر بولمغله صدارت مستشارلغی دخی)
 (قائم مقاملرک انتخابی ایچون نظارت مستشارلرینک و شورای)
 (دولت اعضاسنک مناسب لرندن ترکیبی مقرر اولان قومیسونه)
 (دخی بالفعل ریاست ایتمک اوزره حلب و الیسی حورشید)
 (پاشایه و حلب و الیسی طاونه دن انفصال ایده جک رفعت)
 (پاشایه و داخلیه مستشارلغی التنجی دائره رئیس قسطنتی)
 (بکه و معارف مستشارلغی در سعادت محکمہ استینافیده سی)
 (رئیس لرندن او خاندان افندی یه احاله ایداش و معلوممز)
 (اولدیغی اوزره مجلس مبعوثان ریاستی ایچون قانون)
 (اساسینک یتش برنجی ماده سنک تعیین ایتدیکی قاعده)
 (انتخاب و تصدیقک موقع اجرا یه قوللسی کله جک سنه دن)
 (اعتباراً و قانون مذکورک الشمس بشنجی ماده سنه توفیقاً)
 (مبعوثلرک نفوس اهالی نسبتیه انتخابنه معلق اولدیغندن)
 (بوسنه لک قانون مذکورک یوزاون طقوزنجی ماده سنده)
 (محرر تعلیمات موقته داخلنده اولق اوزره اجتماع ایده جک)

مجلس مبعوثان ریاست موقته سنه دخی مسلم اولان استقامت)
 (و امانتی و اداره مشورت عمومیه و قوفی حسبیه احمد)
 (و فقی افندی مأمور اولمش و تجارت ناظری سابق حالت)
 (پاشا مجلس اعیان اعضالغنه و صدارت مستشاری سابق)
 (سعید افندی شورای دولته نقل ایدلمش اولغله اقتضارینک)
 (اجر اسنه مبادرت و مصالحک حسن جریانه و خصوصاً)
 (قانون اساسیده موعود اولان قوانین نظامات و حال اوزمانا)
 (متحتم بولنان سائر اصلاحاتک سرعت تامه ایله قرارلینک)
 (استیذانه مشارت ایلمکز مطلوب بمزدر حضرت حق مظهر)
 (توفیق بیوره) فی ۲۰ محرم سنه ۹۴

[۲۱]

« مجلس عمومی نیک ایلک دفعه اوله رق کشادی مناسبتیه ایراد »
 « و قرائت اولنان نطق همایون حضرت پادشاهی »
 اعیان
 مبعوثان
 « دولت علیه مزده برنجی دفعه اوله رق اجتماع ایدن »
 « مجلس عمومی بی کشاد ایتمکله بیان ممنونیت ایدرم »
 « جله کزک معلومیدر که دولت و ملت کزک ترقی شوکت و مکنتی »
 « انجیق عدالت واسطه سیله حاصل اولور حتی دولت علیه مزک »

« اوائل ظهور زنده قدرت و قوتك عالمه منتشر اولسي امر »
 « حڪومنده عدالت و تبعه نك هر صنعتك حق و منفعتنه رعایت »
 « اولئسيه ميدانه كلدی . اجداد عظام زدن فاتح سلطان محمد »
 « خان مر حومك نامین حریت و سربستی دین و مذهب »
 « حقمده كو سرتدیكي مساعداات جمله نك معلومیدر . »
 « سائر اسلاف عظام زدنخی او اثره سلوك ایله هیچ بزوقده »
 « سربستی آیین و مذهبه خلل كتور ما مشدر . التي یوز »
 « سنه دنبری صنوف تبعه مزك ملیت زبتي و لسان و مذهب لری بی »
 « محافظه الملزی دخی بو قضیه عادلانه نك نتیجه طبیعه سی »
 « اولدیغی قابل انكار دكلدر . »

« حاصلی او عصر وزمانلرده عدالتك حایه سی و قانونلرك »
 « وقایه سی سایه سنده دولت و ملتك ثروت و سعادت قی ترقی بولمش »
 « ایکن كید كنه شمرغ شریفه و نه قوانین موضوعه یه انقیاد »
 « اولمامسی سببیه جهموله كلان ترقیات تدنی یه یوز طوتوب »
 « اولكي قوت ضعفه مبدل اولمش ایدی نهایت بیوك یدرم سلطان »
 « محمود خان مر حوم دولتمزك برقاچ عصر دنبر و او غراد یغی »
 « انحطاط و تدنیک باشلیجه علت غایبه سی اولان نظام سزلق »
 « و اندن نشأت ایدن پكیچری غائله سنی اوزنه دن قالدیرتوب جسم »
 « دولت و ملت قی رخنه دار المش اولان فساد و اختلال دیکنلری بی »
 « آیقلامش و اوزوپا مدنیت حاضره سنك الك اول ملكمزه »
 « ادخالیچون برقیو آچمش ایدی و والد ماجدم عبدالمجید خان »

« مرخوم دخی او اثره کیدرک اها لیمزک محافظه جان و مال »
 « و عرض و ناموسنی متکفل اولان تنظیمات خیریه اساسنی »
 « اعلان ایتمش ایدی . ایشته او کوندن صکره ممالکمرکزک »
 « تجارت و زراعتی توسع ایتدی و دولتمزکز آزوقنده وارداتی »
 « بر قاج قات آرندی . و محتاج اولدیغمز اصلاحاته مدار »
 « اوله جق قانون و نظاملری پایلوب تحصیل فنون و معارف »
 « دخی اولدیغجه توسع ایتدی . بو مقدمات حسنه دن و علی »
 « الخصوص امنیت داخله دن دولتمزجه امید ترقی حاصل »
 « اولمش ایکن قریم محاربه سنک ظهوری تنظیم احوال ملک »
 « و تبعه حقنده اولان مساعینک دوامنه مانع اولدی . »
 « و اولوقته قدر خزینه دولتمزکز خارجه بر اچه دینی بوغیکن »
 « مصارف مبرمه حربیه وارداتمزله قارشو طور مق ممکن »
 « اوله مدیغندن خار جدن استقراض ایله دفع احتیاج »
 « ضرورته مجبوریت کورندی . »
 « و بوسبيله بورج قپوسی آپلیدی . واقعا او مسئله ده »
 « حقوقمزکز مشروعتینی تصدیق ایدن دول مفخمه »
 « متفقه نك صحایف توارینخی الی الابدترین ایده جک اولان »
 « معاونات کامله فعلیه لری انضمامیله حربک منتج اولدیغی »
 « مصالحه داخله ایشمزی یوانه قویمق و حقیقی بر طریق »
 « ترقی طوتمق ایچون استقبالمزجه بر زمان مساعد حاضر لدیغی »
 « ظن قویسی حاصل اولمش ایدی . لیکن احوال متعاقبه »

« بتون بتون او اميد و انتظارك عكسنى ميدانه كتور دى »
 « يعنى برطاقم تحريكات و تسويلا ت ايله داخلى حادثه لرك »
 « يكديكر بىنى ولى ايدرك ظهوره كلسى ملكمرك اصلاحت »
 « و تنظيماتنه باقعه ميدان و يرمه كدن ماعدا هر سته فوق »
 « العاده اردور جمعيله اها ليمرك زياده ايشه يرايان صنفى »
 « سلاح التنده طومغه مجبور يتردن طولابى زراعت و تجارت مز »
 « عظيم سسكتنه لره اوغرادى • بوقدر مشكلات و موافعه »
 « تصادف اولمشيكن بيه طريق ترقيده معنا و ماده خيلى »
 « مسافه قطع اولد يغي معلوم و مسيلدر • بكرمى سنه دنبرى »
 « واردا تمرك على التوالى آرمى دنى مملكتك ترقياتنه »
 « و اها ليمرك رفاه حال ليمرك تزايدينه دليلدر • »
 « اكر چه مضايقه حاضره شو تعداد اولنان احوال دن »
 « تولد ايتش ايسه ده اداره ماليه جته برمسلك درسى به سلوك »
 « ايله غائله ضرورتى تخفيف و اعتبار مالى بى حفظ ايملك »
 « قابل اولور ايدى • فاما اصلاحت صور تنده اتخاذ اولنان »
 « تدبير ماليلر اصلاح حال ايتك شويله طور سون ايشى بتون »
 « بتون آغر لشد يرمش و استقبالك نه اوله جغى دوشونلك مسزين »
 « حال دن استفاده ايدملك استنمشدر • و ايشته بريان دن »
 « شو غائله لرك دوام و تعاقبى و بريان دن دنى دولتمرك اعظم »
 « اسباب شوكت و قدرتى اولمق اوزره ادوات و اسلحه جديده »
 « حريسه نك تدارك و انشاسى و بونكسه برابر واردات »

« و مصارف تمزك بر موازنه متصرفانه التذنه طوتيله ماسی »
 « اداره مالیه تمزك درجه درجه بوزلمسنى و بورجزك »
 « چوغالمسنى استلزام و ایچنده بواندیغمن مضایقه فوق »
 « العاده بی انتاج ایلدی . »
 « متعاقباً هر سك و قوعاتی بر طاقم تحریكات و افسادات »
 « اثری اولمق اوزره ظهور ایدوب و مؤخرأ کسب جسامت »
 « و اهمیت ایدوب و بردنبره صربستان و قره طاغ محاربه لری »
 « آچیلوب پولتیقه عالمنده بیوك بیوك قاریشقلقر دخی نمایان »
 « اولسیله دولتمز بحران عظیمه اوغرامش اولدیغی رزمانده »
 « جناب حقك اراده لم یزلیه سیله اجداد عظامز تختنه »
 « جلوسمز و قوعبولدی . احوال ۴ و میه تمزك شودرجه »
 « تصادف ایلدیکی مشکلات و مخاطرات دولتمزك شمیدی یه »
 « قدر اوغرا دیغی غوائلك هیچ برینه قیاس و تطبیق قبول »
 « ایده میه جکندن اول باول حقوقك وقایه سچچون اردولتمزك »
 « طرف طرف تکثیر یله التی یوز بیک قدر عسکری سلاح »
 « الته الدير مغه مجبور اولدم . و بوقار یشقلغك بعوناه »
 « تعالی کلیاً دفع و ازالسه سنه دولتمزجه باشلی اصلاحات ایله »
 « چاره ارامغی و او طریق ایله استقبالمزی امنیت متمادیه الته »
 « المعنی فریضه ذمت عد ایلدم . چونکه حق تعالیك »
 « ملکه مزه احسان ایلدیکی قابلیت و اهالتمزك متصف اولدقری »
 « استعداد اقتضاسنجه بر اداره حسننه طریق طوتلدیغی »

« حالده از وقده پك چوق ایلرولیه چکمز درکار ایکن عالم »
 « مدینتک ترقیات حاضره سنه یتشه ماملک کمن مجرد ملک کمنزک »
 « محتاج اولدیعی اصلاحات وانلره متعلق قوانین ونظاماتک »
 « دوام ایده مامسندن و بو دخی یاپیلان شیر حکومت »
 « استبدادیه لندن چیقوب قاعده مشورته مستند اولماسندن »
 « نشأت ایلدیکی ثابت و متحققه قدر . حالبو که دول متدنه نک »
 « ترقیاتی و مملکتلرینک امنیت و مهموریتی مصالح و قوانین »
 « عمومیه لری جمله نک رأی و اتفایله وضع و تأسیس اولنحق »
 « ثمره سی اولدیغی مواد مسئله دندر . بنابه علیه بزجه دخی »
 « اسباب ترقینک او یولده ارالمسنی و قوانین مملکتک ارایی »
 « عمومیه استنادینی الزم کوردم و قانون اساسی بی اعلان »
 « ایلدم . قانون اساسی بی تأسیسندن مقصد من اهالی بی »
 « رؤیت مصالح عمومیه ده حاضر اولغه دعوت ایتمکدن عبارت »
 « اولیوب بلکه ممالک کمنزک اصلاح اداره سنه وسوء استعمالات »
 « ایله قاعده استبدادک محاسنه بو اصولک وسیله مستقله »
 « اوله چغنی جزم یقینده یم . و قانون اساسی فوآند »
 « اصلیه سندن بشقه بین الاقوام حصول اتحاد و اخوت »
 « اساسی تمهید و خلیجه بز عمر سعادت و ادب تأسیس ایلک »
 « مقصدینی دخی جامه قدر . چونکه اجداد عظامنر »
 « موفق اولدق لری فتوحاتله بودولت و سبعة الممالکده بز چوق »
 « اقوامی تحت حکومتلر نده جمع ایتمیلر . فقط ادیان »

« واجتنامه مجده بود رجه مختلف اولان اشسبو اقوامی بر قانون »
 « منفرد و بر حسن مشترکه ر بطا ایتک امر ینک اجرایی »
 « قلمش ایدی . مادامکه الطاف و مقدرات الهیه سنه »
 « نهایت اولیان جناب حقك عونیه بو امر دخی میسر »
 « اولمشدر . بوندنبویله کافه تبعه مز بر وطنك اولادی »
 « اوله رق و جمله سی بر قانونك جناح حمایتی تحمته بشایه رق »
 « التیوز بو قدر سنه دنبرو خاندان سلطنتك عنوانی اولان »
 « وصحایف توارینخده بونجه آثار شوکت و شانی مضبوط »
 « بولنان نام ایله یاد اوله جقدر در . شمدی به قدر قدرت »
 « و مکتك علم مشتهری اولان عثمانلی نامك بعدازین کافه »
 « تبعه مز بیننده موجود اوله جق منافع متکافله نك دخی »
 « دوام و محافظه سنه شامل اوله جغنی امید ایدرم . ایشته »
 « شو اسباب و مقاصده بناء اتخاذا ایتدیکم طریقده حرکت »
 « ایتکسه و بونی آن بان تشیید احکام ایلکه قویاً عزم »
 « ایتمشدر . قاعده عدالت و سلامتیه مبتنی اولان قانون »
 « اساسینك آثار مشروعه سنندن استفاده ایچون سزك »
 « معاونت فعلیه و عقلیه کزی بکلم »
 « شمدی سزله لازم اولان عهده حیلتکره محول »
 « وظایف قانونیه بی هیچ کیسه دن چکیمه رك و دولت »
 « و مملکتك سلامت و سعادتندن بشقه برشی دوشمیه رك »
 « جهادقانه و مستقیمانه ایفا ایلکدر . زیرا بو کونکی کونده »

« محتاج اولديغيمز اصلاحات و ملكم مزجه انخازينه هر طرفدن »
 « انتظار اولنان تنظيمات غايت مهم و معتادر . و بونلرك »
 « پيدرپي موقع اجرايه قونلمسي ايسه مجرد سزك اتفاق افكار »
 « و آراكزه مرهون اولديغيجون شوراي دولتجه لازم »
 « كلان قوانين لايحه لري بزياندين تنظيم اولنمقده در »
 « و بوسنه كي اجتماع كرده مجلسكزك نظامات داخله سي »
 « و انتخاب قانوننامه سي و ولايات و اداره نواحي قانون »
 « عمومي سي و دو اربلديه قانوني و اصول محاكمات مدنيه ايله »
 « محاكمك تشكيلاكي و حكامك صورت ترقى و تقاعد لري »
 « و عموم مأمورينك وظائفي و حق تقاعد لري قانوننامه لري »
 « و مطبوعات و ديوان محاسبات قانونلر ايله سنه سابقه نك »
 « بودجه قانوني لايحه لري لاجل المذاكره مجلسكزه حواله »
 « اولنه جفندن اشبو قانونلرك صره سيله مذاكره و مطالعه سي »
 « و قرارلرينك اعطاسي نردمزده مطلوب قطعيدر . از »
 « جمله عمومك تايمين حقوقنه و اسطفه مستقله اولان محاكمك »
 « و عساكر ضبطيه نك عاجلاً اصلاحات و تنظيماتنه باقبق »
 « الزم اولديغى كبي بونلرك وجوده كليسي تخصيصات »
 « مقرر لر ينك توسيع و تزويدينه متوقفدر . »
 « حالبو كه مجلسكزه و يريلان بودجه دن دخي معلومكزه »
 « اوله جفنى و جهله اداره ماله مزك زياده مشكلات »
 « و تعميراته دوچار اولديغيندن اول باول بو مشكلاتدن »

« فوراً تملقغمزه و اعتبار ماليزك اعاده سي اسبابنه دلالت »
 « اينده جك تدابيرك واوصرده اصلاحات مستعجله بي ميدانه »
 « كتوره جك تخصیصاتك تعيين و اتخاذينه متفقاً سعی »
 « واهتمام ايتكمزى توصيه ايدرم »
 « ملك و تبعه مزجه اعظم اصلاحات و احتیاجات اولان »
 « زراعت و صناعتك ترقیسیله مدنيت و ثروتك مرتبه كماله »
 « و صولی انجق علوم و معارف قوتيله اوله جغندن مكاتبك »
 « اصلاحيله درجات تحصيلك تنظيمه دارقوانين لایحه لری »
 « بمنه تعالی كله جك سنه اجتماعنده مجلسكزه ویريله جكدرد »
 « كرك يوقاروده ذكری كچن قوانين و كرك بعدما موقع »
 « اجرایه قونيله جق قانونلر احكامنك حصول تمامی »
 « تأثیر اتی مأمورین اداره نك انتخابی ماده سنك اهمیت »
 « عظیمه تحتمنده طوتلسنه موقوف اولدیغندن هیئت دولتمز »
 « بو نقطه یه وعفت و استقامتله متصف اولان مأمورین »
 « حقمده قانون اساسینك ضامن اولدیغی صورت مكافات »
 « و جایه یه بر صورت مخصوصده دقت ایده جكدرد »
 « جلوسمزدن بری اشبو انتخاب مأمورین ماده سنك اهمیتنی »
 « تقدیر ایلدیكمزدن مصارفی خزینه خاصه مزدن تسویه »
 « اولنق اوزره بر مكاتب مخصوص تأسیسیله اداره عمومیه »
 « ایچون مأمورینشدیرمکی تصمیم ایلدم . بو مكاتبك اولجه »
 « اعلان اولنمش اولان نضامنامه اساسیسنندن دخی معلوم »

« اوله جغی و جهله مکتب مذکور شاگردانی اداره و پولتیه
 « مأموریتلرینک ال بیوک در جائنه قدر قبول اولنه جق
 « و بونلر تبعه مزک مذهب استثناسی اولیهرق هر صنفدن
 « النوب ترقیلری درجه اهلیته کوره اوله جقدر .
 « ایکی سنه به قریب مسلدنبر و اوغرا دیغمز غوائل
 « داخلیه و علی الخصوص صربستان و قره طاغ ایله محاربه
 « اناسنده عموم تبعه صادق مز طرفلرندن اظهار اولسان
 « آثار حمت و عسکر مزک هر درلو مشاق و متاعبی اختیار
 « ایله ابراز ایلدکاری غیرت و بسالت نزد مزده فوق الغایه
 « موجب تقدیر اولدی بو حادثه لرحه مجرد حقوقری محافظه
 « دن عبارت اولان تشبثا مز نتیجه سی اولهرق صربستان
 « مصلحتک قراری استحصال اولدیغی کبی قره طاغ ایله
 « جریان ایدن مذاکرات اوزرینه اتخا ایده جکمز معامله
 « مجلسکمز برنجی اجتماعده مطالعه کزه حواله اولنه جغندن
 « قرارینی تعجیل ایلکری توصیه ایدرم . دول محتابه
 « ایله مناسبات دوستانه و رعایتکارانده بولتمق دولتمزجه
 « ال معتنا معاملات مأوفه دن اولغله ایوم ینه بوقاعده
 « موالات پروری به رعایت ایلکده یز . انکسره دولتی
 « بوندن بر قاج آی اول مسائل حاضره ایچون در سعادمزده
 « بزقونفرانس تشکیلنی طلب ایدرک دول ساره معظمه دخنی
 « تکلیف اولان اساسلری ترویج ایتدکلرندن اشوقونفرانسه

« باب عالیز طرفین موافقت اولندی اگرچه بواجتماعده »
 « براتفاق قطعی حاصل اوله مامش ایسه ده دولترک احکام »
 « معاهداته و قواعد حقوق ملله و حال و حقوق ترک مقتضیات »
 « مبرمه سنه توافق ایده بیله جک آرزو و نصیحتلری تیک »
 « اجرا آتمده مسابقت خالصانه مزى اثبات و اظهار ایلدک »
 « عدم اتفاق اسبابنه کلنجه بو حال اساسنده اولیوب »
 « بیلکه اجرا آتک صور و اشکالنده وقوعبولشدن . زیرا »
 « تنظیماتک بدایتندن شمعی به قدر مملکتک احوال عمومی »
 « سنده و دولترک هر برشعبه اداره سینده وقوعه کیش اولان »
 « ترقیات کلیه بی ده از یاده حال مکملیه کتور مک لزوم »
 « اساسیسی تقدیر ایندی کمز کبی الیوم بتون مساعیز بو مقصده »
 « مصروفدر فقط بوماده ده مملکتک شان و استقلالنی محمل »
 « اولان اولدن توفی اتمکی وظیفه دن عدا ایلدم و نیاتک »
 « صدق و سلامتک جمله به اثباتنی زمانه حواله ایتدم . »
 « شو حالک تولید ایدیکی نتایجز یاده سیله ناسفمی موجب »
 « اولغله بونک بر آن اول مندفع اولسی کمال ممنونیمی استلزام »
 « ایلیه جکدر . »
 « ومع مافیه هر زمانده مقصد من حقوق و استقلالترک »
 « محافظه می مسلککننده دوامه معطوف اولدیغندن حرکات »
 « آتیه مزده دشمنی بینه بومساک نقطه نظر اتخاذا اولنه جقدر »
 « کرک قونفر انسک اذعقادندن اولو کرک صکره دولترجه »

« ابراز اولنان مآثر اعتدال و حسن نیت سلطنت سنیه مزنی »
 « اورو یا دولتلری جمعینه زبط ایدن مناسبات دوستی »
 « و حسن معاشرتی بر قاندها تأیید ایلدیجکی مأمولنده نیم »
 « حق تعالی حضرت تلی بیجمله مزک مساعیسنی مظهر »
 « توفیق بیورسون »

[۲۲]

(مجلس عمومینک کشادنده طرف اشرف حضرت
 شهنشاهیدن ایراد بیورلمش اولان نطق همایونه مقابل هیئت
 اعیان طرفندن خاکپای شاهانه به تقدیم اولنان تشکرنامه نیک
 صورتیدر)

بالارث و الاستحقاق خلافت کبرای اسلامیه و سلطنت عظمای
 عثمانیه رونق ساز اشفاق اولان ذات کریم الاخلاق
 خداوندکار یلرینک شعار معالی عیار ممالکپرو ری و تبعه
 نوازیده فطری و حقیقی اوله رق بر کمال بولنان حسن نیت
 و علوهمت تاجداریلری جلوس موفقیت مأنوس شهریاریلرندن
 بری مشهود اولان آثار خیریه و افکار نیره شاهانه لری
 شهادتیه مسرت فرمای انام اولمقده اولوب خصوصاً قانون
 اساسینک قریحه الهام صریحه همایونلرندن اولمق اوزره

ثانیسینہ سزاوار بیوریلان میل و مساعده سنیه پادشاہیلری
 دلالتیله دولت و ملت حقندہ کی دلخواہ عاطفت پناہ ملوکانہلری
 جملہ یہ عیان اولغله بو بایده بلااستثنا مفروض عہدہ تابعیت
 اولان تشکرات کاملہ و بی نہایہ نک اتحاد لسان و انجذاب
 وجدان ایله عرض و تقدیمی سرمایہ شرف و مباحثات عد
 ایدرز •

تواریخ مدونہ روزکار ایله تسلیم کردہ اولی الابصار در کہ
 اجداد عظام شاہانہلری نک مناقب عالم آرا لردن کاهم واقعی
 حکمت علیہ و عملیہ بی جامع اولان شبر عشر یفہ اعتضام
 وقانون عدل و دادہ صمیمی اہتمام ایله مفارق انامدہ اتخاذا
 و ابراز بیوردقلری مآثر حایت و اشفاق تحت تابعیتلرینہ
 التحاق ایدن بونجه ملل و اقوامہ بادی اتحاد و وفاق اولدیغی
 مسلم آفاق اولہرق بویله برہیئت معظمہ اجتماعیہ نک مابہ القوامی
 اولان ادارہ حکیمانہ و حکمت سیاسیہ نک علت غائبہ سی بولنان
 قوہ قاهرہ نک محیر عقول درجہ سندہ تناسب و توازیلہ فوق
 الغایہ برجاذبہ مؤثرہ مالک اولسیدر کہ بوشان بلند عنوان
 کرانہا اسلاف شوکت اتصاف ملوکانہلری اولان سلاطین
 کزین رحمتقرین حضراتنک طنین انداز اقطار و امصار اولان
 قاعدہ جهان پسند عدل و حتمایت و سرستی آیینہ رعایت
 خصوصندہ حائر اولدقلری فضل تقدم و مسابقتلرینک ثمرہ
 نصفت بہرہ سی اولدیغندہ شبہہ یوقدر •

حکم زمان و حوادث کون و مکان اقتضای سنجیده صکره لری
 یعنی خیلی زمانبرد نبوی بر بر بنی ول و تعقیب ایدن انواع غوائل
 داخلی و خارجی که موانع عدیده سی شوااس متینک فروعات
 و فعلیات بجه ضروری بعض مرتبه تغیر و تأخر ایراث ایتش
 ایکن جد اعظم و والد معظم شهریار یلری جنتمکان سلطان
 محمود خان غازی و عبدالمجید خان غازی حضراتی جانب
 جلیل مناقبرندن اجراسنه مباشرت بیوریلان مبادی تنظیمه
 و تنسیقیه و تساوی حقوق عمومیه و تأسیسات سائر ایله
 ایجابات و قته توفیقاً اصل صحیحه مراجعت یولنده تصحیح
 مسلكه اعاز اولنوب اگرچه بو طریق مدنیه انسلا کدن
 منتظر اولان آثار عمران اطرافزده حصوله کلان ترقیات
 ایله نقطه واحده اقران ایدوبده تمامیت مطالبه مواصلت
 ایدهمامش ایسهده ینه خیلی مسافه قطع اولندرق درجه
 تفاوتی بالکز قوانین و نظامات جاریه نک کفایتسز لکنه
 محمول و منعطف اوله میوب عند الانصاف اعتراف اولنور که
 بو کادار بر تشبثات و اجراءات و اکیال لوازم و احتیاجات ارسنده
 ینه بر طاق مسائل و مشاغل ایقاعیله اکیال اصلاحانه فرصت
 کافیه بولنه مدیعی مثللو ملوک عظام حضراتنک بروفق تصمیم
 و تعمیم معدلت تمیم معموریت امرنده آرزوی حقیقلرینک
 مهیج و مروجی افکار یکجهتی به دخی بعض القات و سوء
 تأثیرات حدو شدن نشئت ایدرک بو صره ده حادث اولان

تشت اداره و صرفیات زانده دیون خارجیہ ابتلاسیلہ برابر
 بعض احوال اسف استمالی مؤدی اولشیدی . بنا برین تلافی
 مافات یولنده اولان امنیہ امنیت بخشانک مدار اسنادی مجموع
 تبعه نك حصول اتفاقیلہ بر نقطہ اوزرنده اداره پرکار افکار
 واجالہ معیار انظار ایتمری اساس منانت مساسنہ مبتنی اولدیغی
 بالذات وبالخاصہ نزد همایون شہر یاریلرنده تأمل وتیقن ایلہ
 قانون اساسینک اعلان و ایرادی وقانون مذکور حکمنجہ
 هیئت اعیان و هیئت مبعوثانندن مرکب مجلس عمومینک
 حضور التفات نشور خلافتینا هیلرنده کشادی عقینده قرائت
 بیوریلان و هر فقرہ منیفہ سی نیجه مزایای حکمت احتوایی
 حاوی اولان نطق همایون پادشاهیلریلہ برقاندها تأیید بنیان
 معدلت بیورلدیغنک حقیلہ ایفای شکر و شناسی خارج حوصلہ
 اقتداردر .

عصر همایون حضرت شاهانہ زینہ خصیصہ متمازہ
 اولان اشبو مظفریت معنویہ شمدی به قدر وقوعه کلان فتوحات
 مادیہ به مقابل تسخیر قلوب یوزندن موفقیت فوق العاده
 و بی معادلدر که بونکاه کونه یننک یرینه مسلوک همایونلری
 اولان مساوات حقوق عامه و عدل و حقانیت اوزرینه مؤسس
 نظریات واسعه و حریت تامه وجوده کلور و افکار عمومیہ جه
 حصول بولہ حق اتحاد و اعتماد ایلہ بر حصن حصین اولور
 که مملکتک سعادت و تمامیتی علیهنده هیچ بر کونه تشبثات

انی اخلاص و زرخند دار ایدہ مزہ ممالک وسیعہ انسالک شاہانہ لری
 منابع لا تحصای ثروتہ و تبعہ ملوکانہ لری ہر درلو استعداد
 و قابلیتہ مالک اولغلہ طرف پر شرف شہر یار یلرندن ادارہ
 و پولتیقہ مأمورلرینہ منشأ اولوق اوزرہ مکتب مخصوص
 تشکیل بیورلدیغی مثللو سائر علوم و فنون نافعہ نک دخی
 سہولت انتشاری ضمنندہ طرف طرف دارال تحصیلر ترتیبیلہ
 مکاتب موجودہ نک نکثیرینہ و اہالی نک وسائط تعلیم
 و تربیہ لری نک تزیدینہ اعتنا و دقت و منابع ثروت طبیعیہ نک
 ایشلداسنہ و تشبثات خصوصیہ نک تسہیلنہ ہمت بیورلدقجہ
 بو کونکی کون آثار عماردن خالی اولان یرلرہہ بلطفہ تعالی
 از وقتہ اسباب رفاه و معموریت میدانہ کلور و افکار
 اختلافکاری و بی حضوری مقامندہ وفاق و امنیت کور یلور
 اشبو ثمرات حسنہ نک زمان اقتطافنہ جانب اشرف ہمایونلرندن
 نہ درجہ انتظار بیور یلور ایسہ تبعہ شاہانہ لری دخی
 اورتبہ منتظر و مترقب اولور .

افراد تبعہ نک حقوق متنوعہ و متفرقہ سی بہ اصول
 محاسن شمولک سوق طبیعیہ نقطہ یکدلی و یکجہتیدہ اتحاد
 ایدرک جملہ سی بردن اک مقدسی بیلدکاری سریر شوکتسمیر
 شاہانہ لری بی عروہ الوثقای نجات و سلامت اتخاذ ایدہ جکاری
 و ترقی و اعمارات و اصلاحانہ متفقاً صرف مقدور ایلیہ جکاری
 مثللو سلطنت سفیدلرینک شان و استقلال عالیسنہ طوقر نور

جزئی و کلی بر تمایل و قوعی تشدید برنده منع و محاسنی اقدام
 آمال ایدینه رنك موافقت قلب و لسان ایله جمله سی بردن هر
 درلو فداکارلغی اختیار و بو اغورده بذل جان ایتمکله دخی
 افتخار ایدرلو. بونعمت عمیمیه تشکر آ بالجمله تبعه شاهانه لرینک
 یکننده آثار و علایمی کوسستر دکاری محبت و صداقتلری
 و خصوصاً ذات همایون حضرت ملکبار یلرینک احکام قانونه
 تبعیت اصول و اساسنک وضعی حقننده اولان عزیمت قویه
 شاهانه لری قارشوسنده مشکلات حاضره مالیه و اصول
 اداره جه تکون ایدن صعوبات حالیه نك زمان یسیر ایچنده
 محو و زائل اولور مشکلات عارضیه قبیلندن اولدیغی
 اعتقادنده یز .

ذمت صد اقمزه متختم اولان و طائف نظائفک بریده
 عساکر نصرتم اثر حضرت پادشاهی لرینک وقوعات اخیره
 اثناسنده ابراز ایتدکاری آثار دلیری و شجاعتلریله انظارعالمه
 عرض ایلدکاری تماشای مباهات افزانک یعنی سلطنت
 سنیه لرینک محافظه حقوق و تمامیتی وظیفه مقدسه سی اغورنده
 و بونجه فوز و نصرتله شعشعه اشتهاری عالمکیر اولان رایت
 ظفر غایت عثمانی التده هر دین و مذهبده بوانان تبعه
 شاهانه لرینک یکجسم و یکوجود کبی ضرب اعدایه قیام
 و میدان عزم و رزمده غیظه فرمای دلاوران اسلاف اولغنه
 نصب نفس اهتمام ایدرک من کل الوجوه اطمینان بخش قلوب

انام اولمش اولدقلر ينك لسان تشكر و محمدتله ياد و تذكاري
 ماده سيدر .

ذات بي همتاي شاهانه و حكومت سانيه ملوكانه لر ينك
 متبوعيت معظمه لر ينه عائد اولان شرف عظيم و شان بلنديك
 كمال اهميت و احترام ايله محافظه حقوق مقدسه سي و تبعه
 پادشاهيلر ينك وظائف اصليه تابعيت و شرائط اساسيه
 مطاوعت اره سنده مجلس اعيان قواينيك و آداب عموميه نك
 محافظ و نكهباني اولوق اوزره تعيين و مصالح عموميه نك
 تمشيت و مذاكره سنه مأمور و مأذون بيورمش اولدقلر ندين
 مجلس مذكور طرف همايون شهر يار يلر ندين با كمال موفقيت
 تأسيس بيور بلان اصول محاسن شمول اداره به اقتداري
 درجه سنده خدمت و تبعه صادقه ملوكانه لر ينك و اطرافنده
 بولنا نلرك قريبا تهذيب و تصحيح اخلاقنه غيرت ايده جكي مثللو
 باب عالي رنده تنظيم و مجلس مبعوثان طرف ندين قبول و هيئت
 اعيانك مذاكره سنه حواله اولنان نظامات و قوانين لايحه لر ينك
 جهت لزوم و حقانيتني حاده تدقيق ندين كچر مكسده و قانون
 اساسي ايله كندوسننه احسان بيور بلان وظيفه ايجانبجه
 افراط و تفریط يواننده كوزه جكي هر درلو مبالغاتك تعديلنده
 وسائر وظائف مرتبه ده تجويز تراخي و قصور ايتيه جكي
 دركار در هيچ بر حالده و خصوصيه درجه لياقتن وظيفه مزك
 اهميته كفايت ايمان ايشلرده بيله عمومك خير و منفعتنه

و ذات شو کسهمات حضرت تاجدار یلرینه مفروض اولان
صد اقمزہ مغایر حرکنده بولنمده جغزنی پایه سریر معدلت
مصیر شهر یار یلرینه عرض و بیانہ اجتسار و ایفای وجیبہ
شکر کذاری به ایتدار ایلدیگمز محاط علم عالم شمول جناب
ملکدار یلری بیورلدقده هر حالده امر و فرمان ولی الامر
والاحسان افندمز کدر .

فی ۱۶ ربیع الاول سنہ ۹۴ و فی ۱۹ مارت سنہ ۹۳

﴿ هیئت مبعوثانک تشکرنامه سی ﴾

جناب رب عباد زیب اورنک خلافت کبرای اسلامیہ
وز یور افزای سریر سلطنت عثمانیہ ولی نعمت بی منتز پادشاه
عدالت اکتناہ افندمز حضرتلرینک ایام عمر و عافیت و شوکت
جناب شهر یار یلرین مزداد بیورسون مجرد تجدید بنیان
دوات و سلطنت و از سرنو تشید رابطہ ملک و ملت نیت
خیریه سیله قریحه الهام صبیحه جناب پادشاهییلرندن احسان
بیورلمش اولان و عموم ملت عثمانیہ نیک و قایہ حقوق مشروعه
حریتی ایله هر بار ترقی حال رفاه و سعادتنه کافل و ضامن
بولنان قانون اساسی ایله اولبابده شرفصادر اولان خطهمایون
جناب شهنشاهییلری احکام جلیله سنجه در بار معدلتقرارده
اجتماع ایتمی لازم کلان مجلس عمومینک اشبو طقسان درت
بسندسی ربیع الاولنک اوچنجی بازار ایرتسی کونی حضور

مهابت نشور جناب ملوکانه لرنده بالین و الاجلال رسم کشادی
 اجرا بیورلدیغی ائساده قرائت اولنان نطق عالی جناب
 پادشاهیلی جمله مرکز زینتساز صماخ مفخرتی او اشدر .
 نطق همایون ملوکانه لرنده اراده بیورلدیغی اوزره دولت
 علیه نك اوائل ظهورنده فی الحقیقه امر عدالت و اجرای
 سرستی آیین و مذهبله صنوف تبعه نك محافظه حقوق
 و منافع قومیهلرینه فوق العاده دقت و رعایت اولنمسیله شمشه
 شان و شوکتی عکس اندازر بع مسکون و حتی نیجه اقوام
 مظهر معاونت کونا کون اولمش ایکن صکره لری کرچه
 سرستی و وجدان قاعده سی هیچ بروقت خله پذیر اولمیوب
 بالآخره کیدرک دها زیاده تا کد ائمش ایسه ده امر عدالت
 و اداره امور مملکتله احکام شرعیه و قانونیه مطاوعت
 خصوصلرنده قیدسزلق کوستلمسی برخیلی او یغونسزلق
 و امور اداره ملکیه جه بر طاقم نظامسزلق ظهور یله احوال
 ملک و ملتک انواع مشکلاته دوچار اولسنه سبیت و یرمش
 و بنا برین دولت علیه نك مالک اولدیغی شان و شوکتی تدنییه
 یوز طومش ایدوکنی مشاهده بیورمش اولدقلرینک اوزرینه
 جد امجد پادشاهیلی سلطنت محمود خان حضرتاری شو
 احوال غیر منتظمیه و قعه خیریه ایله ختام و یره رک سلطنت
 سنیه نك اعاده قدرت و مکتبیه ترقی احوال مملکت ایچون بر
 طریق مدنیت اچمش اولدیغی مثللو والد ماجد کثیر المحامد

جناب ملوکانه لری سلطان عبدالمجید خان حضر تاری دخی
تنظیمات خیر به ایله امنیت جان و مال و محافظه عرض
و ناموس اساسنک تشییدینی اعلان ایله جسم دولت و ملتک
برقائدها تجدید حیاته صرف عنایت بیورمش و بوصوله
نام نامی هما یونلرینی صحائف تواریخ عالمده اک بیوک مجددلر
صره سنه کچوروب قریم محاربه سی کبی غائله عظیمده دخی
بحول الله تعالی مظهر موفقت اولشرایدی .

کرچه غوائل مذکوره هنکامنده بالضروره باب
استقراض آچلمش ایسه ده ممالک دولت علیه نک وسعت
و ثروت طبیعیه سیله اهاالینک استعداد و قابلیت فطریه سنه
نسبتله اوارالق موجود اولان دیونی لاشی مثابه سنده اولدیغی
حالده صکره لری بر طرفدن تکثیر دیون دولت مدار سلامت
ملک و ملت عد اولنق کبی برقاعده غیر معقوله نک دستور العمل
حکمه کیرمی و دیگر طرفدن اثر تسویلات اوله رق بر برینی
متعاقب بر چوق غوائل داخلیه نک ظهور ایلسی و بوسایله
اهالینک اکیز یاده ایشه یارایان صنفنک همان بهر سنه سلاح
التنه طوتلسنه مجبوریت حاصل اولسی و هر دولتک اسباب
وقایه شان و شوکتی اولان ادوات و اسلحه جدیده حر بیه نک
دولت علیه جه دخی بالایجاب تدارک و استحضار قلمسی
و بونلره برابر اصول تصرفیه رعایتله واردات و صرفیاتک
موازنه صحیحه التنده جریان ایتدیرلما سی و امور اداره ملکبه

ایله مصالح عدلیه نك و سائط اجرائیه سنجه حقیقه اهمیت
 و برلیوب مأمورین و حکام ایچون پك ده مسلك و اقتدار
 ارانمامسی کبی برچوق اسباب مانعه یه مبنی و افعالک و ملتجه
 تنظیمات خیریه دن منتظر اولدیغی درجه ترقیات ماده
 و معنویه وجوده کله مامش اولدیغی غیر منکر در تنظیمات
 خیریه نك آثار جلیله می و ممالک شاهانه لریله اهلینک قابلیت
 طبیعیه سی ثمرسی اوله رق کرچه سابقه نسبتله مملکت مزجه
 حاصل اولان ترقیات ماده و معنویه یار و اغیارجه قابل انکار
 اولدیغی اشکار ایسه ده اشبو درجه ترقینک عصر و زمانک
 ایستدیکی مرتبه ده بولنمامسی دولت و ملنک برچوق مشکلاته
 دوچار اولسنی استلزام ایلمشدر.

مع مافیه ممالک شاهانه لریله اهلینک قابلیت طبیعیه سنه
 نظراً اصول استبدادک رفعیله امر عدالتک نشر اولنمسی
 غوائل موجوده ایله برابر بنیان سلطنت عثمانیه نك دفعه تجدیدینی
 موجب اوله جنغی امید و اعتقادنده کبار و صغار اهالی هم
 افکار و بناء علیه شو امیدک حیز حصوله و صوایچون عموماً
 ظهور الطاف خفیة الهیه یه چشم داشت انتظار ایکن جناب
 رب منان وجود مکام آلوده مایو نلری بونلک و ملته عطیه جلیله
 صمدانیه سی اولان ذات عالی جناب پادشاهیلرینک تخت عالیجنت
 عثمانی یه جلوس عیمنت مانوس خلافت پناهی لری شرف و قوعیله
 بالجمله تبعه وزیر دستانی غریق لجه من و احسان پور مشلدر.

اعتقاد و افکار عمومی نك صحت و اصابتی ايشته و قوعات
 ايله ثابت اولمشدر . چونكه جلوس همایون ملوكانه لری
 هر سك و صر بستان ايله قره طاغده اثر تحریكات و افسادات
 اوله رق ظهور ایدن غوائل اختلالیه نك موجب اولدیغی
 مشکلات امور مالیه نك و خصوصیه سوابقنه قیاس قبول
 ایتز بر صورت فوق العاده ده نمایان اولان انواع شورشك
 الك شدتلی زمانه تصادف ایتش بو لندیغی حالده ذات
 جلات صفات حضرت پادشاهی لری بر طرفدن محافظه
 حقوق مشروعه استقلال دولت و وقایه منافع ملك و ملت
 امر جلیلنده ابراز کمال متانتله ایفای وظائف خلافت و سلطنته
 بذل عنایات و دیگر طرفدن دخی نمونه کائنات دینک سزا
 مملکت مزه بخشش ایش جناب خدا اولان ثروت و قابلیت
 طبیعیه سندن انتظار اوانان حال رفاه و سعادتك حصونه
 پرده کش حیلولت اولان اصول استبدادك رفعیله اداره
 حکومتی قاعده مشروعه مشروطیه بالنحو یل صنوف
 تبعه صادقه نك حقوق حریتی کافل اولان قانون اساسی
 اعلان اولمق کبی بر امر عظیمك وجوده کتور لمسیله قوای
 دولت و ملتی بر اساس عدیم الاندراسه ربط و بو صورتله
 عثمانلی نام نامیسیله عموم تبعه صادقه پادشاهی لری نك بر
 قانون عدالت مشحون الته جمعنه سز اوری لطف و عاطفت
 بنور مشر در .

نطق عالی همایون نکرده اراده بیوردیغی اوزره هر دولت
 و ملتک بقای شان و شوکتی عدالته منوط و امر عدالتک فی
 زماننا هذا تمامی جریانی حکومتک قاعدهء مشروعهء
 مشروطیت التذیه بولنمنه مربوط اولدیغنه و شو قاعدهء
 مشروعه ايسه لازم ملزوم قبیلندن اولان دولت ایله ملتک
 سلامت و سعادتنی تأمین ایدن قواعد جلیله و سالمه دن بولندیغنه
 بناء قانون اساسی ایله اصول استبدادی بالالغ قاعدهء مشروطیتک
 اعلانی مجدد بنیان دولت عنوانیله نام نامی حضرت
 پادشاهیلرینی غبطه بخش ممالک و بلدان الطشدر کرک ادارهء
 امور ملکیه و عدلیه و کرک مسائل مهمهء مالیه نک بولندیغی
 حال و درجه سی کرچه بعض کومه بیانه کوره قور قوله جق
 و بونکله برابر خلاف قواعد ملل و دول مشهود اولان
 مداخلات اجنبیه التندن چیقیله میه جق کبی بر مرتبه ده
 کورینور ايسه ده ذات حضرت پادشاهیلرینک عزم و ثباتلرینک
 درجهء متانته و قانون اساسی ایله نطق عالی ملو کانه زری
 احکامنجه بالجمله اهالی ایچون اصول مشروطیتندن لایقیله
 استفاده طریق آچلمش بولندیغنه نظر آ از بر زمان ایچنده
 بعنایة الله تعالی نه مشکلات داخلیه نک بر اثری ونه ده مغایر
 قاعده و حقانیت مداخلات اجنبیه نک بر حکم و تأثیری قالیه جفی
 بدیهیدر .

چونکه طرف اشرف شهنشاهیلرندن اراده و توصیه

بیورلدیغی اوزره هیئت مبعوثان محافظه حقوق سلطنت
 وملت ایله مادی و معنوی ترقیات مملکت امرینه خدمت
 ایده جک هر درلو اسباب و وسائلک - صوانه و اصول استبدادک
 بر اقدیغی سوء استعمالات آثارینک تمامی رفع و محاسیله
 تلافی مافات ایلماسنه هر آن نصب نفس اهتمام و فوق الغایه
 اقدام ایلیه جکدر .

بنابرین هیئت مبعوثانه حواله بیور یله جق لوائیح
 قانونیه نك صره سیله و لایقیله مذاکره و اصول اداره ملکیه
 و موازنه مالیه و قوانین سایر نك تدقیقیله ایجاب حاله و حکم
 زمانه و لزوم و احتیاج مکانه کوره ایفی و وظائف موكوله یه
 سعی ایده جکمز مثلاً احسان علی الاحسان اوله رق نطق عالی
 حضرت پادشاهیلر یله اعطا بیور یلان رخصت و صلاحیت
 کامله نك دخی بشقه جه قدر و قیمتنی بیله رك کمال صدق
 و استقامتله طوغری سونلکدن بر آن کیر و طور مقسزین
 دولت و ملتله ابراز حسن خدمت و لاسیما غوائل موجوده
 فی الحقیقه سوابق احواله مقیس اولدیغندن وطن و ملتک
 استحصال و سایل سلامت و سعادتنه صادقانه و غیورانه بالاتحاد
 صرف نندینه غیرتی جمله فریضه ذمت ییلدیگمز مستغنی
 عرض و بیاندر . واقعا امور عدلیه ایله ضبطیه حق - وق
 عبادک تأمیننه واسطه مستقله اولدیغندن و اهالی تمامیه
 حضور باله و لایقیله امنیت جان و ماله مظهر اولدیقه مملکتک

ترقی مادی و معنوی قابل اوله میه جغندن احوال محساکم
ایله عساکر ضبطیه نك بر وجه مطلوب اصلاح و تنظیم لرینه
لازم کلان اسباب و وسائلك استکمانه مسارعت اقدام و نظائف
موکوله دن عد اولنه جغنی مثللو حسب ازمان هر برینك
یکدیگر نندن اهمیتی مسلم اولدیغندن هیئت عاجزانه مزه حواله
بیور یله جق و بعدما تنظیم اولنمی طلب اولنه جق قوانین
لایحه زینك همان مذاکره و تدقیقه جله سنك سرعت ممکنه
ایله نتیجه قرار لرینك عرضنه مبادرت اولنه جق ومع مافیه
بونلرک ایچنده بالنسبه تقدیم الهم علی المهم قاعده سننده
رعایت ایذیله جکدر .

موازنه مالیه نظامنامه می بخنده کلنجه چونکه هر دولت
ولتک حقوق مشروعه سیله شان وشوکتک اسباب
محافظة سنك موقوف علیهی اقیچه اولدیغندن و امر عدالتی
کاینبغی بالاجرا مملکت مزده بر وجه مطلوب امنیت و حریت
شخصیه ایله ترقیات مادیه و معنویه نك استحصال چون صرف
اولنه جق مساعیده کی جله مقاصد دن بری خزینه دولتک
وسعت حال و اعتبار مالیسی اولوب اشو مطلبک حصولی
ایسه مطلقا واردت و صرفیاتک قاعده تصرفیه رعایتله
بر ابردا نما بر موازنه صحیحه و سالمه تختنده جریان ایتدیر یله رک
خزینه دولتک بهر سنه مالا حال و موقع صحیحینک معلوم
اولسپله موازنه نظامنامه سنك خارجه چیقلا سننه منوط

ایده و کسندن هیئت عاجزانه مزجه الك زیاده احاله نظر دؤت
 ایذیله جک قانونلردن بری دخی اراده و توصیه ملوکانه لری
 موجنبجه ذکر اولنان موازنه نظامنانه سی اوله جغنی کبی
 وجوده کله جک صور اصلاحیه و تصرفیه نک اعتبار مالیزی
 حدلایقنه ابلاغنه کافل بولنه جغنی هو یدادر .

ممالک محروسه عثمانیه نک ثروت و قابلیت طبیعیه سندن
 استفاده اولنق فی الحقیقه صناعت و امور زراعت و تجارتک
 توسیعنه و بوده وسائل مقتضیه نک استکمالانه منوط اولدیغنه
 و شوخصو صلرده و سائط لازمه نک اقدمی ایسه نشر و تعمیم
 علوم و معارف و تو سیع و تنظیم طرق و معابر ایده و کسه
 و ملل متمدنه نک بولندقلری درجه ثروت و مدنیه مجردو سائط
 مذکوره دلالتیه و اصل اولدقلری آثار یله رهین مرتبه
 بداهت بولندیغنه بناء مجلس عاجزانه مزجه شواغورد دخی
 صرف ما حصل اقتدار اولنه جقدر .

مستغنی عرض و بیان اولدیغنی اوزه وضع قوانینندن
 مقصد تمامی جریان احکامندن عبارت اولدیغنه و قوانین
 موضوعه احکامنک حسن اجراسی مأمورین دولتک عهد
 کفایتلرینه حواله اولنمش بر وظیفه ایده و کسه و بو باده حصول
 مقصد ایسه هر نوع مأمورینده مسلك و اقتداز اراشمس یله
 برابر مکافات و مجازات قاعده سنک صورت دائمه دستور العمل
 طو تلمسه و ایسته بولندیغنه مبنی بو باده دولجه صورت

مخصوصه ده دقت ایدیه جگنی مبشر شرف صادر اولان
امر و اراده حضرت تاجدار یلری موجب انواع فخر
و سرور اولشدر .

هر صنف مأمورینی یتشدر مک نیت خیر به سیله مصارفی
خرینه خاصه شاهانه لندن تسویه اولنق اوزره بر مکتب
مخصوص تأسیسی ایله نظامنامه اساسیمی موجنبجه بو مکتب
فیض مکسبه تبعه شاهانه لرنک مذهب استثناسی اولمیهرق
هر صنفی دخول ایده یلوب اورادن چیفه جق شاگردانک
اداره و پولتیقه مأموریتلرنک الکیوک درجانه قدر قبول
اولنه جقلری اراده و تبشیر یورلمش اولدیغندن طولایی و جیبه
تسکرک ایفاسنه مسارعت ایلرز .

ایکی سنه دنبرو اثر اغفالات و افسادات اوله رق دولت
و ملنجه دوچار اولنان غوائل داخلیه و خصوصیه صربستان
و قره طاغ محاربه لری اناسنده عموم تبعه صادقه شاهانه لریله
عساکر ملوکانه لرنک بتوفیقه تعالی ابرازینه موفق اولدقلری
غیرت و بساتلرنندن طولایی نطق عالی جناب پادشاهیلرنده
مشهود باصره افتخارمز اولان اثار تقدیر و محظوظیت سنیه
طوغریسی جمله جه باعث مسرات عظیمه اولدیغنی مثالو
حقوق مقدسه دولت و ملتک محافظه سی اغورنده هر بار
عموم ملت عثمانیه نک هر صورتله حاضر و اماده بولندقلرینی
کمال شکرانی و صداقتله عرض ایلرز .

ضرب امارتنك دوجار اولديغى بليسه اغتفال عاقبت
 اهالي سنى انواع پریشانی واضطرابه گرفتار ایتش اولديغنه
 و امارت مومی ایها ممالک دولت علیه نك اجزای متممه سندن
 اولديغى کبی عفو و امان حضرت پادشاهیلرینه دخالت ایتش
 ایدوکنه مینی بوکره نائل اولديغى مساعدا ت جلیله حضرت
 پادشاهیلر بنی الطاف سابقه یه بر نعمت و عنایت لاحقه بیله جکی
 امیدنده یز .

نطق هیابون تاجدار یلرند ه هیئت عاجزانه مزه حواله
 اولنه جغی اراده بیوریلان قره طاغ مسئله سنه دأر اوراق
 ورودنده مذاکرات مقتضیه سنی بانه عییل حاصل اوله جق
 قرارک عرضنه مسارعت اولنه جغنک بیانیه برابر قانون اساسی
 احکامنه تطبیقاً حقوق مقدسهء ملک و ملتک تمامیء محافظه سنی
 مجلس مبعوثان ایله عموم هیئت عثمانیان بالاتحاد نهایت ارزو
 و خلاصهء افکار ایدمش اولديغندن شمیدین ایماسنه مجاسرت
 ایدرز اولوقت نتیجهء قرارک عرضنه مسارعت قلنه جقدر .
 انکلتره دولتی ایله دول سائره نك ارزولری اوزرینه مسائل
 حاضره ایچون در سهعادته تشکیل اولنان مجلس مکالمه
 اثناسنده احکام معاهداتله قواعد حقوق دول و ملله موافق
 بر مسالک حقانیتکارانه ایله شان استقلال مملکتی خلادن وقایه یه
 سزاواریء عنایت بیورلديغی مثللو بعد ما دخی اشبو مسالک
 ملوکانه نك نقطهء نظر اتخا ذ قلنه جغی حقیقده مظهر اولديغمن

وعد و تبشیرات جلیله جناب ملوکانه لری عموم عثمانلورجه
مستلزم انواع شادمانی و مغفرت اولمشدر .

دولت عثمانیه هر عصرده و هر درلو احوالده معاهدات
موجوده یه جد ا رعایت ایتمکله شهرت بولمشدر . و هر
زمان شو طریق مستقیمه دوام ایده جکدر . و بونکله برابر
ملت معظمه عثمانیه تمامی استقلال دولتی هر درلو و سائل
ایله محافظه یه قویا عزم ایتمش و جمله بو اغورده جان و باش
قویمش اولدیغنه شهادت ایدرز . هیئت عثمانیه نك بقاسنه
اس حقیقی بر استقلال حق مقدسی برده تمامی ملک قواعد
مسلمه سیدر . بوراسنی اجنبی تعرضندن وقایه و هر درلو
تعذیاتدن محافظه حق انسانیتدر .

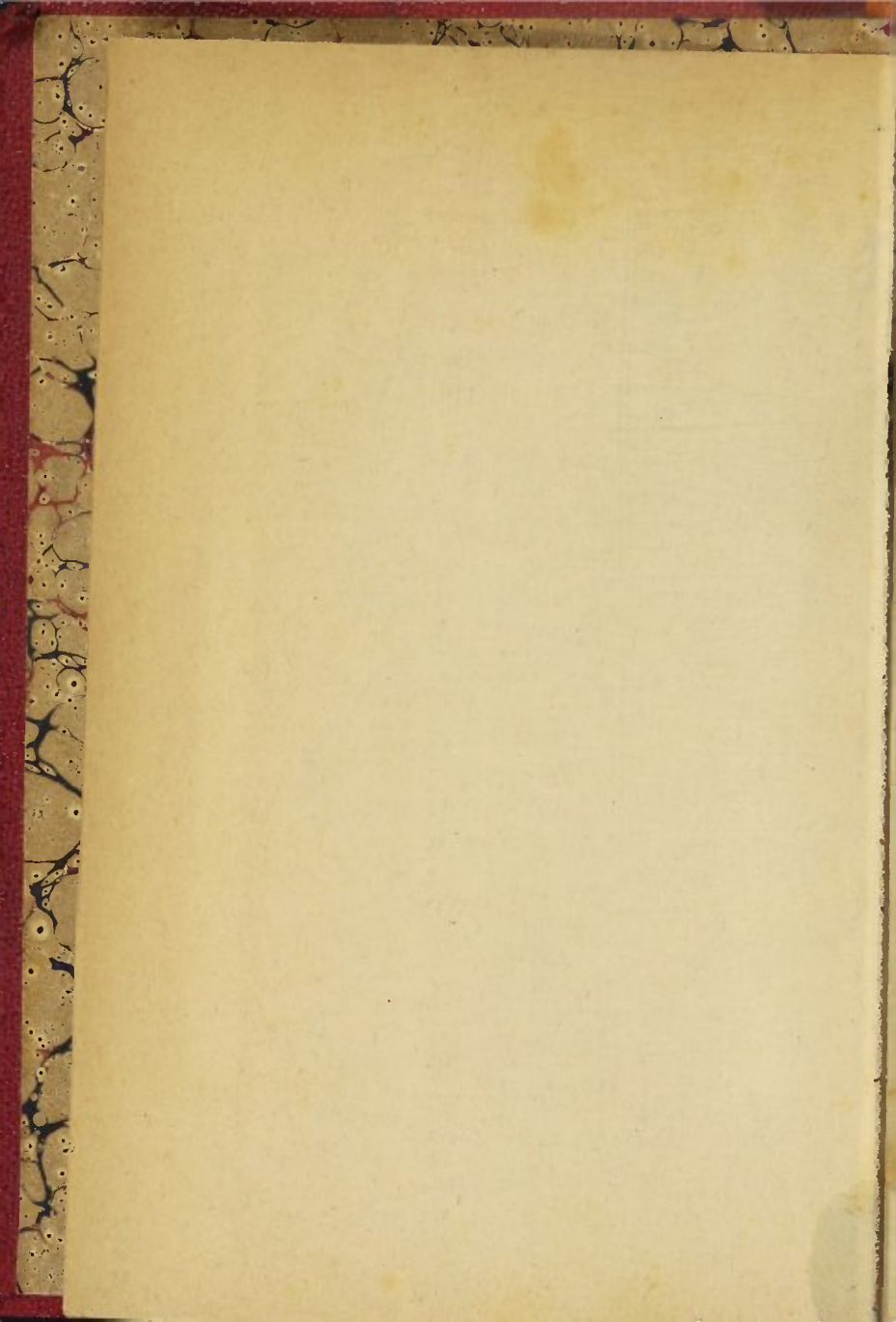
ایشته شو فریضه ده ملتمز قطعا مسامحه ایده میه جکی
جهتله عموم ملتک بو بایده اولان نیات و تمنیاتی عتبه یلند
مرتبه شهنشاهیله ینه کالی خضوع ایله عرضه استعمال
براه ادای و جیبه مأمور یتزه مجبور بولنورز . بو بایده
دولت علیه نك اختیار بیوردیغی اسلوب حرکنده ثبات
ایده جکنه دائر طرف اشرف شهنشاهیله نندن نائل اولدیغمن
وعد عالی جان بخش قلوب تبعه صادقینی اول مرتبه لورده
امید سرور ایله مشکون الملشدر که بونک ایچون عرض تشکر
و محمدتک تکرارینی کندومزه و جیبه مخصوصه بیلشدر
و حقوق ملل و دول قواعدی ایله مقتضیات طبیعت بشریه

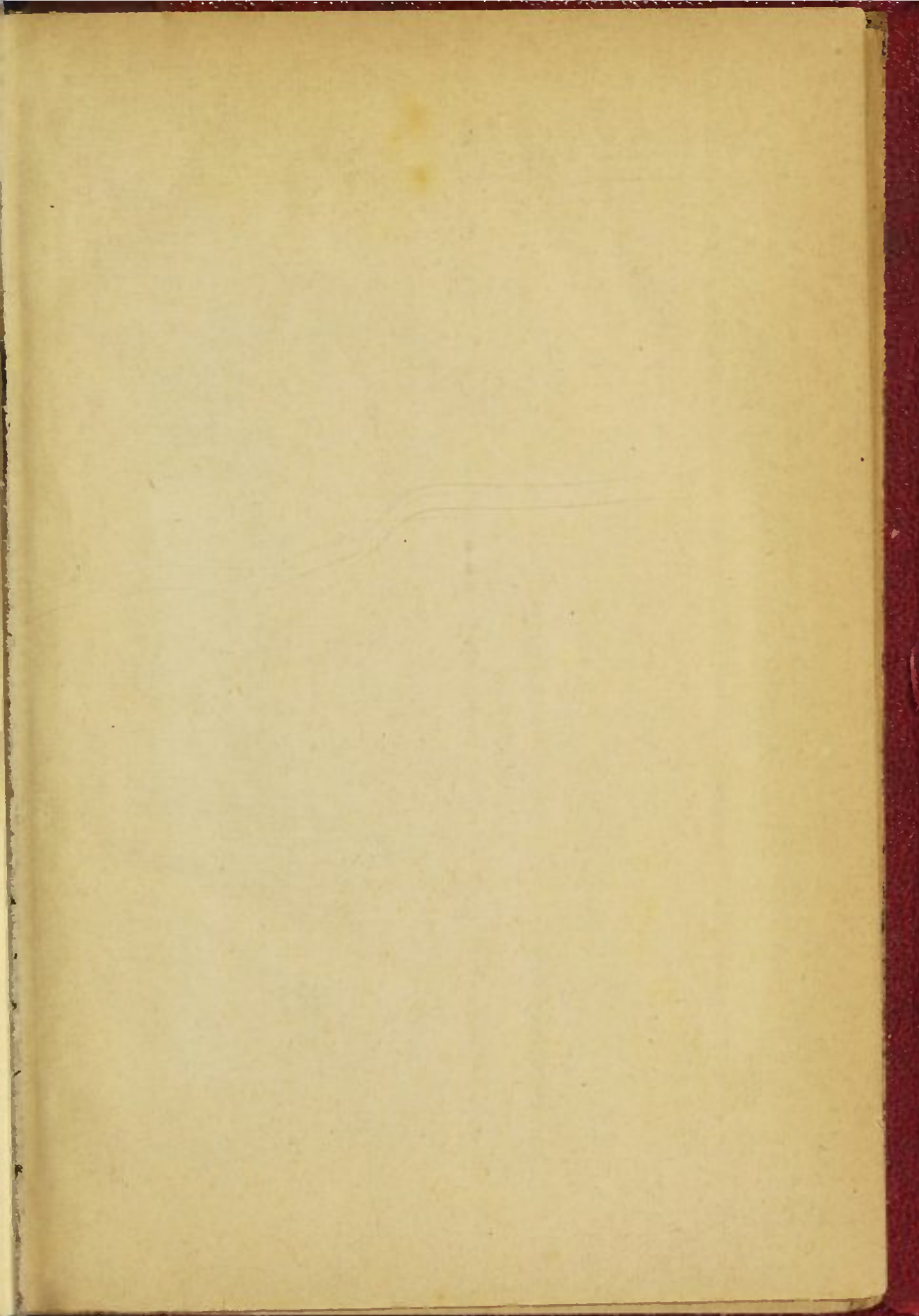
ایجابجه پادشاه ایله تبعه سی اره سنده و اداره ملکیه نیک صور
 اداره داخله سی تفصیلاتنده مداخله اجنیه بی متوکل
 علی اه قطعاً و متحد آرد ایدرز .

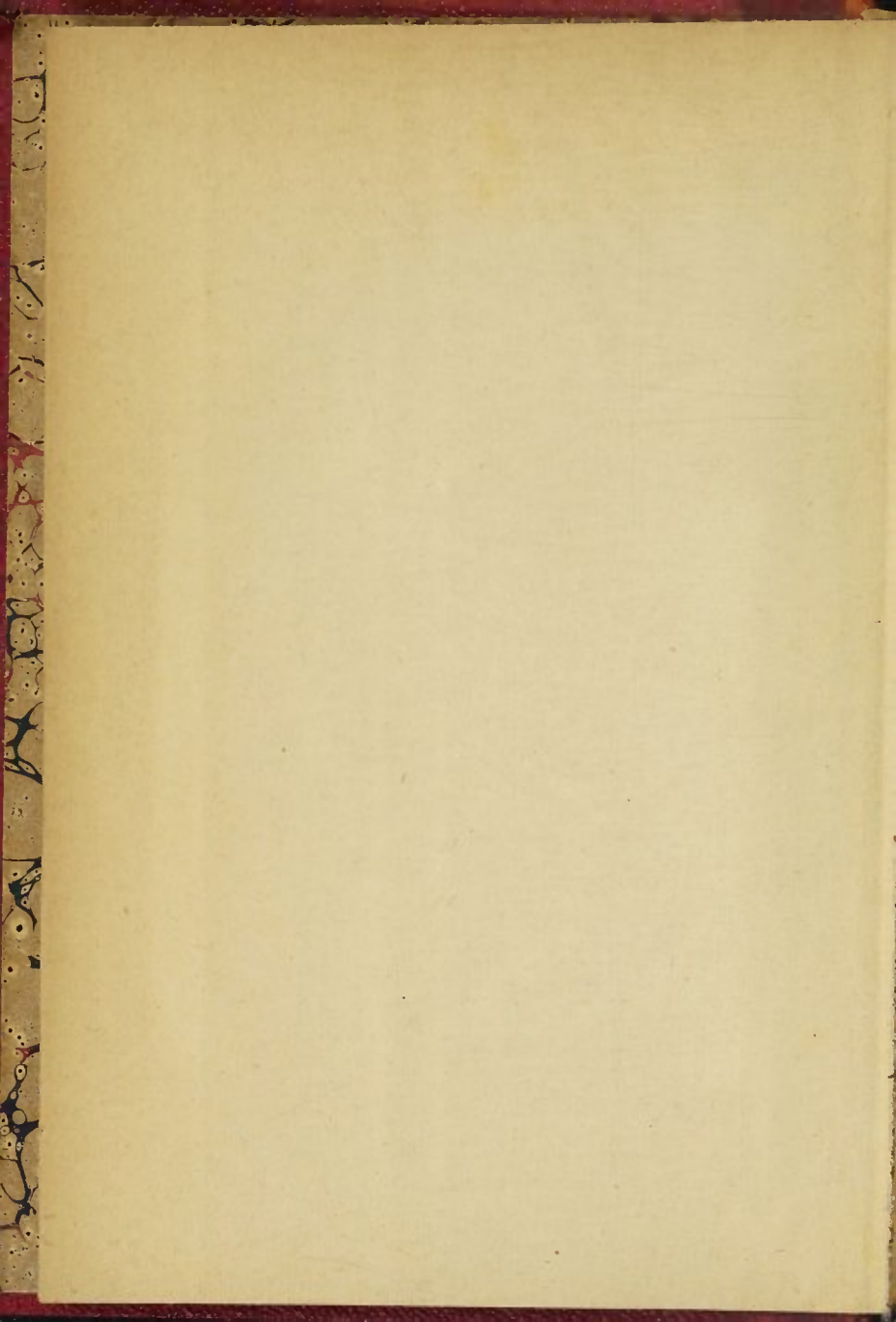
هیئت مبعوثان ملت عثمانیه حقنده مبدول و رایکان اولان
 عنایت و احسان عال العال جناب ملو کانه لینه جمله شو صورتله
 عرض تشکر و محمدتله باکال خضوع ادای فریضه صدق
 عبودیته مجاسرت ایلمش اولدیغیز محاطعلم کائنات آرای جناب
 خلافتینا هیلری بیوردقده اولبایده و قاطبه احوالده امر و
 فرمان پادشاه فاروقی شیم و شهنشاه معالی هم افندمز
 حضرتلرینکدر .

21293

